

DUMITRU V. MARIN

(Prof. Dr.)

CĂLIMĂNEȘTI-VASLUI... UN SAT CA MULTE ALTELE;

UN MARTOR DIN EPOCĂ, NECULAI POPA

**SAT, BISERICĂ, OAMENI,
ÎNTÂMPLĂRI, DOCUMENTE ȘI MĂRTURII**

Editura PIM,
IASI, 2021

„D. V. Marin reprezintă astăzi, peste ½ secol de istorie trăită – vorbită – scrisă, de după 1968 (când s-a înființat județul). Mereu a fost într-un plan prezent, martor și actant la tot ce s-a împlinit în municipiul, județul sau chiar în Moldova românească. El însuși ne-a lăsat multe volume de istorie culturală, lucrări științifice sau de înaltă jurnalistică. În peste 6 decenii, prezența lui a fost mereu remarcabilă... Omul și opera sunt deja într-un patrimoniu.

Mărturiile sale sunt unice și, acum, imposibil de cuantificat exact”

**Prof.Univ.Dr. Alexandru Ionescu
Laureat al Premiului Academiei Române**

DUMITRU V. MARIN

(Prof. Dr.)

CĂLIMĂNEȘTI-VASLUI...

UN SAT CA MULTE ALTELE;

UN MARTOR DIN EPOCĂ, NECULAI POPA

SAT, BISERICĂ, OAMENI.
ÎNTÂMPLĂRI, DOCUMENTE ȘI MĂRTURII

**Editura PIM,
IAȘI, 2021**

„Creația și moartea sunt culmile singurătății.”

Dumitru V. MARIN

DUMITRU V. MARIN

(Prof. Dr.)

CĂLIMĂNEȘTI-VASLUI...

UN SAT CA MULTE ALTELE;

*UN MARTOR DIN **EPOCĂ, NECULAI POPA***

SAT, BISERICĂ, OAMENI.
ÎNTÂMPLĂRI, DOCUMENTE ȘI MĂRTURII

Editura PIM,
IAȘI, 2021

Spre nemurirea celui care face...

Tehnoredactare: Cătălin Simpetru
e-mail: csimpetru@yahoo.com

Web site: www.marindumitru.ro
www.tvv.ro
E-mail: marintvv@gmail.com;
Tel./Fax: 0235.361.236; 0744.231.380

DUMITRU V. MARIN

(Prof. Dr.)

CĂLIMĂNEȘTI-VASLUI...

UN SAT CA MULTE ALTELE;

UN MARTOR DIN EPOCĂ, NECULAI POPA

***SAT, BISERICĂ, OAMENI,
ÎNTÂMPLĂRI, DOCUMENTE ȘI MĂRTURII***

Editura PIM,
IAȘI, 2021

PRECIZARE: *din dragoste pentru oamenii, biserica și locurile natale, ing. Nicolae Gh. Popa, din Iași, a insistat, influențat, contribuit și determinat tipărirea acestei cărți.*

După cum lesne se va vedea implicarea afectivă a autorului este și ea... totală.

D.V.M.

Călimănești pe harta României

Călimănești pe harta județului Vaslui

DOVADA IDENTITĂȚII

Puieștii noștri există de sute de ani.

Dacă ne mândrim cu valori de rang național ca Felix Aderca, Gheorghe Cucu, Lucian Vasiliu, Petruș Andrei, dacă înregistrăm câteva opere care vorbesc de calitatea și importanța oamenilor acestor meleaguri (D. Ravaru, **Cartea Puieștilor**, 1999, C. Gherghescu, **150 de ani de învățământ puieștean**, 2018, Vasile Filip, **Călimănești, satul dintre două zări**, 2020) putem fi foarte bucuroși că, iată, un sat se bucură de o monografie consacrată istoriei și contemporaneității sale, lucrare științifică de autoritate națională care împlinește o necesară imagine actuală complexă: **Un sat ca multe altele**.

După ani de muncă în străinătate încercăm și noi un alt impuls în viața culturală, artistică, socială și mai ales economică, un alt concept de administrație, fie și locală. Vom acorda atenție, deci, acelor creatori de orice fel chemați să ridice pe alte culmi toată viața socială a acestei comunități. Ne angajăm hotărâți pentru aceasta.

Apreciem prezența și eforturile călimăneșteanului ing. Neculai Popa care a insistat pentru apariția monografiei **Călimănești-Vaslui - un sat ca multe altele**, și ale alcătuitoarelor acesteia, un scriitor de mare autoritate.

Menit să tot rămână, volumul de față trebuie să fie un omagiu răzeșilor și răzeșimii, oamenilor muncitori de azi, să ofere datele minime pentru acest stadiu al existenței satului, în vederea unor mari înfăptuiri spre civilizație pe care sperăm să le înregistrăm cât mai curând.

**Primar,
Cezar TICU**

Călimănești din satelit

1. INTENȚIE

Noua cultură existențială își arată roadele și limitele.

Noile generații țin doar de hrana asigurată de organizări noi și vechi, fără a lua în calcul criza alimentară, criza apei potabile, criza intelectuală, mai concret obținerea alimentelor altfel decât de o eternitate, modificarea circuitului natural al apei care devine tot mai scumpă, mai greu de obținut, mai necesară pentru viață, și, înlocuirea inteligenței umane cu cea artificială cu urmarea catastrofică a alterării sau pierderii umanismului milenar, a iubirii între semeni, a varietății manifestărilor strict individuale cu un fel de comportament robotic, schematizat și unificat. Microciparea oamenilor nu mai e departe, cu animalele, păsările, vietățile acvatice e deja o practică, prin urmare vom depinde de computere. Și în mâna cui ajung.

Aceasta e o carte tristă, foarte tristă, care încearcă să dea probe ale deplasării umanității din epoca Guttenberg (aceea a cărții) spre cea a umbrelor care nu sunt, a calculatorului, videoculturii, comunicării imediate și pretutindeni, dar cu permanenta însingurare a omului. S-au dus pe calea neînturnată metaforele, vietățile benefice, visurile frumoase.

Tare mi-aș dori să nu am dreptate.

Oferim o imagine a satului Călimănești în transformarea (nu evoluția) sa răstimp de 3 generații, cu firioare de limbă românească, elemente de trai care „a fost odată” pe care viitorii nu le vor mai vedea niciodată, prin intermediul arborelui genealogic al unui om care a traversat o bună parte din secolul XX și peste 2 decenii din cel de al XXI-lea. La cumpăna dintre

milenii și satul este în mare cumpănă existențială și omul nu-și poate sări vârsta.

Că volumul de față se va constitui într-un document pentru cei ce mereu, și mereu, vin, cu posibilitatea de a le folosi în viață... nu ne îndoim. Ne îndoim că-l vor citi, doar. Asta ar însemna că vor renunța la ceea ce se cheamă dorința de cunoaștere umană și se vor asemăna tot mai mult cu vitele cele mute și ne-gânditoare. Ne-am putea noi dori asta?

Iată de ce încercăm „o pagină de viață” de acum pentru sufletul necesar în viitor. Folclorul a cam dispărut, limba română pare să dispară, poporul român e amenințat cu dispariția. Putem, noi, dori acestea?

Tocmai ca să nu se întâmple vă lăsăm și această carte.

Bunicul meu Gheorghe Popa, și tatăl lui Neculai, tot Gheorghe Popa, visau la zmei și zâne, nu la tancuri, rachete, sateliți; voi la ce visați?

Mersul lumii nu se supune vremurilor care au fost. Dacă însă viziunea abracadabrantă pe care o bănuim se va materializa, înțelegem că și voi v-ați supus noilor legi ale naturii, pentru că trebuie să trăiți. Numai că: **VĂ VINE PORȚIA VOASTRĂ DE LUPTĂ PENTRU VOI ȘI PENTRU VIAȚĂ.**

Să trăiți, să luptați, să iubiți, să trăiți, să trăiți...

(D.V.M.)

2. DIALOG INIȚIAL

(La ziua lui Culiță, Iași, 2019)

– Trică, dragul meu coleg de clasă, am o propunere...

– Arhitectule, după ce „ai stricat” case vechi din Iași, Vaslui și ai făcut atâtea blocuri, ce mai vrei să faci?

– Dacă tot ai tu atâtea cărți, dacă tot ai scris monografia satului tău, „Giurgioana”, unde am fost și eu când eram colegi, nu vrei să faci și monografia satului meu, Călimănești, comuna Puiești, de unde sunt eu și familia mea?

– De ce crezi că e bine s-o facem?

– În primul rând că e sat răzeșesc, al doilea are cam aceeași așezare ca Giurgioana ta, de pe Valea Zeletinului, cam același destin, aceeași istorie răzeșească și... suntem foști colegi de liceu care am rămas prieteni o viață.

– Și, totuși, scopul?

– Rămâne un document de identitate, din epocă, și chiar dacă eu n-am nici un folos, dimpotrivă, poate cineva se va mai interesa de soarta satului, a oamenilor de pe aici, a răzeșimii... poate și a familiei Popa. Orice om sădește un pom, crește un copil, și, poate lăsa o carte.

– Dar, tu nu mai locuiești în Călimănești.

– Ei, și ce. Cu sufletul rămân acolo, cu amintirea copilăriei și mormântul părinților tot acolo, mă mai întâlnesc uneori cu oamenii de azi ai localității. Și, chiar pensionar, chiar din Iași, unde am o vilă ca lumea, chiar cu familia departe, că nu mai am decât doi verișori pe acolo, la Călimănești, tot simt boarea luncii și susurul izvoarelor de pe unde am crescut.

– Ai crescut greu, ați fost mulți, Neculai.

– **Ca și tine, exact, amândoi, cu părinții care s-au sacrificat să ne dea la școală. Își tăiau poalele cămășilor să le facă gulere ca să poată ieși în lume, dar de munca câmpului și de vite nu s-au lăsat. Ar fi și un omagiu pentru ei.**

– Ei, cu asta m-ai convins. Noi am fost o generație de sacrificiu și părinții noștri au fost niște eroi. După război, după foamete, după epidemii, după colectivizare. Acum ar trebui să-i considerăm sfinți.

– **De ce... sfinți?**

– Fără sacrificiile lor îndelungate și crude, războiul, foametea, seceta, bolile, munca distrugătoare, nădejdea lor că noi vom ajunge „cineva”, crezi că am mai fi noi, intelectualii de azi? Nu suntem noi, creația lor, minunea sperată de ei?

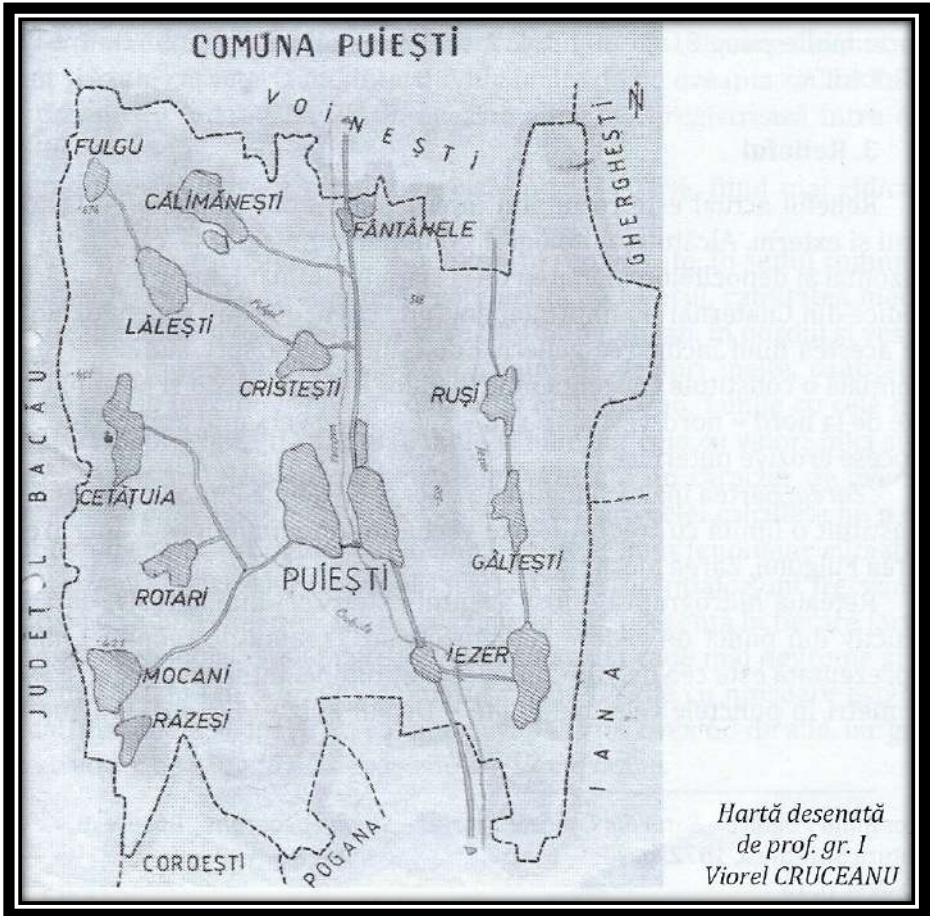
Băieții clasei a XI-a, cu dirigințele lor, înainte de Bacalaureat. Mai trăiesc în 2020: Lucian Popa (primul din stânga jos), Dumitru Marin (cu șapcă și carte în mână, sus), Neculai Popa (cu caiete în mână), mai înalt.

Liceul Podu Turcului, astăzi.

I

Comuna PUIEȘTI

Mai întâi să observăm că actuala comună Puiesti are mai multe sate, că este situată de-a lungul pârâului Tutova (care se varsă în Bârlad, la rându-i, în Siret), cu Fulgu, Călimănești, Lălești, Cristești, Cetățuia, Rotari, Mocani și Răzeși pe

dreapta, și Fântânele, Ruși, Gâlțești, Iezer pe stânga, centrul de comună fiind aproximativ la mijloc. Este situată pe colinele Tutovei, în Podișul Central moldovenesc, având coordonatele geografice 46 grade, 25 minute latitudine nordică și 27 grade, 30 de minute longitudine estică. Ocupă o suprafață de aproximativ 12000 ha și ar avea în evidență circa 4800 de locuitori. Călimăneștii sunt situați la nord vest față de târgul Puiești, la circa 8 km, de la șoseaua națională – 2 km. asfaltați. Fauna și flora nu prezintă particularități față de ceea ce întâlnim în întregul Podiș Moldovenesc. Comunele învecinate Voinești (N), Pogana, Coroiști (S), Iana, Gherghești (E), iar la vest județul Bacău.

Puieștii este atestat în 1431 (satul Strâmba, vezi schița monografică a lui Tudor Pamfile și V.C. Nicolau, 1914), iar Călimăneștii ar fi atestat în scris la 1439, mențiunile scrise înmulțindu-se către vremea noastră. În comună a trăit unul dintre cei mai aprigi susținători ai lui Tudor Pamfile și a revistei de folclor „Ion Creangă” (1908-1921), V.C. Nicolau, administrator de plasă, care lasă un număr important de informații și publică folclor cules de el, în toate revistele de profil de la începutul secolului al XX-lea. Au plecat de aici scriitorul Felix Aderca, muzicologul Gheorghe Cucu și se află departe de sat scriitorul și poetul Lucian Vasiliu (Iași). Valoarea culturală a locului o reprezintă azi poetul Petruș Andrei și alți câțiva, foarte puțini, și mai jos, printre care și prof. Constantin Gherghescu.

Despre Școala din Călimănești aflăm dintr-un Raport la Ordinul Revizoratului școlar nr. 1873, fila 27 din anul 1873, că exista cu local închiriat (stare=rău) și că erau înscriși 89 de copii între 7 – 14 ani dintre care frecventau 64, după cum

constata preotul învățător A.D. Toma.¹ deci exista școală din 1872 cel puțin, când Toma trimite un „divis” de cheltuieli și necesități pe 17 oct. 1872; la Puiești erau 172 înscriși, 115 frecvenți, la Lălești 137 cu 50 care frecventau școala, la Gâlțești 123 cu 81².

Deși școala locului s-a înființat în 1872(?), la 1881 erau știutori de carte aproximativ 2% dintre locuitori. O statistică oficială din 1893 precizează că unitatea școlară din Călimănești s-ar fi înființat în 1875, informație reluată și în 1909, dar cu precizări importante: ar fi avut atunci înscriși 780, ar fi urmat regulat cursurile 430 și au absolvit 78 de elevi, ceea ce sugerează și mărimea satului, și interesul pentru învățatură, și existența unor condiții pentru dezvoltarea școlilor, respectiv dezvoltarea rețelei școlare. Același monograf Constantin Gherghescu consemnează că preotul Constantin Nacu din Călimănești împreună cu învățătorul satului de la Școala rurală au reușit atunci rezultate excepționale în direcția implementării dorinței de învățatură.

Vom reproduce mai jos Circulara 3884/ 30.09.1918, ca document istoric legat de repunerea școlii într-un plan de interes după Război și pentru că este semnat de poetul bârlădean G. Tutoveanu.

Ținem să subliniem că obiectul lucrării de față nu este istoria învățământului local ci istoria simplă a satului și a unei familii reprezentative care să fie un eșantion de luat în seamă atât pentru soarta satului românesc de astăzi, cât și a unei

¹ C. Gherghescu, *150 de ani de învățământ puieștean*, Iași, Junimea 2018, p. 44-45)

² C. Gherghescu, *idem*.

familii numeroase nevoite să se împrăștie în lumea atât de modernizată.

Într-o asemenea prea rapidă trecere peste situația culturală a comunei Puiești menționăm că urmare a multiplelor reforme ale învățământului în perioada de tranziție de după 1989, a depopulării satelor de care n-a fost scutit nici târgul Puieștilor (unde există un Liceu, totuși), a exodului tinerilor către vest (un fel de a III-a migrație a popoarelor) și a migrației materiei cenușii, în aceste zile se constată scăderea drastică a nivelului de cultură (paradoxal, în condițiile videoculturii, computerului, comunicărilor telefonice) și se vorbește îndreptățit de analfabetismul funcțional. Natalitatea și micșorarea numărului de elevi sunt deja alarmante.

Nu ne propunem să realizăm nici un istoric al comunei ci să consemnăm date relevante despre sat și familii cunoscute la momentul „fotografiei sociale a momentului” pe care o încercăm în cartea de față.

Călimănești

I.

1. SATUL... DE DEMULT ȘI AZI

Ascuns după un deal care însoțește apa Tutovei, Călimănești, azi, sat din comuna Puiești din jud. Vaslui, ar fi localitatea celor 5 cișmele care sporesc apa tutelară (Tutova) într-un podiș cu faimă de sărăcia la ea acasă. O vizită fugară într-un miez de zi (4 octombrie 2019 și apoi alte câteva) nu poate descoperi vreo esență, sau acel specific la care ne-am aștepta pentru un sat uitat de lume, pentru că dintre cele cam 130 de gospodării, vreo 35 sunt părăsite, iar vreo 30 sunt „ocupate” doar de un suflet de om (informație inițială).

Există o șoseluță pietruită care străbate așezarea cam de la sud spre nord, de-a lungul unui pârâiaș cuminte acoperit de vegetație săracă și de luncă (sălcii și arborete), dar... în care șuvoiesc vreo câteva dâre de apă venite de la cișmelele pomenite.

Alternează casele vechi, multe gata să cadă, cu vreo câteva mai noi, dintre care și ambițioasa casă cu cerdac ochioasă și proaspăt renovată a inginerului constructor de case, blocuri și cartiere în Iași, pensionarul de azi ing. Nicolae Gh. Popa.

Istorie veche a satului... istorie veche a familiei Popa; azi, sărăcie și paragină la vedere. Câteva case mai răsărite, unele cu brizbrizuri încăpățânate și culori izbitoare încurcă vreo părere de bunăstare. Nici măcar când ajungem la întinsa fermă împrejmuțită a lui Ion (Nicușor) Popa, de vreo 65 de ani, un fel de fermier autoformat după ne-voitul său refugiu de la

Brașov, nu căpătăm vreo dovadă de multă bunăstare, Mai ales că omul acesta încălțat cu cizme de cauciuc răsfrânte sub genunchi stă singur de aproape 25 de ani, mângâiat doar de sunetul tălăngilor de la cele 200 de oi, mugetul celor 50 de vite, lătratul unei alte stâne de câini pimplă, foșnetul copacilor rari și neroditori, pe diferite nivele. Buruieni... cât încape! Să adăugăm că, proprietar peste aprox. 60 de ha teren, Nicușor e un gospodar de frunte în sat, respectat și prețuit pentru munca și cumpănirea sa într-ale agriculturii/zootehniei. Cu celălalt verișor de pe mamă al lui Culae, Emil Poghirc, discutăm mai multe...

Casa părintească a lui Neculai Popa – 30.08.2020

Casa părintească a inginerului Neculai Popa a fost recent „reabilitată” în culori mai vii, cu prispa la vedere, veselă

de la depărtare, dar tare tristă înăuntru pentru că doar o dată pe an este vizitată de pensionar. Aici a crescut Nicolae, de aici s-au împrăștiat în lume toți feciorii lui Gheorghe Popa, un țăran mijlocăș (deschiaburit), dar grozav de ambițios când a fost vorba de copii: toți să învețe carte. Și chiar că n-a trăit degeaba răzeșul cu nume de popă: toți copiii săi au ajuns oameni împliniți și cu destui copii și nepoți, ba chiar și strănepoți.

Urmașii vreunui staroste Căliman de pe timpul marelui Ștefan au fost dintotdeauna gospodari și muncitori, trudituri ai gliei pe care au moștenit-o sau dobândit-o, mereu pătrunși de datoria muncii. Călimănești ar putea purta numele unui staroste local sau conducător de pâlci în bătălii. Mai sunt localități cu acest nume Călimănești – raionul Nisporeni, R.Moldova - 819 locuitori, din județul Vrancea, o componentă a orașului Mărășești - 547 loc., Călimănești de Mureș - 880 locuitori, orașul Călimănești din jud. Vâlcea cu 7600 de locuitori; Satul Călimăneasa, la vreo 30 de km depărtare spre Tecuci ar putea avea vreo legătură cu o descendentă din acest neam ambițios și cu dragoste de pământ, drept care, ca și Munții Călimani, mult mai departe, ar fi putut fi loc de creștere a vitelor sau investițiilor cai iuți ai moldovenilor. Oricum legendele n-au putut lipsi printre răzeșii ascunși cum nu se putea mai bine după o coamă de deal paralelă cu Tutova, cu apă din belșug pornită dintr-un firicel îndrăzneț mai în deal și alimentată din ce în ce mai bine de mai multe izvoare de coastă. Pădure aproape, șes, aproape, luncă și mlaștină protectoare, pășune și livezi lângă sat, și pe dealurile înconjurătoare. Creșterea animalelor venea de la sine pentru acești oameni harnici, tocmiți în pâlcuri de sprijin în oastea domnească dar condusă de boieri.

2. ISTORIE ȘI ADEVĂR: RĂZEȘII ȘI RĂZEȘIILE, O LUME DISPĂRUTĂ. ESEU – MĂRTURIE

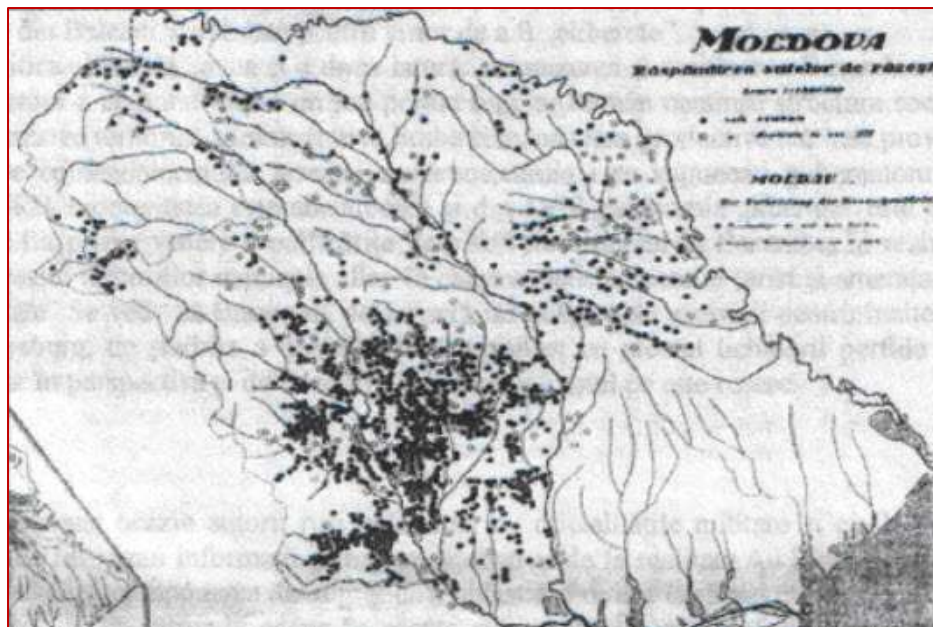
**a: RĂZEȘII³... și, răzășiile... („de ieri, de alaltăieri”,
că azi, nu mai sunt)**

Din păcate, astăzi nu se mai vorbește sau scrie în nici un fel despre această categorie de moldoveni cu dublă calitate, de oșteni și de lucrători ai pământului primit de la domnitori, cu rang social. O bibliografie cu lucrări de-a lungul timpului include aproximativ 100 de titluri din România și din Republica Moldova (nu avem cunoștință din Ucraina sau alte țări, dar știm că există și un despărțământ în literatura sovietică).

Răzeșia ca stare a existat până în 1961, la înfăptuirea colectivizării.

Satele răzeșești au fost tocmite și împrăștiate pe cuprinsul întregii Moldove ștefaniene (o hartă întocmită de geograful Victor Tufescu, cu localitățile răzeșești e foarte impresionantă), deci și în Basarabia (erau, de asemenea, multe, ca Sărata-Răzeși-r.Leova, Ocnița Răzeși-Orhei ș.a. Ca element de atestare istorică: în 1813 existau 151 de sate răzeșești, cu 72 236 gospodării, 361430 de locuitori (după Victor Tufescu), în 1850

³ **Răzeș** (**răzeși**), s.m. – Înv., în Mold., țaran proprietar, [boiernaș](#) care aparținea unei colectivități de oameni liberi care nu plăteau impozite și datorau numai sprijin militar. În 1850 erau cam 50.000. – Var. *rezeș*, *rezaș*, *răzaș* și der. Mag. *részes* „coproprietar”, de la *rész* „parte” (Cihac, II, 523; Rosetti, *BL*, IX, 72-9; Rosetti, *Mélanges*, 381-8). Alte explicații [sînt](#) mai puțin convingătoare: din sl. *reža* „parte” (Densusianu, *GS*, IV, 409), care este același [cuvînt](#) mag.; din tc. *erzeş* „copărtaş la un teren” (Philippide, II, 378); din lat. *radius* „hotar” (Giuglea, *Dacor.*, I, 496); din pol. *rycerz* < germ. *Ritter* „călăreț” (Nandriș, *RF*, I, 325-9). Der. *răzeșie*, s.f. (proprietate); *răzășesc*, adj. (de răzeși); *răzeșime*, s.f. (mulțime de răzeși); *răzeșiță*, s.f. (nevastă de răzeș). (**Dicționarul etimologic român**).

Răspândirea satelor de răzeși în Moldova Hartă întocmită de geograful Victor Tufescu

mai erau în Basarabia 14,6%, răzeși). Tot ca părere: cele mai multe ocini răzeșești se găseau cam pe acolo unde erau pericolele mai mari de pătrundere a dușmanilor, spre ex. Vrancea. Organizarea statală ștefaniană urmărea clar, și înfăptuia excelent atunci:

1. **existența unui sistem superior de comunicare** și acesta se făcea prin căpităniile de plai, adică acei plăieși puși pe dealurile înalte să vegheze la trecerea chervanelor cu mărfuri, la mișcarea boierilor, a oștilor și a invadatorilor și să le semnaleze prin combinația celor 3 focuri de mărimi diferite pe care le aprindeau pe cele mai înalte culmi de dealuri sau munte (în 2 ore se știa la Suceava, despre cine a trecut granița, Dunărea, Prutul, Milcovul, munții; pentru vremea cu ploi,

zloată, ceață, era cornul, buciumul, biciul, țignalul, cu semnale dinainte stabilite.

2. A doua componentă era „oastea cea mare” adică răzeșii (un fel de mici boiernași) conduși de regulă în luptă de boierii cu moșiile apropiate evident mai mari, care-și numeau stegarii (păstrători de steag), „căpitanii de ceată” și *de plai*.

Am putea nominaliza mai multe asemenea localități moldovene, dar ne-am oprit la câteva sate de unde avem informațiile cele mai sigure ori trăiri personale: Călimănești-Cetățuia - Vaslui, Giurgioana - Bacău, Liești, Țepu – Galați, Băbușa, Gârceni, Dodești, Grumezoaia, Hurdugi, Pogonești (Vaslui), Tătăruși, Covasna-Iași, ș.a, ș.a.

Satul Călimănești, deși apare să fie atestat în 1439, înainte de a se urca Ștefan cel Mare pe tron (1457), este o dată când nu credem că se putea discuta despre răzășie ca stare socială, adică o pătură mai înstărită, mai organizată din sate, ci doar după 1457. Evident, categoria are multe similitudini cu situația moșnenilor munteni și pandurilor din Oltenia, cu a celor mai înstăriți din Ardeal (nemeșii?), poate cu aceea a cazacilor lui Bogdan Hmelnițki din Ucraina, cu decenii mai târziu. Răzeșii erau legați de pământ mult mai bine decât a procedat, ceva mai târziu, Mihai Viteazul, pentru că Domnitorul Ștefan i-a recompensat pe bejenarii veniți de pretutindeni să lupte, ei având hrană și îmbrăcăminte, arme și probabil ceva de cheltuială, asigurate, dar nu erau lefegii propriu-zis pentru că urmare a rezultatelor în slujba domniei și mai ales în lupte, erau recompensați cu pământ și lăsați să-l lucreze. Cei mai destoinici primeau chiar și ranguri boierești.

Răzeșii, nu erau boieri ci o categorie superioară prostimii (țăraniile cei mai săraci, proști=simpli, nu cu sensul de azi) care se distanța de țăraniile cultivatori de cereale (atunci,

grâu, mei, părinc, orz, ovăz, varză, gulii), crescători de animale, vite, cai, oi, capre, porci, aceștia în turme mănate la jir, adică în pădurile de fagi, care produceau un fruct asemănător castanei, sau nucilor, mai mic și bun pentru îngrășat animale, sau la ghindă, fructul stejarului. Încă puțin timp după Războiul al II-lea Mondial, mai exista o asemenea preocupare țărănească în Moldova. E de la sine înțeles că o mare atenție se acorda creșterii cailor, deși oastea cea mare a răzeșilor avea ca „armament” ghioaga (eventual ghintuită, adică, bătută și în cuie din fier, alamă), țăpoiul, secera, praștia, furca și mai ales coasa) și era o oaste ușoară cu căciulă, cojoc, chimir, cămăși din cânepă, rar in, ițari, opinci, la oblâncul șeilor cailor traista cu merinde: mălai, pită (chită, burcă), brânză, ceapă, usturoi și bota, ulciorul sau tivda, ori „bidonul” din piele de capră, cu apă, vin, rachiu.

Pâlcurile acestea erau conduse, ca și satele, de un staroste, aveau în componență exclusiv moldoveni, țișanii fiind considerați doar slugi, aveau o ideologie proprie, cu semeții, atitudini, drepturi transmise prin cutumă, doar unele pământuri se obțineau prin uric domnesc. Adesea li se atribuia o OCINĂ pe care o împărțeau între ei, după poruncă domnească. Polcurile răzeșești aveau steaguri proprii, purtate de un stegar (multe nume, Stegaru) și erau împărțite pe grupuri mai mici numite „steaguri”, toate cu disciplină și obligații ostășești, cu știința de a se bate în luptă, cu organizare de autoapărare: toate satele răzeșești aveau „poarta țarnii”, adică locul pe unde se intra cu învoire pe țarina proprie a comunității cu un paznic de margine, permanent. Pe culmile înalte erau acei căpitani de plai cu focurile de semnalizare și primejdie, în pază. Poate ca acesta, dar și mai sigur cel de la Cetățuia:

Așezările lor erau la adăpostul natural al dealurilor și pădurilor, cu izvoare de coastă, ca cel de la Băbușa, Bogdana, Chetrești, Gârceni – Vaslui, Obârșeni, Călimănești – Vaslui, Giurgioana – Bacău, Nicorești, Liești, Țepu – Galați. Teleșeuca, Sămănachi, Părlîța și Românești din jud. Orhei. În afară de sălașurile proprii, la început bordeie săpate în pământ, de la bun început se stabileau locuri de bun comun ca drumurile, imașurile, izvoarele, pădurile dar mai ales lăcașurile de cult, bisericile mai mult sau mai puțin fastuoase. Satele, mai mari sau mai mici erau tocmiri serioase și pe durată lungă.

b. Economia sătească:

Casele erau construite economic din păruială=pari verticali bătuți (împregnați) cu lut galben sau pământ negru

amestecat cu paie, acoperite tot cu paie, stuf, coceni, așezate cu o anume știință pe căpriori din tei sau alte materiale lemnoase; ca acoperișul să fie ușor, mai ales pe vreme de iarnă sau pe ploaie când paiele luau apă multă, erau cât mai țuguiate, să curgă apa repede. Pereții erau „humuiți” adică se făcea o soluție prin diluarea unui produs natural colorat, huma de pe râpi, întins cu bidineaua sau cu o cârpă ca să fie culoarea mai albastră. Podul casei era cea mai sigură magazie sau locul de pus carnea de porc la afumat. Podelele și tavanele se făceau din scândură, dar cel mai adesea podeaua era din lut galben peste care se punea, pentru căldură, un țolic sau rogojină, rar, blănuri. Salteaua (mindirul) umplută cu paie, plapuma (oghealul) din material textil umplut cu lână spălată, perna din fulgi de găscă sau rață, pe paturi țesături din lână, bumbac, in, canură. Încălzire cu sobe din cărămidă din lut galben, cărămidă roșie, mai încoace, teracotă; s-au adoptat și sobe din tablă sau butoaie din tablă. După soba din cărămidă era o cotruță unde se refugiau copiii la căldură, sub sobă altă cotruță care era locul de depozitare a lemnului și de creștere a mieilor, vițelilor, ieșilor, câinilor și pisicilor. Existau și cuptoare mari cu dublu scop: copt pâinea, plăcintele, fiert sarmale, copt mălaiul și loc mai cald pentru cei în vârstă sau reumatici. Existau scaune (scăueș, scăuele) cu 3 picioare din lemn și masa rotundă tot pe 3 picioare împrejurul căreia se așezau toți ai casei, la masă unde se tăia mămăliga cu ața și se împărțea egal la toți. **Claca** era principalul mod de a se construi (sau prăși, culege, secera, toarce) repede, deci o casă se ridica în câteva zile la ceamur (pus lutul cu paie între scânduri) sau la păruială cu un grup de săteni, la clacă. Purta numele de casă doar dacă avea acoperiș. În casele noi se făceau hore pentru a se bate bine pământul în

timpul jocului. Noaptea, lumina era asigurată cu lumânări din ceară de albine, sau lămpi cu ulei, seu, petrol lampant, cu focul din sobă.

De obicei o casă avea două odăi cu sală (tindă, șală) în mijloc, într-o cameră spre miazăzi să locuiască stăpânii, în cea de nord, amenajare pentru sărbători (odaia). Se complicau lucrurile când erau copii mulți, pentru că altfel stăteau toți în cameră și abia atunci se puneau paturi în tindă, sau în odaie, ori se construiau chilere, bucătării, alte dependințe.

De regulă o gospodărie era împrejmuțată cu garduri din coajă de tei, din scândură, din sârmă ghimpată, din spini (porumbari sau glădiță), cu parii la 3-4 metri, din salcâm sau stejar, care creau o incintă (ogradă).

Împrejurul casei era țărcul pentru vite, capre, oi sau păsări, într-o parte nordică se construia un ocol=construcție cu pereți subțiri netencuiți, cu/sau fără beci. Beciul era frigiderul casei și nu prea lipsea nicăieri. Și în acest interior se înțărcuiau viței, miei, iezi, porci, se puneau cuiburi pentru ouătoarele casei, nu lipsea ieslea pentru plasarea hranei animalelor. Unii amenajau „grădinițe”, porțiuni cu flori.

Gunoii de grajd era absolut întotdeauna depozitat la o distanță de ocol, să fermenteze, iar în mranita obținută se semănau ciuperci. Nu lipsea din vreo gospodărie ciupercăria casei, cu producție ieftină, conservată prin uscare, aproape permanentă și de aici vorba „ce, mănânci ciuperci” adică vorbești mult și fără valoare de comunicare, sau e minciună.

De altfel, din gospodăria țărănească nu lipseau nici bostanii, albi pentru plăcinte, cei roșii folosiți la hrana animalelor (se păstrau iarna în șurile sau clăile cu paie) iar semințele pentru consum, tot cu vorba „mănânci bostan” adică vorbești mult și degeaba.

Deci ciuperca și bostanul, alături de ceapă, usturoi, pătrunjel, mărar, ridiche, fasole, gulii, făceau parte din alimentația de bază și, prin aportul de zinc din semințe erau helmintice (dezinfectante) naturale. Că și atunci erau limbrici, oxiuri, păduchi, rapăn, sau ale micoze luate de la animalele neîngrijite. Pentru cai, antraxul era cel mai mare pericol, deși nici vitele mari nu erau scutite (și atunci se tratau cu „fîtil”, o păpușă din cârpe împregnată cu gaz (petrol lampant) implantată în „pestelca” vietății bolnave (coama de sub botul animalului până la picioarele din față); oile se îmbolnăveau de gălbază (gâlbeaza, boală de ficat/maiu/, de plămâni), porcii de limbrici, cu leac: usturoiul.

Alături de casă se închipuia o chimniță, beci acoperit cu lozbe de lemn tare, peste care se punea pământ și iarbă, în care se păstrau la rece, temperatură constantă, butoaietele cu vin,

bostanii albi sau roșii, sfecla, ridichile negre, florile (iarna), unele cereale care nu trebuiau să încolțească. De regulă erau puse sub cheie, care chiar pe tocul ușii de intrare, trebuia să aducă aminte de temperatura constantă, deci ușă încuiată. Bătălia cu șoarecii era purtată de pisici, arici, sau/și capcane.

La intrare exista o lampă de vânt, într-un cui, iarna și vara, pe o poliță, lumânări, iască, amnar și scamă pentru semnal sau foc.

Niciodată nu lipseau căzi, ciubere, butoaie, putineie, botele, cămile de lemn, linguroaie, căușul, banița, covata, pâlnii, țevi, teici, pentru apă, necesară pentru băut oamenii și animalele.

Ceva despre teiul sfânt pentru țăran: din lemnul lui se făceau coveți, lighene, căușe, tot felul de cofe de ținut sau transportat apa (mai bun era bradul), scândură, căpriori, costoroabe, uși, mese rotunde pe 3 picioare, teici, linuri ș.a.; floarea de tei însemna apicultură circa 2 luni, se aduna pentru cel mai liniștitor ceai, umbra de tei e cea mai sănătoasă decât la orice copac și osteniții de la câmp, la prânz se adunau la cel mai apropiat tei. Din coaja de tei se făceau garduri, streășine, târlici, acoperișuri pe construcții, din stratul intermediar, beliga, se răsuceau frânghiile de diverse grosimi pentru pripoane, scos apă, tras la tânjală etc. Frânghiile de tei erau depășite doar de cele din cânepă, mai trainice mai elastice și mai rezistente, dar acestea nu se puteau confecționa în tot cursul anului ca cele de tei. Fiecare gospodar își „învârtea” (exista un cadru de lemn cu gaură pe ax cu care se ajuta) frânghiile proaspete de care avea nevoie. Se adunau tot felul de flori dar în primul rând de tei, gălbenele, romaniță, precum și fructe de alun, corn, scoruș, prun, măr, zgorghin (măceș), = conțineau vitamină C și înlocuia lămâia să nu facă scorbut.

(Am insistat puțin, tocmai pentru că aceste informații sunt ca și pierdute astăzi, nici ca denumiri nemaexistând în vocabularul actual).

Șoproanele erau construcții oarecum sezoniere, dar de fapt anexe gospodărești permanente, la mică distanță de casă, sau lipite de ea.

c. Hrana și ocupațiile răzeșilor.

Pe timpul lui Ștefan cel Mare porumbul nu exista în Moldova și totuși se făcea mămăligă strămoșească din mei, pârinc, făinuri amestecate (grâu, orz, ovăz) din care se făcea și burca (chita) o pâine fără drojdie, coaptă în vatră, în cenușă, iar când era amestecată cu brânză de oaie rezulta „gogoloi” (azi... cocoloș, bulz) pus direct pe jar. Când a apărut porumbul (popușoi, mălai, cucuruz) mălaiul din făina acestuia a devenit alimentul pentru drum pentru că se strica mai greu, era și mai gustos decât clisa (burca) și se cocea repede (în covată se muia făina, uneori se mai puneau oarecari semințe și ulei și se cocea în forme de aluminiu sau de tablă, pe foi de hrean). Era mălai turcesc atunci când era amestecat cu bostan alb (turcesc). În lădoiul cu mălai sau în cenușă, se păstrau ouăle multe săptămâni. Burca se făcea din făină de grâu fără drojdie, „chilomoață” cu ceva consistență și se punea, în vatră, la culcare, învelită în cenușa fierbinte cu cărbunii aprinși; a doua zi era bună de consumat, după un timp devenea tare ca pesmeții (posmagii), era baza alimentară a călătorului, care-și atârna la oblâncul șei sau în trăistele de pe spinarea calului (catării erau foarte rari, animalele săracilor, ca și caprele) și brânză în burduf din chișca (vezica) porcului, slănină afumată, cârnaț, carne sărată, ceapă, usturoi, apă, vin, rachiu. Până acum câteva decenii, la nici o casă nu lipseau tufele de „tivdă” un fel de

bostani cu coajă subțire, ușoară, și foarte rezistentă, care se puteau goli foarte ușor de semințe, li se putea pune dop din cocean, erau buni de „ploscă”, pentru apă, în multe împrejurări. Pentru drum lung sau în tabere de luptă purtau cu ei putinica cu brânză și burca. Borșul rămânea în chiupul casei.

Porcii pentru carne nu lipseau din gospodărie, pentru hrana lor erau bostanii, ghinda, jirul, zărul, laptele, resturile de la masă, lucerna verde, troscotul, știrul, dovleagul, dar se pregătea repede și carnea de oaie (seul=grăsimea era tare bun de leacuri), capră, ied, miei, cea de vită, ca să nu mai spunem de pasăre. Pasărea sălbatică de prin atâtea lunci era tare folositoare pentru ouă, carne, pene. Apropo de pene: exista un fel de industrie pentru fabricarea pilotelor (chilota), plapumelor (ogheal), saltelelor, cea mai apreciată marfă erau penele de gâscă, rață. „Coșul” textil cu pene exista, de regulă. Pentru cei mai săraci salteaua de paie sau fân, țolicele (chilimul), oghealul cu sau fără „prostire” (cearșaf), cu pernă din pene, pe patul de pe „capre”, adică pe suporturi de lemn, însemna ceva minimal. Pe pereți, cusături, costume populare, covoare, macat, velință, „nemuritoare”(flori), rareori blănuri.

De aici și multiplele ocupații, pentru că nu exista specializare prea evidentă nici măcar la făcutul opincilor din piele de porc nepârliță; la cizme, da. Gospodinele împleteau flanele, pieptare, ciorapi din lână (colțuni), iar unele le puneau suplimentar talpă din piele de porc sau vită și atunci se numeau „bușmachii” care nu se prea puteau purta iarna din cauza umezelii. Existau „târlici”- papuci din lemn sau coajă de tei cu o bretea din orice material să poată fi purtați, care se confecționau în câteva minute cu fierăstrăul, fețuitorul, beschia, burghiul, barda.

Nu puteau lipsi căciulile, cojoacele, bundele (bundițele), saricile, alte confecții din blană de oaie, capră, alte animale sălbatice (iepure, vulpe, lup, urs).

Exista o întrețesere a vieții omului cu a animalelor din ogradă sau capturate din pădure, câmp, luncă, apă (castorul, bursucul au dispărut, ariciul-pe cale) și grija mare pentru natura înconjurătoare, în special pășărețul.

d. Cultura și istoria răzeșească.

Școlile s-au înființat mai târziu, înspre vremurile noastre (după 1800), și alte locuri cu rol de instrucție și educație decât bisericile, nu existau (N. Iorga: „școli de lătinie și slavonie”). Atunci inventivitatea populară și-a creat aceste adevărate instituții cu acest rol.

Prima „instituție” era **familia** și în special mama. Tatăl trebuia să alerge pe afară și la muncile grele (și la oaste) să crească vite sau să lucreze pământul, să aducă lemne, femeia trebuia să asigure atmosfera casei, îmbrăcăminte și buna creștere a copiilor, chiar torcând, melițând, țesând, cântând, mulgând, măturând. Ea nu avea primire în grupuri de bărbați. Să nu uităm că nici la nașteri nu prea erau asistate, doar de „moașele” locului, deci mortalitate crescută a copiilor, cu toate astea trăiau mulți într-o familie.

Erau familii numeroase în sat (la Măcărești-Iași o familie avea 17 copii) și atunci copilul avea o mai largă bază de învățatură și educație. Lipsind orice urmă de discriminare valoarea educativă maximă era legată de cultul muncii ca sursa de trai mai bun, sau visurile eroice hrănite din plin prin legende, basme, lirica populară, teatrul folcloric, participare la oaste. Erotica vârstelor este un capitol foarte interesant ca motor social, alături de chemarea pământului.

Banca minciunilor nu lipsea aproape niciodată și nicăieri, cât mai spre mijlocul satului, unde se adunau localnicii cu mari cu mici și sporovăiau despre „câte în lună și în stele” și-și puneau la încercare posibilitățile creatoare prin glume, jâții, taclale, ghicitori, povești, legende etc., etc. Că aici se înfiripau idile sau se desfășurau înfruntări uneori cu ghioagele era și asta adevărat, dar aici era sfatul bătrânilor la putere și cam întotdeauna erau ascultați (că și aceștia aveau copii și puteau impune disciplina cu ajutorul lor). Prin apropiere mai era o popicărie și un medean unde să mai încingă vreun joc, iar copiii „jocuri și joace”, cadrilul, oina, aruncatul la țintă, trânta, trasul frânghiei, tragere cu arcul, aruncatul cu barda sau bila. Pentru vânătoare: arcul, sulița, pușca, șoimul, câinele, capcana, pistolul. Dar, în lipsa aparatelor de radio, a televizoarelor sau altor mijloace de informare (ca astăzi) comunicarea orală era la cea mai mare cinste, dar nu singura. Știau limbajul clopotelor, al cornului, știau să stoarcă informații de la trecători și călători, să interpreteze semnele cerului, limbajul păsărilor (mai ales pentru meteorologia populară), comportamentul animalelor. Banca minciunilor era un important loc de creație folclorică, aici era toată libertatea de spirit. Exista și o a doua sau a treia, în funcție de sat și înțelegerea între familii. Nu lipseau cârciumile.

Existau uneori și grave neînțelegeri dintre familii, generate de fuga sau răpirea tinerelor, de folosința pământului, de „funcția” (locul) tânărului mai ambițios în ierarhia satului. Cum portul armelor de foc era o obișnuință, utilizarea lor s-a „concretizat” prin două crime în Giurgioana: în vara anului 1923, bătrânul Ion Marin și-a împușcat pe fiul său Ion Marin (tatăl lui Vasile Marin I, care avea atunci 11 ani), iar în toamna anului 1949, Ion Țarin, tot accidental, și-a împușcat mortal

(1908-1921) cu cele 22 de sectoare ale producțiilor populare, inclusiv mitologie.

Muncile de peste an care impuneau participare numeroasă a consătenilor erau cele legate de recoltarea păioaselor, a porumbului, a strugurilor, a treierișului, de sf. Foca – ziua oficială pentru repararea drumurilor (22 septembrie) în vederea iernatului. Cei care cultivau mai multe „table” de cânepă organizau, la schimb cu alte munci, clăci pentru prelucrare, mai ales la melițat. Iarna erau cele mai frecvente clăci pentru tors lână, canură, in, borangic, cu mici petreceri și „dezvelirea”=dezvoltarea dispozițiilor creative. Cântăreții, povestitorii și poeții populari erau la mare cinste. Țambalul a fost dintotdeauna pianul portabil al românilor, iar un cobzar lipsea rar dintr-un sat răzeșesc; nu vioara era instrument muzical de bază ci fluierul, cavatul, țitera.

Nunțile, botezurile, înmormântările erau principalele elemente de umanitate și comunicativitate. Tocmai de aceea bisericile erau recunoscute pentru rolul lor de mediatore și înlesnire a desfășurărilor social-tradiționale.

Dacă la **sărbătorile de peste an** puteau exista improvizații, bătăi, răpiri, zurbe sau întâlniri întâmplătoare, cele de mai sus erau ceremonioase, sobre, cu respect suplimentar și prilejuri de împăcare între cei certați.

Nu credem că exista vreo preocupare specială pentru viață duhovnicească și biserică, și nici un cult permanent al istoriei, când analfabetismul în rândul populației era la marea putere. Dar, în Moldova n-a lipsit niciodată cultul strămoșilor și al eroilor locului, pentru că trebuia întreținut spiritul patriotic și de castă: modelul eroic. În toate bisericile răzeșilor există monumente, pomelnice, inscripții și documente cu eroii căzuți în războaie.

POMELNIC

PENTRU EROII CĂZUȚI PE CÂMPUL DE LUPȚĂ PENTRU APARAREA PATRIEI ÎN ANII
1916-1918 ȘI 1941-1944 DIN PAROHIA CALIMĂNEȘTI, COM. LĂLEȘTI, RAION BÎRLAD, REG. IASI

1. POCHIRC ION	30 GRĂDINARU VASILE
2. GALĂȚEANU GEORGHI	31 MARINCIU ION
3. GATATEANU CEFAN	32 HULUBA GHEORGHE
4. GANU GH.	33 MEREUȚA A. DUMITRU
5. MEREUȚA VASILE	34 TIȚEȘ VASILE
6. CHIRIȚĂ GH.	35 GROZAVI GHEORGHE
7. STAMATE GH.	36 IARFENE IORDACHE
8. PRUTEANU IORGU	37 MEREUȚA V. ION
9. RADU ADAMACHI	38 PRUTEANU ȘTEFAN
10. ROMAN VASILE	39 BERȚEA GHEORGHE
11. BUGANU ION	40 STAMATE VASILE
12. TIRON DUMITRU	41 UNGUREANU NECULAI
13. PRUTEANU DUMITRU	42 JIREBIE ION
14. MEREUȚA GH.	43 JIREBIE I. ION
15. GROZAVU (CÎMP) CONST.	44 ȘIȘCĂ IORDACHE
16. DANĂILĂ GH.	45 TIȚEȘ GHEORGHE
17. LUPU PANAIT	46 VIȚIAN CONST.
18. IBĂNESCU CONST.	47 VOINESCU GHEORGHE
19. IBĂNESCU NECULAI	48 IBĂNESCU ION
20. HUIDIU ION	49 NEGRUȚ CONST.
21. HUIDIU GH.	50 VĂRARU VASILE
22. HORTU ION	51 HUIDIU NECULAI
23. UNGUREANU VASILE	52 MEREUȚA ȘTEFAN
24. HORTU GH.	53 VORNICU NECULAI
25. HĂLĂRESCU GH.	54 BĂCAN MIHAI
26. OUAȚU NECULAI	55 ANASTASIU DUMITRU
27. PETRARU ȘTEFAN	56 CÎMPEANU PETRU
28. MUSTĂREȚ DUMITRU	57 STATE CONST.
29. MIRON CONST.	58 STAMATE AUREL
	59 COCIUG IORDACHE

EXECUTAT ÎN CALIMĂNEȘTI DE MIHAIL VICTOR, PĂRĂȘANU

Pomelnic din biserica de la Călimănești

POMELNIC

PENTRU EROII CĂZUȚI PE CÂMPUL DE LUPTĂ PENTRU APĂRAREA PATRIEI ÎN ANII
1916 – 1918 și 1941 – 1945 din Parohia CĂLIMĂNEȘTI, Comuna PUIEȘTI, Județul VASLUI

1. POGHIRC ION	31. MARINCIU ION
2. GĂLĂȚEANU GIORGICĂ	32. HULUBA GHEORGHE
3. GĂLĂȚEANU CEZAR	33. MEREUȚĂ A. DUMITRU
4. DANU GHEORGHE	34. TITEȘ VASILE
5. MEREUȚĂ VASILE	35. GROZAVU GHEORGHE
6. CHIRIȚĂ GHEORGHE	36. PARFENE IORDACHE
7. STAMATE GHEORGHE	37. MEREUȚĂ V. ION
8. PRUTEANU IORGU	38. PRUTEANU ȘTEFAN
9. RADU ADAMACHI	39. BERTEA GHEORGHE
10. ROMAN VASILE	40. STAMATE VASILE
11. BUGANU ION	41. UNGUREANU NECULAI
12. TIRON DUMITRU	42. JIREBIE ION
13. PRUTEANU DUMITRU	43. JIREBIE I. ION
14. MEREUȚĂ GHEORGHE	44. ȘIȘCĂ IORDACHE
15. GROZAVU CONSTANTIN	45. TITEȘ GHEORGHE
16. DĂNĂILĂ GHEORGHE	46. VÎJIAN CONSTANTIN
17. LUPU PANAIT	47. VOINESCU GHEORGHE
18. IBĂNESCU CONSTANTIN	48. IBĂNESCU ION
19. IBĂNESCU NECULAI	49. NEGRUȚ CONSTANTIN
20. HUIDIU ION	50. VĂRARU VASILE
21. HUIDIU GHEORGHE	51. HUIDIU NECULAI
22. HORTU CONSTANTIN	52. MEREUȚĂ ȘTEFAN
23. UNGUREANU VASILE	53. VORNICU NECULAI
24. HORTU GHEORGHE	54. BĂCAN MIHAI
25. HĂLĂRESCU GHEORGHE	55. ANASTASIU DUMITRU
26. OUATU NECULAI	56. CÎMPEANU PETRU
27. PETRARU ȘTEFAN	57. STATE CONSTANTIN
28. MUSTĂREȚ DUMITRU	58. STAMATE AUREL
29. MIRON CONSTANTIN	59. COCIUG IORDACHE
30. GRĂDINARU VASILE	

Executat cu cheltuiala D-nei Victoria Gălățeanu din Satul Călimănești.

Totuși:

Până prin preajma celui de al doilea Război Mondial, răzeșii dețineau unelte de luptă tradiționale păstrate la îndemână pe un perete de șopron: buzdugane ghintuite, sulite, ciomege cu gămălie, coase, seceri, pistoale, cuțite, arcul cu săgeți, țăpoaie, fluier, țigăne, cornuri de mărime și sunete diferite, ba și un fel de zeghe căptușită cu piele pentru bătăliile impuse de situații sau de năvăliri, ori de hoți și alți vrăjmași. La „poarta țării”, adică la capetele satului stăteau mai întotdeauna păzitori și vestitori, ca niște vajnici apărători permanenți care să dea alarma, prin clopotul avut la îndemână, corn, fluier, bici. (Depun mărturie că am apucat din acele vremuri, la Giurgioana și nu cred că lipseau la Călimănești).

Mai precizăm că organizările răzeșești erau destul de ferme, respectate inclusiv de bătrânul care ținea (tezuriza) măsura prăjinii sau stânjenuului prin palmacul său, ori RĂBOJUL așezării (o scândurică de aprox. 1 metru, lată de 10 cm și groasă de 3-4, pe care era încrestată cu cuțitul întreaga istorie cu oameni, copii, averi, pământuri prin semne speciale, la care nu aveau acces copiii). Răbojul era arătat satului anual la întocmitul stânelor (23 aprilie, Sf. Gheorghe), și la spartul stânelor, 26 octombrie=Sf. Dumitru, ca semn că nu s-a încrestat ceva în el și se completa cu oamenii de față. Răbojul (răbușul) era legea satului. Uricele domnești cu pecețile în ceară roșie erau cu sfințenie păstrate de bătrânii satului, în special de staroste.

Istoria răzeșimii românești este, încă, o pagină neexplorată deși oastea lor era la baza victoriilor domnești: vezi, romanul istoric Neamul Șoimăreștilor, și alte scrieri, ale lui Mihail Sadoveanu. Ei alcătuiau „oastea cea mare a țării” pregătiți să sară la porunca domnească sau să-și cultive în

liniște și îndărătnicie pământul, ori să fie recunoscuți și apreciați crescători de animale și mai ales de cai. Mai încoace și cultivatori de viță de vie, **indigenă, „candel”, 1001, nohan, țârțără, mărgărint**, vinuri pe care să le vândă la târguri, la Bârlad sau chiar la Brăila și Galați, formând caravane cu pază și arme de foc, bune și pentru întrajutorare.

Alte industrii locale:

Apicultura (în buduroaie), vânătoarea, cultura plantelor, zootehnia. Din rachiou și miere rezulta o băutură grozavă, miedul

Industria teiului, mai larg, a lemnului, teiul cel sfânt pentru țaran, ceaiul de floare se obținea repede.

Sericicultura (creșterea viermilor de mătase), țesutul borangicului, o ramură mult mai bănoasă.

Prelucrarea laptelui, cărnii, fructelor, inclusiv a celor de pădure. Chișleacul era mereu la îndemână, ca și chisălița.

Rotăritul și potcovitul, fierăria, lemnăria, morăritul.

Cânepa și derivatele ei, inul pentru fibră și sămânță, ulei,

Prelucrarea pieilor de animale, croitorie, construcții de case.

Țesătorie, covoare (pentru macaturi erau numai unele gospodine meștere), scoarțe, lenjerie, ciubotăria, hamurile.

O comunitate răzeșească își avea pricepuții săi într-una sau mai multe meserii, pentru că nu era timp de mers la ateliere specializate, nu erau fonduri, nu funcționa întotdeauna trocul cu produse. Abia surplusul ținea de prezența neguțătorilor.

Numai că orânduirile sociale i-au îndepărtat rând pe rând pe răzeși și de locul natal și de meseriile tradiționale. Rândurile despre ei, care pot urma, adică firul existențial, trebuie să **înceapă însă cu cei vechi**, din timpul domniei lui Ștefan cel Mare, credem noi, și se subțiază (către al doilea Război Mondial) până la dispariție (în 1961, încheierea colectivizării agriculturii în România, încă... nesocialistă).

Satul răzeșesc reprezintă un etalon al felului de organizare al societății medievale moldovenești bazate pe principiile continuității în feudalismul moldovenesc deși astăzi își pierde valoarea istorică. Obștea răzeșească trebuie scoasă de sub influența vreunei ideologii și a intereselor geopolitice și trecută în conceptul istoriografic național ca model eroic și de statornicie economică, afirmat pe parcursul câtorva secole, dar cu desăvârșire dispărut în acest din urmă secol.

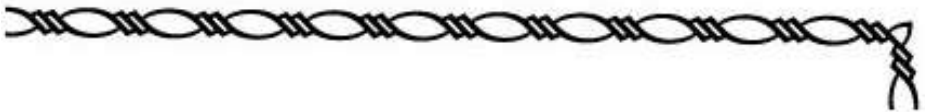
Onorantul titlu de răzeș (= răzăș) apărut totdeauna cu mare îndârjire, a fost de mare autoritate timp de veacuri și însemna în primul rând un bun gospodar și om de mare nădejde, dintr-un sat cu mare grad de independență socială, o categorie socială esențială pentru românism.

Răzeșimea nu mai este astăzi „o lume de demult” ci o lume cu totul dispărută.

NOTĂ:

Am scris pe nerăsuflăte acest eseu, cu gând înlăcrimat la străbunii, bunicul și tatăl meu din Giurgioana-Bacău (m.1970), familia Ioan Marin fiind atestată în 1823, când a condus o solie cu jalba-n proțap, în fața domnitorului Moldovei, împotriva unui boier hrăpăreț (Acta Vescan Eftimie, 30 octombrie 1823, LXXXV).

e. Bibliografie

Biblioteca Academiei Române, Colecția **Documente istorice**

Biblioteca Națională a României, Colecția **Documente**

Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Iași, Colecția

Documente

Izvoare:

D.V.Marin – **Giurgioana...** 2011, Iași, 169 p.

Marin D,V. - **Din seva istoriei...** Pim, Iași, 2019, 160 p.

Informații din lucrările lui Radu Rosetti, I.C. Filitti, H.H. Stahl,

C. Ciuhodaru, ș.a.,ș.a.

Andronache Șt., **Documente istorice tecucene**, vol. 1-3, Tecuci, 2001-2002.

Antonovici I., **Documente bârlădene**, vol. 1-5, Bârlad, 1911-1926.

Bogdan, Damian P., **Acte moldovenești din anii 1426-1502**, București, 1947.

Bogdan I., **Documentele lui Ștefan cel Mare**, vol. II, București, 1913.

Catalogul documentelor moldovenești din Arhiva Istorică Centrală a Statului, vol 1-5, București, 1957-1975.

Codrescu Th., **Uricariul** cuprinzător de hrisoave, ispisoace, urice, anaforale, proclamațiuni, hatiserife și alte acte de ale Moldovei și Țării Românești de pe la anul 1461 și până la 1854, vol. VI, Iași, 1875.

Idem, Uricarul cuprinzător de diverse acte.

RĂZEȘII în context istoric și juridic

dr. conf. Teodor MARȘALCOVSCHI/Rec.: dr.conf.univ. Lidia Pădureac. Un amplu studiu, și documentat, legat de răzeșimea din Basarabia. (net).

Presă locală, regională, națională, documente fără identitate.

Experiență personală, informație directă de la părinți, rude, săteni.

3. MIC DICȚIONAR

Arhaisme, regionalisme, care tind să dispară Instrumentele definite de acestea au dispărut deja

A.

ALĂMÂIE = s.f. Lămâie, fruct.

ALĂUTĂ = un fel de chitară.

ALTOI (a) = a bate pe cineva. Altoiul este și mugurele care se introduce pe o creangă portaltoi.

Î.

ÎMBLĂCIU = două fragmente de lemn legate cu curele pentru bătut porumbul știuleți. Era și un băț gros, îndoit, tot pentru bătut porumbul, fasolea, linte, meiul, părinul, de pe leasă. Folosit și în lupte.

B.

BALERCĂ = butoiaș pentru vin sau rachiu (80-100 l).
BALERCÎ, balerci, s.f. Butoiaș pentru vin sau rachiu cu capacitatea de 50-200 l. Balercuță (dim.) = butoiaș din lemn capacitate între 5 - 10 l.

BANIȚÎ = banițe, s.f. Unitate de măsură pentru cereale, cu o valoare de 10 kg până la 34 kg. care se cheamă dublă; banițele erau confecționate mai ales din coajă de tei.

BARDĂ = secure cu lama mare, curbată, coadă scurtă, la cioplit; bărdiță, de dimensiuni mai mici, mai ales pentru înfruntări și ca armă.

BARIZ = barize, s.n. Un batic de mărime mai mare, negru, cu multe modele pe margine, purtat de femei la costumul popular.

BATCĂ = nicovală mică, din fier, unde se băteau coasele și sapele.

BĂNICIOARÎ = bănicioare, s.f. vas de capacitate de la 2 la 10 l, confecționat din coajă de tei sau mlajă, folosit la culesul fructelor.

BĂDĂDĂI (a) = a căuta ceva neclar, a rătăci.

BĂDĂDĂI = verb IV. A căuta ceva aiurea, fără țintă, a umbla fără rost de acolo-colo, a hoinări, a rătăci.

BÂRDAN = Burtă, abdomen

BORANGIC (burungiuc) = mătase, (scumpeturi).

BOSCORODI = a comenta nu tocmai respectuos, a nu fi de acord.

BRUFTULUI = a certa cu asprime.

BUHAI = 1. Taur; 2. Cofă din lemn cu fund acoperit cu piele, pe mijloc o coadă din păr de cal udată, avea un fel de muget la fereastră.

BUHAI = s.m. 1. Taur. 2. O mică putinică veche, iar în locul fundului piele de porc și un căluș din coadă de cal cu care se mergea cu uratul.

BULEARCĂ = termen insultător, netrebnic-rău, femeie rea, neîngrijită.

BUMB = bumbi, s.m. Nasture. Clopoșel închis cu pietricele înăuntru.

C.

CADRIL = joc cu mingea de cârpă, păr, crep, 4X4 pers.

CARTOAFÎ, cartoafi = s.n. Cartof. Barabulă (țigănește).

CĂLĂRAȘ = călărași, s.m. coardă de rod la vița de vie scurtată la 3-4 muguri și plasată pe o coardă de 2 ani.

CĂLCĂTOR = o teică mai mare din tei, unde se zdrobeau strugurii.

CĂMĂRAȘ, cămărași = s.n. Un flăcău care împăca muzica, de obicei fanfara, pentru a cânta la hora din sat și la alte evenimente.

CĂUȘ, căușe = s.n. Vas din lemn în formă de cupă, sau de lingură, folosit pentru apă sau grăunțe. Căușel (dim.).

CĂLȚI = rezultatul prelucrării cânepii. Erau cămăși din câlți, in, borangic, apoi, bumbac și alte țesături.

CEP, cepi = s.m.1. Dop de lemn în partea de jos a butoiului, 2. fragment de coardă de un an dată din butucul viței de vie, cu 3-4 muguri.

CETERA, țitera = instrument simplu cu coarde și strune.

CHILER, chileri = s.n. Încăpere mică și joasă din spatele casei folosită ca locuință.

CHILUG, chiluge = s.n. O bucată de lemn mai gros la un capăt cu care se bătea în chiuă. Tuns chilug= tuns la zero, foarte scurt.

CHIMNIȚĂ = Beci, cu un chiler deasupra, de regulă încuiat. Era frigiderul familiei, loc răcoros.

CHIRPIDIN, chirpidine = s.n. Clește pentru cuie.

CHISĂLIȚÎ, chisălițe = s.f. Fructe fierte, (cireșe, vișine, caise, ș.a.) cu adaos de puțină făină.

CHITCĂCEALĂ = potrivire, cercetare cu succes.

CHITONAG, chitonagi = s.n. Unealtă din lemn cu vârf ascuțit cu care se fac găuri în pământ pentru a pune aracii.

CHIUĂ = s.f. Vas scobit dintr-un lemn de stejar, cu un picior, folosit la decorticarea grâului, a altor cereale.

CHIUP = Vas de lut de diverse capacități, pentru borș.

CIOCĂLĂU, ciocălăi = s.m. Partea ce rămâne din mijlocul știuletelui de porumb după dezghiocarea grăunțelor.

CIUCURICÎ = s.f. Unealtă manuală folosită la depănatul firelor de pe ghem.

CIUTURĂ = lanț cu găleată din lemn, legat de cumpăna fântânii.

CLEAMPÎ = s.f. Mâner metalic montat la broasca de la ușă sau de la poartă. A clămpăni, a vorbi mult și inutil.

CLEMPUȘ = s.m. Bucată de fier în formă de cârlig pe care se sprijinea clanța când se încuia ușa sau poarta.

COARBÎ, coarbe = s.f. Unealtă de găurit cu o tijă metalică, cotită, la un capăt cu un dispozitiv de prindere a unui burghiu. Orice lemnar avea acest instrument și sfredel.

COBZĂ = instrument muzical cu 4 coarde, strune, arcuit mult, cu sunet specific, înlocuitor al viorii la petreceri, ținea hangul cântărețului.

CODÂLGHI/T = a greși, greșeală.

COFĂIEL, cofăieli = s.n. Vas mai mic(2-5 l.) pentru apa de băut. Era nelipsit la fântânele, ciușmelele satului.

COFÎ, cofi = s.f. Vas de lemn din doage de brad, de formă tronconică, cu capac, în care se ținea apa de băut, cu capacitate 5-20 l.

CORDENCI, cordenciuri = s.n. Piesă la războiul de cusut care împreună cu lopățica oprește sulurile să dea înapoi.

CORN = 1. Podoaba vitelor, cornul de suflat sau de prelucrat: pieptenii se făceau din acest corn. 2. arboret în pădure, cu fructe mici, lunguiete, roșii, excelent medicament.

COROBANĂ = scorbură.

COROMÂSLÎ, coromăsli = s.f. Bucată de lemn curbată, cu torți și cârlige la cele două capete, care se purta pe umeri și servea la transportarea găleților de apă, a coșurilor. Cobiliță.

COSTOROABÎ, costoroabe = s.f. Bârnă așezată orizontal de-a lungul pereților pentru a susține grinzile și căpriorii caselor.

COT = unitate de măsură, distanța de la degetul mic până la cot. Locul de schimbare a direcției drumului, ori burlanului la sobă.

COTORÎ, cotorăsc = s.f., vb. IV. Săparea în jurul butucului de vie și tăierea rădăcinilor superficiale.

COTRUȚĂ = spațiu sub sobă, cald, unde se plasau animale, lemne. Femeile puturoase ascundeau gunoiul acolo.

COVATĂ = lemn scobit, principal obiect de transport cu mâna; în ea se frământa pâinea și mălaiul, se legăna copilul.

COVATÎ, coveți = s.f. Vas în formă de jgheab, folosit la spălat, la frământatul pâinii, fiind confecționat din lemn de tei, salcie, și scobit. Covățică(dim.)

CRIVALĂ = stativ pentru împletitul frânghiilor cu un ax la mijloc.

CUPTIOR, cuptioari = s.n. Construcție de cărămidă unde se cocea mălaiul, pâinea, plăcintele, cozonacul și colacii. Cuptior de uscat prune, Lozniță, construcție mai mare cu pereți, pentru uscat prunele și prevăzută la subsol cu un tub metalic unde se face focul.

CURECHI = varză, devenit aliment de bază... cu fasole.

CUVERTURI, coverturi = s.f. O învelitoare pentru pat, la noi din lână și bumbac, cu motive florale stilizate și geometrice și cu o gamă bogată de culori., „Adamască”.

D.

DĂRĂB, dărăghi = s.m. Bucată mai mare de mămăligă, de pâine.

DĂRÂNGĂ = prăjină groasă din lemn care are la capăt găleata de băgat în fântână.

DIMERLIE, dimerlii = s.f. Unitate de măsură de capacitate pentru cereale, cu o valoare de aprox. 20 l, din lemn scobit și cu un mâner.

DONIȚĂ, doniți = s.f. Vas din lemn, aprox. De 10 l, cu toartă și capac, unde se mulgea și se ținea laptele de vacă.

DUMITRIȚĂ = floare de toamnă în diferite culori ca un buchet.

DURLIGI, durlig = s.n. Picioare goale, desculț.

F.

FALCE, fălcii = măsură la pământ; aprox.1,3 ha. 56 prăjini=1 ha.

FASULI = s.f. Fasole

FĂCĂLEȚ = o bucată de lemn tare, pentru învârtit mămăliga. Melesteu.

FOI = s.m. două vergele din lemn(de obicei de alun) legate între ele cu sfoară, folosite la stative, la țesut, lângă spată;

FURCEII = susțin țesăturile și ițele.

FUȘALĂU = de fapt 2 piepteni cu cuie din fier pentru curățat firele de cânepă de părțile lemnoase; pieptene cu dinți mari pentru lână; sens figurat: scărmanătură, ceartă serioasă.

G.

GARAFÎ, gărăfi = s.f. Recipient din sticlă de un litru sau jumătate de litru.

GÂRBĂ, a sta... = A fi obositor, nedorit ca prezență.

GHIOCI = căruță cu scoarțe înalte, cu „inimă” posibil să fie lungă.

GHIORLAN = fără educație, necioplit.

GEALĂU = Unealtă folosită la tâmplărie pentru rindeluit (șlefuit).

GIOGLEIE = picioare goale, în frig.

GLOD, gloduri = s.n. Noroi, pământ înmuiat de ape.

GOLDANÎ, goldani = s.f. Prună zemoasă și dulce care se coace în a treia decadă a lunii august din care se face rachiu.

GORGOAZÎ, gorgoaze = s.f. fructe crude necoapte(cireșe, caise, zarzăre, mere ș.a.)

GULIE = rădăcină a unei plante asemănătoare cu fl.soarelui.

GUTAIE, gutăi = s.f. Gutuie

H.

HADARAG = ciomag zdravăn, pentru înfruntări, și la urs de An Nou.

HALES BULES = nimic, pe țigănește.

HAM, hamuri = curele cu zăbală, pieptar, pentru cai.

HARAG = nuia mai groasă, măsură pentru pământ, 3,30 m. Etalonul se păstra la cel mai bătrân gospodar.

HARAG, haragi = s.m. Arac folosit la sprijinit via, florile și fasolea.

HÂRLETȚ, hârlețe = s.n. Cazma folosită la săpatul manual.

HĂLĂCIUGĂ = râpcă, resturi după tăiatul viei; rest de ceartă

HLUJENI = coceni de porumb uscat pentru animale sau foc.

HOINĂ = oină, joc între echipe cu băț, minge de cârpă sau piele. De regulă erau echipe pe vârste.

HOJMALĂU, hojmalăi = s.m. Bărbat înalt, voinic și cam prostuț.

HREAPCÎ, hrepci = s.f. O greblă mică din lemn cu dinți mai mari și rari atașată la coasă care ajuta așezarea în polog a firelor de cereale.

HUCI = pădure tânără, neîngrijită, intervenție umană, rară. Loc pentru sălbăticiuni.

HUCI = s.f. Tărățele care rămân la fundul putinei cu borș. Huște. În chiupuri de lut ars se umplea și păstra borșul.

HUET = vuiet, zgomot, gălăgie nedeslușită.

HUDIȚĂ, hudiți = s.f. Ulicioară din sate.

HULUBE = s.f. Două bucăți de lemn curbate puse la crucea căruței de un cal, de care sunt legate hamurile.

I.

IȚĂ, ițe = s.f. dispozitiv la stative format din două vergele (furcei), între care sunt așezate vertical ațe din bumbac prin care trec firele de urzeală.

J.

JĂRDIE, jordie = nuiaua care cade la îndemână pentru pedepsire.

JÂNTIȚĂ = produsul dulce de după fierberea zerului rezultat după caș.

L.

LAINIC = petrecăreț cu măsură, comunicativ, apropiat.

LĂICER, lăicere = s.n. Covor țărănesc țesut din lână cu o multitudine de motive florale și geometrice, cu largă paletă de culori obținute din plante.

LĂTUNOI, lătunoaie = s.n. Scândură lată, plană pe o parte și convexă pe alta, de la marginea unui buștean.

LĂUT = spălat pe cap, de obicei cu leșie (apă și cenușă de coceni). Se puneau și frunze de nuc sau/și alte flori.

LĂUTOARE = loc anume unde se spălau pe cap, pentru a se arunca apa într-un loc să nu dăuneze. La= a se spăla cu leșie.

LEICĂ, leici = s.f. Pâlnie.

LETȚÎ, **letci** = s.f. Unealtă manuală, la războiul de țesut.

LEȘIE = apă cu fiertură de cenușă, înlocuitor al săpunului de casă, pentru păr se puneau frunze de nuc.

LIN, **linuri** = s.n. Vas din lemn format dintr-o masă și o gardină unde se zdrobesc strugurii și unde mustul curge instantaneu. Devine ravac atunci când se înnăsprește, în butoi.

LOITRÎ, **loitre** = s.f. Părțile laterale ale unei căruțe, ca un fel de scară sprijinite pe osia roții. Era și drugul de la car.

LOPĂȚĂȚI, **lopățaci** = s.f. o bucată de lemn sub formă de lopată care servea la darea și scoaterea din cuptor a pâinii și colacilor. Bucățică de lemn plată cu găuri folosită la stativele de la războiul de țesut, împreună cu cordenciul.

LOZNIȚĂ = groapă acoperită cu împletitură de nuiele pe care se puneau la uscat prunele, să le ia fumul de la focul de dedesubt. Era bună și pentru afumat carnea.

LOZNIȚÎ, **lozniți** = s.f. Leasă de nuiele pe care se afumă fructele (în special prune).

M.

MACAT, **macaturi** = s.n. Cuvertură.

MĂLIGÎ, **măligi** = s.f. Mămăligă.

MELIȚÎ, **meliți** = s.f. Unealtă de lemn cu o parte mobilă, cu ajutorul căreia se bătea și se curăța cânepa și inul de părțile lemnoase.

MINDIR, **mindiri** = s.n. Saltea confecționată din sac de cânepă, umplută cu paie.

MLAJÎ = s.f. Arbust cu ramuri flexibile, cenușii sau verzi, cu frunze ondulate, care crește pe malurile râurilor. Răchită, salcie galbenă. Din ea se confecționează coșuri, ciorpacuri (unealtă de pescuit), scaune, capcane.

MOARI = s.f. Moari cu fasuli, borș cu fasole și cu varză, în care în loc de borș se pune zeamă de varză murată (moare).

MUSTUIALÎ, mustuieli = s.f. Amestec de must de struguri cu ciorchini.

MUSTUTOR, mustuitoari = s.n. Băț mai gros (de obicei din corn), care la un capăt are mai multe ramificații, folosit la zdrobire struguri.

MUTELCĂ = piuliță mai mare, fierul din vârful unui băț. Mutelcile mari fixau roțile carului pe osie.

N.

NĂTRET = s.n. Iarbă, lucernă și alte plante cosite și uscate pentru hrana animalelor, iarna.

NESFADNIC = pașnic.

NEVEDI = a vb. Trecerea firelor urzelii prin spată și prin iță la stative, în războiul de țesut.

M-NIERI = s.f. Miere de albine.

M-NIROZNÎ, nirozni = s.f. Mirosuri plăcute, miresme.

O.

OBADÎ, obezi = s.f. Lemn din frasin, ca un arc de cerc, care formează partea rotundă cu un cerc de fier, a unei roți la căruță.

OBȘTE, obștii = s.f. organizare răzeșească.

OCĂRÎ = vb. A muștra, a certa, a dojeni.

OCHI, ochiu = Organ al vederii. Muguri la vița de vie.

OCHINCĂ (opincă) = încălțăminte din piele de porc nerasă. Se făceau și din piele de vită, rasă, dar mai scumpe.

OLEACÎ = adj. Puțin, nițel. Olecuți, (dim).

OLOI = s.n. Ulei, untdelemn; vopsea de ulei.

OPLEANCÎ, oplenci = s.f. La sanie din lemn cu proțap, de mărime potrivită, cu care un om putea aduce lemne uscate

din pădure, opleana era despărțirea tălpoiului de pomostină (platformă).

OPUST, opusturi = s.n. Stăvilar, zăgaz; jgheab din lemn prin care se scurge apa dintr-un iaz.

ORCIC, orcice = s.n. Bucată de lemn scurt, de obicei din ulm sau frasin, prins la dricul sau inima căruței, la capetele căruia se agață hamul cailor.

ORT = s.m. Monedă veche care era un sfert dintr-un leu vechi. A dat ortu popii, a murit, i s-a pus moneda pe piept.

P.

PALMAC = măsură cu palma cu îndoirea degetului mare, 40 cm.

PANER, paneri = s.n. Coș din mlajă și mâner deasupra.

PARAVAN, paravane = s.n. O încăpere din spatele casei de înălțime mai mică.

PĂTAȘCÎ, pătășci = s.f. Platformă din scânduri mai înaltă pe care cânta fanfara la hore și nunți; legătură din drugi peste căruță, la cărat fân.

PÂRLOAGI, pârloage = s.f. Bucată de teren nelucrată.

PIARJÎ, perjî = s.f. Prună.

PORUMBAR = Construcție trapezoidală pe stâlpii de susținere a porților unde se creșteau porumbei. Există și un arboret spinos pe la margini de tarlale unde se ascund păsări și animale sălbatice.

POSLETI = s.m. Rachiu de proastă calitate, buzum.

POVIRLÎ = s.f. Gem din prune fără adaos de zahăr.

PRĂJÂNÎ, prăjâni = s.f. Unitate de măsură pentru lungimi și suprafețe, suprafață de teren egală cu aprox. 1,8 ari. 56 prăjini = 1 ha.

PRĂJINĂ = unitate de suprafață (56 de ari); instrument de măsură; de lovire.

PROSTIRE, prostiri = s.f. cearșaf; Îndobitocire, tâmpire, înșelare.

PUTINEI = 1. cofăel din lemn pentru borș; 2. Cilindru din lemn pentru bătut smântâna să iasă untul.3. Recipient mic din lemn pt. băuturi.

R.

RAGILÎ, ragile = s.f. Scândură prevăzută cu dinți lungi de fier pentru a se trage inul și cânepa melițate, și a înlătura părțile lemnoase.

RĂDIU, rădiuri = s.n. Pâlc de pădure tânără; mai încoace, pajiști.

RĂPAGUȘ = derdeluș, delușor lunecos.

RĂSTOACÎ, răstoaci = s.f. Loc cu apă puțină, la noi foarte accidentat, cu alunecări de pământ.

RÂPCÎ, râpci = s.f. Corzi uscate de la curățatul viei. Râpcui vb. A strânge râpca. Se folosea pentru foc.

S.

SĂRBUȘCĂ = hrana săracului, zer + făină sau/și boabe de porumb.

SÂIALĂ = sfială, prudență, bună creștere.

SCĂCIȚĂ, scăcițe = s.f. Vas din lemn scobit, căuș, unde se zdrobea usturoiul pentru mujdei.

SCRIPETI = piese rotunde, pe ax, care permit o derulare ușoară.

SPOROVĂIALĂ = convorbire lungă, nu totdeauna folositoare. Stricneaua = lamă specială pentru sângerare la cai.

STANDOALÎ, standoale = s.f. Coșar pentru porumb.

STATIVE = s.f. Război de țesut.

STÂNJEN = măsură, aprox.2,30 m. din nuia lungă.

SUL, suluri = s.n. Cilindru de lemn la stative care se rotește în jurul axei sale, servind la înfășurarea urzelii și a țesăturii.

SUVEICA = instrument pentru introducerea firelor între spată și locul bătut, un fel de cartuș scobit la mijloc unde se introduce țevia cu fir.

Ș.

Șa = construcție din lemn, piele, curele, cu scări, pentru urcat pe cal, pentru călărit mai ușor și mai îndelugat.

ȘALĂ/tindă/ hol/... = camera despărțitoare dintre 2 odăi, cu ușă.

ȘARAMPOI = s.m. Stâlpi din lemn folosiți la garduri și la poduri.

ȘTIUBEI, știubeie = s.n. Un buștean din tei sau salcie scobit folosit la depozitarea cerealelor. Un buștean scobit, fără fund, cu un grilaj din lemn, folosit la curățirea știuleților de boabe, cu ajutorul unui chilug din lemn. Stup pentru familii de albine, denumire veche.

T.

TALANGĂ, talănci = s.f. Clopot metalic turtit (tablă), mai mare, legat la gâtul oilor și vitelor să fie ușor găsite în pădure sau în lanuri.

TĂLCHICI, tălchig = s.n. Piesă la stative care trage ițele ca un fel de pedale din lemn.

TÂRN, târnuri = s.n. Măturoi făcut din crengi subțiri de sânger sau corn.

TINCHEȘTE = suferă de (boală) dar și lipsă de liniște personală.

TOCMAGI, tocmag = s.m. Tăiței de casă, fierți în lapte.

TRAIȘTÎ, trăiști = s.f. Un sac mai mic cu baieră țesut din cânepă sau lână.

TROC, trocuri = s.n. O covată mai mare pentru plămădit, pentru spălat rufe, sau alte întrebuințări. În troacă li se dădea hrana la porci.

Ț.

ȚAMBAL = pianul purtător, al muzicantului, platformă portabilă cu mai multe coarde lovite cu bețișoare. Era pianul moldovenilor-lăutari.

ȚOI, țoiuri = măsuri pentru rachiu, 50 și 100 ml.

ȚUHAL, țuhali = s.m. Sac mai mare țesut din cânepă sau iută.

U.

URIC = document vechi, cu pecete pe ceară roșie.

V.

VATALĂ, vătale = s.f. Piesă mobilă la războiul de țesut unde este fixată spata. La vatale = la munca cea mai grea și de răspundere.

VĂLĂTUC, vălătuci = s.m. Lut amestecat cu paie care se folosea la construirea pereților caselor, pe o structură din lemn=păruială (pari).

VÂRTELNIȚĂ, vârtelnițe = s.f. Unealtă din lemn, cu patru brațe ce se învârtesc în jurul unui ax cu ajutorul căreia se depăneau firele de lână, cânepă, bumbac, din scule-ghemuri.

VRANÎ, vrăni = s.f. Cep mai mare din lemn și gaură situate deasupra butoiului pentru vin.

Z.

ZĂMNIC, zămnice = s.n. Un bordei săpat în pământ care nu avea pereții făcuți din piatră, unde se păstrau legumele pentru iarnă. Beci.

ZĂGHIRI, a... = a tulbura, a ameți.

ZDRĂNGĂNEI, -ele = diverse obiecte care laolaltă fac și zgomot. Jucărioare pentru copii.

ZGÂNDĂRI, a... = a întărâta; a umbla la o rană.

ZGHERĂT, ZGHERA = a răcni plângând de durere; a ocări.

ZGORGHIN, e = trandafir sălbatic, măceș, cu fructele alungite, uscate, leac de excepție pentru răceli, gripă, temperatură.

ZORCĂIALĂ = de la zoaie, rămășițe neconsumabile după pregătirea alimentelor. Cearta puternică cu invective era zorcăială. Urma bătaia.

În contemporaneitate, marea majoritate a cuvintelor de mai sus au ieșit din uz, odată cu obiectele definite și înlocuite cu importuri lingvistice cu schimbări de sensuri.

„Limba veche și-nțeleaptă” a trecutului în accentuată dispariție prefigurează acea unitate de limbă și comunicare impusă de globalizarea contemporană cu acea nouă cultură existențială.

Prezentul studiu Răzeșii și răzeșiile a fost publicat și în revistele de cultură Lohanul/Huși/2020 și Meridianul Cultural Românesc nr 24/2020, p.128.

4. LEGENDE ȘI DATE

Legenda zice că după bătălia de la Vaslui (1475) Ștefan cel Mare împrăprietărește pe Valea Tutovei pe Avram Huiban (Avrămești) care are doi copii: Căliman (Călimănești) și Fulger (satul Fulger).

A fost o împărțire a satului, răzeșii, vechii locuitori și clăcașii, adică cei veniți mai târziu, care, până aproape de zilele noastre, nici nu se amestecau – căsătoreau între (sau cu) ei.

Cea mai veche atestare apare din 1439;

Dintr-un act de vânzare-cumpărare din 8 decembrie 1466 aflăm de existența unui sat dispărut astăzi, Dumbrava, de pe Tutova, de lângă Călimănești, un localnic de aici, Bodea cumpărând un loc pe Bârzota pentru a-și face sat și prisacă. Și un ultim document de la Ștefan cel Mare, la 18 martie 1495, Suceava, consemnează că: „Din mila lui Dumnezeu, noi,

Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, sluga noastră, Oancea, fiul lui Stanciul Neamișul, de bunăvoia sa, nesilit de nimeni, nici asupra, și a vândut dreapta sa ocină și cumpărătură, pe care a cumpărat-o tatăl lui, Stanciul Neamișul, de la Goga, fiul lui Giurgiu Răspop, un sat, anume Lăleștii, pe Tutova; și a vândut slugii noastre Stanciul și surorii lui, Stana, pentru 150 de zloți tătărești.”⁴

Alte mențiuni:

1772; în 1774, satul e cartografiat de austrieci, în vederea războiului cu rușii. Mai sunt și alte mențiuni fugare.

1835, aflăm de o împărțire în Călimănești: Răzeși și Joseni (jos=clăcași)

1845, stăpânii pământului erau răzeșii și banul Iancu Istrati

1859, existau căraușii între Călimănești, Lălești, Puiești și restul Moldovei, până la Dunăre.

Mențiuni despre birnicii din sec. al XVII-lea, diaconul Ion, râpa din Călimănești, atestări folositoare pentru istorie. Documentul oficial înfățișat menționează satul în 1772, dar, cel mai sigure informații sunt din 1774.

1774 – în sat erau 4 fețe bisericesti, preoți și diaconi, la 1845, 1 preot, 2 dascăli, biserică de lemn cu hramul Adormirea Maicii Domnului, construită între 1802 – 1837, refăcută în 1926.

Școlile primare din Călimănești: 1875... apoi... 1907... elevi înscriși 780, au urmat cursurile 430, au absolvit 78.

⁴ Academia de științe sociale și politice a Republicii Socialiste România – Secția de istorie și arheologie – DOCUMENTA ROMANIAE HISTORICA – A. MOLDOVA VOLUMUL III (1487-1504) Volum întocmit de C. Cihodaru, I. Caproșu și N. Ciocan, București, 1980

Până în 1932, la Călimănești, din 1875, au fost 19 învățători.

●

O legendă a satului:

Se spune că după năvala tătarilor care se retrăgeau cu multe fete frumoase luate în robie, un tânăr curajos de pe la izvoarele Tutovei, a reușit să-și salveze iubita din ghearele lor, noaptea, chiar prin preajma mlaștinei de pe lângă pârau. Ca să scape de tătarii furioși a dibuit o cale de salvare prin mlaștină, către dealul dinspre apus și s-au ascuns în pădurea de stejari.

A doua zi văzând firul de apă și multe izvoare dintre dealuri, s-au hotărât să-și facă sălaș acolo. Or fi trăind și acum fericiți prin pădurea de argint... dacă n-or fi murit. (Cum s-ar fi întemeiat satul Călimănești).

●

Se vede că cea mai veche atestare a satului este din 1439, deci înainte de domnia lui Ștefan cel Mare, înscăunat în 1457. Ar însemna că, ori n-au avut de la bun început statutul de răzeși, „oastea cea mare” fiind întemeiată de acest domnitor care și-a sprijinit puterea tocmai pe aceștia, ori doar o parte din satul de astăzi a fost răzășesc. Regimul semiostășesc creat de Ștefan cel Mare i-a adus pe aceștia în ascultare și credință; mult mai legați de glie, decât se cunoaște.

N-am urmărit în mod deosebit mențiunile istorice de-a lungul timpurilor considerând că lucrarea de față trebuie, doar, să ofere un stop cadru pentru vremea în care trăim, adică procesul accentuat de decădere a țărânimii, incluzând și **dispariția definitivă a răzeșimii**. Când afirmăm că e un sat ca multe altele ne gândim la întreaga tragedie a acestei categorii

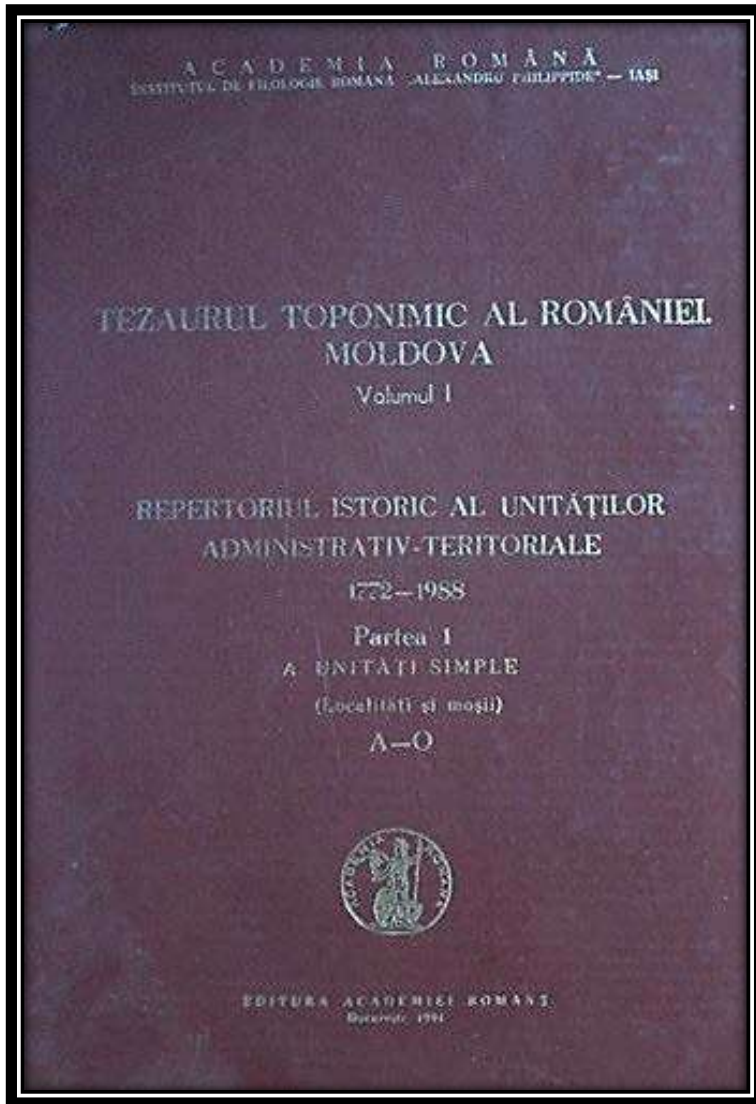
de români care sunt nevoiți să caute bunăstare și existență departe de locul natal, de fapt pe toate continentele și în toate țările lumii. Un exemplu: în Canada sunt peste un milion de români (numai în Montreal, 55000), în Italia circa un milion și jumătate etc. Pentru români ar fi al 3-lea val de migrație după cele două cunoscute în istoria omenirii.

Neculai cel de la Călimănești... sub palmierul... dintr-o altă lume.

Urmărind „Tezaurul toponimic...” (foto) găsim informații care acoperă aproape un secol de existență a satului, anul 1774, când se identifica de către austrieci topografia Moldovei, pare doveditor că localitatea exista ba, era și o numeroasă populație în Călimănești; până la urmă confirmă

firul existenței unei localități bine organizate social și economic.

Puterea actului oficial este mai mare, dar merită să dăm la iveală și munca unui intelectual local care n-a văzut, încă, lumina tiparului.

Încercăm să dăm „cuvântul” unui fost profesor la școala din sat, Vasile Poghirc, un fel de cercetător local care n-a mai ajuns să-și tipărească însemnările, creditându-l – noi - cu meritul autenticității, pe de o parte și, pe de alta, pentru că pare o poveste de demult.

5. CEVA DIN TRECUTUL SATULUI CĂLIMĂNEȘTI

(Vasile Poghirc, Extras din ciorne, „Aspecte monografice ale satului Călimănești, jud. Vaslui)

„Când au avut loc primele așezări omenești pe aceste văi, și unde au luat ființă prima dată, aceasta este taina veacurilor care s-au scurs de-a lungul vieții acestui sat.

Da, trebuie să fie veacuri de la nașterea sa, deoarece a fost clasat ca sat de răzeși, ori această formă socială ia ființă în timpul domniei lui Ștefan al III-lea cel Mare/ 1457-1504. Deci trebuie să fi luat ființă înainte.

Una dintre legendele locale este brodată pe faptul că a luat naștere satul prin așezarea unuia sau mai mulți ciobani pe aceste locuri și care au venit cu oile lor din munții vulcanici „Călimani” din ținutul Fălticenilor(?). Primele lor așezări au fost în poiene din păduri, poate pe vatra de azi sau mai la nord, unde apa puhoaielor au scos la suprafață oseminte omenești.

Bătrânii, cu care am stat de vorbă știu din alți bătrâni de demult că pe dealul ce străjuiește satul la răsărit și apus erau codri mari de stejar, din a cărui lemn este construită biserica satului sub ctitoria boierului Iancu Istrate.

Urme din pădurile de altă dată sunt Tauriele sau cred că li s-au zis cândva Mezatul Mare și Mezatul Mic, după cum se vede în planșa întocmită în anul 1873.

Tot ca rămășiță a vechilor codri poate fi și „Rediul” din partea de sud a satului. Se crede că erau așa de întinse pădurile pe aceste plaiuri încât erau unite cu codrii răchitoaselor de azi.

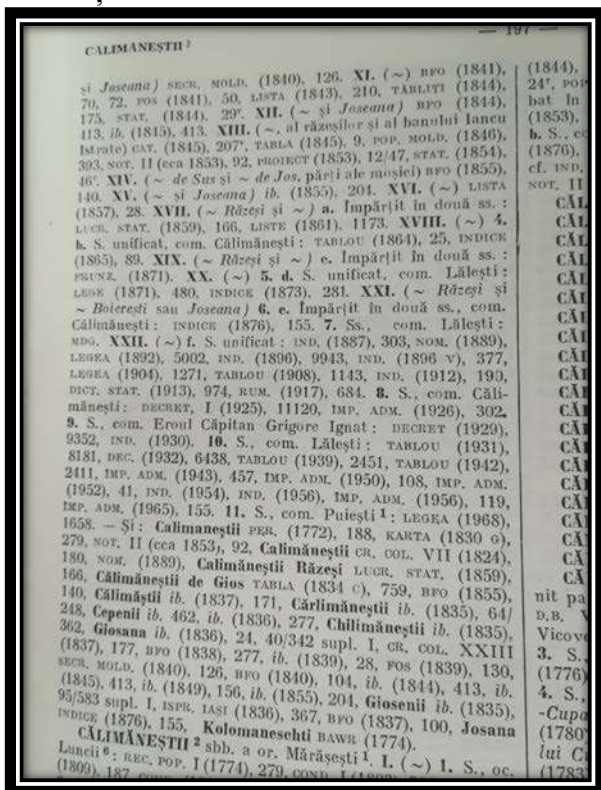
O altă legendă ar fi că satul a luat ființă prin așezarea unui grec – Calimachi – ceea ce eu cred că nu poate fi adevărat deoarece aceștia se așezau numai acolo unde erau centre comerciale și drumuri de trecere a mărfurilor, pe când ei au înființat orașe comerciale pe coastele mării și dealurile Dunării.

Astăzi însă satul se înșiră restrâns pe lângă firul unui pâraiaș – Călimănești – și care n-a secat niciodată, ba menține vie Tutova pe o porțiune oarecare. Tutova altădată își avea o matcă conturată, foarte meandrată, azi pe hotarul satului Călimănești are un curs mocirlos ce se poate cunoaște mai bine în timpurile cu umezeală din belșug.

Satul are așa zisa mahala „Zăpodia” care la fel se răsfireă între două văi în partea de nord-vest a satului, iar într-o înfundătură de către sud-vest se găsește *Culca*, așezare veche în care, în 1873, cetățenii de aci se numeau nu răzeși ci *locuitori*, probabil că acești *locuitori* nu erau complet liberi, ci oameni ce erau în slujba feudalilor.

În urma împrumțării de după 1920, ia ființă partea de sud cam la 500 de metri de sat *o nouă vatră de sat* (Planul Nr.1), pentru acei ce nu aveau loc de casă. Această nouă vatră, a fost întâi o împrumțare provizorie, care s-a definitivat în 1928 (conform planului parcellar ce se anexează, cu Nr.1), dar până la definitivare și-au făcut așezări simple câteva familii de țigani, căror așezări le-a și dat numele de „Țolica” un om bun de glume și spiritual – Ioan Bucur – care denumire se mai păstrează. (Țolic = o țesătură simplă din resturi care se așeza pe pat sau pe podeaua de lut, n.n.)

Documentul oficial de mai jos dă frâu liber mult mai multor considerații.

Această denumire, fie că i-a dat-o deoarece țiganii își înșirau afară vestmintele lor sărăcăcioase, fie că a împrumutat expresia de la un sat de unguri de pe Zeletin, de țigani, care se numea Țolica. Cu timpul însă aci au luat naștere gospodării bine închegate, iar vechii locuitori cred că aproape nu mai sunt pe aici azi.

Am zis sat răzășesc deoarece nu numai tradiția confirmă această stare socială ci și unele documente din care redăm anexat (5-?) *planul moșiei Călimănești din 1873* (la Nr.2-?), de unde se desprinde că aci au fost răzeși, citându-se în partea

apuseană a Culcii: „Parte cuvenită răzeșilor din Călimănești și locuitorilor de pe Culca”.

Pe când eram copil, mă uitam ades la acest plan pe când trăia Elena Ușurelu în a cărui conac era afișat, în anul 1944 l-am solicitat de la avocatul Gh. Mironescu, care a moștenit averea defunctei și m-a servit pentru a-l recopia. Poate că acest plan original s-ar mai putea găsi la ceva locuitori din Călimănești, deoarece proprietatea lui Mironescu a fost preluată de stat cu tot inventarul.

Această schiță, mai mult, este intitulată: „Planul moșiei Călimănesci, jud. Tutova, pls. Tutova, proprietatea familiei Istrate”.

Sub această proprietate cunosc și bătrânii o mare întindere de pământ, care în cele din urmă era situată în partea de sud a satului.

Bătrâni, ca Gheorghe Dîlcu, Marghioala Stati, Leon Popa și alții spun că au auzit de la bătrâni că a fost proprietar Banu Iancu Istrate. Ceea ce arată că acest Iancu, având titlul de Ban, avea o funcție mare administrativă și deci satul era un fel de sediu administrativ cu mare întindere în jur. Din familia Istrate se desprinde un nepot ce moștenește această avere Vasile Adamachi care nu are moștenitori direcți, dând-o moștenire la alte rudenii, care nu mai locuiesc în vechiul conac. Și moșia și conacul îl dau în arendă unora, cum a fost Hreșcu Lalescu și apoi Calman Fridman și în urmă Anghelache Crețu.

Acest arendaș Calman Fridman a fost asasinat el și alți membri din familie pentru a fi jefuit. Asasinii au fost C. Dănăilă, I. Danu și alții. O fiică a lui Fridman fiind lovită în cocul de pe cap, s-a făcut că-i moartă și la reconstituire a recunoscut pe asasini. De asemenea măciuca cu care a lovit a fost recunoscută de oarecare Tinca Dîlcu. După asasinarea lui

Calman a continuat ca arendaș fiul acestuia numit Zalman Fridman, apoi Anghelache. Anghelache Crețu a fost un bun gospodar introducând ciușmelele la casa moșiei, pe drumul ce duce la Culca și în alte puncte de pe câmp. Tot el construiește noul conac.

Cam în jurul anului 1910, un moștenitor, tot Istrate donează această avere Academiei Române, s-ar putea să fie doctorul Istrate.

Tot din bătrâni se știe însă că proprietatea lui Istrate, altă dată era situată în partea de nord a satului iar răzeșia se afla în Tămășeni. Probabil că latifundiarul de pe atunci nu-i convenea ca să aibă conacul în sudul satului (acest conac după cum se vede din plan se găsea nu departe de localul vechi al școlii); de aceea a schimbat proprietatea răzășească pe terenurile mai slabe din nord și totodată terenurile sale erau mai puțin călcate de răzeși.

Tot din plan reiese că familia Istrate printre stânjeții răzeșilor din partea de nord deținea și ea așa zise *Hlize*, luate după cum se vede de la Gălățeanu, Brăescu etc. care erau în suprafață de 71 fâlcii, ceea ce ar fi echivalent cu 101 hectare luate cine știe sub ce forme de la cei ce le-au deținut ca răzeși. În anul 1873 moșia lui Istrate avea o suprafață de 547 fâlcii, circa 788 hectare.

Tot în plan se găsește o fâșie de teren numită Analogie, probabil că era un loc de pășunat unde aveau același drept și răzeșii.

Pădurea Leurda, probabil că n-a făcut parte din proprietatea lui Istrate, aceasta este comună pentru răzeși, împărțită pe proprietăți sau părți dar se tăia de fiecare cât îi trebuia și de unde voia. Prin 1913-14 se interzice tăierea ca în

1917-18 iar să se taie dezorganizat și în 1926, să se împartă în delnițe la cei în drept.

Proprietatea Academiei cam în jurul anilor 1914-15 trece din mâna unui arendaș, Anghelache, în arenda Obștiei Sătești, care este condusă de un comitet de locuitori din sat. În această Obștie au intrat mai toți locuitorii din sat, ursite(?) la sorti și le exploatau mai mulți ani, terenul rămas liber se arenda la Lăturași, care nu făceau parte din Obștie. Nu știu dacă și pe vremea când era proprietatea lui Istrate, sau a arendașilor Academiei era grădina de zarzavat dată în arenda unor bulgari care iarna locuiau în patria lor și veneau numai primăvara. Însă știu că pe când era Obștie mai veneau și cultivau această grădină, ce se găsea situată nu departe de pădurea Redi, pe cursul pârâului Călimănești către vărsarea în Tutova și pe o parte și pe alta a drumului. În timpul primului război mondial această grădină a fost cultivată de către armată (unități de olteni). Acest teren mai poartă numele de: Grădina bulgărească.

După acest război moșia Academiei se expropriează și se împarte la locuitorii cei lipsiți, în loturi de 3,5 hectare, iar cei mai înstăriți primesc loturi mai mici complete până la 3,5 hectare. Această împroprietărire se definitivează numai în anul 1929. Planurile acestei împroprietăririi le-am găsit la Ghiță Dănăilă de pe Culca în 1944, le-am copiat și aceste copii se vor găsi la Ghiță Poghirc, pentru cei ce vor să se intereseze. Din plan se vede că a mai rămas o suprafață ca rezervă de stat nedistribuită.

O parte din cei împroprietăriți, repede și-au vândut cu un preț de nimic loturile chiar înainte de a ști unde-i este repartizat. În acest fel unii locuitori au devenit mai înstăriți (chiaburi) iar alții poate au rămas mai săraci. Au cumpărat

suprafețe mari Gh. Mironescu, preotul Nacu, Constantin Gălățeanu, N. Bălan și alții.

Proprietățile răzeșești, după se văd în plan se desfășurau în fâșii de la dealul Fulgului până în zarea izlazului. Unele din aceste desfășurări se mai cunoșteau, pe când eram copil, mai ales proprietățile din partea de sud a satului și anume a lui Ioan Popa (Amariei), Ușurelu, Poghirc, Gălățeanu, Oatu, Baci.

După spusele bătrânelor, acolo unde a fost proprietatea lui Gh. Ouatu, a trăit cândva Nicolae Onisei, care era de neam grec și avea funcție de priveghetor, o funcție administrativă peste mai multe sate și comune. Poate că în Călimănești era și sediul administrativ.

Pe fiul lui Nicolae l-a chemat Iordache, care și-a măritat o fată după Vasile Huidoviciu, însă era un om cu un caracter nu prea cinstit.

Se spune că din naștere era Huidiu din Fântânele și avea funcția de a strânge dările către stat, însă din acești bani și-a însușit o sumă importantă și s-a dat că-i dispărut, ca apoi să apară cu numele de Huidoviciu, să se însoare și să ajungă priveghetor.

Pe vremea priveghetorilor și mai ales sub stăpânirea lui Huidoviciu, se spune că țărani erau schingiuiți, ținuți la butuc și bătuți până la sânge pentru plata dărilor. Vaietele celor maltratați se auzeau până departe în sat și câmp.

Acest Huidoviciu mai avea și caracterul murdar de a-și rotunji trupul moșioarei sale, încălcând cu forța proprietățile vecinilor. Așa a luat o fâșie bună de pământ din proprietatea văduvei Catinca Poghirc. Încercând să îi mai ia și din grădină, tatăl meu care pe atunci era copil, la îndemnul bunicăi: „Dă-i la ureche porcului!”, tata l-a lovit chiar acolo unde i s-a indicat.

Pe când eram destul de tânăr, mai trăia în Călimănești un bătrân zis Gheorghii Pruteanu (Mihalachi), care a decedat la vârsta de 79 ani, în anul 1930. Acesta de tânăr a servit în gospodăria lui V. Huidoviciu. Acest moș Gheorghii (așa-i ziceam noi pe vremea aceea), ne povestea urmașilor lui Catinca Poghirc, ca atunci când Huidoviciu era pe patul suferinței și își aștepta sfârșitul, l-a trimis pe el la bunica să o cheme la patul lui pentru a-și cere iertare și să i se restituie pământul luat cu hapca.

Bunica ar fi răspuns: „Lasă să-i stea pe piept și pe suflet pe lumea cealaltă.”

Când moș Gheorghii a spus acestea muribundului el s-a exprimat murdar și grosolan.

Huidoviciu deținea o moșioară situată imediat lângă sat la sud și mai avea de asemenea una la Onești, unde avea și multă pădure, care moșie a fost cumpărată de la Elena Ușurelu, fiica lui, de către nepotul lor Gh. Mironescu. Tot Huidoviciu a avut și un han (cârciumă) care era situat în fața conacului său peste drum. Era o clădire lungă și foarte încăpătoare pe care Ușurica a donat-o pentru a se face aici dispensar. S-au adus ceva materiale în acest sens, ba a fost numit și un sanitar Ouatu, însă localul nu a fost propriu-zis local de spitalizare, de aceea Elena Ușurelu și-a revendicat proprietatea care a fost demolată și cumpărat materialul de către Gh. State, care a făcut din acesta casă fiului său Vasile State. Acest local de han a mai servit și ca local de școală prin anul 1875 până când Onici, învățătorul și-a făcut casă proprie unde a mutat și localul de școală.

Tot Huidoviciu a avut și o moară de vânt chiar lângă casă care a existat până pe vremea copilăriei mele. Mai mult însă se găseau două mori de vânt, situate pe coama dealului

spre răsărit, una ce era a familiei Istrate, mai la sud, și una a lui Constantin Șișcă situată mai către Mărășești, la această moară veneau să macine și locuitorii din Mărășești. Drumul de acces de după deal se mai poate recunoaște, pe unde veneau Mărășeștii cu carele.

Acest Vasile Huidoviciu, care l-a moștenit pe Onisei, a avut o singură fată legitimă, pe Elena de care am vorbit. Aceasta a făcut pensionul la Paris unde a cunoscut un tânăr student la medicină tot din țara noastră, Marin Constantinescu, cu care s-a căsătorit, rămânând (aici) la Paris până soțul ei și-a terminat studiile de medic.

Au revenit în țară și el a fost medic prin Tulcea, Medgidia, Măcin în Dobrogea, nu se știe dacă a profesat prin apropierea Călimăneștiului. Acest medic a murit cam tânăr nelăsând niciun urmaș.

Elena s-a recăsătorit cu Dumitrache Ușurelu, care avea o mică moșie la Gâlțești, județul Tutova, însă nu mult a trăit și acesta și a murit tot fără urmași. Elena Ușurelu neavând urmași a donat toată averea nepotului său mai îndepărtat Gh. Mironescu, care și-a rotunjit mult averea cumpărând pământ de la cei săraci, dar mai ales moștenește pe preotul Nacu, socrul său, pe Mândița Ouatu un fel de mătușă și se spune că a mai primit ceva donații de la o văduvă din altă localitate (Zeletin).

Pe vremuri în partea de vest a satului, pe coasta bine însoțită se întindeau vii mari boierești, atât a lui Istrate cât și cea a lui Huidoviciu. Via era indigenă ce dădea vinuri de bună calitate. În aceste vii se găseau crame, cea a lui Istrate avea și o pivniță mare, care pivniță a mai dăinuit până în 1920, și noi copiii ziceam că aci stau lupii.

Se zice că la zilele onomastice ale boierilor treceau jucând în cântecul bandei de muzicanți, treceau oaspeții pe buza dealului de la o cramă la cealaltă.

Trebuie să mai pomenim că și locuitorii din sat aveau unii și plantații de vie indigenă destul de importante. Îmi aduc aminte că de la un singur butuc care era susținut de zeci de araci se culegea toamna câte un ciubăr sau chiar mai mult de struguri, mari și gustoși.

Din vreme ce toamna negustori de vinuri de la Galați, târguind vinul și lăsând butoaie la producători de vinuri pentru a fi umplute. Butoaiele le văd și acum înșirate în curte unde fierbea mustul, poate pe atunci aveam în jur de 4 ani, și cu fratele meu Costică am scos dopul unui butoi ca să bem must și nu l-am mai putut pune îndărăt, curgând conținutul până la jumătate. Poate că era din belșug, căci nu îmi amintesc dacă tata ne-a pedepsit. După fierberea și răvăcirea vinului treceau carele unul după altul încărcate cu unul două butoaie până la Bârlad.

Pentru adăpostirea vinului la han era un beci foarte mare și întunecos. Avea o intrare largă prin partea de răsărit pe unde se coborau butoaiele pe două grinzi lungi puse de-a curmezișul scărilor de lemn, iar în interior avea o scară de acces spiralată. Când acest han era aproape părăsit 1916-17 după care a urmat demolarea, copiii din mahala ba și mai îndepărtați, ne jucam în acest beci. Tot cam prin această perioadă în acest han se mai făceau din când în când horele la sărbători.” (prof. Vasile Poghirc /1909-1995/, manuscrisul Aspecte monografice...).

Lectura plăcută de până aici trebuie, însă, completată cu multe alte date pentru a întregi un istoric (de apreciat sfătoșenia lui Poghirc).

Călimăneștenii au participat prin grupuri de tineri la primul Război Mondial, dar se păstrează puține mărturii.

**Cruce din lemn ridicată în amintirea eroilor căzuți în
RĂZBOIUL PENTRU ÎNTREGIREA NEAMULUI
(1916 – 1919)**

Aceiași Călimăneșteni n-au fost iertați de valul celui de al doilea Război, de jertfe și nenorociri, de teama de a fi descoperiți de trupele fie nemțești, fie rusești, care se deplasau de-a lungul Tutovei, pe care n-o puteau traversa ușor din cauza luncii mlăștinoase, fără poduri și drumuri spre sat. Nici astăzi nu există decât un pod mai acătării care duce drumul spre intrarea sudică.

Și de pe aici au plecat copiii și adolescenții la școli, întocmai ca vlăstarele lui Gheorghe Popa, și de pe aici au plecat în țară, mai ales la Brașov cetățeni integrați în „măreața operă de construcție socialistă”, un exemplu fiind și ing. Neculai Popa, azi stabilit la Iași, ca inginer constructor și arhitect; și mai ales:

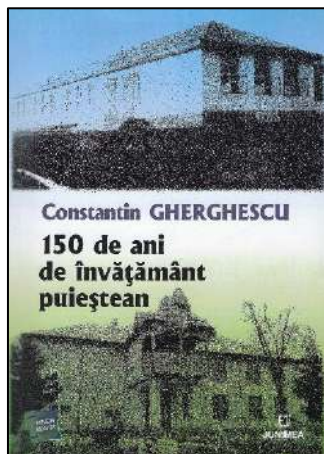
După 1989 au trebuit să emigreze în vest (și în lume) pentru un trai mai bun. Urmarea: satul se prăpădește, îmbătrânește, nu mai are cine să crească albine, cine să facă frânghii sau obiecte din lemn pe care să le vândă la Puiesti, Bârlad, Bacău, Vaslui. Fostul C.A.P., cu fostele lui livezi, cu fostele vii, cu fostele turme de oi, sau cirezile de vaci, (sunt) dispărute.

Până în 1961 s-a desfășurat procesul de colectivizare care a trecut prin faza de asociație benevolă cu cei mai mari gospodari din sat, după aceea tineretul a tot plecat, iar azi doar vreo 30 de case sunt locuite permanent de familii cu copii.

La recensământul din 2012 se înregistrau 495 de persoane, dar astăzi ar rezista aici un număr destul de nelămurit între 500 și 581, dar fără a se putea preciza oficial cifra decedaților, fapt care pune sub semnul îndoielii creșterea numerică; mai ales că mulți dintre locuitori au apucat calea pribegiei. Numărul caselor noi este redus, iar barometrul cel mai fidel, copiii de școală, este absolut alarmant.

6. ȘCOALA, AZI

Școala mai are ciclul elementar (în 2019) dar în anul școlar 2020/2021 a dispărut clasa a V-a cu cei 22 de copii, și pare, oricui privește, în accentuată paragină. Sunt clasele I – IV cu simultan clasa a II-a 3 copii și clasa a IV-a, 4 copii. Dacă și aceștia pleacă... cine să mai culeagă, ceea ce se poate semăna?

Nici elevi destui, nici educatorii necesari, nici preot nu mai există în sat de mai mulți ani (în toamna anului 2020 a fost trimis ca paroh părintele Dan Bănică).

Constantin Gherghescu furnizează câteva informații interesante dintre care extragem: a) că satul este atestat documentar pe la 1439 – 1448, citându-l pe dr. Laurențiu Chiriac (**MONUMENTELE RELIGIOASE MEDIEVALE DIN ZONA BÂRLADULUI** 2007, pp. 226-227); b) începuturile școlii, care „datează din 1874(?) și funcționează în casa lui Iordache Onisei. Abia în 1895 este construit un local propriu”, cu o altă clădire în 1908, o altă mutare în 1930 de către învățătorul Ioan Tarază și construcția din 1832, cu un alt învățător, Nicolae Balan care se dărâmă la cutremurul din 1940. Din 1950 absolvenții clasei a IV-a merg la Școala din Lălești, ia ființă și un cămin cultural. c) slaba dotare cu mijloace didactice (mai întotdeauna), d). grădiniță, începând din 1970. Remarcăm monografia lui Gherghescu (358 pag.) care împlinește o necesară minimă informație despre Liceu și comuna Puiești, firește cu unele erori de informație.

II. BISERICA

1. Satele răzeșești se organizau ca într-o tabără semi-ostășească, mai ales în preajma izvoarelor, pentru apă, pe pământurile primite pentru jertfele lor în războaie. Pâlcurile răzeșești aveau arme, cai, bună organizare semi-militară, dar și pământuri de cultivat ori animale de crescut și erau gata oricând să se apere sau să sară la porunca domniei ca oaste de rezervă și pază a ținuturilor; oaste la vatră, adică organizată pentru bătălii dar cu grija de cultivarea pământului și stabilitatea locului. Era o categorie de oameni gospodari, îndrăzneți, și conștiință „seminobilă”, adică de rang superior țărănimii satelor.

Chiar de la tocmirea așezărilor își închipuiau și lăcașuri de cult, de regulă biserici din lemn cu catapetesme sculptate și cu icoane pictate. Giurgioana, județul Bacău și Bogdana de lângă Vaslui, Țepu din jud. Galați, poartă, încă, palid, aceste elemente de diferențiere, inclusiv mândria de răzeși.

Satul CĂLIMĂNEȘTI, comuna Puiești, județul Vaslui, evidențiază cam aceleași amprente, chiar dacă este și el pe cale de dispariție. E de bănuit că și pe aceste meleaguri a existat din vechime biserica satului, poate de pe vremea lui Ștefan, dar cu informații certe din 1802. În monografia citată, C. Gherghescu consemnează că „biserica a fost construită din lemn în cătuna Culca, de către ieromonahul Iftode în 1740, pe locul gospodăriei Elena I. Mereuță, apoi durată în lemn, în 1802, de banul Iancu B. Istrate și Vasile Huidoviciu. Ca preoți titulari întâlnim aici pe Ștefan Pascal, Gh. Ifrim, Ion Pascal, Grigore Pascal, Nacu Constantin, Mihai Hoțoi” (p.212).

Vechimea și înfățișarea actualei biserici sunt argumente de luat în seamă pentru tradiția religioasă ortodoxă a acestor răzeși, deși lipsesc inscripțiile în piatră, crucile și mormintele fastuoase. Folclorul actual local, nici laic nici religios, nu oferă nici un fel de informații de această natură, păstrându-se doar subțiri urme ale Teatrului dramatic cu măști, dintre Sărbătorile de iarnă.

Preluăm un citat mai lung din cartea prof. dr. Laurențiu Chiriac, un excelent istoric și un mare prieten al autorului.

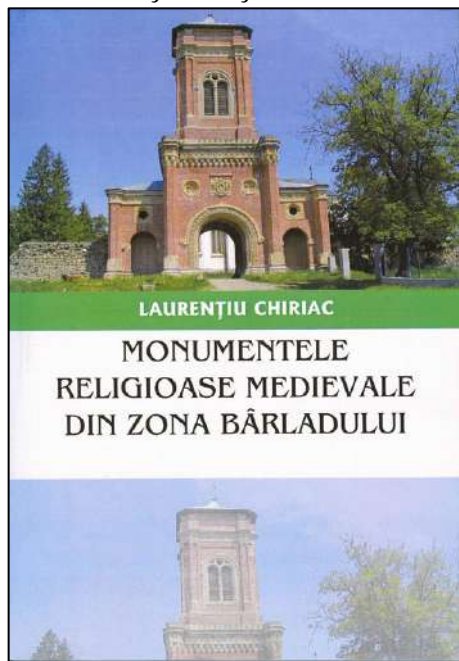
(Extras din volumul *MONUMENTELE RELIGIOASE MEDIEVALE DIN ZONA BÂRLADULUI*, autor: LAURENȚIU CHIRIAC, Iași, Editura KOLOS, 2007, pp. 273-274) (7):

„Vechi sat răzășesc, Călimăneștii - aflat pe valea Negoaiei, comuna Puiești, județul Vaslui, fostul ținut Tutova - apare prima dată în documente la 30 iulie 1439, atunci când voievozii Iliăș și Ștefan întăreau lui Oană Roșca grămătic și fratelui său Cojea Pătru mai multe sate, printre care și Călimăneștii, “unde este Ion”, deoarece vechile lor privilegii arseseră.¹ Faptul că vechile acte ale satului arseseră și faptul că se menționa “cu hotarele sale vechi” arată că el exista mult mai de demult. De altfel, localitatea mai este amintită și într-un alt document de la 15 iulie 1448, prin care Petru Aron dăruia lui Roșca și fratelui său Cojea și satul Călimănești, “unde a fost Căliman, pe Tutova”.² Comentând cele două acte, M. Costăchescu aprecia că acest Căliman era întemeietorul satului Călimănești - existent încă din veacul al XIV-lea.³

În secolul al XVII-lea, satul Călimănești este mai des menționat. Astfel, după ce în anii 1632 și 1633 sunt amintiți mai mulți martori din Călimănești (Maxim paharnicul și Grozav), prezenți la vânzarea diferitelor ocine⁴, la 8 iulie 1640

voievodul Vasile Lupu îi întărea lui Toader din Călimănești a patra parte din jumătatea satului Tămășeni.⁵ Același domn dădea la 6 aprilie 1648 un uric “popii Ioan ot Călimănești” pentru întărirea părților lui din “bătrânul Călimăneștilor, pe Tutova”.⁶

Prezența unui preot în acest sat, precum și mențiunea că la 1717 răzeșii din Lălești și cei din Călimănești au făcut o învoială cu moșiile lor - printre care apare în hotarele Călimăneștilor și “locul den sus de bisărica din vâlcea”⁷ - ne

determină să credem că încă din 1648 exista acest locaș, poate ctitorit de preotul Ioan și de localnicii din zonă. Mai mult decât atât, în istoricul său despre sat, preotul Mihai Hoțoiu amintește că vechea biserică - care ar fi avut hramul „Adormirea” - era în mahalaua Culca, pe locul unde astăzi se află gospodăria Elenei I. Mereuță. Aici am descoperit resturi de oseminte care aparțineau mormintelor fostului cimitir medieval târziu.⁸ Oricum, la 1772 -

1774 figurau la Călimănești trei preoți și doi diaconi.⁹

În fine, Iacov Antonovici arăta că bisericuța de lemn de la Călimănești a avut un plan dreptunghiular, cu o frumoasă ornamentație pe exterior și cu detalii ale unor motive populare foarte interesante, specifice sculpturii în lemn.¹⁰ Mai trebuie spus că la începutul secolului al XIX-lea, biserica veche era în

paragină, fapt pentru care la Călimănești a fost construit în 1802 un alt locaș din lemn, dar pe un alt amplasament.”

NOTE:

1. *Documenta Romaniae Historica (DRH)*, A. Moldova, Buc., Ed. Academiei, 1975, vol. I, doc. 199.
2. *Ibidem*, vol. I, doc. 281.
3. Mihai Costăchescu, *Documente înainte de Ștefan cel Mare*, vol. II, Iași, Editura Cartea Românească, 1932, p. 55.
4. *DRH*, A., vol. XXI, Buc., Ed. Academiei, 1971, doc. 245, 263 și 341.
5. *Catalogul documentelor moldovenești din Arhiva Istorică Centrală a Statului (CDM)*, vol. V, Direcția Generală a Arhivelor Statului, București, 1975, *Supliment*, vol. I, doc. 594.
6. Iacov Antonovici, *Note istorice și tradiționale privitoare la bisericile din județul Tutova*, vol. I, A - F, Huși, 1901, p. 326 (manuscrisul 128 de la Arhivele Statului Iași).
7. *CDM*, vol. V, doc. 1165.
8. Sondaj arheologic efectuat în 2001 de către noi, cu prilejul unei descărcări de sarcină arheologică în zona respectivă.
9. “Arhivele Basarabiei”, Chișinău, 1931, p. 198.
10. Ioan Antonovici, *op. cit.*, vol. I, A - F, p. 332.”

Încercăm să valorificăm, iarăși, dintre însemnările lui Vasile Poghirc despre trecutul istoric al satului și bisericii.

„După cum se vede, în planul din 1873, biserica era proprietatea familiei Istrate care intră în calculul suprafețelor cu întinderea de 26 stânjeni, la fel tot în plan se arată că este dat în folosință preotului de pe atunci suprafața de 8 fălci și 40 de prăjini.

Localul bisericii existente, probabil că, este o așezare foarte veche, după cum spun bătrânii e de pe timpul când erau păduri mari de stejar pe dealul dinspre răsărit.

Tot din bătrâni se spune că aceasta a fost construită sub ocupația turcilor, care oprimau creștinismul. Gh. Dâlcu mi-a spus că a auzit că acei ce construiau biserica pe vremea aceea erau urmăriți și fugăriți de la lucru de către turci călări, iar celui fugărit după ce nu mai putea de oboseală și cădea jos, i se tăia capul cu hangerul, pe acel loc.

Biserica este construită pe temelie de piatră și încheiată numai din inimă de stejar bine cioplit. Profesorul Calmuschi care a trăit la Avrămești o considera ca un monument istoric din toate punctele de vedere. Are un iconostas valoros, la fel era înzestrată cu îmbrăcăminte scumpă pentru preot la oficierea slujbelor.

Se crede că în timpuri foarte vechi ar fi fost o altă biserică în partea de nord a satului, pe acolo pe unde apa puhoaielor au scos la suprafață oseminte omenești.

Biserica din satul Călimănești

La biserica actuală, puține renovări și modificări s-au mai făcut. Totuși cam prin anul 1928 epitropii bisericii au hotărât să pună icoana Maicii Domnului în centrul bisericii, să o fixeze aci pentru totdeauna. Era în ajunul lui Sf. Nicolae. Dintre epitropii ce urmau să mute icoana era Etmond Setnescu care se credea boier, deși era morar și mecanic la moara lui Leon Setnescu de la Sâmzenești, tatăl său. Un altul era Ștefan Mereuță, un om cu ceva carte și care se bucura de oarecare cinste în sat. Totuși cu ocazia asasinării familiei Zalman, ar fi fost bănuț și el, dar fără temei, o parte din oameni încă îl mai suspectau. Când au pus mâna pe icoană ca să o mute Setnescu nu l-a lăsat zicând că are mâinile pătate de sânge, după alte discuții acesta l-a scos pe Mereuță din biserică dându-i cu piciorul la spate. A doua zi când se făcea slujba hramului, Mereuță a mers târziu la biserică după ce prinsese curaj în urma consumului și de vin și de țuică. În acest timp și-a formulat și o replică.

Într-un moment dat din timpul slujbei și-a cerut voie a vorbi, arătând celor prezenți cum a fost bruscat, spunând că: „Morarul de la Sâmzânești l-a scos cu piciorul din locașul străbunilor”. Toată lumea a rămas consternată murmurând iar Setnescu și-a scos cutia cu tutun și a început să-și răsucească o țigară de nervos, uitând că este în locașul unde-i interzis fumatul.

În arhiva bisericii în anul 1944, am găsit evidența născuților, căsătoriților, morților și alte acte vechi, unele fiind scrise în litere chirilice greu de descifrat: unul este din 1839, altul din 1863, care sunt în curs de descifrare la Cluj.

Un alt act din 1893 arată familiile cu membri respectivi la acea dată, care se anexează în copie aici, alăturat.

Din acest act se constată că preotul din Călimănești avea sub administrarea sa, pe lângă Călimănești (mai era) Fântânele, Sânzănești și Onești. Din acest act rezultă că în Călimănești existau circa 509 suflete. Actul era înaintat la Protoiereu, care a fost respins că nu era corect întocmit, însă se desprinde clar că i s-a cerut această situație pentru ca fiecare suflet să fie impus a plăti către biserică suma de 4 lei ca dare (și această adnotare este trecută în copia ce se anexează).

În timpul primului război mondial Preotul Nacu administra și la Lălești, Stâncășeni, Obârșeni și alte părți.

Printre preoții ce au slujit la această biserică bătrânii pomenesc pe Ștefan Ifrim care locuia pe unde se află azi casa lui Gh. Popa a lui Vasile, Ion Pascal avea casa pe unde este casa lui Vasile Tiron, Preotul Bahnă, apoi Gh. Pascal pe unde stătea Coculeasă, peste drum de Vasile Popa. Preotul Nacu care a trăit unde-i locuința preotului actual Mihai Hoțoi. Dintre toți cel mai înstărit a fost popa Nacu zis Costică. Avea și bani mulți și dădea cu dobândă împrumut. Mulți nu i-au mai restituit, așa a fost Nicuță Radu, care când preotul i-a cerut banii, deoarece vindea și vin popa, Nicuță i-a zis: „Pe apă i-ai luat, pe apă s-au dus, fie numele Domnului binecuvântat”.

Însă mai făcea și bine la unii săraci la nevoie.

De la moartea preotului Nacu a servit ca preot Mihai Hoțoi”(am considerat ca necesară pentru fluxul memoriei, această scurtă reluare din manuscris).

Extragem unele date despre biserică și preot din lucrarea scriitorului Vasile Filip care ne lasă o pagină literar-documentară despre „Biserica parohială Călimănești”, fără a fi clar anul de referință. Informațiile diverse din textul de mai jos servesc argumentului continuității și populării satului, dar mai

ales ideii că biserica a fost și aici principalul element educativ în decursul istoriei.

„Biserica parohială Călimănești

1. Biserica are hramul „Adormirea Maicii Domnului”, dar de la reparatul ei, purta și numele „Sfântul Neculai”.

2. Este parohială, dar fosta filială din satul Fântânele astăzi nu mai există de loc, fiind dărâmată cu desăvârșire.

3. Biserica parohială este durată din lemn.

4. Sediul comunei este în satul Lălești, iar cotuna Călimănești se află pe valea pârâului Călimănești, de la care și-a luat numele.

5. Biserica parohială de astăzi este făcută la anul 1802.

6. Fondatorii bisericii sunt Iancu B. Istrati și Vasile Huidoviciu.

7. Biserica parohială de la zidirea ei și până în prezent nu s-a mai reparat de loc, afară numai cât s-a acoperit cu tablă la anul 1896, cu cheltuiala poporenilor, dar fără inscripție.

8. Nu este făcută pe locul altei biserici mai vechi, ci pe locul ei – propriu.

9. Biserica aceasta a fost făcută în cătuna Culca de către ieromonahul Iftodi la anul 7248/1740 de la Adam, an arătat chiar pe vechiul pomelnic.

10. Preoți la această biserică au fost mulți, dar nu cu fapte lăudabile, despre care să vorbim.

14. În biserică, ca obiecte vechi este catapeteasma care a fost la biserica din Culca, zidită în anul 7248, anul de la Adam, și care este zugrăvită cu totul deosebit.

16. *La biserica parohială s-au adus catapeteasma de la biserica veche din Culca care s-a stricat și în locul ei s-a făcut actuala biserică. Asemenea s-au mai adus și catapeteasma cu icoanele de la fosta biserică filială din cotuna Fântânele care astăzi este dărâmată cu totul. Așa că lemnul ei este strâns grămadă de mine și epitropia bisericii.*

18. *preoții care au slujit în trecut la această biserică sunt: Ștefan Pascal. Gheorghe Ifrim, Ion Pascal, Gheorghe Pascal – ca titulari, dar printre ei au fost mai mulți care astăzi sunt la alte biserici.*

Aproape toate datele expuse mai sus se regăsesc, dar ceva mai clar, în Anuarul 1938 al eparhiei: parohia Călimănești cu 207 familii și 880 suflete, era formată din credincioșii satelor Călimănești – 160 familii și 748 suflete, și Fântânele – cu 47 familii și 132 suflete, situată la 36 km depărtare de Bârlad, 38 km de gara Tutova și la 11 km de Puești. Avea 1,5 ha pământ dintr-o donație de la Avram Petriman și 12,5 ha de la 1864. Biserica parohială purta hramul Adormirea Maicii Domnului, construită din lemn în 1802 de către banul Iancu Istrate, reparată în 1895 și 1907, iar în 1938 era în o nouă reparație. La repararea ei contribuiseră enoriașii cu 46000 de lei și Episcopia cu 2000 lei.

Biserica filială – Fântânele – era părăsită, nu mai avea icoane și mobilier. Servea pentru slujba morților pe vreme rea.

Paroh era preotul Mihai Hoțoiu, hirotonit în 1935, când și fusese numit în parohie. Era ajutat de doi cântăreți, cu practică în domeniu: Vasile Turcu, numit încă din anul 1904, și Petru Cașu numit în 1918”.

(V. Filip, Călimănești/satul dintre două zări”, Pim, Iași, 2020, pp. 61-62.)

Dar de ani buni postul de preot paroh a fost vacant, cu toată mulțimea de preoți care ies anual pe porțile instituțiilor de profil.

În prima parte a anului 2020, paroh înlocuitor este preotul din Puiești, din toamnă a venit la post preotul Bănică.

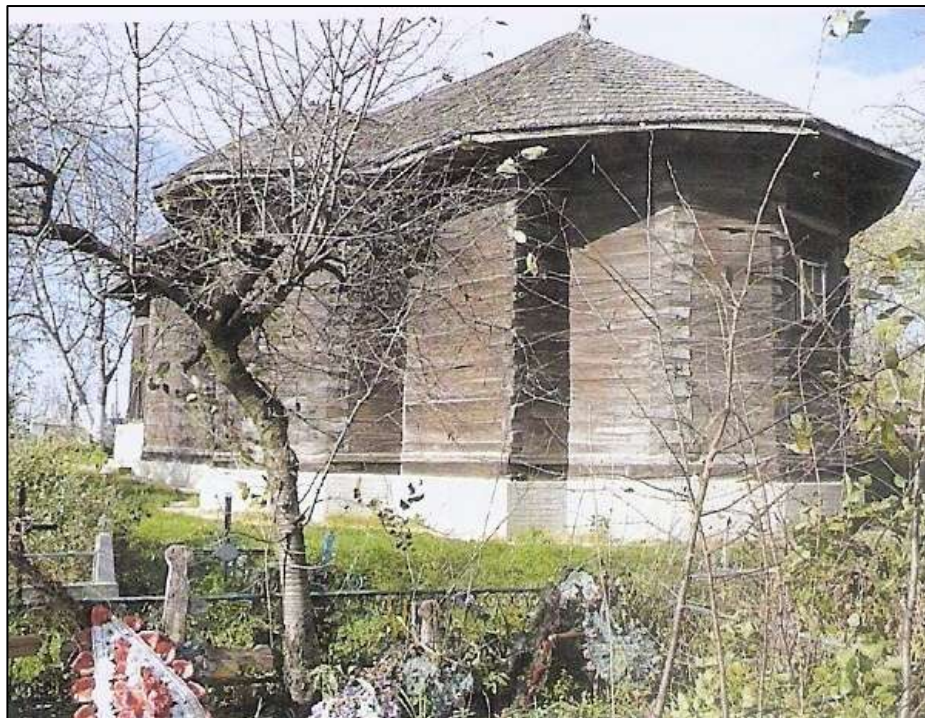

Vedere laterală dreapta

„Biserica este construită din lemn din inimă de stejar bine îmbibat ca și la biserica din Dragomirești de mai jos. Este acoperită cu scânduri de brad pentru protecția sistemului constructiv.

Din spusele bătrânilor este construită în aceeași perioadă cu cea din Dragomirești un an chiar mai înainte pe când Moldova era sub cotropire Otomană.”

(V. POGHIRC).

**Biserica de lemn „Intrarea Maicii Domnului în biserică”,
sat Dragomirești, județul Vaslui,
monument istoric, sec. XVII**

2. CĂLIMĂNEȘTI – regal... religios

„Duminică, 26 ianuarie 2020, între orele 10–13, locuitorii din satul Călimănești, comuna Puiеști, județul Vaslui, au avut parte de o aleasă, dacă nu unică sărbătoare a bisericii lor cu hramul „Sf. Nicolae”, un prilej absolut unic marcat de prezența P.S. Ignatie, episcopul Hușilor. Chiar s-a întrebat în biserică, pe cei mai vârstnici locuitori, dacă vreodată a mai fost prin acele locuri vreun episcop, cu răspunsul negativ al oamenilor.

Dacă am privi această slujbă religioasă ca spectacol, așa cum apreciau câțiva dintre sătenii prezenți pe lângă vechea biserică a satului, și tot a avut grandoarea manifestărilor de elită.

Numai că, prin seriozitatea tuturor participanților, prin gradul de religiozitate, prin atmosfera spiritual-patriotică asigurată în primul rând prin musafirii sosiți din Iași, de la o mănăstire din județ, de preoții din Puiești, de grupul însoțitor al Părintelui Episcop, și mai ales de prestața superioară a Prea Sfințitului Ignatie putem categorisi momentul ca fiind de excepție, printre atâtea alte asemenea momente la care am participat.

Biserica satului are o vechime apreciabilă, din 1802, după informațiile noastre, fiind ridicată în același timp cu cea din Dragomirești, declarată monument istoric. Cimitirul satului, care înconjoară acest locaș, are din ce în ce mai puține

Imagine din cimitir

morminte și doar câteva cruci de piatră, precum și un grilaj patrat de fier ruginit care ar fi legat de memoria unui mare boier al locului, mormânt acum fără cruce și neîngrijit. Nici incinta nu e prea dichisită. În fapt e o imagine a satului pe cale de dispariție, cum întâlnim preponderent în toată Moldova.

Preasfințitul Părinte Ignatie, Episcopul Hușilor

P.S. Ignatie care a oficiat slujba religioasă împreună cu un sobor de preoți în frunte cu protopopul de Bârlad, părintele Vasile Lăiu și preotul parohiei Puiești de un grup de cântăreți de strană de pe lângă Mitropolia din Iași, respectiv grupul de călugări, a observat cu pătrundere starea... localității, lipsa forțată a unui preot paroh, cumițenia localnicilor care s-au prezentat printr-o delegație de 12 săteni la Episcopie să ceară un preot pentru această parohie. În cuvântul său duhovnicesc

a promis celor aproximativ 50 de persoane că va ține cont de doleanțele lor. Tot conducătorul spiritual al județului Vaslui a apreciat curățenia și modul de îngrijire a locașului, frumusețea icoanelor și păstrarea zestrei spirituale locale

Aspect de la slujbă

Noi am remarcat, printre altele:

Buna organizare a întregii manifestări, cu o mențiune specială pentru preotul paroh din Puiești (are și doi copii talentați).

Prezența celor aproximativ 23 de elevi ai școlii care mai are doar clasele I – V, și numai clasa a V-a, cu 22, dar însoțiți de învățătoare mai toți cu steaguri tricolore în mână și curat îmbrăcați (puțini, în costume naționale). Comportamentul lor a fost de toată lauda.

Prezența unor oficialități locale, printre care și consilierul primarului, fostul primar, Costel Moraru. Printre cetățenii din biserică sau prin preajmă erau și dintre cei mai în vârstă, dar nici un tânăr.

Nu există nici un fel de inscripție sau alte elemente de informare a vizitatorilor. Am filmat elemente constructive din lemn de stejar cu desene sculptate deasupra intrărilor.

Clopotul de la intrare pare a fi vechi, dar e destul de mic, amplasat pe o podină din turnul de scândură. În vreme de pericol se trăgea în dungă, dar, nu realizez cum se auzea printre dealurile pe care e așezată localitatea.

Pe catapeteasmă sunt icoane vechi, care poartă patina vremii, dar și unele care au porțiuni din pictura originală cojite, crăpate, parțial șterse de vreme.

Părintele Dan de la Laza, și colaborator la Trinitas, mi s-a părut demn de a fi remarcat pentru iuțenie, implicare, filmare, participare.

Putem lăuda efortul din aceste zile pentru curățenie, pentru îngrijirea locașului (și cimitirului) dar nu pot fi cuvinte de apreciere pentru păstrarea documentelor și altor inscripții despre acesta, Am discutat cu mai mulți cetățeni, amabili, printre care câțiva din familia Popa (unele rude cu Neculai, inginerul) care realizează neputința umană din aceste timpuri, lenta dezagregare a mândrului sat de odinioară, cu o istorie veche, chiar veche, dar greu descifrabilă pentru mulți din zilele noastre.

În interviul acordat l-am întrebat pe Prea Sfințit despre rolul bisericii în păstrarea limbii române. Vom publica în curând un comentariu mai amplu despre bătălia pentru limba

română purtată de unele reviste românești, de biserică, de interpretii de muzică populară.

O ultimă concluzie: inițiativa organizării acestei mari sărbători locale care a cuprins și hirotonisirea unui preot de la mânăstirea Grăjdeni este o excelentă dovadă de credință strămoșească, un model rar pentru asemenea localități, încă o dovadă a situării P.S. Episcop în centrul misiunii sale duhovnicești unde dovedește harul, priceperea, munca unui păstor adevărat. Și...necesar!

**(art. din Meridianul de Iași-Vaslui-Bacău,
nr. 5 din 6.02.2020)**

FRAGMENTE DIN INTERVIUL AUTORULUI CU EPISCOPUL HUȘILOR:

Reporter: Sărutăm dreapta, Sfinte Părinte Ignatie! Ați terminat slujba la Călimănești pe care eu personal, am ascultat-o cu toată înțelegerea și cu tot interesul, iar oamenii de asemenea! Vă văd mai alb, se vede că trece timpul și se simte. Se vede cât de mult ați alergat pentru județul Vaslui și se pare că a fost cu folos. De ce ați considerat că trebuie să fie prezent episcopul, într-un sat cam uitat de

lume, cum e Călimănești?

Ignatie Mureșanul: În primul rând aș vrea să vă spun motivația prezenței mele aici, acum o săptămână am avut în audiență un grup de credincioși care m-au rugat insistent să le trimit un preot, sigur că nu le-am putut da

un răspuns pe loc, a trebuit să mă gândesc, să aștept candidați. Văzând cumiștenia lor, buna cuviință și smerenia acelor credincioși, m-am gândit că ar fi foarte bine să vin să slujesc în această parohie. Eu nu fac distincție între o parohie mică și una mare, Hristos este același, indiferent de numărul oamenilor din biserică, Liturgia este aceeași oriunde ne-am duce. Pentru mine, această biserică a fost ca o revelație, este foarte frumoasă, îngrijită și foarte veche, e monument istoric. Pentru mine e o bucurie că am fost astăzi aici, în mijlocul credincioșilor din această comunitate, nu foarte mare, dar deosebiți, credincioși și dedicați.

R: Veți fi prezent și în parohii mai mari, și mai mici, și veți încuraja acte caritabile ca la Parpanița sau în alte părți. Spuneți-ne dacă mai aveți ceva în plan.

I.M: Activitatea social-filantropică a episcopiei este deja cunoscută în sensul că avem câteva centre sociale cu cel puțin 2 module fiecare, pentru copii care provin din familii dezorganizate cărora le acordăm o masă, asistență religioasă, dar și pedagogică. Sigur că intenționăm ca și pe viitor să deschidem alte centre, să venim în întâmpinarea celor care sunt în situații precare.

R: Cu scuzele de rigoare, dat fiind că noi, în revista internațională, **Meridianul cultural românesc** unde avem 571 de colaboratori, obiectivul principal este să apărăm limba română. Biserica este principalul apărător al limbii române?

I.M: Este de la sine înțeles. Biserica este cea care cultivă, încurajează identitatea noastră de români prin credință, prin limbă, prin cultură. Biserica o face printr-un mod mai accentuat, mai profund, mai determinant. Nichita Stănescu avea un text foarte frumos legat de limba

română, spunea că limba română este patria fiecăruia dintre noi.

R: Mulțumesc respectuos, Preasfinte părinte!

I.M: Doamne ajută! Mulțumim!

**Mănăstirea "Sfinților Apostoli Petru și Pavel Huși" –
Catedrala Episcopală a Hușilor**

„Oprește trecerea! Știu că unde nu e moarte nu e nici iubire, dar, te rog, oprește, Doamne, ceasornicul cu care ne măsurăm destrămarea!”

Lucian BLAGA

III

OAMENII

A. 1. Școala nu era prea accesibilă copiilor de răzeși din cauza greutăților de întreținere la învățătură, deși erau cei mai ambițioși moldoveni, dar nu prea conștienți de rostul învățaturii. Primele slove erau deprinse de cei mai deștepți în cadrul slujbelor bisericesti (cor și cititul catehismelor), iar cei mai cu stare îi trimiteau la Puiești sau în orașele mai mari. După cum remarca istoricul Nicolae Iorga „pe lângă biserici existau școlile de lătinie și slavonie” și chiar dacă slujbele se făceau în limba greacă sau slavă veche, comunicarea era în graiul popular românesc. Folclorul putea și trebuia să fie mijloc de educație. Biserica din 1802 nu putea să nu aibă cor bisericesc, grupuri de copii care să participe la cor sau la alte elemente de ritual. Nu este de crezut că efervescența culturală orală să nu fi continuat pe parcursul întregului secol. Atestările despre școala din sat sunt destul de târzii și foarte puține, din cauza reformelor administrative, mare parte din arhive fiind pierdute.

Ținând cont de numărul mare de elevi în 1873... presupunem noi, că și aici s-a înființat școală primară mult mai înainte, poate prin 1861, că exista în 1864 și că ambiția localnicilor (răzeși...) a dus la progrese mari în răstimp.

Școala exista în funcțiune în 1875, funcționa în 1907 cu destui elevi înscriși, 780, dintre care au urmat cursurile 430, și au absolvit 78. Că exista o calitativă comunicare orală cu destule elemente artistico-metaforice o demonstrează

colaborările lui V.C. Nicolau, administrator de plasă, în Puiesti, cu multe texte, la revista de folclor ION CREANGĂ scoasă de Tudor Pamfile între 1908-1921. A fost cercetată și Biserica Strâmba de către aceiași, într-o monografie rămasă unică.

Desigur în istoria școlii locale sunt tot felul de întâmplări, probleme, succese, nenorociri sau ieșiri publice, pentru că învățătorii locului erau convingși ca și preoții de rolul lor în mijlocul comunității.

Școala primară Călimănești – 1951

Tot așa privind lucrurile, Războiul Mondial din primele decenii ale secolului al XX-lea a cerut jertfe dintre localnici, a zdruncinat viața comunității care a trecut și prin amenințările ofensivei nemțești și prin epidemia de ciumă bubonică/tifos

exantematic/gripa spaniolă/scarlatină din anii 1918-1920. Cum viața trebuia să-și urmeze cursul au existat aproape normal eforturi de păstrare a credinței (moralul era foarte necesar) și atmosferei eroice deci și marile eforturi pentru funcționarea normală a școlilor.

Bârladul a avut o mare șansă de dezvoltare culturală prin pleiada de valori stabilite aici, folcloristul Tudor Pamfile, învățatul preot Iacov Antonovici, G. Tutoveanu și alții. Cel puțin de la Revizorul școlar G. Tutoveanu au rămas mai multe documente (circulare, în special), care arată rolul, capacitatea și autoritatea unei minți luminate ca poetul tutovean.

Reproducem mai jos un facsimil după o circulară, extras din monografia lui C. Gherghescu, p.87, nu înainte de a reproduce aproape în întregime o pagină din monografia acestuia:

„Școala Călimănești.

Satul Călimănești este atestat documentar de pe la 1439-1448 (cf. Laurențiu Chiriac, Monumente religioase medievale din zona Bârladului)

Biserica a fost construită din lemn, în cătuna Culca, de către ieromonahului Iftode în 1740, pe locul gospodăriei Elenei I. Mereuță, apoi durată din lemn în 1802 de banul Iancu B. Istrate și Vasile Huidoviciu. Ca preoți titulari întâlnim aici pe Ștefan Pascal, Gh. Ifrim, Ion Pascal, Grigore Pascal, Constantin Nacu, Mihai Hoțoiu.

Începuturile școlii datează din 1874(?) și funcționează în casa lui Iordache Onisei. Abia în 1895, este construit un local propriu, iar în 1908 începe construcția unui local propriu, compus din sala mare, hol și camera mică pentru materiale și bibliotecă. De menționat că până în 1921 școlarii din satul Fântânele învață la Călimănești. În 1930 învățătorul

Tarază Ioan mută școala în clădirea fostei administrații a moșiei Academiei de meserii, clădire construită și administrată de întreprinzătorii greci. În 1932, învățătorul Nicolae Bălan construiește o nouă clădire, care mai târziu va adăposti grădinița.

Cutremurul din 1940 dă rămă localul școlii, copiii fiind nevoiți să învețe în case închiriate. Din 1950 absolvenții clasei a IV-a vor merge mai departe la școala Lălești.

Inventarul școlii este întotdeauna precar, dar locuitorii au reabilitat clădirea. Căminul Cultural își desfășoară o activitate efervescentă. După o perioadă bună de timp funcționează și ciclul gimnazial care se întrerupe în anul școlar 1975/1976, iar elevii vor continua cursurile la Școala Lălești.

În cadrul școlii, chiar dacă în locații diferite, a funcționat și grădinița de copii începând cu 1970”⁵

Adnotările scriitorului Vasile Filip pot interesa pe cititor, drept care reproducem și pagina consacrată acestei instituții:

Despre circulara de mai jos, putem face mai multe comentarii, dar ne oprim doar la acela că revizorul școlar era foarte cunoscut ca poet la ora aceea, mai ales prin volumul „Albastru” și avea o recunoscută activitate în domeniul învățământului. Împreună cu ofițerul folclorist Tudor Pamfile și preotul Toma Chiricuță înființase o adevărată instituție culturală obștească ACADEMIA BÂRLĂDEANĂ, la 1 mai 1915, în Bârlad, ale cărei rezultate rămân de domeniul excepționalului (vezi alte lucrări ale autorului).

⁵ C. Gherghescu, **150 de ani de învățământ puieștean**, Iași, Junimea, 2018, p. 212

Iată circulara menționată:

REPUBLICAȚIA ROMÂNĂ
REVIZORATUL ȘCOLAR
TUTOVA

No. 3884, 30/9, 1918

Inreg. la Nr. 15;
S. a. Lucr. act.
Dir. S. Vasile

Circulară Școlărilor rurale

Ministerul Instrucțiunii, cu ord. No. 70555/918, ne comunică următoarele:

Cu începerea anului școlar 1918-1919, introducând sistemul claselor în locul diviziilor în școala rurală, vă comunicăm modalitatea acestei schimbări:

I. Toți elevii din școlăle rurale cu unul, doi și trei învățători, vor fi repartizați în cele 4 clase în modul următor: Școlarii din divizia I-a vor forma clasa I-a; cei din divizia II-a, anul I și al II-lea vor forma clasa II-a; elevii din divizia III-a, anul I-iv vor forma clasa III-a și cei din divizia III-a, anul al II-lea vor forma clasa a IV-a.

II. Clasa I-a se va face în doi ani.

Școlarii se vor grupa în două divizi (serii): divizia I-a se va compune din elevii începători. Inscrisi anul acesta; în divizia II-a vor intra școlarii promoțiași anul trecut, din divizia I-a.

Sunteți invitat a vă conforma întocmai.

Revizor Școlar, **G. TUTOVEANU**

Onor.
Școlăle

din Comuna

Sălești
Tutova

Până în 1932, la Călimănești, din 1875, au fost 19 învățători.

După reforma învățământului din 1948, învățământul primar a devenit obligatoriu, iar cel gimnazial și liceal... din cauza datoriilor de război către marea Uniune Sovietică, foarte greu de împlinit. Câtă voință, sacrificii, neajunsuri și mai ales muncă a dovedit familia Gheorghe V. Popa, cu o casă de copii, să-i și trimită la școală. Mijlociul Culiță a fost trimis la Bârlad și apoi a terminat liceul la Podu Turcului, în 1959.

Era vorba însă de o situație generală nu numai în Puiеști ci în toate satele din Moldova și din țară.

Școala primară Călimănești – 2021

Liceul Tehnologic Puiesti

2. Saltul în timp; starea de azi.

Facem un salt în timpul cel de față, care înseamnă că, în continuare, pe noi, ne preocupă „fotografia momentului” legată de evoluția satului.

La data de 2 noiembrie 2020, în Școala Primară Călimănești erau înscriși următorii elevi, cu învățătoarele lor:

GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL CĂLIMĂNEȘTI:

1. Guțu David Gabriel
2. Grosu Darius Ștefan
3. Guțu Mihai Florin
4. Lazăr Mariana

5. Lazăr Ionuț
6. Mustăreț Adrian Gabriel
7. State Nicu
8. Titiș Mario
9. Ursu Petruț
10. Vamă Benjamin
11. Vamă Iemina

EDUCATOARE: STANCIU COCA CAMELIA

ȘCOALA PRIMARĂ CĂLIMĂNEȘTI

Clasa pregătitoare

1. Lazăr Cosmina
2. Mustăreț Ionuț
3. Mustăreț Dragoș Gabriel
4. Vamă Marta-Mihaela

Clasa I

5. Danu Ana-Maria
6. Mustăreț Cosmin-Iulian
7. Grozariu Adrian-Iulian

Clasa a III-a

8. Grozariu Florina-Denisa
9. Mustăreț Ionela-Bianca
10. Manole Miruna-Ioana

ÎNVĂȚĂTOR: DIACONU LILIANA

Clasa a II-a

11. Căuia Denis-Cristian
12. Mocatin Iulia-Denisa
13. State Ștefan-Constantin

Clasa a IV-a

14. Alexe Adrian

15. Guțu Alexandru-Vasile

16. Guțu Bianca-Maria

17. Vamă Samuel-Vasile

**ÎNVĂȚĂTOR: OLARU MARIA-LOREDANA;
PROFESOR DE ENGLEZĂ: CREȚU LENUȚA**

Mai precizăm că directoarea Liceului Puiеști, unde continuă studiile elevii din Călimănești este, din 2017, **PROF. OANA CERCHEZ.**

Liceul Tehnologic Puiеști – imagine din curte –

B. Obiceiuri:

Valea Tutovei a excelat mulți ani prin Teatrul dramatic cu măști, în alai de alaiuri, ca vălăret: Capra, Ursul, Căluții, Moșnegii, însoțiți de „urâți” adică babe, țigani, jidani, sau alte întruchipări umane, măștile zoomorfe fiind preponderente.

Modernizate, marile alaiuri cuprindeau și „frumoși” ca Anul nou, Anul vechi, grănicerii, urătorii cu buhaiul, ș.a.. Satul fiind așezat într-o crăpătură de deal, fremăta de viață și când se întorceau copiii cu animalele de la păscut înspre apusul soarelui, și de alte sărbători și mai ales de Crăciun și Anul Nou. Își dădeau mâna la aceste mari spectacole, culoarea, sunetul = muzica, meșteșugul popular, lumina zilei sau a lunii. Au fost zile în an în care oamenii ieșeau la hora satului, (cele 3 zile de Paști, erau respectate cu sfințenie, ca și la Crăciun sau de Bobotează), evident la nunți, botezuri dar și... la înmormântări (erau acele priveghiuri vestite, cu leoca, bâza, inelușul, calul, jocurile cu măști).

NUNȚILE

Erau cele mai bune prilejuri pentru socializare și apropiere între membrii comunității, firesc alianțe și ruperi de înțelegeri. Ca oriunde în lume erau destule tragedii pentru că exista bătaia pentru avere și pământ, deci căsătorii de conveniență practicate între cetățeni, proprietari ori arendași.

Nunțile timpului se făceau cu respectarea tradițiilor seculare, cu invitații ale vorniceilor sau socrilor care-i invitau cu sticla de vin sau rachiu „să poftescă dacă au plăcere” dar de fapt se creau obligații ca fiecare să-și întoarcă datoria, drept care participanții ziceau că „tocmai au schimbat banii dintr-un buzunar într-altul” și chiar uitau de necazurile și eforturile muncii, de „fonciar”, de alte datorii în timpul petrecerii.

Nunta era principala manifestare cultico-spirituală cu participare integrală a satului care, chiar dacă nu urma alaiul miresei la altar, putea participa fără vreo restricție la petrecerea cu adevărat populară în după amiaza zilei. Nu lipseau orațiile de nuntă, conăcărutul, aruncatul buchetului, masa comună de după cununie, jocuri și „jocace” (cele pentru copii) masa de

seară, darul, altă petrecere până după amiaza zilei a doua după dezvelirea miresei. Vinul și rachiul își făceau efectele și, uneori izbucneau conflicte destul de repede aplanate.

Exista „banca minciunilor” deci și un folclor local. În anii din urmă doar câțiva copii de școală mai umblă cu colindul sau „căprița.”

Și pe Valea Tutovei au trecut căruțele cu paiate ale lui Matei Millo (1848-1852), cu scenetele Harță Răzeșul, Radu Calomfirescu și mai ales Haiducul Iancu Jianu, din care s-a folclorizat ultima dintre piesele de teatru prezentate atunci, în special Haiducii sau Banta lui Jianu, prezente în variante mai simple în acești din urmă ani.

Scurte considerații despre obiceiurile de Sărbători:

DATINE-OBICEIURI DE SĂRBĂTORILE DE IARNĂ (Contaminări, degradări, prezențe ● Eseu sintetic)

Rolul actual al obiceiurilor de la Sărbători este acela de spectacol, golit de orice fel de semnificație cultico-magică sau religioasă, indiferent dacă acesta este la fereastra gospodarului sau pe scenă publică. Consistența scenică din ce în ce mai scăzută este vizibilă de la mare distanță, indiferent dacă „regizorul” sau interpretul de ocazie afirmă ritos că așa l-a apucat de la mama, bunica sau alți strămoși, că partea etnografică (costum, dans, mască, muzică) ar fi de mare vechime și, mai ales „e autentică”, adică așa-i pe la ei. Se produce, astăzi, o eroare colectivă voită, în scopul de a trezi interes ori de a-și vinde profitabil inițiativa de a colinda. În copilărie, umblam cu plugușorul împreună cu cei doi frați, Gică

și Victor care hăiau, băteau în dobă, scuturau cârcee sau clopoței, talăngi, sunau din corn, în scop clar de a crea sincretism folcloric, adică spectacol cu semnificații, chiar dacă eram numai 3. Am învățat repede că aveam un câștig substanțial mai mare (după An Nou ne cumpăram câte un costum) dacă improvizam chiar la fereastra celui colindat sau urat un text adaptat pentru el, așa că aveam grijă să mă gândesc la text și subtext, chiar la modalitate de comunicare, imediat ce eram primiți de gazdă. Tatăl nostru, Vasile Marin era un gospodar de frunte, dar avea și o mare mândrie să aibă asemenea (unici) urători; ne desfășuram artistic doar până către

**Mascați din Vaslui cu măști de gumilastic,
netradiționale, 17.XII.2017, Vaslui**

miezul nopții, ca să nu ne ia banii, traista cu colaci, nuci, alte daruri, vreun goblizan pus la pândă. Până la ultima clasă de liceu am „umblat” cu toate datinele-obiceiuri, chiar în formă autentică, pentru că ne învăța bunica, vreo bătrână-bătrână căreia îi duceam apă sau un braț de lemne, care nu ne lăsa până nu știam bine rolurile de colindători, mascați sau urători. Uneori, ne asculta și mama, tata nu prea, frații mai mari niciodată, pentru că ei aveau grijă de fete și nu de noi.

Prin asta, spun că am fost purtător de folclor, fapt care m-a ajutat enorm când m-am apucat serios de studiul acestuia; și chiar puteam vedea nu numai stratul creativ-metaforic (text literar de analizat) ci substratul mitologic, urme arhaice străvechi (spre exemplu interpretul caprei nu era primit în biserică 40 de zile, preotul nu primea niciodată în curtea bisericii, drept-credincioșii își făceau cruce când îl vedeau pe „antihrist” deși îl acceptau la fereastră). Pentru acea vreme nu prea erau texte noi (obligatoriu plugușoare vechi dar foarte variate, inclusiv satirice, măști de la an la an, clopoței, tălângi, brebenei, paie în opinci, costume populare, cojoace, căciuli, hadarag cu cap sculptat, corn, fluier); poate de aceea prindeau mult textele noi, ale noastre, de sub fereastră.

Prof.dr.Vasile Adăscăliței, cercetător la Iași, un mare folclorist, tipărea începând cu 1971, volume reprezentative pentru județele Moldovei, în urma studierii pieselor folclorice culese, la unele participând și eu: am văzut la Vlădeni-Iași, la Șipote, la Plugari, „calul țigănesc” astăzi dispărut, ca și unele execuții de căiuți, urși, cerb, capră purtată, nemaiaflătoare acum; plugușorul cântat de la Țepu-Tecuci a dispărut definitiv. Folclorul literar legat de sărbători este în cea mai mare suferință, spre dispariție astăzi. Mai am în arhiva proprie circa 3500 de texte culese personal, vechi de o jumătate de secol, din

care doar o singură concluzie pot trage: nu mai există așa ceva astăzi și nu mai interesează pe nimeni, mitologia românească nefiind în vre-un fel în atenție.„Eu mă duc, mă prăpădesc/ Ca un cântec bătrânesc” îi cânta poetului Vasile Alecsandri, la conacul său din Mircești, ca oaspete având pe cunoscutul compozitor polonez Franz Lizst , robul țigan gurist, vestitul cobzar Barbu Lăutarul (înainte de 1890).

Am deosebit încă de la începutul studierii mai aprofundate a etnografiei și folclorului românesc că de Sărbătorile de iarnă, ÎN MOLDOVA și foarte puțin sau deloc

**Capra supraînălțată din
Ivănești, Vaslui, 17.XII.2017.**

în alte provincii , reprezentative sunt Jocurile dramatice cu măști și Teatrul folcloric propriu-zis, precum și unele colinde cu elemente particulare (între cele două Războaie Mondiale, s-au tipărit peste 200 de titluri de cărți cu colinde, doar câteva laice, fapt analizat în altă parte). **JOCURILE DRAMATICE CU MĂȘTI** au reprezentări antropomorfe (măști sau fața liberă, vopsită sau nu, urători, An Nou, paiate, moșnegi, chirieci-țigani, drac, doctor), combinații ca în vasâlca din Văleni de

Munte, modorani, jidani, bulgari, doctori), măști zoomorfe (capra, ursul, cerbul, boul și lupul-dispărut astăzi, ornitologice

(sitarul, barza, cocostârcul), uneori reprezentări greu de acceptat ca folclorice. Am convenit într-un studiu că ar fi cam 101 reprezentări pe întreg teritoriul românesc. Acestea cuprind și TEATRUL FOLCLORIC PROPRIU-ZIS, provenit din cele 3 piese de teatru cult reprezentate de Matei Millo cu vestita sa Căruță cu paiate, texte de Ioan Anestin, folclorizate mai ales pe unde au avut aceștia reprezentații : Valea Prutului, Valea Tutovei și prin alte localități moldovene, de unde, apoi jocul s-a tot transmis. E vorba de piesa Iancu Jianul cu câteva zeci de variante consemnate, uneori cu alte nume: Banda lui Groza, Bujor, Ceata lui Terinte ș.a. Nu s-a folclorizat Harță Răzeșul deși era în același spectacol. Tot în același timp era foarte dezvoltat teatrul păpușeresc cu „Vasilache și Mărioara” ori improvizații ad-hoc alături de Trei Crai de la Răsărit, și alte piese culte, folclorizate, sau de autor, consacrate Nașterii Mântuitorului (de Crăciun). A existat un repertoriu bine reprezentat cu subiecte creștin-mitologice de esență bisericească, promovate ca și colindele de mediul școlar. De afirmat în treacăt că existau vălăretul (de Paște), pițărăii de Ajunul Crăciunului cu evidente particularități, așa cum Junii Sibiului, Junii Brașovului, Jocurile specifice din Ardeal merită ample considerații. Tendința actuală este către colind, de origine cărturărească, iar cel popular cu numeroase intervenții ale interpreților (cor).

Exemplificăm aserțiunea noastră din deschiderea eseului de față cu cel mai răspândit obicei-datină, Capra care, prin contaminare, și grație mijloacelor moderne de popularizare, se joacă pretutindeni în România, chiar se și exportă în țările unde se află români, adică pretutindeni în lume, dar golite de sens mitologic, fără vreun rol magic sau cine știe cât de reprezentativ cultural.

„Jienii” pe scena din piața Vasluiului, 17.XII.2017

Din cercetările noastre pe teren am scris despre cele 4 moduri de reprezentare a acestui joc: 1. **Capra purtată** (Bosia-Iași) , adică o mască formată din capul de lemn cu bot clămpănitor, cam peste tot același, cu cordele, clopoței mici, purtată pe un braț de interpretul care recită cam același text literar asemănător cu cel de la 2) **capra pe brânci** cu text recitat de moșneag, păstor, doctor, cioban care vrea s-o vândă, animalul se îmbolnăvește, se bucură toți când se însănătoșește. 3) **Capra în picioare** îl lasă pe interpret să stea vertical (nu aplecat și sprijinit în băț ca celălalt), să schițeze gesturi războinice, să execute mult mai multe figuri, să interpreteze o scenă a îmbolnăvirii, alta a vindecării, să aibă mai mulți interpreți și muzică, adesea de fanfară. Poate fi Capra mică (2-6 membri), Capra mijlocie (aproximativ până la 12 persoane) și Capra mare, cu un alai numeros, chiar cu mai multe capre, cu muzică însoțitoare, fluiere, pocnitori din bici, mulți cu dublă pocnitură din aceeași mișcare, alte reprezentări cu urâți și

frumoși, cu texte inclusiv licențioase. Plata gospodarului este substanțială pentru că și numărul este mult mai mare, până la 40 sau chiar 60 de persoane (Pârjol-Bacău): la fereastra sau poarta sa este un spectacol cam de 30 minute plin de sunet, muzică, dans, culoare. Dacă are fată de măritat virtuozitatea e mai evidentă. Acest alai de alaiuri nu mai oprește la porțile sârmanilor care nu-l pot plăti, și, în destule cazuri se țin ei după formație. 4) **Capra supraînălțată** are 1-5 măști cu tot felul de ornamente din hârtie creponată sau ziar, până la pământ, uneori din stuf (ca și ursul), înălțate pe o prăjină de 4-6 m, sprijinită într-o curea la brâu, cu zurgalăi, clopoței, brebenei (clopoței rotunzi, închiși, cu bile de fier sau pietre înăuntru). Este foarte impunătoare, joc destul de sobru, aproape obligatoriu fanfară, text literar scurt, moșneag însoțitor la fiecare un jucător excepțional care sare peste ciomag, țigle, alte instrumente de făcut larmă și zgomot. Numeric între 6-30 de persoane, pentru că mai sunt și alte alaiuri incluse, ursul de obicei, deși formația este numită Capra, sau Turca, sau Vălăretul. Contaminarea e clară în cazul jocului ursului care se îmbolnăvește și el ca și capra deși jocul său era de virtuozitate în jurul hadaragului, în tandem cu ursarul, cu un joc extrem de spectaculos, pe melodie specifică, inconfundabilă.

Capra purtată a dispărut, Capra supraînălțată se mai află, în 2017-2020, doar la Ivănești, Hârsova, Todirești, Rafaila, jud. Vaslui. Capra mijlocie și Capra mică se întâlnesc în foarte numeroase variante, interpretate de copii de câțiva ani, de tineri ademeniți de ceva câștiguri și, foarte rar, de vârstnici. Prin contaminare și exemplu interpretativ, jocul este prezent de sărbători în metrou, tramvaie, autobuze, în centre populate și sate sărace. Totuși, nu mai au nici conținutul, nici dezvoltarea, cu atât mai mult semnificația dintr-un trecut de

30-40 de ani și nicidecum pe cele din urmă cu 100 de ani. Dornici de un câștig rapid, interpreții simplifică până la schilodire textele, încropesc un joc pentru câțiva lei, spectacolul individual nu mai există. Hora de pe scenă este doar o mimare a celei tradiționale, dar, încă se mai strecoară elemente autentice, în raport cu preocuparea primarului, care, de regulă aduce după sine formația, oricare ar fi ea, și uneori, rar, îi mai stimulează bănește pe interpreții populari (orașeni sau săteni, băieți sau fete, foarte rar, bătrâni).

Colindătoare din Berezeni.

Instructor, prof. și scriitor, Mihai Andon, 50 ani

Prin Festivalurile Obiceiurilor de iarnă, adică de Crăciun și Anul Nou (atunci era Plugul Mare, cu texte istorico-literare, acum interpreți adunați pentru apariții pe scenă, texte tot mai scurte cu cât sunt mai mulți componenți), paradoxal, se mai dă o lovitură obiceiurilor tradiționale – deși se afirmă că sunt stimulate – prin schematism, lipsă de profunzime și de semnificația majoră: sărbătoarea întregii comunități care în prealabil participa gratuit la horele de Crăciun (3 zile) și de Sf.Vasile (1 și 2 ianuarie), apoi de Bobotează(6 ianuarie). În quasitotalitate, hora de Sărbători a dispărut cam peste tot în

România. Analiza cât de cât obiectivă, științifică, implică, însă, o abordare mai amănunțită, o clasificare după importanță, semnificații și vechime, o altă serie de culegeri dar cu mijloace moderne de înregistrare, altele decât pe timpul celui mai mare folclorist român, Tudor Pamfile care, acum un secol, aduna „firișoare de aur” din folclorul încă viu. Modificările din limba vorbită, înlocuirea unei bune părți din fondul principal lexical cu neologisme tehnice ori englezisme, mutațiile din limbajul artistic, toate prefigurează un viitor tare întunecat: în condițiile globalizării, chiar din limba română să nu mai rămână decât firișoare... Cercetarea interdisciplinară de urmărit astăzi nu mai pare posibilă datorită formării unei noi culturi existențiale, care, neglijează cu bună știință eforturile spirituale ale înaintașilor, cu atât mai mult tradițiile și obiceiurile. Atitudine de mare pagubă pentru limba și poporul român.

Rândurile de mai sus, pot fi un semnal de alarmă sau/și un îndemn la cercetare. Cât mai avem ce!

Cel mai mult, copiii de astăzi ai locului umblă cu Steaua de Crăciun și plugușorul, haiducii, capra, Anul Nou.

Nici folclorul cu tentă religioasă nu pare a rezista la năvala influențelor din Vest sau a culturii „împrumutate” de pe internet. Tocmai de aceea reproducem un plugușor vechi, complet, varianta de referință națională.

PLUGUȘORUL

Aho, aho, copii argați,
Stați puțin și nu mânați,
Lângă boi v'alăturați
Și cuvântul mi-ascultați:
S'a sculat mai an
Bădica Troian

Ș'a încălicat
Pe-un cal învățat,
Cu nume de Graur,
Cu șaua de aur,
Cu frâu de mătăasă,
Cât vița de groasă.
Și în scări el s'a ridicat,
Peste câmpuri s'a uitat,
Ca s'aleagă un loc curat
De arat și semănat.
Și curand s'a apucat
Câmpul neted de arat
În lungiș și'n curmeziș.
S'a apucat într'o Joi
Cu'n plug cu doi-spre-ce boi,
Boi bourei,
În coadă cudălbei,
În frunte țintăței,
Mânați, copii: hei, hei!

Ziua toată a lucrat,
Brazda neagră-a răsturnat,
Și prin brazde-a semănat
Grâu mărunț și grâu de vară
Dee Domnul să răsară!
Mânați, măi: hăi, hăi!

Și cât lucrul a sfârșit
Iată, mări, s'a stârnit
Un vânt mare pe pământ
Și ploi multe după vânt.

Pământul de-a răcorit
Și sãmânța a 'ncolțit.
Mânați copii: hăi, hăi!

La luna, la săptămâna,
Își umplea cu apă mâna,
Și se duse ca să vadă
De i-a dat Dumnezeu roadă.
Și de-i grâul răsărit.
Și de-i spicul aurit.
Era 'n spic ca vrabia,
Era 'n pai ca trestia!
Mânați, măi, hăi, hăi!

Troian iute s'a întors
Și din grajd pe loc a scos
Un alt cal mai năzdrăvan
Cum îi place lui Troian,
Negrul ca corbul,
Iute ca focul
De nu-1 prinde locul,
Cu potcoave de argint,
Ce sunt spornici la fugit.
Mânați, copii, hăi, hăi!

El voios a 'ncălecat,
La Teghina a apucat,
Și oțel a cumpărat,
Ca să facă săceri mari,
Pentru secerători tari,
Și să facă săceri mici

Pentru copilași voinici,
Ș'altele mai mărunțele,
Cu mănunchi de floricele,
Pentru fete tinerele
Și neveste ochesele,
Mânați, măi, hăi, hăi!

Ș'a strâns fine
Și vecine,
Și toți finii și vecinii,
Și vr'o trei babe bătrâne,
Care știu rândul la pâine,
Și pe câmp i-a dus,
Și pe toți i-a pus,
La lucrul pământului
În răcoarea vântului.
Mânați, copii, hăi, hăi!

Ei cu stânga apuca
Și cu dreapta săcera,
Și prin lan înainta,
De părea că înota,
Alții 'n urma lor lega,
Snopuri nalte aduna
Și clăi mândre ridica
Ce la soare se usca,
Mânați, măi, hăi, hăi!

Apoi carele 'ncărca,
Și pe toate le căra
Și girezi nalte dura,

În capul pământului,
În sterița vântului.
Apoi aria-și făcea
Și din grajd mai aducea
Zece epe
Tot sirepe.
Și de par că le lega
Și pe toate le mănă
Împrejurul parului
De-asupra fățarului
Mănați, măi, hăi, hăi!

 Iepele mereu fugea,
Funia se tot strângea,
De par iute ajungea!
Și grâul se treiera,
Și flăcăii-l vântura,
Dimerlia scutura,
Harabale încărcă
Și la moară le plecă,
Mănați, copii, hăi, hăi!

 Iară hoța cea de moară
Când văzu atâtea cară.
Încărcate cu povară,
Puse coada pe spinare
Si plecă în fuga mare
La cea luncă de scăpare.
Lunca mare,
Frunză. n'are;
Lunca mică,

Frunza-i pică.
Iar morarul, meşter bun,
Zărea moara prin cătun.
Şi-şi lua cojoc miţos
Şi mi-l îmbrăca pe dos.
Şi-şi luă ciocanu 'n brâu
Şi mai luă şi un frâu.
Apoi iute alerga,
Moara cu frâu o lega
Ş'o apuca de călcâiu
De-o punea pe căpătâiu
Şi-i da cu ciocanu 'n şele,
De-o aşeza pe măsele;
Mânaţi, măi, hăi, hăi!

El o lua de lăptoc
Ş'o da iar în vad, la loc.
Şi turna deasupra 'n coş
Grâu mărunţel de cel roş
Grâul s'aşeza pe vatră.
Şi din coş cădea sub piatră,
De sub piatră în covată
Curgea făină. curată,
Mânaţi, copii, hăi, hăi!

Troian mult se bucura
Zeciuală morii da,
Pe morar îl dăruia,
Apoi călare suia
Şi voios se înturna
Cu flăcăii ce mâna.

Iar boii se opintia
Și roțile scârțâia.
Mânați, măi, hăi, hăi!

Iată mândra jupâneasă,
Dochiana cea frumoasă,
C'auzea tocmai din casă
Chiotul flăcăilor,
Scârțâitul carelor;
Și 'n cămară că mergea,
Și din cuiu își alegea
Sită mare și cam deasă,
Tot cu pânză de mătăasă.
Sufleca ea mânici albe,
Ș'arăta brațele dalbe,
Și cernea, mări cernea,
Ninsoarea se așternea.
Pe sus tobele bătea,
Negurile jos cădea.
Mânați, măi, hăi, hăi!

Apoi mama plămădea
Ș'o lăsa până dospea;
Apoi colaci învârtia,
Pe lopată mi-i culca
Și 'n cuptor îi arunca!
Apoi iară cu lopata
Rumeni îi scotea și gata.
Atunci ea 'mpărțea vr'o cinci
La flăcăii cei voinici.
Și 'mpărția trei colăcei

La copiii mititei,
Iară mândrului bărbat
Îi dădea un sărutat!
Mânați, măi, hăi, hăi!

Cum a dat Dumnezeu, an
Holde mândre lui Troian,
Astfel să dea și la voi,
Ca s'avem parte și noi.
Să vă fie casa, casă,
Să vă fie masa, masă!
Tot cu mesele întinse
Și cu fețele aprinse,
Tot cu casele grijite,
Cu buni oaspeți locuite.
Și la anul să trăiți,
Să vă găsim înfloriți
Ca merii,
Ca perii,
În mijlocul verii.
Mânați, măi, hăi. hăi!

De urat, am mai ura
Dar ne-i că vom însera
Pe la curtea dumneavoastră,
Departe de casa noastră,
Dumneavoastră aveți parte
De curți nalte, luminate,
Văruite, șindrilitate,
Și cu ferești stecluite.
Noi avem bordeie mici,

Bune de plugari voinici,
Văltucite și lipite
Și cu stuh acoperite.
Dar câte paie 's la noi
Atâți bani fie la voi!
De urat am mai ura,
Dar ni-i că vom insera
Și avem a trece 'n cale
O duminică rea din vale,
Unde sunt fete nebune,
Ce asvârlă cu alune
Și se leagă de feciori,
Ca albinele de flori,
Și le 'ncurc cărările
Tot cu desmierdările! (Din acest text... azi, mii de variante.)

**Din volumul „Poezii populare ale românilor – Partea II:
Doine și hore, adunate și întocmite de Vasile Alecsandri (sursa: internet)**

Întrebați despre ce creații populare își mai aduc aminte, informatorii=colaboratorii noștri n-au fost pe fază, să ne spună câte ceva. Mai toți și-au amintit din plugușorul copilăriei „S-a sculat mai an/Bădica Traian/Ș-a încălecat pe-un cal rotat/ Cu șaua de aur/ Cu nume de graur/...” și au continuat cunoscuta poveste a cultivării grâului pentru pâine. Nimeni nu-și mai amintește vreun basm, dar știu că ascultau în copilărie asemenea producții folclorice. Nici despre organizarea clăcilor și șezătorilor nu-și mai amintesc, și pot spune câte o strofă din Peneș Curcanul și câteva versuri din Sergentul de Vasile Alecsandri. „Despre sat mai știam eu câte ceva, dar cu plecările astea prin țară și în lume, nu-mi mai amintesc”. Nici despre vestitele Cooperative Agricole de Producție (CAP) care au

desființat răzeșia nu-și mai amintesc mare lucru acum după 30 de ani de la Revoluție, 70 de la colectivizare.

Văd prea multe la televizor și nu mai țin minte nimic, nu mai interpretează faptele ci doar le primesc și le mai comentează cumva, când le mai re-transmit.

Despre istoria satului: „Apoi cine să mai știe, au fost demult, acu e altă viață” mai comentează ei.

– Dar ai voștri, cum o duc prin străinătate?

– Ei spun că bine, că nu mai vin înapoi; au copiii acolo la școală.

– Mai învață limba română?

– Nu știu, da, nu cred, că toți au serviciu și n-au timp să-i mai învețe și limba...”

Vocabularul vechi e prea puțin sau parțial folosit astăzi.

Vocabular inteligibil de către cei mai în vârstă, document de vechime a limbii (cuvinte din ce în ce mai rare), pe cale de a fi pe deplin uitat: pare necesar, deci, MIC DICȚIONAR DE REGIONALISME ȘI ARHAISME, cu oarecari întrebuițări, încă, în vorbire.

În ultimii ani din discuțiile și interviurile cu bătrânii satelor comunei, căutând și în propriile amintiri am redescoperit multe cuvinte care par a fi folosite încă în zonă, cuvinte care au fost utilizate în vorbirea curentă de către oamenii locului și care fac parte din frumosul grai moldovenesc și patrimoniul limbii române. Bineînțeles că lista ar putea fi mai lungă dar aceste cuvinte și înțelesul lor (nu?) au rămas undeva prăfuite în negura timpului și a uitării. Menționez că le-am explicat numai înțelesul din zona aceasta, pentru că unele au mai multe semnificații și sunt folosite în mai multe sate ale Moldovei.

PORECLE:

Buzatu, Călugăru, Chioru, Ciuntu, Coțofana, Leiba, Leoarba, Limboi, Nebunu, Polonic, Pucceană, Strâmbu, Șchioapa, Știrba, Șuiu, Tololoi, Țăganu, Țolicaru ș.a.

C. Nume, de azi.

Lista de mai jos este întocmită de funcționarii primăriei Puiеști și este în uzul comisiilor electorale, precum că aceștia au drept de vot. Noi avem ceva rezerve pentru simplul motiv că figurează și nume de cetățeni de mult plecați pe alte meleaguri. Oricum, lista cuprinde numai capii de gospodărie din satul Călimănești, ceea ce implică o altă concluzie legată de afirmațiile inițiale despre populația actuală în sat, o parțială infirmare a acestora. Dat fiind că mai bătrânii pleacă la copii, în orașe, pe timp de iarnă, unii chiar și în celelalte anotimpuri, dar mai vin prin sat, susțin rezervele cu pricina. Etalonul real este dat de numărul de copii școlari și noi i-am nominalizat mai sus pe toți cei 28 care frecventează grădinița și școala în anul școlar 2020/2021.

Nr. crt.	Cap gospodărie
1	ANTOHI ARISTIȚA
2	ANTOHI D. JIU
3	BÎRGOANU CĂTĂLIN GHEORGHIȚĂ
4	BRAZDĂ SĂFTICA
5	BUCUR IANCU
6	BUDUI DUMITRU, colaborator la carte

7	BUDUI DUMITRU
8	CAUIA VALENTINA
9	CHETRARU DUMITRU
10	CHETRARU I. CONSTANTIN
11	CHETRARU ILEANA
12	CHETRARU NELUȘ
13	CHETRARU PETRACHE
14	CHETRARU PETRU
15	CIOBANU VIOREL GHEORGHE
16	CLAPA PETRACHE
17	COJOC ANICA
18	COJOC LUCIAN
19	COJOC N. NECULAI
20	COJOC V. ANICA
21	COJOCARU IOAN
22	DALCU IORDACHE
23	DĂNĂILĂ MHAİ
24	DĂNĂILĂ VASILE
25	DANU C PETRU
26	DANU C. GHEORGHE
27	DANU CRISTINEL
28	DANU DANIEL
29	DANU ROBERT
30	DANU TOMA
31	DANU VALERICĂ
32	<i>DEF. DILCU NECULAI</i>

33	<i>DEF. POPA SILVIA</i>
34	<i>DEF. VOINESCU CHIRA ANIC</i>
35	<i>DEF. VOINESCU LIVIA</i>
36	DIACONU IOAN
37	DILCU GH. ELENA
38	DORNEANU GHEORGHE
39	DRAGOMIR MIHAIȚĂ DĂNUȚ
40	EPURE CONSTANTIN
41	EPURE GH. CONSTANTIN
42	EPURE GH. IONEL
43	EPURE J CONSTANTIN
44	EPURE S. GHEORGHE
45	FLOREA IOAN SORIN
46	FLOREA MARINICA
47	FLOREA V VASILE
48	FLOREA VIOREL
49	FLOREA VIRGIL
50	GĂLĂȚANU CONSTANTIN
51	GĂLĂȚANU NISTOR
52	GALATANU VICTOR
53	GRĂDINARU IONEL
54	GRĂDINARU VASILE
55	GRIGORE COSMIN-IONUȚ
56	GRIGORE LUCIAN
57	GROZAVU CONSTANTIN
58	GROZAVU D. MITICĂ

59	GROZAVU LILIANA
60	GROZAVU LUCIAN
61	GROZAVU LUCREȚIA
62	GROZAVU MARGARETA
63	GUȚU DANIEL CONSTANTIN
64	GUȚU EMANUEL
65	GUȚU I. IOAN
66	GUȚU IOAN
67	GUȚU MARIAN SORIN
68	HRISTIANOVICI MARGARETA
69	II COJOC LUCIAN
70	IRIMIA MARIA
71	JESCU ELENA
72	JIREBE GHIORGHE
73	JIREBI GHEORGHE
74	JIREBIE LINA
75	JIREBIE NECULAI
76	LAZĂR PRUTEANU MARIA
77	LAZĂR SORIN
78	MANOLE COSTEL
79	MANOLE DORINA
80	MANOLE MARIUS
81	MANOLE VASILE
82	MEREUȚĂ CATINCA
83	MEREUȚĂ D. MIHAI
84	MEREUȚĂ DUMITRU

85	MEREUȚĂ DUMITRU
86	MEREUȚĂ ELENA
87	MEREUȚĂ FĂNEL
88	MEREUȚĂ GHEORGHE
89	MEREUȚĂ IOAN
90	MEREUȚĂ M. CONSTANTIN
91	MEREUȚĂ MARGARETA
92	MEREUȚĂ MARIOARA
93	MEREUȚĂ P. GHEORGHE
94	MEREUȚĂ V VASILE
95	MEREUȚĂ VASIE
96	MIRON SILVIA
97	MOCATIN DUMITRU
98	MOCATIN DUMITRU
99	MOCATIN ION VASILE
100	MOGĂLDEA VIORICA
101	MUSTĂREȚ ELENA
102	MUSTĂREȚ MARICICA
103	MUSTĂREȚ P. CONSTANTIN
104	MUSTĂREȚ P. IOAN
105	MUSTĂREȚ P. VASILE
106	NOVAC SORINEL
107	OCRAIM PAUL
108	OCRAIM VALERICĂ
109	PĂDURE MITRIȚĂ
110	PAGLIARICCI CARLO

111	PANAITE DUMITRU SERGIU
112	PARFENE LIVIA
113	PARFENE OLIMPIA
114	PENCEA DANA IULIANA
115	PLEȘCAN GHERGHINA
116	POGHIRC MARLENA
117	POGHIRCĂ EMIL, colaborator, la carte
118	POPA CATINCA
119	POPA EUGENIA
120	POPA G. IOAN
121	POPA I. ION, (Nicușor) colaborator la carte
122	POPA I. ION
123	POPA I. ION
124	POPA L. ION
125	POPA LUCIAN
126	POPA MIRCEA
127	POPA SORIN
128	PRUTEANU CEZAR
129	PRUTEANU CLEMANSA
130	PRUTEANU GEORGETA
131	PRUTEANU IANCU
132	PRUTEANU MIRCEA
133	PRUTEANU ȘTEFAN
134	RADU AURELIAN NECULAI
135	RADU DANIEL
136	RADU DĂNUȚ

137	RADU GHEORGHE
138	RADU MITICĂ
139	RADU NECULAI
140	RALIA MIHAI
141	RIGLEA C CONSTANTIN
142	RUSU ELENA
143	RUSU VLADIMIR
144	SASCA LĂMÂIȚA
145	ȘCHIOPU GH JANICA
146	ȘCHIOPU GHEORGHE
147	ȘCHIOPU ION
148	ȘCHIOPU J VASILE
149	SECARĂ CONSTANTIN
150	SECARĂ CONSTANTIN
151	SECARĂ ROMICĂ
152	STAMATE GH. GHEORGHE
153	STAMATE I. GHEORGHE
154	STAMATE R. GHEORGHE
155	STAMATE IANCU
156	STAMATE MITICĂ
157	STAMATE R GHEORGHE
158	STATE MIHAI OVIDIU
159	STATE MIHAI OVIDIU
160	STATE SORINEL IULIAN
161	STATE VIOREL
162	SUCEVEANU DANIEL

163	SUCEVEANU V. VASILE
164	SUCEVEANU VASILE
165	ȘIȘCĂ GH GHEORGHE
166	ȘIȘCA GHEORGHE
167	ȘIȘCĂ I. IOAN
168	ȘIȘCĂ I. VASILE
169	ȘIȘCĂ V VASILE
170	ȘIȘCĂ V. ION
171	TILICI ELENA
172	TITEȘ FLORIN
173	TITEȘ VASILE
174	TITEȘI I. MARIA
175	TITESI PETRU
176	UNGUREANU NECULAI
177	URSU NICOLAE
178	URSU VIORICA
179	VACARIU DUMITRU
180	VAJIAN MARIA
181	VAMĂ C. VASILE
182	VAMĂ IONEL
183	VĂRARU VERONICA
184	VIZITIU PETRU
185	VOINESCU ANICA
186	VOINESCU ANICA
187	VOINESCU ELENA
188	VOINESCU EMIL

În condițiile actuale, când oamenii vârstnici și buni povestitori se găsesc greu-greu, aflăm și mai greu date despre trecutul „de frunte” al satului. Sunt câteva nume care merită amintite, măcar pentru statornicia lor pe aceste locuri, sau pentru că și-au trimis copiii la școală și aceștia-i reprezintă cu cinste pe consăteni pe oriunde se află. Din informațiile obținute de la Emil Poghirc lista celor mai vârstnici locuitori ai satului cuprinde pe Șișcă Adela (93 de ani), State Vasile (93), Antohi Lența (90), Șișcă Metuța (89), Parfene Olimpia (85), Dănăilă Vasile (81), Grozavu Lucreția (81), Mereuță Margareta (81), Șchiopu Margareta (80), Dănăilă Olimpia (81).

Primăria Puiști

Lista cu locuitorii cu drept de vot de la Primăria Puiști, furnizată de Amarandei Silviu cuprinde, însă, acești 188 de capi de familie, dintre care, observăm noi, încă o dată, câțiva

sunt de mult plecați din localitate (ex. Popa Neculai, Filip Claudia etc.), deci o privim cu rezerve. Reproducem totuși lista în ordine alfabetică a capilor de gospodărie. Din păcate nu putem preciza exact numărul de locuitori permanenți ai satului care ar oscila între 500 și 586, dar, chiar dacă mai sunt unii sezonieri în sat, și chiar dacă i-am ști și pe cei decedați, tot nu se poate preciza numărul exact din cauza plecărilor libere la muncă în străinătate. Dan Ravaru consemna pentru 1921 la Călimănești: 197 răzeși, 5 împrăștiți la 1864, 30 fără pământ, 535 de suflete (p.260). La un secol distanță, după cifrele oficiale ar fi tot cam același număr de oameni.

Vasile Filip consemnează pentru anul 2020 că în sat ar fi „182 case, din care 152 sunt locuite, 30 – nu, cu o populație de 395 de persoane” (p.125), în paralel cu lista de mai sus furnizată de Silviu Amarandei, oficial al Primăriei, din păcate și aceea cu prea mare grad de nesiguranță. Nici măcar un recensământ al populației nu ar putea fi edificator tocmai pentru marea fluctuație contemporană a populației. ***Telefonic, D. Budui precizează: sunt 166 case locuite, 492 locuitori în viață (16.02.2021).*** (Ar fi numărarea bob cu bob...).

Ce mai putem generaliza: de aproape două secole populația satului se situează în jurul cifrei de 500; că înregistrăm migrația distrugătoare către vest, că sărăcia localnicilor nevoiți la munca și producția pentru subzistență se accentuează. În plus au dispărut instituțiile cu rol educativ, multe unități de producție și prelucrare a produselor agricole, zootehnie... pe butuci, etc. Videocultura este atotcuprinzătoare și unificatoare.

D. Un arbore genealogic

Exemplificăm cu ceea ce avem mai sigur la îndemână, familia Popa. Ne-a fost imposibil să mai găsim altul.

SCHEMA ARBORELUI GENEALOGIC AL FAMILIEI POPA (CĂLIMĂNEȘTI) LA 01.01.2020
 date obținute din manuscrisul întocmit în 1940 „Aspecte monografice ale satului Călimănești județul Vaslui” autor Vasile Poghirc (1909-1995) și telefonic

POPA V. VASILE (1878- 1938) bunicul de pe tată	1 AUREL (1904-1993)	1 VASILE (1930-2014)	1 MARIANA 1956	1 ALEXANDRU 1979	1 ANDREI 2010
				2 VIORICA 1985	1 SLAVIA 2016
				3 MARIAN 1987	1 MATEI 2016
				4 ROXANA 1990	1 ANASTASIA 2018
		2 ADRIAN 1959	1 CĂTĂLINA 1984	1 NICOLAS 2006	2 ANDREAS 2014
				2 PETRONELA 1985	
				3 IOANA 1993	
		2 LUCRETIA (BEJAN) 1933	1 ANGELICA 1955	1 CRISTINA-VLAD 1977	
		3 ILEANA (RĂZĂȘU) 1935	2 OCTAVIAN-CLAUDIU 1962		
			1 VIORICA 1960	1 BOGDAN 1967	
		4 AUREL (LELU) 1936	1 MARIANA 1960	1 SORINA 1980	
				2 CIPRIAN 1983	
			2 VASILE 1962	3 ANA-MARIA 1989	1 CRINA- PATRICIA 2018
1 GIANINA 1986	1 ALEXIA				
3 NELICA 1972	1 VIOLETA 1997				
4 VALERIAN 1975	1 GABRIELA 2013				
		2 ANDREI 2006			
5 MITICĂ 1940	1 DANIEL 1968	1 BOGDAN 1997			
	2 MANUEL 1972				
	3 CIPRIAN 1972				
6 AFINICA (MEREUȚĂ) 1943	1 GABRIELA 1967	1 DANA			
	2 MIHAELA-LAURA 1970				
7 PAULINA (ȘTEFAN) 1947	1 MONICA 1966	1 ALEXANDRU 1988			
		2 VLĂDUȚ 1998			
8 CALIOPIA (HUMINIC) (TUDORIȚA) 1950	1 LAURENȚIU 1967	1 IOANA-TEODORA 2002			
	2 DANIELA 1969	2 RAREȘ-LAURENȚIU 2006			
	3 DUMITRU GRIGORE 1971	1 MARI CARMEN 2006			
		1 DIANA 2000			
		2 LORENA 2004			
9 MARIA (1937-1955)					
10 OLIMPIA LUPU 1954	1 FRANCISCA- AIDA 1975	1 CARLA 2014			
	2 ANCA 1979	1 DAVID-EDWARD 2007			
11 COSTICĂ					
12 TINA					
13 GHEORGHE					

POPA V. VASILE (1878- 1938) bunicul de pe tată	2 GHEORGHE (tata) (1905-1980)	1 GHEORGHE (1930-1997)	1 MARIUS (1967-2018)	1 RĂZVAN 1993 2 LORENA 1997	
		2 EUGENIA (1932-1938)			
		3 ALEXANDRU (1934-1999)	1 OLTEA 1959	1 OANA 1986	
			2 OVIDIU 1961	1 ROXANA 1985 2 RĂZVAN 1990	
		4 DIONISIE (1935-1935) (3 luni)			
		5 CLAUDIA 1937	1 ADINA 1961	1 GRUIA 1986	1 CLAUDIA 2014 2 DRAGOȘ- ALEXANDRU 2019
			2 DANIEL (1967-1967) (3 săptămâni)		
		6 LIVIA 1938			
		7 NECULAI (CULIȚĂ) 1939	1 CRISTIAN- GABRIEL 1968	1 ALEXANDRA 2001	
			2 CLAUDIA MIHAELA 1973	1 ANA-MARIA 1995	
		8 MIHAI (1942-1946)			
		9 ȘTEFAN 1948	1 ANCA 1978		
			2 BOGDAN 1982		
		3 CONSTANTIN (COSTICĂ) 1908 -	1 IOAN (1939-1944)		
	2 EMILIA (DRAGOMIR) 1939		1 MARIANA 1963	1 CĂTĂLIN-EDY 1986	
				2 VLAD 1990	
	3 CATINCA (TINCA) (VIZUREANU) 1941		1 SERGIU 1965	1 OVIDIU 1992 2 CRISTI 1994	
			2 LUCICA 1970	1 ROBERT 1995	
	4 LINICA (PASCU) 1943		1 MARIA 1966 2 MIHAELA 1967	1 ELENA 1 GABRIEL	
			3 MAGDALENA- PARASCHIVA 1969		
	5 AFINDICA (CIUREA) 1945		1 PAUL 1970	1 BOGDAN 2000	
			2 IULIAN 1971	1 ENE 2012	
			3 FLORENTINA 1978	1 GIOIA 2015	
	6 COSTEL 1950		1 CĂTĂLIN-GABRIEL 1982		
	7 MIRCEA (1954-2012)		1 CRISTINA 1988		
			2 DANIEL 1991		
8 VIORICA (CÂNIPĂ) 1952	1 OANA MIHAELA 1976		1 TIBERIU ADRIAN 2010		
	2 MARLENA GABRIELA 1978	1 ANDREI 2005			
		2 ALEXANDRU GABRIEL 2013			

POPA V. VASILE (1878- 1938) bunicul de pe tată	4 LUCREȚIA (BOGHIU) 1910-1989	1 ION (IONEL) 1929-1987	1 LIVIU DORINEL 1958			
			2 ARENA CLAUDIA 1964	1 IOANA 1987 2 LAURA 1988	1 VLAD 2016	
		2 MIRCEA 1931-2008	1 MIRCEA 1971	1 ȘERBAN 1996		
				2 LORENA 2005		
		3 AURICA (RICUȚA) MEDVEDEV 1932-2017	2 MIHAI OVIDIU 1974	1 MIOARA- NICOLETA 1957		
				1 MEDEEA ȘTEFANIA 2008 2 RADU MIHAI 2013		
		4 EMIL 1935- 2014	1 EMIL 1967- 1999 2 LUMINIȚA 3 LARISA 4 DĂNUȚ			
	5 IULIAN (LUCA) 1938- 2015	1 MONICA 1969				
	6 LUCREȚIA (PĂPUȘA) CÂRLAN	1 SORIN IRINEL 1967 2 DIONISIE ION 1970	1 DIANA 1996			
			2 TIBERIU 1997 1 ALEXANDRU 2015			
	5 VASILE 1915-1995	1 LUCIA (ADAM) 1946	1 SERGIU 1966	1 TIBERIU 1998		
			2 NICOLAE 1971	1 RUXANDRA IOANA 2005 2 ANDREEA 2008		
		2 DIONISIE 1948 - 2010	1 ELENA 1971 DOREL 1976	1 NICOLETA 1991		
				1 ROZALINA 2000 2 ISABELA 2004		
	6 EUGENIA (2 ani)					
	7 JENIȚA (1 an)					
8 ECATERINA (POGHIRC) 1918-1983	1 ION (IONEL)	1 SORIN 2 DANIEL				
		1 LUCIAN 1977 2 DANIEL 1978	1 ADELINA 2009 2 IULIA 2014			
	3 VASILE 1952	1 SIMONA 1980	1 PATRIK 2003 2 ANDRA 2018			
		2 VASILE 1982 3 MARIAN 1984	1 DARIA 2000 1 RAREȘ 2001 2 PATRIK 2017			
		1 MELANIA- IULIA 1978				
	4 EMIL 1955	2 FELICIA 1984	1 ANDREI 2014			

POPA V. VASILE (1878- 1938) bunicul de pe tată	9 ION 1921- 1971	1 LUMINIȚA (TOMA) 1949	2 CARMEN 1971	1 VLĂDUȚ 2002	
		2 AFINICA (UNGUREANU) 1951	1 LUCIAN 1977-1987		
			2 ALINA 1982	1 ANCA ELENA 2001	
				2 LUCIA 2013	
			3 ADRIAN NICOLAE	1 TEODOR 2017	
		4 IONUȚ 1987	1 LUCIAN 1987		
		3 ION 1953	1 CRISTIAN 1978		
		4 VASILE 1955-1992			
5 DUMITRU 1958-1995					

D. 2. Interviu din vol. Prima clasă... personalități de pe Valea Zeletinului, 2014

Reporter: Stimați prieteni, în fața mea se află un coleg de-al meu de liceu Neculai Popa, pe care vreau să-l iau la întrebări acum după ani și ani, când el trebuie să-și amintească și cum a fost înainte de Podu - Turcului, când eram colegi, și cum e acum. Culiță dragă, unde îți este sulița de altă dată, domnule? Tu erai un foarte bun sulițaș. Cu premii naționale, concursuri... Unde-ți e sulița de atunci?

Neculai Popa: Domnule, nu o mai am pe aceea care a fost dar să știți că am rămas cu urmări foarte benefice de pe urma acestui antrenament pe care l-am făcut la Podu-Turcului împreună cu colegul meu Petru Boghiu. El era aruncător de disc, eu eram aruncător de suliță. Or, referitor la acest aspect pot să spun că și acum, la vârsta pe care o am, și nu mi-e rușine să o spun, 75 de ani, mă hrănesc cu acea perioadă și am o vitalitate foarte bine pusă la punct până la ora actuală. N-am fost bolnav niciodată.

R: Aveai prieteni în liceu?

N.P.: Aveam prieteni în liceu. Eu am făcut liceul în două părți. O parte din liceul l-am făcut la Liceul „Gh. Roșca Codreanu” din Bârlad, clasele a VIII-a și a IX-a, după aceea, niște evenimente m-au făcut de am ajuns la Podu-Turcului și am făcut clasele a X-a și a XI-a. Am fost prima promoție cu 11 clase. În primul rând era prietenul meu de sport, Boghiu Petru cu care eram aproape în fiecare zi pe terenul de sport și ne antrenam. Apoi, chiar tu ai fost prieten cu mine, ne aveam foarte bine unul cu altul, și eu fiind cel mai răsărit din clasă, cel mai mare ca volum și ca ani, pentru că sunt născut în 1939, pe data de 4 martie, în satul Călimănești, comuna Puiești, județul Vaslui, la timpul respectiv fiind județul Bacău.

R: Mai ai pe cineva în Călimănești?

N.P.: La Călimănești a fost mama până în anul 1991, tata a murit în '80 dar am niște verișori acolo.

R: Câți copii ați fost acasă?

N.P.: Noi, de toți, am fost 10 la mama dar în viață am rămas 5.

R: Te-ai ieșenizat, ți-ai făcut casă... Nu ți-e dor de Călimănești?

N.P.: Mă duc în fiecare an. Eu, împreună cu frații mei avem 25 de hectare de pământ acolo, dar o parte l-am dat în arendă.

R: Ce poreclă aveai pe vremea aceea?

N.P.: Mi se spunea Ghiliță.

R: Frumoasă poreclă. Măi, Ghiliță Popa, te-au purtat pașii vieții, de la Călimănești prin diverse locuri din fostul raion Zeletin, că acolo ai ajuns. Povestește-ne din anii de până

la Zeletin, cam ce mai făcuși, ce pozne... dacă ai curajul să le spui?

N.P.: Le pot spune pentru că nu mai au nici o influență asupra caracterului meu. Nu am fost un copil tipic, am fost atipic, un copil rebel. Vreau să spun că m-a ajutat să-mi fac o personalitate care sunt la ora actuală. Școala primară am făcut-o în satul natal. Acolo, am prins în clasa I, primul an de religie, ceea ce voi nu ați prins după mine. Acolo am avut un incident, datorită acestui fapt am și fost nevoit să plec de la Bârlad, pentru că aveam niște profesori foarte severi - și la Podu-Turcului am avut - dar cine știe și este familiarizat cu Liceul „Gh. R. Codreanu” din Bârlad, era profesorul David, evreu de origine, mi-a fost diriginte, era profesor de matematică. În acea clasă, fiind cel mai mare din clasă, aveam pretenții să stau în banca cea mai curată, cea mai nouă și în ultima bancă. Când veneam dimineața a doua zi, o găseam în prima bancă, unde stătea cel mai mic dintre colegii mei. Într-o dimineață m-am supărat pe el, văzându-l cum trăgea banca în primul rând. Nu i-am făcut nimic. El s-a așezat în bancă și eu am vrut să trag banca înapoi și l-am agățat de stîngia de jos a băncii, l-am ridicat în sus și a venit cu capul de dușumea. Atunci, a venit dirigintele și când a văzut asta, m-a invitat în cancelarie.

R: Amintiri din Podu-Turcului.

N.P.: La Podu-Turcului nu pot să trec cu vederea faptul că am făcut sport. Am făcut chiar sport de performanță. Mergeam cu domnul profesor Cardaș în cantonament la Bacău, Roman, orașe care erau cu un înalt grad de dezvoltare sportivă. Cea mai mare plăcere a fost când la Bacău mi-au dat un rucsac ca premiu, și o sulită,

ca să am cu ce mă antrena. Apoi am fost la campionatele școlare la Ploiești, unde am luat locul 7 pe țară.

R: Din ce știi eu, nu ai avut probleme cu promovările la Podu-Turcului. Era o clasă chiar foarte bună. În această clasă, cu 11 ani, s-au adunat cei mai buni elevi, materialul cel mai bun din tot raionul Zeletinului. Toată clasa noastră a terminat și studii superioare.

N.P.: După cum am spus, eu am venit din Bârlad și am intrat într-un colectiv de colegi care m-au primit foarte bine în clasă. Dar prima mea apariție acolo a fost confruntarea cu doamna profesor Dimitriu de matematică, care m-a scos în fața clasei și m-a chestionat, i-am răspuns la întrebări, eram bunicel la matematică dar așa a fost soarta. A trebuit să plec datorită incidentului care vi l-am povestit mai devreme.

R: Mai ai vreun profesor la care rămâi foarte îndatorat, dintre cei care i-am avut noi?

N.P.: Da, domnul profesor Damian, de limba română, un profesor extraordinar de bun, domnul profesor Cardaș, frații Grama, doamna Spulber, pe care am cunoscut-o și mai târziu, când am ajuns în Iași.

R: Dintre colegii tăi de liceu, pe care i-ai pomeni tu, pe locul I, II, III, în sufletelul tău?

N.P.: Păi, noi fiind prieteni, tu ești primul, apoi Boghiu Petru, colegul de sport și al treilea, colegul meu Ion Berdan. Nu prea aveam treabă cu fetele, eram mai timid atunci, eu cu sportul aveam treabă.

R: Vreau să spun că pe vremea aceea chiar eram preocupați de studii. Deci, ai plecat de la Podu-Turcului, ai terminat liceul... unde ai ajuns, Neculai?

N.P.: Când am terminat liceul, de ce să nu spun adevărul, nu am luat maturitatea prima dată. Am dat maturitatea în anul următor la Liceul „Bacovia” în Bacău. A fost foarte greu. Dădeam la 7 obiecte odată, în aceeași zi, așa era situația atunci. După aceea, am dat la facultate, nu am reușit atunci, dar nu-mi pare rău. După ce am terminat liceul, nu am reușit și m-am dus în comuna Galbeni, satul Covrag. Era o școală cu clasele I-IV și am intrat ca învățător la o clasă cu 21 de copii. Am stat 28 de zile pentru că mi-a venit ordin de concentrare în armată și am stat 2 ani. Am fost la artilerie, la Unitatea 0732 la Medgidia. Am fost comandant grupă topografie. Mi-a plăcut topografia, eu am fost foarte bun la geometrie în spațiu. După ce am terminat armata, am dat la o școală de tehnică, de arhitectură și construcție a orașelor la București, era cea mai bună școală tehnică din țară pe care am terminat-o cu bursă. După ce am terminat școala de arhitectură, mi s-a propus să rămân în București, nu am vrut să rămân pentru că aveam frații la Iași și am venit aici, la DSAPC, pe atunci, Institutul de proiectări care funcționa la etajul 2 la palat.

R: De câți ani ești ieșean?

N.P.: Sunt ieșean din anul 1964 până în prezent.

R: Cum familia cum stai?

N.P.: Am doi copii, un băiat și o fată, fiecare are câte un copil, țin legătura foarte strâns cu ei, cu fosta soție nu am putut să mă împac, asta este realitatea. După ce am terminat școala de arhitectură, am funcționat ca tehnician arhitect 7 ani, am dat la facultate, am devenit inginer constructor. Am o societate de proiectare, pe care o am din anul 1997.

R: Dacă ar fi să faci un cuvânt de recunoștință către cineva, poți să nominalizezi? Cine crezi că au fost cei mai importanți 3 oameni pentru viața ta?

N.P.: Voi spune tatăl meu. Voi da un mic exemplu care m-a marcat toată viața: eram cu dânsul la țară, eram prin clasa a VI-a, era vară, îmbrăcat în niște pantaloni scurți și un maiou și mergeam de aduceam o căruță de coceni de porumb de la câmp. Se oprește tata la un consătean și îl salută. Se termină discuția, tata pleacă, și după ce am făcut câțiva pași, a intrat în curte și mi-a tras un bici peste picioare, reproșându-mi de ce nu am salutat pe acel om. Mama este a doua persoană care, atunci când ne adunam acasă, ținea niște șezători și ne povestea la fiecare dintre noi (era fată de fost primar pe vremea Regelui dar avea o memorie extraordinar de bună) șotii făcute de noi când eram mici. Al treilea - am avut un frate, cel mai mare, care acum nu mai este. A fost un sprijin foarte bun pentru mine.

R: Tu, ca ieșean astăzi, ai vreo părere legată de modalitatea cu care noi am învățat, modalitatea în care mulți dintre colegi ne-am afirmat, ca o comparație cu vremea de acum?

N.P.: Dacă mă gândesc bine, societatea de azi este mult diferită față de societatea în care am trăit noi. Eu, când mă duceam la servicii, păi lucram, dom'le! Când mă duceam acolo, uitam să și mănânc, ceea ce nu se mai întâmplă astăzi. Este o diferență de la cer la pământ. Lumea este avară după câștig fără muncă, or, eu am fost obișnuit să muncesc ca să câștig banul.

R: Te-aș ruga să te gândești că ne întâlnim pe 29 mai 2014. Ce cuvinte crezi că vei spune acolo? Am avut norocul să

fim într-o clasă cu totul deosebită, chiar de capacități și dacă noi aveam condiții, mulți dintre noi ajungeau și mai bine. Dar avem câțiva chiar bine realizați. Sunt sentimente pe care noi nu le vom plăti niciodată atunci când ne revedem.

N.P.: Trăiesc cu multă emoție șederea în Podu-Turcului. Am avut profesori foarte buni. Ceea ce voi spune la această întâlnire din luna mai e că am rămas cu o amintire extraordinar de plăcută la întâlnirea de la 25 de ani făcută de tine în anul 1984 și când am ajuns și ne-am adunat acolo, eu venind un pic mai târziu cu o mașină. Când m-am dat jos din mașină, era o parte din voi și aștepta să vadă cine va mai veni. Când m-au văzut, mi-au spus: „uite, acesta e cel cu sulita”. Mi-a făcut o mare plăcere și țin minte și acum pentru că am depus un efort cu sportul. Liceul de la Podu-Turcului a fost un liceu foarte bun care a dat valori și bineînțeles, fiecare și-a urmat cursul după voința și putința lui.

La întâlnirea promoției din 1959, la 55 de ani de la absolvirea liceului Podu, în 2014, manifestare organizată de prof. dr. D.V. Marin.

D. 3. Alt arbore genealogic, familia mamei

SCHEMA ARBORELUI GENEALOGIC AL FAMILIEI GANEA (LALEȘTI) LA 01.01.2020
Ganea Eugenia căsătorită cu Gheorghe V. Popa (Călimănești) la 13 noiembrie 1929
sunt părinții lui Neculai Popa (Culiță)

<p style="text-align: center;">GANEA GHEORGHE (GHEORGHÎĂ) 1878-1962 bunicul de pe mamă</p>	<p style="text-align: center;">1 MĂNDIȚA (DANU) 1904-1967</p>	1 GHEORGHE (GICĂ) 1925-1984	1 GIGI 1956-2010	1 CIPRIAN 1981		
		<p style="text-align: center;">2 TOMA 1927-1991</p>	1 GHEORGHE (GEORGEL)			
			2 + TONEL			
			3 - ELENA			
			4 ȘTEFAN (FĂNEL)			
		<p style="text-align: center;">3 VALERIU COSTEL 1929-2008</p>	1 MITICĂ 1959			
			2 LAURENȚIU 1969			
			3 ANA-MARIA 1977			
		<p style="text-align: center;">4 DUMITRU (MITICĂ) 1932</p>	1 DAN 1956	1 ANDREI 1990		
				2 IULIA 1991		
	<p style="text-align: center;">5 MARIA (METUȚA) TALASMAN 1934</p>	1 OCTAVIAN 1957	1 REMUS IOAN 1976			
		2 MARIA (COCO MICĂ) 1958	2 ALIS OCTAVIA 1979			
	<p style="text-align: center;">6 IORDACHE 1941-2001</p>	<p style="text-align: center;">1 OVIDIU</p>	1 OCTAVIAN 1957	1 REMUS		
			2 ALICE			
		2 FLORIN				
		3 SILVIU				
	<p style="text-align: center;">2 COSTACHE</p>	4 MIHAELA				
		1 IORDACHE 1928-2014	1 MARIANA 1959			
		2 MARIȚA 1917-1997	1 ELENA			
	<p style="text-align: center;">3 EUGENIA (mama) 1912-1992</p>	2 MARGARETA				
		1 GHEORGHE 1930-1997	1 MARIUS EUGEN 1967 - 2018	1 RĂZVAN 1993		
		2 EUGENIA 1932 - 1938		2 LORENA 1997		
		<p style="text-align: center;">3 ALEXANDRU (MIȘU) 1934-1999</p>	1 OLTEA 1959	1 OANA 1986		
			2 OVIDIU 1961	1 ROXANA 1985		
		4 DIONISIE 1935 - 1935 (3 luni)		2 RĂZVAN 1990		
		<p style="text-align: center;">5 CLAUDIA 1937</p>	<p style="text-align: center;">1 ADINA 1961</p>	<p style="text-align: center;">1 GRUIA 1986</p>	1 CLAUDIA - BIANCA 2015	
					2 DRAGOȘ ALEXANDRU 2019	
2 DANIEL 1967 – 1967 (3 săptămâni)						
6 LIVIA 1938						
<p style="text-align: center;">7 NECULAI (CULIȚĂ) 1939</p>		1 CRISTIAN – GABRIEL 1968		1 ALEXANDRA 2001		
	2 CLAUDIA – MIHAELA 1973		1 ANA-MARIA 1995			
8 MIHAI 1942 - 1946						
<p style="text-align: center;">9 ȘTEFAN 1948</p>	1 ANCA 1978					
	2 BOGDAN 1982					

GANEA GHEORGHE (GHEORGHITĂ) 1878-1962 bunicul de pe mamă	4 GHEORGHE (TINCULEANA) 1911 - 1938	1 TOMA 1935 - 1937			
		2 GHEORGHE (GHITĂ) 1937			
	5 TOMA 1905 - 1957	1 VERONICA 1938	1 CONSTANTIN 1966	1 ANA MIRUNA	
			2 TOMA 1966	1 ANDREI	2 MARIA SÂNZIANA
	6 IORDACHE (GANEA)	1 MARIA (MARICICA) 1949-2014			
		2 LIDIA 1951	1 LUCIAN		
		3 VERONICA BRĂESCU 1951	1 CIPRIAN		
			2 FELICIA		
		4 IORDACHE 1953	1 CRISTIAN 1977		
		5 TOMA 1956	1 CIPRIAN		
	2 DANA				
	7 MARIA (MARIETA) CĂRNARU 1919-1996	6 CLARA 1956	1 GIANINA		
		1 ION 1936-2010	1 DANIELA 1965		
			2 ELENA (Lilica) ZAMFIRACHE 1942	1 CORINA 1965	1 ALEXANDRA-MARIA 1995
		2 CORNEL 1967		1 IUDITA 2004	
		3 RODICA ISAC 1947	1 MARIUS VICTOR 1974		
			2 VALENTIN CRISTIAN 1979		
			3 MIHAI 1989		
		4 VERONICA MARINESCU 1950			
		5 CLAUDIA RÔS 1952			
6 MĂNDIȚA PALADE 1952-1995		1 ELENA 1971	1 ANDREI ALEXANDRU 2008		
	2 DANIEL CLAUDIU 1982	2 IZABELA ELENA 2009			
	3 ALEXANDRA 1988	1 TEODORA IOANA 2019			
7 VICTORIȚA 1957	1 CONSTANȚA ANDREEA 1984	1 ANTONIO 2010			

D. 4. Mențiuni personale.

Desigur, pentru ceea ce urmează mai jos nu puteți exclude slăbiciunea afectivă a autorului pentru colegul său de liceu. Numai că, facem o precizare importantă: cazul lui Neculai Popa este ca un fel de eșantion personalizat din migrarea tineretului în arealul național și e o ilustrare a exodului creierelor în țară și în Europa (și în lumea zilelor

noastre), când aproximativ ¼ dintre români și-au găsit de lucru în afara granițelor tradiționale.

De la Călimănești „a zburat” fiul de răzeși, dar fenomenul s-a generalizat la proporții îngrijorătoare pentru tot spațiul românesc. A fost la fel și cu noi. Așa că, dacă mai sunt unii, puțini, cu dragoste de locurile natale, măcar ca amintire, ei trebuie „vizualizați”..

Tocmai pentru reprezentativitate dăm câte ceva din amintirile fiului fostului răzeș, care a executat și muncile câmpului, dar a ajuns inginer la Iași.

Și mai este ceva: confesiunea unui fiu al satului, care s-a ridicat prin propriile eforturi, greu, tare greu, dar, iată, având astăzi, deplina libertate de exprimare; și la vârstă respectabilă.

O istorie a devenirii sale, subiective și personale, dar, cu valoare de generalizare, din care cauză o consemnăm *in extenso*:

PREAMBUL

(acum 2 ani)

Mama m-a născut în urmă cu 80 de ani (fără nici o asistență medicală, că nu exista la acea vreme), în asistența unei moașe Cojocărița din sat (persoană care avea unele îndeletniciri și ajuta femeile să nască). Calendaristic, ziua nașterii de 4 martie coincide cu data marelui dezastru natural provocat de cutremurul de vineri, 04 martie 1977, ora 21:21, având o magnitudine de 7,4 grade pe scara Richter care a durat 55 de secunde și a făcut 1570 victime (aveam atunci 38 de ani). Fiind de specialitate inginer-proiectant-constructor, am fost desemnat pentru a verifica efectele acestui dezastru și

a propune măsuri de îmbunătățiri de proiectare în construcție. Iată că după 42 de ani de la dezastru, mă găsesc încă în viață, am 82 de ani, sunt sănătos și încă am poftă de muncă.

ADRESA: MIRCEA CEL BĂTRÂN NR. 20, Bl. N2, Sc. B, Et. 10, ap. 41, dar locuiesc în zona metropolitană Iași, la capătul tramvaiului 3, Dancu, str. Dorului nr. 196 (telefon 0722346974).

Născut în anul 1939, luna martie, ziua 04, în comuna LALEȘTI, satul CĂLIMĂNEȘTI, raionul ZELETIN, (regiunea Bârlad), actualmente comuna Puiеști (jud. Vaslui).

Părinții: Popa Gheorghe și Eugenia (fostă Ganea), de profesie agricultori.

1947-1951, Școala primară, în satul natal (menționez că am fost dat la școală la vârsta de opt ani).

1951-1954, școala elementară, în comuna, LĂLEȘTI, apoi în satul natal (certificat 7 clase, iulie 1954).

1955, fără școală. 1956-1957, Liceul "Codreanu" din Bârlad, clasele VIII, IX.

1958-1959, Liceul „Alexandru Vlahuță” Podu TURCULUI, clasele X - XI.

1959-1961, armata, la artilerie Comandant grupă topografică la Medgidia.

1961-1964, Școala tehnică postliceală (3 ani) de arhitectură și construcția orașelor, București.

Din 04.08.1964 am fost încadrat la Direcția de Sistematizare, Arhitectură și Proiectare în Construcții Iași, proiectant, în specialitatea arhitectură.

1966-1972 am urmat cursurile – Facultății de Construcții din Iași.

1972-1983, inginer proiectant la Institutul de Cercetare și Proiectare Iași, (I.C.P.R.O.M.).

1983-1989, Inspector principal și șef sector la Consiliul Popular Județean Vaslui, secția de Sistematizare.

1989-1999 inginer proiectant principal la Trustul General de Construcții-Montaj, Iași și S.C. „CONSART” S.A. Iași, atelier de proiectare.

01.04.1999, ieșit la pensie pentru limită de vârstă (60 ani).

În 25.02.1997 am înființat firma S.C. „STEXPRO” SRL IAȘI, având ca activitate principală: activități de arhitectură, inginerie și servicii de consultanță tehnică(cod unic de înregistrare 9192678/25.02.1997, Nr. de ordine în registrul Comerțului J22/218.17.02.1997), care funcționează și în prezent (Am 75 de ani împliniți).

ACTIVITĂȚI PROFESIONALE

Proiectant arhitectură

În cadrul Direcției de Sistematizare, Arhitectură și Proiectare în Construcții, angajat în anul 1964, am lucrat la întocmirea unor proiecte de arhitectură, independent ori în colective de arhitecți proiectanți.

Am desfășurat muncă de șef proiect și proiectant arhitectură, independent, pentru obiective ca: blocuri locuințe, magazii pentru depozitare cereale, școli etc.

În colectivul de proiectare arhitectură „Arh. Dăriescu Cezar” – proiectant al spitalului de copii, “Sf. Maria” Iași, am întocmit proiect pentru Corpul operator cu săli operație+ dependențe. În același colectiv am lucrat la Spitalul de recuperare Iași.

În cadrul colectivului „Arh. Cheptea Gheorghe” am lucrat la Hotel „Moldova” Iași, Terasa „Corso” pe Lăpușneanu etc.

Inginer proiectant

Am întocmit proiectele de specialitate rezistență la obiective în perioada 1972-2010, din care menționez: Bloc Tarom, vis-a-vis de Liceul Național, bloc B.R.D. pe A. Panu, blocuri Ghica Vodă, 6 buc., tot pe A. Panu, blocuri zona centrală, atelier școală + sală sport în orașul Tg. Frumos.

Blocuri din Pașcani, Vaslui, Bârlad, Podu Iloaie etc. Am întocmit proiect tip P+10 E cu aplicabilitate pe țară în zone seismic de grad 7,5 seismicitate.

După cutremurul din 4 martie 1977 am fost desemnat să evaluez efectele cutremurului asupra blocurilor de locuințe existente la acea dată având structura de rezistență zidărie portantă (P+4E).

Am executat expertize tehnice și proiecte de consolidare la diferite imobile (școli, blocuri de locuințe, cinematografe, etc).

Inginer șef sector sistematizare la CPJ Vaslui, calitate în care am coordonat întocmirea de Planuri Urbaniste Generale pentru localități rurale, orașe și municipii de pe teritoriul județului Vaslui. Tot în acest timp am fost și expert tehnic pe lângă judecătoria Vaslui și Bârlad (am întocmit expertize tehnico-judiciare solicitate de instanțe pentru soluționarea cauzelor din procese).

În cadrul firmei SC „STEXPRO” SRL IAȘI, înființată în 1997, al cărui administrator sunt și în prezent, am întocmit proiecte de autorizație de construire și proiecte tehnice la peste 300 obiective, din care majoritatea locuințe proprietate personală, proiecte de consolidări cămine studențești, școli, dispensare, magazine metalice, etc.

Aici am enumerat cronologic munca depusă în 50 ani de proiectare în domeniul arhitectură, sistematizare și rezistența construcțiilor.

REALIZĂRI:

Am venit în Iași cu repartitie, unde m-am angajat în data de 4 aug. 1964. Am primit o cameră, cu chirie, într-un apartament de trei camere. La data de 11 septembrie 1964, m-am căsătorit cu fosta colegă de școala de la București, Radu Elena.

Îmi aduc aminte că locația nu era foarte confortabilă, celelalte camere fiind ocupate de două muncitoare, motiv pentru care, la cerere, am primit tot o cameră într-un apartament cu trei camere, cu o familie compusă din mamă și fiică, unde am rămas până în anul 1966. Din 1966 ne-am mutat într-un apartament cu două camere, la parter, apoi două camere la etajul unu și ulterior la trei camere, etaj 3, pe aceeași scară unde am stat cu chirie până în 8 aug. 1995. În această perioadă s-au născut copiii Popa Cristian – Gabriel, pe data de 17 noiembrie 1968, și Claudia – Mihaela, la 24 iunie 1973. Ambii copii s-au căsătorit în anul 1993: Claudia – Mihaela, la 29 mai, iar Cristian – Gabriel, la 6 noiembrie. De la fiecare copil am câte o nepoată:

Ana – Maria de la fiică, născută la 14 august 1995, Alexandra – Ioana de la băiat, născută la 5 ianuarie 2001.

În prezent, când scriu aceste rânduri, colegul vostru are 80 de ani, fată de 46 ani, nepoată de 24 ani (absolventă de Informatică și actualmente lucrează în Anglia) și băiat de 51 ani, nepoată de 18 ani (elevă în clasa a 12 a, medaliată cu bronz la Olimpiada de Fizică).

*În anul 1995 am cumpărat apartamentul care îl aveam cu chirie, l-am vândut, am mai pus bani și am cumpărat 2 apartamente, unul de **patru camere, etaj trei**, cartierul Galata, unde m-am mutat cu băiatul, și altul, cu **trei camere**,*

etaj zece, cartierul Mircea, unde s-a mutat fiica. În 09 iulie 1997, am cumpărat un teren ultracentral, lângă Biblioteca “Mihai Eminescu”, pe care l-am vândut ulterior pentru a-mi construi o locuință proprietate personală. În 29 ianuarie 1998, am cumpărat un teren în centrul Iașului, stația de tramvai 3 – Pădurii, iar în 24 iunie 1998, am executat o locuință P+M cu opt camere, care la ora actuală este închiriată. În 24 februarie 2005, am cumpărat în zona metropolitană Iași, capăt tramvai 3, 1838 mp teren, pe care în 2009 am construit o locuință, demisol + parter + etaj, în suprafață desfășurată de 216,00 mp, în care locuiesc și în prezent. Băiatul a rămas în apartamentul cu patru camere.

În anul 2007, fiica mea și-a construit o locuință la 300 m de locuința mea, astfel că apartamentul de trei camere, rămas liber, este închiriat.

La ora actuală mai dețin o mașină Dacia Logan Break, cumpărată pe 11.08.2008, care m-a costat 11.500 Euro. În prezent are la bord 35.000 km.

Am efectuat excursii în străinătate, înainte de 1989, în Republica Moldova, Ucraina, Bulgaria, iar după 2000 în Ungaria, Austria, Italia, Franța, Spania, Andora, Grecia etc. În prezent sunt activ, lucrez proiecte și am mare plăcere să călătoresc în țară și străinătate.

CE NU-MI FACE PLĂCERE SĂ-MI ADUC AMINTE:

De prigoana comunistă, pe care am simțit-o din plin fiind fiu de țăran chiabur.

Tata, un „nenorocit” de țăran, cu cinci copii rămași în viață (din zece), avea 25 ha, pământ pe care-l muncea din zori și până în noapte cu copiii, pentru că nu avea voie să ia oameni cu ziua. Visul lui de țăran era să le asigure câte 5 ha pământ

la fiecare copil, așa cum primise el de la bunicul. **Mare greșeală !!!**

Fratele meu, Gheorghe, student la Institutul de Geodezie, a fost trimis acasă de la facultate ca să-l convingă pe tata să se treacă la colectiv, că altfel îl dă afara din facultate. **Eu**, mic copil fiind, am fost pus de tata să-l păzesc, ca să nu se omoare. **Sora mea** nu a fost primită în liceu pentru că era fiică de chiabur. **Eu**, fiind elev în anul 1 la Școala de Arhitectură București, nu am primit bursă, deși aveam medie bună. Toate produsele pe care le aduna tata de pe câmp erau luate sub formă de cote, pe care statul le dădea la ruși ca despăgubire de război.

Calvarul temporar s-a terminat în anul 1962, când o șleahtă de golani, activiști, a învăluit-o pe mama în curte la fratele meu Alexandru și a obligat-o să se treacă la colectiv. Ecouri după un an, când am venit în vacanță: mama îi spunea tatei „ce proști am fost”!!! *Vezi că se poate trăi și fără muncă!*”

Am prins din plin seceta din anul 1946 (aveam 7 ani), cu efectele dezastruoase din anul 1947. Am făcut o foame cumplită la liceu la Bârlad. Era pâinea la cartelă numai pentru muncitori, $\frac{1}{4}$ pâine de persoană/zi. Plăteam cu banii lăsați de tata și eram foarte bucuros când primeam o mână de firmituri rămasă în urma porționării pâinilor de la magazine. La Bârlad, în clasele a VIII-a și a IX-a, am stat la gazdă, dar numai după ce aceasta se înțelegea cu tata ce alimente și lemne să-i aducă lunar. Locuiam la 40 km de Bârlad, iar tata venea lunar, cu căruța cu boi, cu alimente. Nu erau șosele și mașini, ca acum.

După 1989, tot dușmani ai poporului am rămas, deoarece revendicam pământul moștenit de la tata, decedat în anul 1980.

Diaconu Vasile, membru al comisiei locale de reîmproprietărire, deținea ca lot în folosință pământul dat de zestre mamei, o livadă pusă de tata, în suprafață de 1817,02 mp. Când am revendicat livada, acesta a tăiat toți pomii și ne-a acționat în judecată, urmare căreia mama a decedat în anul 1992, iar când era în sicriu, eu și cu fratele meu Alexandru, ne-am prezentat la proces la judecătoria Bârlad.

Am redobândit acel teren, dar era prea târziu, mama murise! (20 ianuarie 1992).

RECUNOȘȚINȚĂ PENTRU PĂRINȚI:

Mama lui Neculai POPA la 53 de ani

Tatăl lui Neculai POPA la 58 de ani

Închei prin a face mențiunea că tata a fost un țăran luminat și ne-a dat pe toți cinci la școală. Toți am terminat studii superioare.

Tata a decedat în 1980 (75 ani), iar mama în 1992 (82 ani).

Dumnezeu să-i odihnească!!!

Aici este enumerată cronologic munca depusă de 53 de ani de proiectare în domeniul Arhitectură, Sistemizare și Rezistența construcțiilor. Societatea S.C. Stexpro SRL Iași am închis-o la 30 decembrie 2017 la vârsta de 78 de ani, nu că nu aș mai fi putut proiecta dar mi-am spus că ajunge. În momentul de față mai sunt consultat de anumiți beneficiari care apelează la cunoștințele mele pentru a le da sfaturi cu privire la rezistența și stabilitatea construcțiilor și nu numai.

Sunt pensionar din anul 2000 și îmi trăiesc viața la locuința mea pe care am construit-o și organizat-o după gustul meu.”

CU MURĂTURA-NTRE DINȚI

Duminică 3 martie 2019, am dat curs invitației de a participa la aniversarea zilei sale de naștere: împlinea 80 de ani, pe 4 martie, dar duminica îi vin mai ușor rudele și prietenii. Păi, de ce să nu mă duc la un fost coleg de bancă în liceu, cu care m-am mai intersectat în cursul activității și vieții și păstrăm o cordialitate rară, îmi zic. Drept care, aproape punctual, la ora 13,08 iată-mă-s la poarta vilei unde mă întâmpină cu bucurie evidentă.

– Mi-ai făcut o mare bucurie, Trică, parchează ici lângă gard mașina, suntem pregătiți, mă bucur foarte mult că ai venit.

– Ce-i drept, n-am promis, dar, parcă, nu-mi vine să nu te felicit la o așa sărbătoare, ia, să te îmbrățișez... Și el era grăbit să ne strângem în brațe, după vreo 2 ani, doar de convorbiri telefonice.

Arată bine Culiță cel cu aruncarea sulitei la Podu Turcului. Profesorul Cardaș îl ținea ca pe brațe din cauză că venea cu premii de pe la concursuri, iar noi nu mai pridideam

cu întrebările. Nu era nici mândru nici încrezut feciorașul gospodarului Popa din Călimăneștii Puieștilor, azi în județul Vaslui. Ba chiar ne împăcam tare bine, pentru că nu fuma (nici azi), nu sărea la bătaie, era fecior de țăran ca și noi, cam pleoștit după experiența școlară de la Bârlad.

Mă prezintă fratelui (simpatic, simpatic), cumnatei primitoare, unei familii de loc din jud. Vaslui, Manolache, doamnei sale, Elena, o gospodină excepțională, unei familii de tineri îndrăgostiți, fiicei, ginerelui, și surorii sale mai mari, soția scriitorului Vasile Filip, cel cu aproape 90 de cărți, alături de care am tot combătut la masa cu bucate. Chiar alese, chiar foarte bune, chiar cu atmosfera potrivită deoarece toți ne-am bucurat să ne vedem, revedem, îmbrățișăm... Firesc, fiecare avea cât mai multe de spus dar n-a trecut neobservată salata de boeuf stropită cu un coniac Daniels, restul din antreu care a dezvoltat o sete... necesară la o mare sărbătoare. Ce s-a discutat nu mai contează (toate ale zilei, cu referiri la Londra, Paris, Montreal, Milano, cam cum schimbam noi impresii despre Podu, Giurgioana, Călimănești, Adjud, odinioară; mai puțin înjurăturile pentru guvernanți), că Neculai a fost un amfitrion perfect susținut de doamna casei la fel de bine, mă rog atmosferă de petrecere, voie bună, între intelectuali de cei adevărați. Au existat totuși, zice cârcotașul, și două momente cu zâzanie:

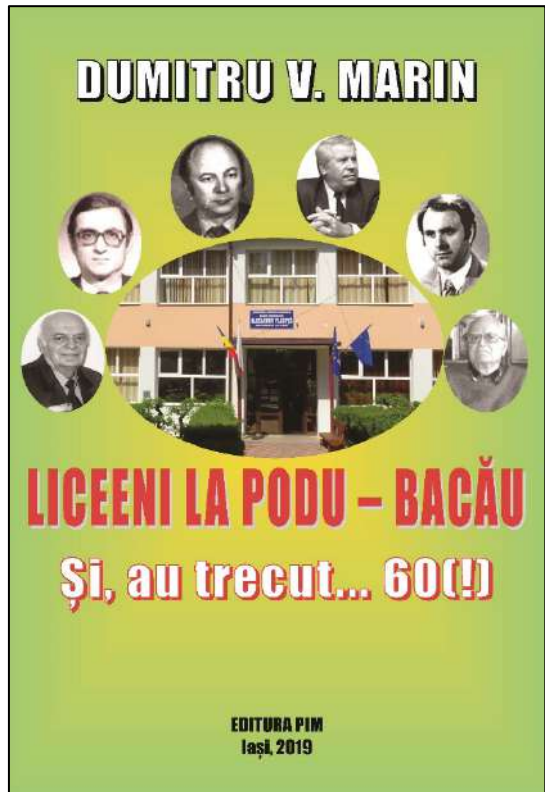
1. Când s-a adus friptura asupra căreia s-au repezit toți ca la comandă, și când au văzut că se topește în gură, au reclamat să vină murăturile. A venit Neculai cu doi harbuji roșii murați, tari ca pentru salata de pe vapor „mi-au reușit murăturile, anul acesta” zice el mândru și ne întinde feliile... ce să mai spunem, am suflat tot din farfurii, ne-am confruntat pe bucățele în furculițe, ca între prietenii cei mai buni, botezați

cu vin „combinăție fetească regală cu regele viei, otonel” zice cam glumeț gospodarul în timp ce noi încă ne mai luptam cu pepenele roșu mușcând ca spre sfârșitul verii din el. Ce mai, atmosferă demnă de un film, adică filmul pe care l-a realizat cu telefonul Culae, văzându-ne mulțumiți și cu chef de vorbă.

2. Momentul pe care l-am provocat chiar eu când a trebuit să plec, pentru că mai nimeni nu voia să plec așa repede (vreo 4 ore) și când s-au deranjat comesenii să-și mute mașinile pentru drumul meu liber. Am regretat că i-am deranjat, am regretat bucatele rămase, am regretat compania cu totul plăcută, discuțiile interesante, am de regretat că ne tot trece timpul...

Pe tot drumul spre Vaslui am simțit gustul murăturii perfecte, iar când am mai descoperit printre dinți o fărâmitură, am jurat să mă duc să învăț de la el cum se pune. Murătură, la murătură trage, nu?

(Din cartea: *Liceeni la Podu – Bacău ● Și, au trecut... 60(!)*
Editura PIM, Iași, 2019, 202 p.)

Neculai POPA la 82 de ani

IV. OAMENI ȘI ÎNTÂMPLĂRI (LEGAT DE CĂLIMĂNEȘTI)

a. Mai vechi

TOMA (1905-1957) a fost colonel de aviație. A venit la nunta Marietei Ganea cu Carnaru Gheorghe (1912-1981) în ziua de 20 august 1944 cu un avion de două persoane împreună cu ordonanța lui, a aterizat pe un platou în pădurea Redi - lângă Lolești. La ora 24,00, noaptea, 23 august 1944, Regele a dat ordinul de întoarcere a armelor împotriva nemților. Toma a luat pe bunica și mireasa după umeri a început să plângă și a spus că nu se știe dacă se mai văd.

A plecat cu avionul și cu ordonanța la unitate. Soția Gabi cu Veronica au plecat cu o motocicletă la Câmpina. Escadrila era la Iași. Când Toma a ajuns la aeroport acesta era ocupat de ruși. Toma a cerut tur de pistă. Deoarece în cască un ofițer i-a șoptit să nu aterizeze; acesta la turul de pistă a îndreptat avionul la 90° în sus și a plecat în direcția Câmpina. A primit 41 lovituri de mitralieră de la ruși, dar nu au atins motoarele. Așa a scăpat și a salvat și avionul. La Câmpina unde avea o unitate a aterizat și s-a întâlnit cu familia.

După un timp a fost dat afară din armată la 42 ani în anul 1947. A fost condamnat politic și a făcut închisoare 4-5 luni fără probe. Rușii l-au arestat că a bombardat în Basarabia (era comandor de aviație). Era în comandamentul aviației Regale. Era un om cu inima bună, exemplu. O ordonanță venise la concentrare cu opinci și haine precare, iar la eliberare colonelul

Toma i-a cumpărat îmbrăcăminte și încălțăminte ca să apară corect ca soldat al armatei Române în fața familiei.

Când Toma a fost arestat întâmplarea face ca ordonanța aceasta să fie șeful Penitenciarului unde era încarcerat.

Gabi, soția lui Toma, s-a dus la vorbitor complet schimbată de suferință, s-a prezentat în fața fostei ordonanțe. Aceasta în mod discret i-a strecurat un bilețel prin care îi sugera ca la proces și audiență să fie trecut ca martor ca recompensă morală pentru cum s-a comportat colonelul.

Atâât?!

După ieșirea din închisoare timp de 2 ani nu a avut serviciu și nici pensie. A ocupat apoi funcția de administrator la un spital. A urmat școala de tehnician cadastral iar după 6 luni i-a dat diploma. A lucrat ca tehnician cadastral la Câmpina. S-a îmbolnăvit de ciroză în urma bățăilor și chinurilor din închisoare. A murit în 1957 și a fost înmormântat la Ploiești. Când a murit, soția Gabi, fiica Veronica au luat osemintele și le-au dus la Păstrăveni, județul Neamț, satul lui Ionel Cucu, soțul Veronicăi.

Prin anul 1960 a venit un colonel, coleg de arme de a lui Toma care s-a interesat de el. A fost primit cu mare bucurie de părinții lui Toma.

IORDACHE a fost concentrat și dus pe front în 1940. După 1941 nu s-a mai primit nici o veste de la el. Tatăl a făcut scrisori la armată și a primit răspuns că nu se mai știe nimic despre el. După 23 august 1944 a mai scris la armată și a primit o hârtie că este dispărut de pe front. În iulie 1947 a apărut Iordache Ganea în sat.

Când toți oamenii au aflat s-au adunat în curtea tatălui Gheorghe Ganea ca la Petrache de la Maglavit. Mama lui îi

făcuse pomenire de 7 ani. Iordache a povestit viața lui. A căzut prizonier și a fost dus în Siberia la muncă la pădure.

Deoarece fusese rănit pe front l-a pus la muncă la bucătărie. Toți prizonierii de toate națiile trăiau înfometăți și el povestea că atunci când curăța cartofi și varză, tăia coaja de cartofi mai groasă și cotorul de varză mai plin. Prizonierii se duceau la gunoi și mâncau.

Era șocat la venire în București când a văzut că este liniște. (I se spunea că este război la București.). Nu îi venea să creadă că nu este război. Lumea îl îmbrățișa. Deși scria des nu i se trimiteau scrisori în țară. În 1947 a venit în țară iar în 1948 s-a însurat, urmare căreia a avut copiii mai sus menționați.

În anul 1980 i s-a umflat talpa piciorului. A fost internat la spitalul din Bârlad, iar în urma consultului medicii au ajuns la concluzia ca să-i taie piciorul. Nu a acceptat și a plecat la Iași unde a dat peste un medic coleg de prizonierat, care l-a îndrumat să pună pe piciorul bolnav ceapă coaptă cu mămăligă caldă. În 2 zile schija care a stat în talpă timp de 38 de ani a fost eliminată.

MARIA (MARIETA) căsătorită cu Carnaru Gheorghe (1912-1981). Carnaru a venit ca agronom la Camera Agricolă Călimănești. A cunoscut-o pe Marieta la Vasile Dinu, care era căsătorit cu sora ei Mândița.

Nunta a avut loc pe data de 20 august 1944.

În ziua nunții a venit și Toma Ganea, aviatorul, cu un avion de 2 persoane împreună cu ordonanța.

La îndemnul lui Toma imediat după nuntă mirii s-au refugiat în munții Vrancei.

GHEORGHE GANEA, având copiii sus amintiți, a fost primar în 1920 și 1921, s-a căsătorit cu Lița Roman, fiica lui Toma și Marghioala, care au avut pe VASILE ROMAN (erou în primul război mondial), TOMA ROMAN, LIȚA ROMAN (1896-1946), mama Eugeniei Popa, căsătorită cu Gheorghe V. Popa la Călimănești. Au locuit în casa destinată de părinți lui VASILE ROMAN, eroul sus amintit, cu condiția să-l pomenească de ziua eroilor.

VASILE POGHIRC (1909–1995)

Al treilea dintre cei șase copii din familia lui Ion și Marița Poghirc a avut norocul să fie purtat la școală de Elena Ușurelu, unica fiică a moșierului Huidoviciu (cu studii la Paris) pentru că viața grea de orfan de tată nu i-ar fi permis să urmeze o școală. Probabil că dovedea aptitudini reale pentru carte și asta a determinat-o pe Elena să-l dea la învățătură.

A fost profesor de istorie și geografie în localitatea Reteag (în apropierea cetății ștefaniene, Ciceu) și apoi s-a stabilit în orașul Dej.

Ca prinos pentru satul natal a întocmit însemnările „monografice” din care ne-am permis să preluăm destule fragmente tocmai pentru prețuirea muncii sale rămasă până acum necunoscută (netipărită). Firește îi aducem cuvenitul omagiu pentru efortul său pus în slujba concetățenilor.

De drept este pe postul cronicarilor moldoveni pentru interesul manifestat ca ceea ce știa, a trăit, a cercetat el, să fie de folos neamului său deși viața l-a depărtat în mijlocul Ardealului. Includerea notelor sale monografice manuscrise în acest volum trebuie privită ca prinosul de recunoștință și din partea noastră, pentru acel adevărat fiu al satului.

Foametea a golit locurile și prin satele de pe Valea Tutovei, aproape ca și pe Valea Zeletinului, a Berheciului. Culiță era printre copiii cu cămeșoaie de câlți care trebuiau să scoată vitele la păscut și pentru că era prea uscat pe vale, le apleca frunzare în pădure, le aducea saci cu buruieni de pe lângă izvoare, care n-au secat. Aveau vacă cu lapte, toți aveau grijă de ea, iar Gheorghe, tatăl și în putere, a dus zestre în Oltenia și în Ardeal de unde s-a întors cu saci de porumb cărați în spate de la Bârlad, unde era stația CFR cea mai apropiată.

b. Mari personalități naționale (plecate din comuna Puiești). Schițe de portret.

Poate Felix Aderca a avut mai puține tangențe cu satul în discuție, deși tatăl său era comerciant evreu și este pomenit de câteva ori, pentru că a plecat de mic pe alte plaiuri. Nici Gheorghe Cucu nu s-a afirmat prin aceste locuri, dar a dus faima locurilor mult în lume și-și merită acest loc de onoare. Despre Petruș Andrei și Lucian Vasiliu, să reținem că aceștia sunt în plină perioadă creatoare și pot îndeplini prototipul de MODEL de muncă, perseverență, talent, creație.

GHEORGHE CUCU

(N. 11 februarie 1882, Puiești, județul Tutova – d. 24 august 1932) a fost un compozitor, dirijor și folclorist român.

A fost un clasic al muzicii corale românești. De la el au rămas peste 100 de piese muzicale, unele tipărite. Prin folosirea creatoare a cântecului popular în lucrările sale corale, a contribuit la

dezvoltarea școlii muzicale naționale românești. Autor al unor lucrări de bază în acest sens, caracterizate prin conținut realist și umor, prin intonație populară și măiestrie a compunerii („Frumosul vine pe apă”, 1931; „Haz de necaz”). A armonizat colinde și a scris muzică bisericească.

În comuna Puiești a județului Tutova a văzut lumina zilei la 11 februarie 1882, ca al șaselea copil din cei nouă, al țăranului sărac și ciobotar Vasile Cucu și al Smarandei Cucu.

În Bârlad urmează cursurile școlii primare (1890 – 1894) și ale Școlii de cântăreți bisericești, având profesor pe psaltul Damian Rânzescu (director), pe profesorul de teorie – solfegii și dirijorul corului bisericii „Domneasca”, Athanasie Popovici, și pe psaltul Ion Botoi. Pleacă la Brăila unde se angajează tenor al bisericii Sfintii Voievozi.

A urmat cursurile Conservatorului din București (1890 – 1905) cu profesorul Eduard Wachmann, Dumitru Chiriac și Gheorghe Brătianu. Devine cântăreț de strană la Biserica Brezoianu (1901 – 1904) la care devine dirijorul corului ei (1904 – 1932). Între timp (1901 – 1907 și 1912 – 1928) a fost dirijor secund al Corului Carmen.

A urmat un Curs pregătit de Armonie și Contrapunct la Conservatorul Național din Paris (din 1907) și la Schola Cantorum din Paris, cu Vincent d’Indy (Contrapunctul și orchestrația). Acolo a fost dirijorul corului capelei române (1907 – 1911). Întors în țară (1911) se angajează „maestru suplinitor de muzică” în Pitești (1912–1915), Turnu Severin (1915) și Slatina. A fost dirijorul corului Mitropoliei bucureștene, la care a rămas în anii 1916 – 1919. A obținut premiul al doilea „George Enescu” pentru „coruri religioase” (1919), Premiul Societății Compozitorilor pentru culegeri de folclor (1925), Medalia de aur a expoziției din 1906. A

funcționat ca profesor provizoriu la Catedra de Teorie și Solfegeii la Conservatorul din București (1920), profesor la Seminarul „Nifon” din București (1920–1932), profesor de Armonie la Academia de Muzică Religioasă din Capitală (1928 – 1932).

Moare în București la 24 august 1932, fiind înmormântat la cimitirul Ghencea.

(sursa: Wikipedia)

FELIX ADERCA

Prozator, poet, estetician și eseist, romancier, dramaturg, jurnalist, traducător, critic literar, critic de muzică, critic de teatru, profesor.

Deținem puține date despre legăturile sale cu Puiești și mai ales cu satul Călimănești, deși au existat destui negustori evrei prin preajmă.

Zelicu Froim Aderca s-a născut pe 13/26 martie 1891, la Puiești dintr-o familie de comercianți și a murit pe 12.12.1961. A desfășurat o impresionantă și variată activitate în plan național.

Poezii: Motive și simfonii (1910), Stihuri venerice (1912), Fragmente. Romane (1912), Reverii sculptate (1912).

Nuvel: Femeia cu carnea albă (1927)

Eseuri: Mic tratat de estetică sau Lumea privită estetic (1929)

Romane: Țapul (1921; ed. a II-a, Mireasa multiplă (Țapul), 1932; ed. a III-a, Zeul iubirii, 1945), Moartea unei republici roșii (1924), Omul descompus (1925), roman pirandellian, Al doilea amant al doamnei Chatterley (1933), A

fost odată un imperiu, biografia romanțată a lui Rasputin (1939) 1916 (1936), Orașele înecate (1936; ed. a II-a, îngrijită de Ovid S. Crohmălniceanu, Orașele scufundate, 1966), roman distopic sau science fiction, tipărit în revista Realitatea ilustrată, în foileton sub titlul X-O. Romanul viitorului. Romanul a apărut și în traducere germană sub titlul Die Unterwasserstädte la Editura Kriterion, București, 1970, cu un cuvânt înainte de Franz Storch, Jurnalul lui Andrei Hudici (1958)

LUCIAN VASILIU

Personalitate complexă, dar nu prea și pentru județul Vaslui. Fiul defunctului preot Vasiliu.

NĂSCUT LA PUIEȘTI, PE 8
IANUARIE 1954.

Este un important scriitor român, poet stabilit la Iași, intrat în atmosfera culturală a cunoscutei urbe moldovene, desfășoară o importantă activitate social-culturală acolo.

Este și motivul pentru care în cărțile anterioare consacrate culturii vasluiene nu l-am inclus, deși este printre primii care recenzează apreciativ volumul nostru din 2006, TVV-15 în explozia cultural-informațională din județul Vaslui, 556 pag. E un ieșenizat complet (era să scriu până în măduva oaselor), mult prea antrenat în proiectele sale să mai și calce prin județ.

După liceul absolvit la Bârlad, Facultate la Iași, slujbe de mare responsabilitate în Iași, membru al USR, din 1990 coordonează Muzeul Literaturii Române din Iași, conduce o revistă literară, Scriptor, a avut și are funcții în cadrul filialei ieșene a USR și numai.

Bibliografie impresionantă ca poet (numai până în anul 2000... 11 volume tipărite), traducător (peste 15 cărți), multiple referințe critice, de altfel pe măsura impresionantei sale prezențe în fenomen, numeroase premii și distincții.

Ca fiind de pe aceste plaiuri, alături de Felix Aderca și Gheorghe Cucu, toți din Puiești, îl considerăm reprezentativ pentru tot arealul cultural. E un exemplu tipic pentru ceea ce am numit migrația creierelor din mediul rural către urban și ne bucurăm că nu a părăsit România.

Deși activitatea sa este aproape în totalitate în perimetrul ieșean, fie și pentru rarele vizite prin județ (noi l-am intervievat sau înregistrat în varii locuri și manifestări) îl considerăm cu ceva contribuții la cultura județului Vaslui.

Pe Wikipedia are una dintre cele mai stufoase și detaliate prezentări din câte se pot vedea, în arhiva noastră sunt 4-5 înregistrări TV. Cel puțin știm și afirmăm că e un batailleur de seamă în lupta pentru limba română, publicat și în M.C.R., un creator și un om demn de toată admirația și prețuirea.

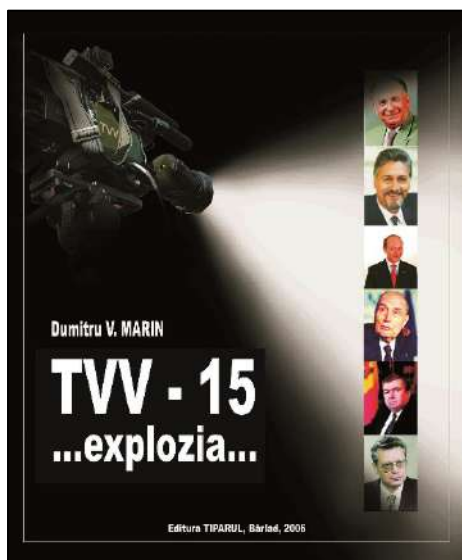
Reproducem fragmente din recenzia menționată:

**„LUMINAȚI-VĂ FAȚA:
IMAGINE, SUNET, CARTE**

Stau și mă întreb, câteodată, drăgăliță, Doamne, cum ar proceda hâtrul Ion Creangă în anul de grație 1990, dacă ar fi avut posibilitatea să deschidă o „afacere“, respectiv un post de televiziune, la Târgu Neamț sau aiurea...

În „Junimea“ maioreșcian-ieșeană, atunci când se discutau textele apte pentru a fi publicate în revista „Convorbiri literare“, năstrușnicul Vasile Pogor (gazda) se oprea la paginile mai deochiate și-i întreba pe comilitoni: „Dar duduca de la Vaslui ce va zice?“ ...

Consemnez, relativ târziu, o carte specială, rară: TVV - 15 în explozia cultural-informațională din județul Vaslui. Autorul ei este prof.dr. Dumitru V. Marin, fondator (în decembrie 1990), martor și actant al studioului de televiziune Vaslui, dascăl cunoscut și în ipostază de condeier (între altele, monografia despre Liceul centenar „Mihail Kogălniceanu“, precum și scrierile dedicate folcloristului antebelic Tudor Pamfile).

Masivul volum cuprinde documente, fotografii, reacții (de toate felurile, de la președinții României la texte diverse, publicate în presa locală), cu gândul, explicit, de a lumina temeinic, un timp, o instituție nouă în era informațională, atât de discutată și de disputată, dar atât de utilă în demersul ei mai puțin conjunctural (chiar dacă se află într-un fel de competiție cu telefonul mobil,

internetul și sfânta carte)...

Dumitru V. Marin constată că orașul Huși „n-a ieșit în evidență de pe vremea lui Dimitrie Cantemir“, Bârladul a excelat la începutul secolului al XX-lea „prin acea mișcare literară și culturală menită să se integreze în evoluția națională“, iar Vasluiul „zvâcnește puternic, impunându-se atenției prin mari realizări“. Astfel, triumphiul TVV - UNISON Radio (Vaslui și Bârlad) – publicația MERIDIANUL sunt, incontestabil, un reper în sensul mass-media ca „amvon“.

Repere ar fi (situate pe alte paliere) și reușitele regizorului Cornel Porumboiu, evoluția unor voci scriitoricești precum Teodor Pracsiu, Ioan Baban, Corneliu Bichineț, Adina Huiban, Daniel Dragomirescu, dar și, să zicem, mișcarea fotbalistică a „plăieșilor“ lui Dorinel Munteanu... Toate acestea exprimate într-un spațiu creștin prin excelență, revitalizat de Episcopia Hușilor (unde tatăl meu a fost seminarist, în anii 20 ai secolului trecut), episcopie care cuprinde 5 protopopiate (Vaslui, Bârlad, Huși, Negrești și Fălciu).

Cu toată sărăcia ținuturilor ștefaniene, susține autorul (incisiv și bine argumentat), județul și municipiul Vaslui „sunt astăzi și altceva decât locuri unde nu se întâmplă nimic“. Inclusiv, adaugă profesorul, un fost deputat de Vaslui este acum președintele țării...

Prin alcătuitorul ei vrednic, monografia a apelat la varii tipuri de documente, pentru a lumina cât mai bine întregul travaliu: mesaje de sărbătoare (Ion Iliescu, Emil Constantinescu, Nicolae Văcăroiu etc.), un scurt istoric al Vasluiului (monumente, biserici, școli etc.), acte constitutive privind „Comitetul pentru radio și televiziune locală“, fragmente din emisiuni, bilanțuri contabile, autografe pe cărți, impresii din Londra, interviuri, anchete, polemici cu asociații („Bine, domnilor colegi, să presupunem că după o filmare cineva a dat o friptură. 500 de lei. E afacere?“), turism ecumenic, personalități invitate (de la Mircea Snegur la Jonathan Scheele și gimnasta Andreea Răducan)....

Dincolo de inevitabila factologie discursivă, volumul dă seama, cu asupra de măsură, despre un substanțial efort, despre o fertilă „punere în pagină“ a Vasluiului (cu oamenii

și problemele lor), purtând semnătura lui Dumitru V. Marin, personalitate sobră, pasionată, inspirată”.

„Distinse Domn, Dumitru V. Marin,

În sfârșit, m-a învrednicit bunul Dumnezeu și am consemnat CARTEA, în ziarul „Lumina”, cotidian de inspirație creștină (proiectul, vechi, al actualului Patriarh al României).

Cordial, Lucian Vasiliu, marți, 11 decembrie 2007”

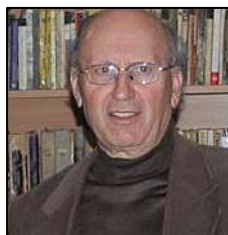
(Din cartea **Meridianul (Vaslui-Bârlad)**

axă cultural informațională

Editura Pim, Iași, 2009, 416 p.)

PETRUȘ ANDREI

Devenit adevărat puiștean, poet, scriitor, mare patriot

„PETRUȘ e un călător alternativ: pe cerul poeziei dibuind metafore, sau pe pământ românesc colecționând premii pentru creația sa. Chiar e un poet, dar mai ales un român adevărat...”

(D.V.M.)

Andrei I. Petru, născut în 1946, 1 iunie, în satul Bărc, com. Români, jud. Neamț. Scriitor contemporan, membru al Uniunii Scriitorilor din România

STUDII

1952–1959 – Școala generală, com. Români, 1959–1960 – Colegiul tehnic „Ion Borcea” Buhuși, 1960–1963 – Colegiul Național „Petru Rareș” Piatra-Neamț, 1965–1970 – Facultatea de Filologie– Universitatea „Al. I. Cuza” – Iași.

CARIERĂ

Profesor de Limba și literatura română - Liceul Puiști, jud. Vaslui 1970-2010; Director Liceul Puiști 1976-1982;

Gradele didactice II și I; Distincția „Gheorghe Lazăr” cls. I; Diploma de excelență. Redactor la revistele „Plumb” și „Viața noastră”, „Liter-Club”. Cetățean de onoare al comunei Puiești din anul 2007 și Cetățean de onoare al comunei Români – Neamț din 2011

VOLUME PUBLICATE

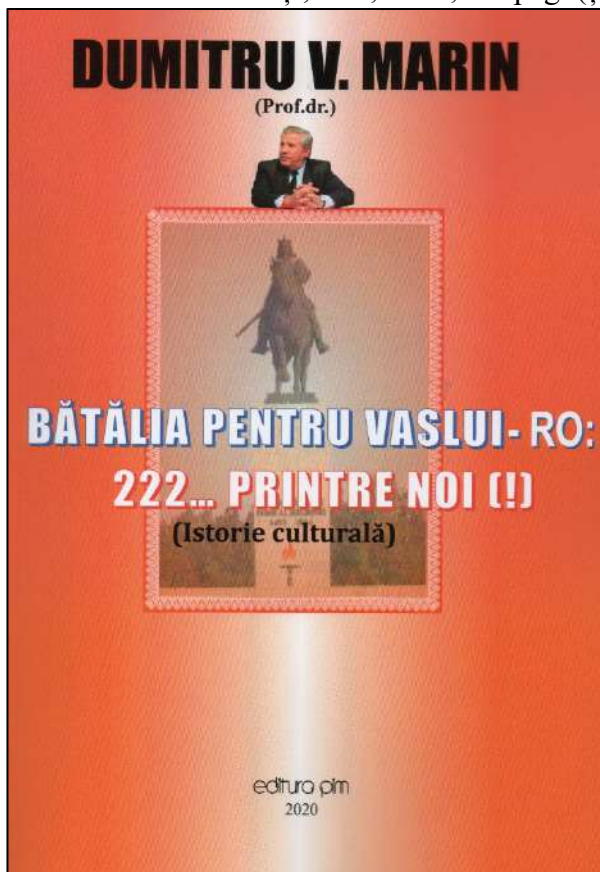
„Descântece de inimă rea” -1995 (Editura Panteon - Piatra Neamț); DEBUT EDITORIAL, „Floarea de jar”-1996(ibidem); „Flacăra de veghe”-2000 (Editura „Sfera” Bârlad); „Dulcea mea Doamnă/ Eminul meu iubit” – 2002(ibidem); „Cântecul toamnei”-2003 (ibidem); „Mierea din trestii de cuvânt”-2005(ibidem); „Poeme târzii”-2006 (ibidem); „101 sonete”-2007 (ibidem); „Taina feciorului de împărat”-2010 (în „Poveștile de la Bojdeucă”(Edit. Pamfilus - Iași); „Crepusulul de miere”-2010 (Editura „Cronica”- Iași); „Oul fermecat” – 2011(Editura „Sfera” – Bârlad); „Și vremea nu mă vremuiește” – 2011(Editura „Sfera” – Bârlad); „Cumpănind cuvinte” – 2011 („Opera omnia” – Editura „Tipo Moldova”- Iași); „Fântâna și izvorul” – 2012 (Editura „Sfera”- Bârlad); „Femeia, vinul, aurul și cântul” – 2013 (Editura „Sfera” – Bârlad); „Mihai Eminescu – Eterna fascinație” – 2013 (Editura „Sfera” – Bârlad); „Într-un crâng de neuitări” – 2013 (Editura „Sfera” – Bârlad); „Zâmbet de primăvară” – 2014 (Editura „Sfera” – Bârlad); „Lecturi empactice” – 2015 (Editura „Sfera” – Bârlad); „Călător prin timpul vieții mele” – 2016 (Editura „Sfera” – Bârlad, „Un dor nestins de nemurire” – 2016 (Editura „Rafet” – Râmnicu Sărat; „Fabule, satire, parodii...” – 2016 (Editura PIM – Iași), „Când la stânga... Când la dreapta” – 2017 (Editura „Rafet” – Râmnicu Sărat). „Fată nebună, dulce femeie”, Sfera, 2019,120 pag.

PREZENȚE ÎN numeroase ANTOLOGII și Dicționare și în volumele lui D.V. Marin.

Un profesor și creator stabilit definitiv în Puiеști-Vaslui, într-un timp director de liceu, iar de la pensionare poet foarte activ, poate purta cu cinste idealul de serviciu în slujba comunității în care-și duce viața și activitatea.

Mai ales poetul, dar și „omul social” este o prezență de mare demnitate locală.

Din vol. **Bătălia pentru Vaslui/ 222...printre noi/istorie culturală**, Iași, Pim, 2020,740 pag. (și alte 5 cărți).

O POVESTE ADEVĂRATĂ DE PE VALEA TUTOVEI – VASLUI

Autorul monografiei satului Călimănești, prof. Dr. Dumitru V. Marin, îmi cere să scriu ceva care are legătură cu zona aceasta și mă întorc în urmă cu 50 de ani, când, conform repartiției ministeriale, m-am prezentat, împreună cu jumătatea mea mai bună, colegă de facultate, Nasie Livia Georgeta din Bârlad, la Liceul Puiești, pe cele două catedre de limba și literatura română.

După obținerea definitivatului și a unor rezultate remarcabile în domeniul artistic (Locul I pe județ și locul III pe țară la brigăzi artistice în cadrul Festivalului „Constantin Tănase” – 1976) am fost numit director coordonator al liceului și al școlilor din comună. În urma cutremurului din 4 martie 1977 am avut sarcina de a repara toate școlile și grădinițele .

Mergeam destul de des la Școala Călimănești, construită odată cu clădirea liceului, după același proiect, să duc materiale, oameni la lucru, iar după începerea cursurilor, la asistențe.

Am cunoscut oamenii de aici, gospodari, harnici, pricepuți în creșterea animalelor și cultivarea legumelor. Omul de serviciu, îngrijitorul de la școală, de pildă Popa cultiva cei mai gustoși harbuji (pepeni verzi) și zămoși (pepeni galbeni), ceea ce îmi amintea de comuna mea natală Români, județul Neamț.

Vorbind despre Valea Tutovei mi-am amintit de povestea adevărată a neamțului Franz Lothar, de numai 19 ani, că Hitler, în paranoia lui, ar fi fost în stare să trimită pe front și

copiii de grădiniță, căruia o fată din Puiești i-a salvat viața. Timp de cinci ani, aceasta i-a adus mâncare, schimburi în bordeiul pe care și-l săpase în pădurea Răchitoasa. Când a fost prins, arestat și dus la tăiat stuf în Deltă, i-a promis fetei că se va întoarce să o ia de nevastă. În Deltă, auzind vorbindu-se nemțește pe un vas, a reușit să le strecoare o scrisoare scrisă cu creionul chimic iar autoritățile din Germania, au venit și l-au luat acasă. El a devenit reprezentatul comercial al Germaniei cu statul român și a venit la Puiești pentru a-și ține promisiunea făcută. Și-a făcut casă aici și câteva luni pe an venea să stea în România.

Avându-l musafir, timp de două săptămâni pe fostul nostru decan prof. Dr. Vasile Arvinte, și știind că neamțul este acasă, i-am dat telefon solicitându-i o întrevedere. Profesorul nostru predase timp de cinci ani la Universitatea din Freiburg și se cunoscuseră în Germania. Franz Lothar ne-a făcut o primire de zile mari, iar mai târziu, când m-am întâlnit la Iași cu domnul profesor, mi-a spus că neamțul are două caiete groase cu amintiri din război iar eu, având talent, pot face din ele un roman de succes. Când neamțul a venit din nou, i-am făcut o vizită și l-am întrebat dacă este de acord să-mi dea caietele pentru a scrie un roman pe coperta căruia să se afle numele noastre iar din vânzarea cărții să împărțim banii în mod egal. Romanul s-ar fi chemat „Dincolo de curcubeu”.

Lothar a zâmbit a râde, vorba lui Sadoveanu, și mi-a spus: „Așa-i la voi, la noi e altfel: îmi dai acum 200 de mii pe caiete și faci ce vrei cu ele”. A fost rândul meu să râd și ne-am despărțit prieteni.

Am aflat că, după moartea soției sale, a fost dus la un azil din Hanovra iar despre caiete nu mai știu nimic. Înainte de a pleca în Germania, le-am făcut o ultimă vizită pentru ca să le

dau câteva exemplare din revista „Visătorii” unde publicasem poezia „Dincolo de curcubeu” dedicată familiei lui. La plecare, m-a îmbrățișat cu lacrimi în ochi și mi-a mulțumit pentru revistă.

Vorbind despre oamenii de pe Valea Tutovei, nu pot să nu-mi amintesc ce mi-a spus Franz Lothar: „La un milion de nemți nu găsești egalul unui român de pe Valea Tutovei.”

O fată de pe aceste meleaguri, riscându-și libertatea și viața, i-a salvat-o pe a lui, ceea ce nu se poate uita nu într-o viață de om, ci nici într-o veșnicie.

(Petruș ANDREI)

Poezia publicată în revista „Visătorii”, An. I, nr. 2, dec. 2001:

Dincolo de curcubeu

*Doamnei AURICA și
domnului FRANZ LOTHAR din
PUIEȘTI-VASLUI-ROMÂNIA-
HANNOVER-GERMANIA*

Se mutase spre Apus urgia,
De explozii tremura pământul,
Se rupsese frontu-n România
Și-și găsiră mulți aici mormântul.

Peste deal se revărsa puhoiul,
Bubuiiau amarnic mortiere
Și destine mai frângea războiul
Că mureau ca mieii la tăiere.

Fugărit de-armatele dușmane
Și-ngrozit de crime ce-auzise,
Un ostaș din trupele germane
În ținutul nostru se oprise.

Să se-ascundă a-nvățat ca furii,
Ocoala și satul și orașul,
Hăituit ca fiarele pădurii,
În pădure și-a găsit sălașul.

Se hrănea cu buruieni și poame
Și se mai ducea pe la vreo stână,
A răbdat de sete și de foame
Până-a dat de-o inimă română.

În povestea-i vorba despre-o fată
Ce-aducea și hrană și speranță
Până când ei fură prinși de-odată
Și-osândiți de apriga instanță.

Dar cei doi făcură jurăminte
Și, cu toate că se despărțiră,
Au ținut în inimă și minte
Ceea ce atunci își juruiră.

După ani, ei se-ntâlniră iară,
Prizonierul s-a întors la fată
Să o ia cu el în altă țară
Și să n-o mai lase niciodată.

Într-o lume-n ură inecată,
Viața lor e-un cânt de biruință
Iar povestea lor adevărată
Este astăzi PILDĂ și CREDINȚĂ.

INDIVIDUALITĂȚI ACTUALE...

CONSTANTIN GHERGHESCU... un profesor patriot.

Legat printr-o profesie cu totul onorantă de profesor, de comuna Puiești, la Liceul căreia a fost profesor și director, mai mereu și într-un plan social-cultural, Constantin Gherghescu realizează monografia liceului, la ceva timp după Cartea Puieștilor a lui Dan Ravaru, profesorul plecat de aici și stabilit la Vaslui. Contribuția sa științifică nu îndestul de apreciată reprezintă o culegere de documente utile și Monografiei comunei și, iată, și cărții de față. Nu putem deci decât să lăudăm osârdia acestui meritos cadru didactic care și-a sacrificat timp, bani, clipe din viață pentru o carte care împlinește un vădit rol cultural-patriotic, într-o vreme neprielnică unor asemenea cercetări.

CEZAR VASILE TICU = primarul... de serviciu.

După 12 ani de muncă în străinătate, fiul satului istoric

Cetățuia = Strâmba, a candidat și a reușit să fie ales primar al comunei Puiești, în alegerile din 27 septembrie 2020.

Soția este economișă, împreună au 3 copii, o avere destul de modestă, dar are o utilă experiență de viață în Germania. Cezar Vasile TICU a surprins cu totul, preferând să se întoarcă la vatra strămoșească, „să aplice cele învățate acolo” încredințat că și la Puiești putem face saltul impus de civilizație. Lunile

trecute de la alegeri îl înfățișează ca pe un împătimit luptător pentru comunitatea în care trăiește.

Reporter: Suntem în satul Cetățuia (fostul sat Strâmba), din comuna Puiești, județul Vaslui. Stăm de vorbă cu Cezar Ticu, proaspăt ales în funcția de primar. Bună ziua, domnule primar. De ce sunteți ziua în amiaza mare la biserică?

Primar: Aici, unde ne aflăm în acest moment, suntem lângă un monument istoric datat, după arhive, încă din anii 1480-1495.

R: Ușa bisericii este încadrată de niște stâlpi pe care sunt sculptate motive ornamentale și câteva inscripții cu caractere slavone. Biserica este cetluită în fier pentru conservare. Prima mo-nografie în care aceasta este pomenită datează din anul 1915. Ce gânduri aveți ca nou ales în funcția de primar vizavi de moștenirea istorică a comunei?

P: Sigur, vom conserva monumentele istorice din comună și vom duce mai departe tradiția istorică. Istoria acestor locuri este frumoasă, cred că oricine s-ar mândri să aibă în comună o biserică ridicată de Ștefan cel Mare și de oștenii lui; aici în zona în care a fost ridicată biserică era un schit, Strâmba, dispărut în perioada comunismului.

**Biserica monument
din timpul lui Ștefan cel Mare**

R: Sunteți născut în comună?

P: Da, m-am născut și am crescut în comună. La vârsta de 18 ani am mers să-mi termin studiile, am lucrat la Brașov, la Focșani, la București iar de 11 ani am locuit în Germania.

Am dublă cetățenie: română și germană.

R: Deși am foarte multe întrebări, vă voi pune doar câteva din care concetățenii dumneavoastră să-și dea seama că noul primar are forța de a-și pune în practică ambițiile cu care și-a susținut campania electorală. Ați dori să ne spuneți ce ați făcut în Germania?

P: La jumătate de an după ce am ajuns în Germania am înființat o firmă de întreținere și prestări servicii pe care am administrat-o până acum șase luni. În ultimii 7,5 ani am lucrat la firmă ce aparținea primăriei din München, într-o localitate numită Ilching, o localitate cu 8700-9000 de locuitori. Este un mic orașel. Am plecat de la funcția de housemeister iar ulterior am supervizat și coordonat activitatea colegilor.

R: Aveți copii? Unde sunt?

P: Am trei copii. Fetița cea mică, are 14 ani și este la Focșani iar cele două mai mari sunt în Anglia.

R: De ce ați ales să vă întoarceți tocmai în aceste locuri, unde v-ați născut? Satul este vechi și se depopulează într-un ritm alert, zona este săracă din punct de vedere economic. Ce v-a îndemnat?

P: În primul rând rădăcinile, apoi ambiția de a demonstra că putem dezvolta zona. Pentru că activitățile și lucrările de infrastructură din comună sunt înghețate, au rămas în diferite faze de execuție. Nu vreau să intru în amănunte. Acesta este și motivul pentru care m-am întors în comună: să pun umărul la reclădirea comunei, la

dezvoltarea ei. Ceea ce am învățat în Germania – să punem planurile în practică – este destul de greu aici, dar nu imposibil.

R: Ați avut procent mare la alegeri?

P: În procent de 75-80% am fost votat de locuitori. În toate satele comunei.

R: Ce promisiuni ați făcut în campania electorală? Doar referitoare la infrastructură sau ați avut și alte obiective?

P: Eu am venit să facem o schimbare în bine. Să punem toți umărul și să o facem. Și cred că cetățenii și-au dorit și ei această schimbare, nu aș dori să-i dezamăgesc. Voi face tot posibilul să se realizeze această schimbare. După cum ați văzut, m-am apucat de treabă din prima zi din care am ajuns la primărie. Aș dori ca în cei patru ani care vor urma să ne vizitați mai des și să consemnați schimbarea comunei.

R: Doriți să vă mutați cu familia aici, soția dumneavoastră ar dori să vină în comună?

P: Am 48 de ani, și dacă vrei să faci ceva poți face oriunde. Pentru că în afară de infrastructura care este o problemă, aici nu sunt condiții atât de dure. Avem șosea până la intrarea în sat, dar aici avem drumuri cu gropi de 30 de centimetri. În schimb este un loc liniștit, îmi amintește de copilărie.

R: Într-adevăr, este foarte liniștit. Aveți de gând să valorificați aceste dealuri, din comună?

P: Aici erau odată păduri, dar după revoluție s-au făcut defrișări. Nu erau nici ale primăriei, nici ale cetățenilor și din acest motiv s-au făcut tăieri masive. Vom reîmpăduri aceste dealuri printr-un program de reîmpădurire. Lângă noi este dealul Cetățuia, de unde vine

denumirea localității. Acum câțiva ani au fost descoperite acolo, mânere de săbii, vase și obiecte de lut, alte obiecte vechi, o descoperire arheologică destul de importantă.

R: Ca cineva născut în acest ținut aveți mândria răzeșului? Dacă ați dori, ne spuneți cum vedeți dumneavoastră această clasă socială veche a României?

P: Am mândria răzeșului. Știu în mare că aparțineau clasei țărănimii de pe vremea lui Ștefan cel Mare.

R: Fac o paranteză. Ziarul nostru este distribuit nu numai în țară ci și în alte țări, de pe alte continente. Deci, acest interviu va fi citit de români de pretutindeni. Ca să mă întorc la subiect: oastea cea mare a domnitorului Ștefan era compusă din răzeși. Erau 151 de localități din Moldova compuse din răzeși. Ce însemna aceasta? Erau oamenii din oastea lui Ștefan – țărani – necăjiți, neinstruiți, ș.a.m.d. Participau la luptă și erau recompensați cu pământuri. Deci răzeșii aveau mândria de a fi oșteni și de a avea pământ. Dar aici la Cetățuia (Strâmba) de odinioară avem o zonă pitorească. Aș putea să vă întreb ce planuri de administrare aveți pentru comună, cum doriți să implementați infrastructura, dar eu nu o voi face. V-aș ruga să-mi povestiți doar cum vă veți administra viața personală în noua funcție. Pentru că aici primarul este un exemplu.

P: Spre norocul meu am o echipă care mă ajută și mă susține și care mă va ajuta să ducem la bun sfârșit proiectele pe care le-am stabilit pentru reconstrucția comunei Puiești.

R: Dacă doriți, vom păstra și pentru întrevederile viitoare câteva dintre întrebările pe care doresc să vi le pun, pentru că sunteți de puțin timp în această funcție și abia luați cunoștință ce probleme are comuna.

P: Da, am mai puțin de o lună de când am preluat această funcție, mai precis 3 săptămâni. Începând de săptămâna aceasta vom organiza adunări ale populației: „sfatul bătrânilor”. Și vreau să țin cont de fiecare sfat al fiecărui cetățean. Astăzi la ora 14, de exemplu, ne întâlnim în satul Ruși cu cetățenii din acest sat. Nu numai în campanie vom face întâlniri cu populația, vom stabili întâlniri cu cetățenii pe toată perioada mandatului pe care-l am, atât cât va fi nevoie. Le vom afla doleanțele, problemele. Putem învăța.

R: Vă doresc să faceți lucruri tot atât de trainice ca cele care au rămas de pe vremea lui Ștefan cel Mare.

P: Eu vă invit peste 2-3 luni, în primăvară, să vedeți cum se vor schimba lucrurile.

R: Putem spune că omul înflorește locul. Vă urez sănătate domnule Cezar Ticu .

P: Sigur că da. Vă mulțumesc.

(Cetățuia, com. Puiești, 24.11.2020)

DAN RAVARU – un destin de prețuită personalitate locală

Cu profesorul și istoricul local am avut cam întotdeauna o relație rece adesea dușmănoasă, pentru că Dan, căruia i-am salvat 2 decenii de creație, a crezut doar în destinul său, nerecunoscându-l pe al oricărui altul. Marcat psihic de un handicap fizic toată viața, a făurit o operă diversă care interesează județul Vaslui, unde a îndrumat ani mulți formații artistice de amatori, ca angajat în cadrul Centrului județean pentru îndrumarea creației populare. Deși

l-am promovat curent în presă n-a recunoscut niciodată ajutorul direct (trebuia dat afară din slujbă, odată cu Șerban), nici contribuțiile esențiale din presă, nici valoarea istoriei culturale promovate în cele 34 de cărți, nici contribuția începutului la Festivalul Umorului, nici susținerea media atâtea decenii. Probabil, Dan, profesorul-istoric nu va fi prea lesne uitat după retragerea firească dintr-un prim plan social. Din cuplul intelectual de mare forță pe care l-am format, el a fost preferatul presei locale, eu dimpotrivă, pentru că aveam presa mea: tv, radio, ziar, revistă. Și, cum să scrie, tocmai adversarii, frumos despre mine?

Pe 28 septembrie 2020, Dan Ravaru a plecat pe alte tărâmurii. Un om respectat și cu un rol cultural important în istoria județului Vaslui. Deși nu e din Puiești, a muncit aici.

Pe ultimul său drum, de joi 1 oct. 2020, la catafalc, în biserică, au vorbit D.V. Marin, Ștefan Șerban, Vasile Mariciuc, Lucian Onciu, Ion Mâcnea, Dan Ailincăi, care și-au exprimat regretul pentru dispariția acestui om de mare valoare al județului.

Reproducem, mai jos, cuvântarea lui D.V. Marin.

Prof. dr. Dumitru V. MARIN:

O viață consacrată culturii:

Dan Ravaru

„Stimați oameni, care sunteți de față, stimată familie, este un moment greu pentru dumneavoastră dar și pentru mine. Cu 25 de zile mai în vârstă decât mine Dan Ravaru este unul dintre apriliștii pe care i-am pomenit în șase cărți ale mele. Dan Ravaru este făuritorul propriului lui destin. Un împărat din antichitate și-a chemat fiii și le-a zis la fiecare în

parte: „Făurește-te”. Dan Ravaru s-a făurit ca om de cultură, s-a făurit ca personalitate, s-a făurit ca familist și ca prieten. Dan Ravaru reprezintă acum, pentru noi, încă, o prezență – până coboară în mormânt. Dar el a fost o prezență vie în istoria acestui județ.

L-am cunoscut pe când era la Puiești. Am colaborat cu rezultate ani mulți, și cât a fost a Centrul de îndrumare și în ultima perioadă. Nu întâmplător în 6 din cele 42 de cărți l-am considerat o mare personalitate a județului. Cel mai important lucru este că Dan Ravaru, acum pe catafalc, a fost un om care n-a crezut în deșertăciunea lumii. Dovadă că el a reușit să ne lase o operă importantă legată de istoria, de cultura vasluiană, de folclorul vasluian și dacă a avut șansa să lucreze o viață în acest domeniu, a onorat-o. E greu să spui ce este mai important în viața sau în opera lui Dan Ravaru pentru că fiecare din numeroasele sale cărți are particularitatea ei.

Eu l-am simțit atunci când a scos Opera Magna atât de bucuros, cât poate să fie un om. Și am mai știut că acest om a mai lucrat și cât a fost foarte bolnav. Pot vorbi multe ore. Dar ca om care a prețuit viața, opera și familia sa, am scris în ziarul Meridianul. Este aici de față decanul scriitorilor vasluieni, Ion Măcnea Vetrișanu, salut pe doctorul Valeriu Lupu și pe doamna sa, Valentina, dintre oficiali sunt aici domnul Onciu și Vasile Mariciuc. Este destulă lume de mare importanță socială care a venit să onoreze acest ultim drum. Vă mulțumesc pentru aceasta, oameni buni.

Lui Dan trebuie să-i mulțumesc pentru prezența sa când am înființat Televiziunea Vaslui, când a apărut Meridianul de Iași-Vaslui-Bacău acum 24 de ani, pentru prezența sa în Meridianul Cultural Românesc, o revistă tânără, de șase ani doar (dar care este citită pe patru continente, în 32 de țări) –

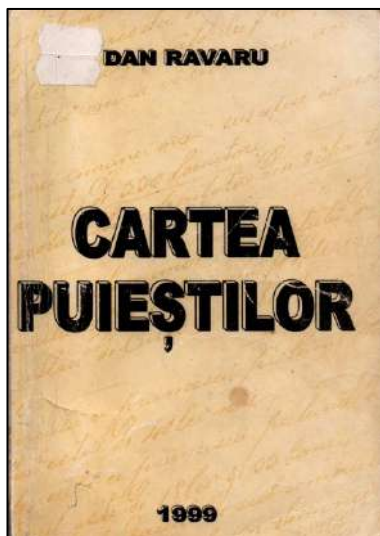
în care, de asemenea, el este prezent. Faptele și munca sa au fost și vor fi prețuite mai ales în aceste timpuri când are loc nașterea unei noi culturi existențiale în care cultura nu mai face casă bună cu civilizația, orice s-ar spune. Deci Dan, Dumnezeu să-l ierte, este unul din cei care a făurit opera pe care ne-o lasă. Și atunci viața sa nu a fost deșertăciune, așa cum suntem de obicei tentați să spunem. Cine lasă asemenea urme ar trebui să rămână în istoria culturală a acestui județ, a acestui oraș și nu numai.

Dumnezeu să te ierte, Dane.

**Din vol. BĂTĂLIA PENTRU VASLUI/
222... PRINTRE NOI/ISTORIE CULTURALĂ,**

Pim Iași, 2020, 740 pag.

Adăugăm că fiind printre intelectualii „muncitori” de la Liceul din Puiеști, a lăsat și Cartea Puiеștilor, (Tipografia ADC Vaslui, 1999, 275 p.) din care am citat destule informații, are o bogată activitate de cercetător, după cum se vede într-o bibliografie personală și a influențat direct activitatea în învățământul și cultura locului.

BEN TODICĂ, sau un român... la capătul pământului.
Omul de cultură recunoscut ca atare într-un continent ca

Australia, a văzut lumina zilei în satul Iezer din comuna Puiești, deci pe Valea Tutovei, apoi părinții l-au purtat la Ciudanovița la granița sârbească unde lucrau la mină, iar viața cu neașteptatele ei vârtejuri l-a plantat la antipodi, acolo unde prietenul nostru și-a aranjat viața, are familie și copil, dar își împlinește cu har menirea din această viață: promovează cultura și limba română.

Rar să avem prieteni mai buni.

Rar, rar, ca cineva să-și întoarcă gândurile pe aceste plaiuri cu atâta prețuire, gingășie, iubire, prețuire.

Rar, rar și mai rar, e ca cineva să reușească înmănunchierea intelectualității din diaspora australiană cu o producție intelectuală diversă, valoroasă, la nivel de aleasă performanță în spiritualitate românească.

Pornitul de la Iezer, care nu-și mai amintește clar de aceste meleaguri, întoarce fără să i se ceară, suflet, suferință, valoare, performanță.

Am considerat că o asemenea figură împodobește filele acestei cărți ca o miniatură de mare preț pe cartea scrisă a neamului.

c. Personaje fruntașe de astăzi, în 2021.

DUMITRU D. BUDUI

Unul dintre fruntașii satului de astăzi este Dumitru Budui, născut la 24.10.1969, din părinții Dumitru și Rica, absolvent al Liceului agricol din Bârlad (1986), de curând

întors din străinătate, din Italia, de undeva aproape de Firenze, unde a locuit 18 ani. Însoțit cu Adina Șandru, casnică și cu care are copii și... nădejdi. Bunicul lui a fost din Călimănești, el s-a întors de curând (2014), a cumpărat o casă, a participat la alegerile din 27 septembrie 2020 și a ieșit consilier local cu 182 de voturi. Speră să se aciueze definitiv în sat unde să-și re-creeze un rost. Lucrează la primăria Puiești.

Ar fi un semn că măcar unii dintre fiii satului se întorc la vatra strămoșească. (E un colaborator al nostru).

Cu gospodării bine întocmite, chiar cu ceva avere care include și unelte agricole sunt Daniel Suceveanu, Nelu Chetranu, Romică Epure și alții. Totuși caracteristica generală de depopulare a localității nu poate fi amendată.

AFINICA MEREUȚĂ

Născută în 5.03.1943, în satul alăturat Fântânele, s-a căsătorit cu Dumitru Mereuță în 1962, soțul i-a murit în 2018, are 2 fete, 2 nepoate, o strănepoată.

După destui ani când au lucrat în Galați, au refăcut casa părintească, s-au apucat hotărâți de „înfloritul” casei, și, acum Afinica, născută Popa muncește singură dar zdravăn pentru a-și ține grădina, terenul cu vie, casa în mare curățenie.

Văzându-i cele 2 căzi cu tescovină și gustând un vin nohan ca la mama acasă, constatăm că chiar, munca înobilează pe om. „Îmi doresc să fiu sănătoasă și să mă bucur de nepoțele chiar dacă sunt plecate departe”. Ca orice bunică duce dorul și a copiilor și a nepoților, chiar se mândrește cu strănepoata din străinătate.

Casa e ținută curat și este dotată cu frigider, aspirator, mașină de spălat etc., grădina lucrată „ca la carte”.

EMIL POGHIRC

Născut la 10.02.1955, căsătorit din 1977 cu Ioana Poghirc, născută Tătaru din Pogonești-Vaslui. Au 2 copii, adică cele două fete Melania și Felicia.

Ca mulți din sat care au trăit o vreme la oraș, s-au retras la căsuța părintească pe care au amenajat-o după poftă și posibilități.

Se arată oameni muncitori, manierați, primitori, afectuoși, chiar.

Emil a fost o viață șofer pe diferite mijloace de transport și e în stare să povestească nopți multe despre aventurile sale prin Europa și pe alte drumuri ale lumii. Are un dever verbal demn de invidiat în contrast cu soția ponderată și mult mai tăcută.

Și-a amenajat o grădină chiar după pofta inimii, cu diverse culturi, cu flori și trandafiri, cu irigație „personală” adică apa să meargă acolo unde e nevoie.

Cine ar merge astăzi prin Călimănești i-ar recunoaște casa și după tricolorul de pe o construcție, la vedere.

– De ce ții tricolorul pe casă, Emile?

– Pentru că sunt patriot. Nu lipsește de acolo de la Revoluție.

– Când ți-au fost copiii acasă?

– Ei sunt la Bârlad, vin des pe la noi.

– La biserică, ai fost, când ultima oară?

– Nu prea am fost, credeți-ne că suntem tare ocupați.

– Dar, satul văd că tot pierde din populație.

– E un adevăr tare trist, domnule profesor, pentru că pierdem și înțelepții satului. Mai trăiesc doar puțini, unul de 94 de ani, nici la școală nu sunt copii, nu mai avem ciclul II aici (în clasa a II-a aveți 3 elevi și în clasa a IV-a, patru, adaug eu).

Ca orice moldovean gospodar, Emil (și doamna lui), urmaș al profesorului Vasile Poghirc pe care l-am citat mai sus, ne invită la masă, ne servește cu un pahar de vin, ne înmânează o pungă cu gutui, o sticlă cu vin și... un buchet de trandafiri pe care îi curăță de spini să nu ne înțepăm noi.

Trecem rapid pârâiașul din față dar amintirile pentru primirea călduroasă nu se pot șterge prea curând.

ION (NICUȘOR) POPA

Mai întâi am aflat de faima lui de gospodar de excepție.

Apoi am vorbit la telefon și am înțeles că este un om de treabă, bun comunicator, generos și exact, cum se spune, exact și nu vorbăreț.

Vizitat pe domeniul său de peste 60 de hectare, observi repede săivanele pentru oi, grajdurile pentru aproximativ 50 de capete de vită, caprele, mieii din oi de rasă, și, neapărat tălângile de la gâtul vacilor. Are casă mare, cu multe camere, dar cu amprenta gospodarului singur.

– De ce nu te însori din nou, Nicușor Popa?

– Să știți că femeii se găsec, dar pentru muncă... nu. Aici e greu cu animalele, e de hâială, e de muls, e de îngrijit, și azi femeile nu mai vor să fie slujitoarele muncii.

– Dar tu nu ești un sclav al muncii și averii tale?

– Am fost obișnuit să am, și chiar am de toate, deci nu fug de muncă și răspundere, nici de bățalia cu viața.

– Cum procedezi cu paza animalelor?
– Am făcut gard din 5 sârme ghimpate și ele pasc în voia lor pe tot dealul acesta. Nici la prins nu stau, deci nu prea poate să le fure cineva. Mi-au furat un gard, dar poliția i-a acoperit pe hoți.

– Când îți termini casa?
– Mai am de împlinit cu creșterea animalelor, ceva mijloace de producție, vreau să fac o fabrică de produse lactate, de cașcaval în primul rând.

– Am auzit că ai mai cumpărat pământ zilele astea.
– Așa e, de ce să nu mă gândesc la dezvoltarea afacerii?
Nicușor Popa, nepotul lui Neculai Gh. Popa, care-i și are grijă casei acestuia, are cazan de țuică de 500 de litri, livadă cu pomi fructiferi, a încercat mai multe afaceri în ultimii ani, chiar cu proiecte europene.

Este unul dintre ultimii din bogata ramificație Popa, are ambiție... are nevasta plecată la Brașov, nu are pe fiul său Cristi (ing. constructor) cu el pentru că nu-i place munca la țară. Drept care s-a dotat cu două autoturisme, diverse utilaje, un ATV, adică de acela cu tracțiune pe 4 roți, să poată urca repede dealul.

Nici el nu prea calcă în biserica satului care nu are preot de ani de zile, tot din lipsă de timp; mai merge la Bârlad când are nevoie, vinde produsele de acasă, are internet, televizor, telefon.

Să nu uit: ne-a servit cu o sticlă de țuică galben-cărămizie, cu un gust excepțional.

Nicușor Popa e un om al satului, reîntors la munca aspră dar tare sănătoasă, se bucură din plin de o priveliște încântătoare și... încă visează.

Nouă ni s-a părut că este... ultimul răzeș al locului...

Întâmplări cumplite povestite de Nicușor legate de frații săi, un fel de explicație pentru că se află singurul din familia Popa (cei de azi din sat cu acest nume, nu-s rude) din satul care ar da mici semne de rezistență în istorie. Cei doi frați mai mici lucrau la Petroșani și într-o seară cu un chef de plimbare s-au așezat împreună cu un altul în cupa din față a unei fadrome (tractor cu cupă rotundă în față, pentru încărcat pământ sau alte materiale în mijloace de transport sau în vagonete). La volan era un maistru al lor și el un pic aghezmut. Era în anul 1969, ambii frați au murit când împlineau 37 de ani.

După o distanță oarecare maistrul a acționat inconștient manetele fadromei și cei trei au fost aruncați în fața roților, peste cel din stânga au trecut roțile din stânga, peste cel din dreapta roțile din dreapta ale tractorului. Cel din mijloc a fost hăcuit rău-rău de lamă, apoi carnea lui împrăștiată de diversele componente ale utilajului, cum s-a constatat cei călcați de roți au murit imediat, cel din mijloc suportând o moarte în chinuri groaznice.

STEAUA SUS RĂSARE...

Vineri 25 decembrie, 2020, Călimănești, com. Puiești, jud. Vaslui, slujbă la Biserica satului cu noul preot Dan Bănică; am numărat 23 de persoane, plus preotul, plus preoteasa. După cum apar treburile, îndrăznețul preot Dan pare a pune orânduială în cele ale credinței, în ceremonial, după ce atâția ani n-a existat un paroh dedicat satului. Nici acesta nu e numai pentru Călimănești ci și pentru Lălești, având cam 130 de familii de enoriași. Foarte puțini ca preotul oricât de ambițios și muncitor să reușească ceva notabil.

Imagine din biserică

Am fotografiat mult în biserica veche din 1802, din cimitirul de pe lângă biserică, unul dintre călimăneșteni mai guraliv, oferindu-mi foarte multe explicații, episcopul bisericii, pe nume Șișcă, la rândul lui, ne-a condus la Crucea de lemn a eroilor, la mormintele unor foști fruntași ai satului care nu mai au nici o plăcuță pe cruce sau pe gardurile de fier înțesate de buruieni.

Preotul Dan BĂNICĂ

Părintele Bănică și-a făcut conștiincios treaba de îndrumător spiritual al sătenilor, apoi a stat de vorbă cu noi, m-a prezentat coanei preotese, mi-a oferit unele date și informații.

„Să scrieți, subliniază părintele Dan, că nu avem casă parohială, și stăm cu chirie în Lălești, nu avem praznicar, ne lipsesc multe altele, așteptăm și sponsori cu inimă mare. Oamenii din sat sunt binevoitori și sar în ajutorul bisericii care are nevoie și de o centură de beton și alte scări de la intrare.

– Faceți naveta la Bârlad...

– Nici vorbă, pastorația nu se face cu naveta, oamenii au nevoie de asistență sufletească nu în raport cu mersul autobuzelor...”

Copii cu steaua la Călimănești – 25.12.2020

Ne continuăm documentarea prin sat, fotografiem case, un grup de copii care umblă cu steaua, urcăm cu mare greutate pe drumeagul care duce la casa lui Nicușor (Ion) Popa, omul care ne dă impresia că mai poartă ceva din semeția răzeșilor de altădată. Ne primește într-o odaie dichisită, cu gresie pe jos, curată, cu plasma TV în perete, cu aragaz, mașină se spălat vase, alte ustensile de bucătărie, centrală termică. Este cald și primitor, aproape imediat pune cam 1 metru de cârnați și niște hălci de carne la fript în cuptorul aragazului. Ne îmbie cu vin, rachiu sau diverse sucuri, avem în față o farfurie mare cu „produse de întâmpinare”, banane, portocale. Purțăm o discuție despre familie în general, cea a lui în special, despre cum e să fii printre frunțașii satului, ce simte el ca urmaș al răzeșilor de altădată.

– Cum de ai rămas singur, d-le Nicușor?

– Niște vecini pe care i-am ajutat, m-au pândit într-o seară, m-au bătut aproape de moarte, am căzut jos și m-am trezit după aproape 3 luni, la spital. Am avut urme serioase de vătămare corporală, pentru că m-au nenorocit în bătaie. Au fost trași în judecată (și-i enumeră pe cei 3) dar am aflat că printre vinovați a fost și nevasta. Drept care am trimis-o la Brașov, am vândut apartamentul de acolo, ne-am despărțit oficial. Copilul, Cristi, a rămas cu ea, un timp, azi e inginer constructor și lucrează în Constanța.

– Ai vreo legătură cu el?

– Nu, de vreo 4 ani, nici n-am mai vorbit la telefon. Dacă el nu vrea deși a trecut de 40 de ani, deci e matur, eu de ce aș vrea. Nu e însurat... fiecare cu viața lui, așa cum și-o face.

Nu pare înnegurat Nicușor când povestește o așa nedreptate a vieții. Fără a se uita la mine, își caută de

supravegherea preparatelor care sfârâie de mama focului. Aduce un castron cu murături.

– Să înțeleg că nici n-ai dorit să-ți re-faci familie, că ai avut posibilități...

– Au trecut prin gospodăria mea câteva femei în acești 25 de ani, dar erau cu ochii după avere nu cu drag de muncă.

– Nu te simți singur?

– La câtă treabă am, n-am simțit deloc și niciodată că sunt singur la peste 65 de ani; și apoi ca să mânuiesc atâtea animale și muncile necesare am de prin sat câțiva oameni, pe care-i plătesc pentru cât m-ajută. Nici n-aș putea singur.

– Bine, bine, ai adunat ceva avere, ești unul dintre cei mai de văză oameni ai satului și comunei Puiești. Parcă ar mai trebui să mai ai și altceva decât avere.

– Vă spun drept, nu simt nevoia cuiva care să-mi toace averea. Aici e doar munca și viața mea după ce m-am întors de la Brașov. Am avut apartament în centrul municipiului. Am absolut de toate, mai vreau să fac o făbriță de cașcaval, mă simt în putere, îmi mai merge și mintea, sunt cu toate speranțele intacte. EU AM SATISFAȚIA MUNCII MELE, mă strădui să le fac bine pe toate și cred că până la urmă va fi bine. Ba, chiar cred că toate se vor aranja.

– La biserică mergi?

– Nu prea des, că nu e timp. A fost preotul cu molifta și pe aici, o să contribui cu ceva bani la casa parohială, am în plan noi proiecte cu fonduri nerambursabile.

– Cum ți-apare viitorul satului?

– Trist. Trist, deși s-au mai întors vreo doi din străinătate. N-au la ce munci pe aici, tineret nu e, copiii sunt foarte puțini, bătrânii mor pe capete.

– Aștepți colindătorii?

Exact atunci se aude în pridvor „primiți cu steaua?”, iese, îi orientează chiar el cu fața la Răsărit, ascultăm pe cei trei colindători, le dă mai mulți bani decât altora. Îi fotografiem.

Când să pornesc mașina pe tăpșanul din fața casei, vin în marș vioi alți trei colindători cu o stea fluturând, „trei crai de la Răsărit” ,zic ei apropiindu-se, apoi, cam în vârful dealului, alți 4, ceva mai mărunței, agitați, vâslesc prin „asfaltul” înmuiat. Destul de gălăgioși, dar care mi-au desfășurat speranța că poate, în curând și la Călimănești, STEAUA SUS RASARE prin copilăria care mai este (doar 28 de copii la școală și grădiniță), prin tineretul care se întoarce, prin cerbicia unora ca Nicușor Popa care cred în steaua lor, în steaua localității, și, în steaua zilelor ce vin.

Îmi vine să cred că prin acele multe sate răzeșești de odinioară poate răzbate o lumină și o lume nouă; mai sunt gospodari buni în sat, a venit popă nou în parohie, au pornit cu steaua și cu colindatul copiii satului...

Ce-ar fi să credem că strănepoții răzeșilor...vin la un răzeș modern, ca și odinioară în istorie...

VASILE VOINESCU, inginer, născut în 1954 ar fi un nume mai răsărit în istoria satului. Deși în sat mai are rude îndepărtate, comunitatea pare a-l uita. Inginerul Voinescu a fost director la Centrala nucleară din Cernavodă și s-a stabilit departe de Călimănești, prea multă lume nu-și aduce aminte de el deși face parte dintre cei cu studii plecați din această localitate.

ȘTEFAN POPA, fratele lui Neculai, inginer stabilit la Bacău, este mult mai prezent în comunitate, participând la

diverse evenimente, și vorbește cu mult patos și luminozitate despre viața satului în care a crescut. Ca mulți alții de vârsta lui a înțeles rostul învățăturii și a avut chemare către carte. Acum e stabilit în Bacău, de unde ne-a trimis o sumedenie de fotografii, dar... și amintiri. Reproducem dintre ele, pentru informațiile directe ale copilului de răzeș Gh. Popa, ca document autentic dar, și pentru șarmul lor.

„Popa Gh. Ștefan – Sorinel în copilăria mică, Ștefănel mai târziu și Fane și... mai târziu.

Și pentru, ca nici o lună de primăvară să nu fie văduvită de un prilej de aniversare în familie, trebuia să fie acoperită și luna mai! Astfel, zămislit în vremea regalității, se naște pe 1 mai 1948 în perioada republicană, de Armindeni, în sâmbăta Paștelui aceluia an, mezinul familiei, botezat Ștefan.

După ce moașa Cojocărița a îndeplinit cele necesare, de la „de-ar prinde botezul” nu a mai fost decât un pas până ce maică-sa spunea „ce odor mi-ai dat mie, Doamne”, nou născutul umplând golul lăsat în cuibarul familiei de zborul către școli a odraslelor mai mari.

În vacanțele fraților, „prâslea” era ademenit la dormit seara cu ei dar promisiunile făcute în timpul zilei nu prea rezistau la dialogul așa-zis de despărțire peste noapte al mamei de „cel mic”.

– Bună seara, Sorinel – Bună seara și eu merg!

– Săru’ mâna Sorinel – Săru’ mâna și eu merg!

Rezultatul previzibil era că Sorinel mergea întotdeauna cu Mămaia!

În vacanțele din timpul iernii se jucau partide de domino la care „cel mititel” avea ambăț, dorea să câștige mai mereu, se supăra și primea ca pedeapsă „fața la perete”.

Despărțirea de fusta mamei la începerea școlii a fost grea, mare noroc de Doamna învățătoare Balan, care, cu blândețea și delicatetea aproape maternă, a mai ostit puțin jalea!

Gentuța, de mușama, de care era tare mândru pe când toți ceilalți aveau trăistute, era și râvnită, căci într-o zi, vara mai mică Lămâița, Dumnezeu Să o ierte că s-a prăpădit anul acesta, o întreabă pe Nană-sa: Nană, dacă moare Ștefănel ce faci cu gentuța?

De la Lămâița a rămas și o vorbă: doi și doi și unul singur drept răspuns la întrebarea Nanei Eugenia câți boboci a scos găscă. Și tot ea, când venea cu vreo treabă și o îmbia Nana cu ceva bun, răspundea: nu servesc Nană că am lăsat acasă cartea deschisă, legat de eresul că-ți mânânci mințile dacă ai cartea deschisă, probabil o interdicție adresată copiilor pentru a păstra cărțile curate.

Se învăța simultan, a I-a cu a III-a și a II-a cu a IV-a, se foloseau cărți, caiete, maculatoare, creioane, tocure și cerneală în sticlute cu autoprotecție. Strămoșul... tabletelor de astăzi era(u) niște tăblițe de gresie de pe care se putea șterge scrisul cu un fel de creion tot din gresie.

Clasele a V-a și a VI-a, cu colegi din toată Comuna Lălești, se făceau la Cameră, fostul sediu al Camerei Agricole, o clădire arătoasă, situată lângă Biserică, azi... disparută.

Concurență mai mare, „profesori” mai mulți, chiar prea mulți că se schimbau des, dar... copilul era bun!

Și atunci, în 1961, Gicu Popa, inginer la Iași, cu referire la „neterminați” cum îi numea pentru că unii „profesori”

aveau ori nu liceul, sau erau la fără frecvență, a zis: „Mămaie, Tătaie să facem ceva cu ăsta Micu’ ”. Și au făcut, un... om. Toți, cei din Iași. Recunoștință și mulțumiri!

Astfel, ajunge încă din gimnaziu, la Liceul Internat „Costache Negruzzi” din Iași, școală etalon în toți cei 125 ani de existență, în cea mai bună clasă de reală „D”, care a dat academicieni, profesori universitari, ingineri, profesori, economiști și alte profesii dar înainte de orice... oameni. Nu a fost deloc ușor, de unde era „zmeu” la Călimănești, după primul trimestru a rămas corigent la... muzică, fiind total afon! Și, noroc de „meditațiile” oferite de Neluțu Obrăște, fiul gazdei de pe strada Sărărie 166, elev în ultima clasă de liceu, posesor de chitară, lucru... rar pe atunci! A recuperat și la Bacalaureat, fiind prima serie de după reformă care a dat Bacalaureatul, a luat zece la matematică deci aproape normal, inginer... te faci!

Între 1966 și 1971 urmează Institutul Politehnic Iași, Facultatea de Mecanică, Secția Mașini Unelte. A fost repartizat la Fabrica de Mașini Unelte Bacău, atunci înființată, unde a lucrat peste două decenii, și apoi tot pe atât la Camera de Comerț și Industrie Bacău în susținerea economiei de piață. Așa „și-a găsit... Bacăul” cum se zice, întemeindu-și o reușită familie cu o colegă de serviciu Magda Popovici, inginer, fiica unor valoroși doctori, în care au apărut doi copii, Anca Raluca, medic și Bogdan, cum altfel, inginer. Trebuie să urmeze... nepoții!

Se pare că toți copiii familiei Popa au avut înclinații spre latura concretă, exactă și pragmatică a vieții. Gicu prin

traseul din vremuri dificile, a fost un bun exemplu; Mișu, ajutorul de nădejde al familiei, a permis zborul celorlați; Claudia cu o inimă mare, a asigurat echilibrul tuturor; Culiță prin spiritul întreprinzător a fost de un real ajutor la toți; Ștefan a încercat să ia de la fiecare ceva și să dea la... toți.

Dar fără înțelepciunea, mintea luminată, susținerea necondiționată a părinților Ghiță și Genuța Popa nimic nu ar fi fost posibil. Nici chiar aceste însemnări!

Ștefan cel Mic / Fratele lui Culai cel înalt”

2020.

ALTE NUME DIN SAT

Diaconu –V., Gălățanu L., Titeș V., Șașcă (vezi lista).

d. „Eroul cărții” este satul care „mai este”, dar al momentului 2021 e ing. Neculai POPA, gospodar primitor, parc-ar fi din Călimănești,(!) drept care i-am fost oaspete. Am publicat în ziarul Meridianul de Iași-Vaslui-Bacău și în cartea-monografie consacrată clasei noastre, absolventă în 1959, **„Liceeni la Podu Turcului”**, Iași, Pim, 2019, 204 pag. articolul reprodus mai sus.

Atragem atenția că ne găsim în fața unui paradox: noi deplângem depopularea satului Călimănești, dar cifrele, inclusiv oficiale consemnează un fel de „staționare numerică”, adică o populație împrejurul cifrei de 500, cum era și acum un secol: Dan Ravaru consemnează pentru anul 1921, că erau 535 de suflete. În 1938 erau în parohia Călimănești 207 familii și 880 de suflete, iar în satul Călimănești 160 de familii 748 de suflete. Dezamăgirea este însă reală, pentru că azi e o lume îmbătrânită, cu exodul tineretului, cu lipsa copiilor școlari,

până la urmă aceștia din urmă susținând un entuziasm pentru viitor. Cum putem fi, dacă acum în școală sunt 28 de elevi, fără ciclul secundar, când în 1909 erau 780 de copii înscriși la școală, frecventau 430 și erau declarați absolvenți 78 de elevi. Perspectiva este cel puțin amară.

e. Călimăneștenii – Puieșteni de azi și ai lor.

VASILE FILIP e un scriitor prolific, are câteva zeci de

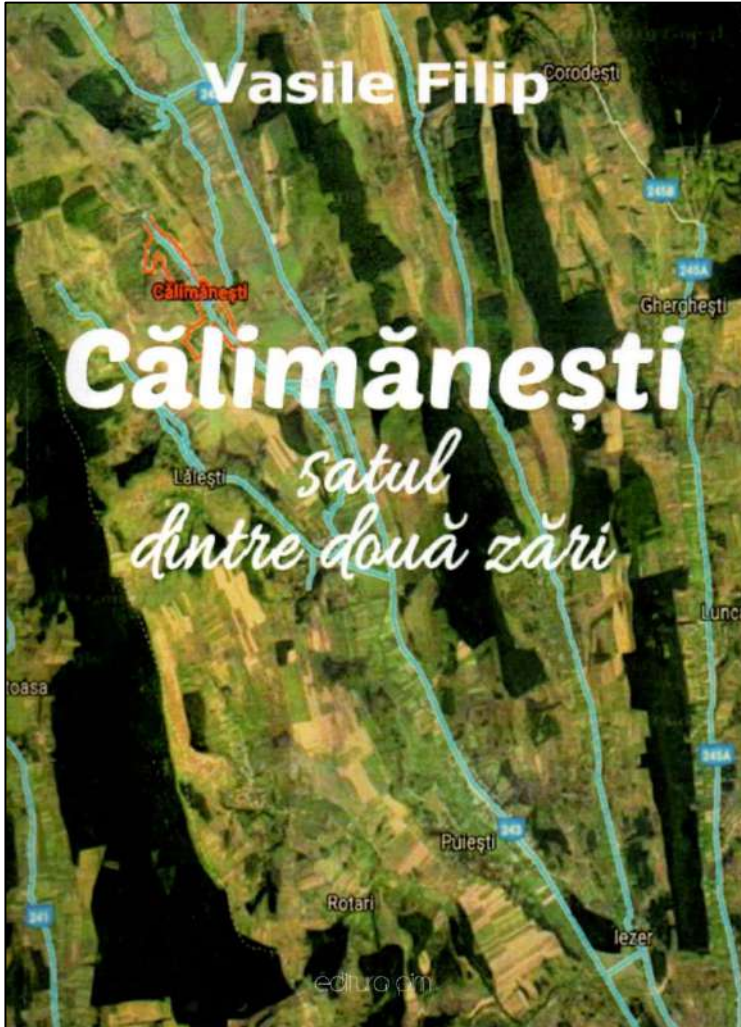
voluma, e îndărătnic în bătălia pentru limba națională pe care o folosește cu talent la crearea de imagini artistice, de situații, de... oameni. De decenii este căsătorit cu Claudia, fostă Popa, cu care împarte traiul cel bun. Ca familie se manifestă drept cuplu perfect: „am fost la

Călimănești de multe ori, m-a impresionat satul cu liniștea lui, cu izvoarele lui, cu zăryle... și, atunci, cu oamenii lui. La biserică nu m-am dus, dar și la școală, și la pădure, și la câteva rude am călcat: oameni superbi...”

Vasile Filip (dreapta) în sânul familiei

Să-și demonstreze atașamentul pentru Călimănești, Vasile a reușit în scurt timp o istorie romanțată a localității, semn că un mare scriitor de romane se simte bine și într-o haină neașteptată de hâtru povestitor de istorie a satului. Pentru documentarea cititorului reproducem acele câteva fragmente, adăugând toate mulțumirile și aprecierile pentru efortul său documentaristic și de talent.

CLAUDIA (Popa) FILIP: „cum să nu-mi fie drag satul

**Claudia (Popa) Filip
împreună cu mama Eugenia**

în care am crescut, de unde am zburat. Să spun tuturor cât ne-a fost de greu? Chiar că învățătura ne-a scăpat, dar fără muncă... nu se poate!” Claudia e o excelentă povestitoare și o comentatoare a evenimentelor văzute la televizor. În orice moment are părerea sa proprie și „zice tare”. Prin Călimănești calcă rar, la ani, și din cauza vârstei și pentru că nu mai există chemarea sufletească. Are destule de făcut prin Iași.

Contrastează cu soțul său Vasile Filip un tip plăcut și... taciturn.

NICUȘOR POPA, întreprinzător local, crescător de

animale, întrebat despre istoria satului, despre biserică, oameni, s-a deslănțuit la vorbă și a răspuns simplu la mai toate întrebările, inclusiv cele legate de „întreprinderea sa I.I.”, eforturile, realizările. Are televizor, internet, nu se plânge de singurătate sau de alte lipsuri, când pofteste are două mașini la dispoziție.

– Ia, spune, Nicușor, îți mai vine să te muți din sat?
– Apăi, uni sî mai plec la vârsta asta. Aici am di toati, mai puțân nevastî, cî pi cini am avut o fugit di muncî. Mii-mi placi... Cât dispri nenea Culai, sî viniț odatî sî tăiem ceva pentru o fripturî bunî. Sî vă odiniț oleacî.”

Mai aprig e urmașul profesorului Vasile Poghirc, **Emil**, nepot de mătușă cu Neculai:

„– Io, am crescut aici, chiar dacă am casî șî în Bârlad. Vedeți ci casî șî mașînî am... ci-i drept, numa iarna stau la bloc, cu fata me. Îmi placi sî muncesc șî mă simt bini, aici la casa me. Vă mai așteptăm cu drag pi la noi” (martie, 2020).

O vizită pe „vreme de treabă” adică pe timpul muncilor câmpului, înseamnă să cazi „gârbă” adică nu tocmai nimerit pe capul cuiva. Dar toți cât mai trăiesc sunt primitori și bucuroși de vizitatori.

O vizită cu petrecere s-a desfășurat în ultima duminică de iulie 2020. Bun prilej să apreciem ospitalitatea familiei Popa dar și să fotografiem împrejurimile localității de pe vârful dealului, pe care amabil, ne-a urcat Nicușor Popa cu ATV lui. O excursie în excursie.

I-am văzut domeniul de vreo 60 de hectare a lui Nicușor, în care vacile semisălbaticе sunt îngrădite de gardul de sârmă ghimpată și vițeei până să pască au grija ugerelor frumoase și cu mult lapte. Gospodarul nu le mulge, deci vițeei cresc frumoși și viguroși. Totodată Nicușor Popa mi-a arătat locurile dimprejur de care vorbește cu afectivitate și Culiță. Am crezut pentru o clipă că și pe acest deal foarte înalt cu vedere pe Valea Tutovei cam de 30 de km, ar fi existat acel „Dan, căpitan de

plai” cu grămezile de vreascuri gata să ia foc și să dea repede semnal de pătrunderea tătarilor pe vale...

Totuși, nici pe deal, nici pe coastă, nici pe luncă, terenul, nu mai e ca cel de atunci...

O masă câmpenească lângă casa nouă și bine utilată a familiei Neculai Popa, în care el și familia poposesc o singură dată pe an. Atât fiica lui, sora, cât și ceilalți 4 bărbați din familie s-au străduit să ofere o masă de model organizatoric, gustativ, coloristic și... muzical. Totul însoțit de un vin ca la mama lui de odinioară. Dar nu prea au fost consumatori din cauza că mai toți erau conducători auto și-și respectau... „rangul”. De mai mare succes s-a bucurat o găleată de prune mari, brumate și foarte bune la gust.

– Culiță, ce te mai aduce pe aici?

– Nu pot fi decât sincer: suferința, aspirațiile tinerești, credința că mă întorc la copilărie și... acasă. Nu mai sunt părinții, rude prea multe nu mai am, țin casa asta doar pentru sufletul meu. Mai este doar Nicușor pe aproape.

– Băutura...?

– Nici vorbă, făceam eu atâtea în viață, dacă mă țineam de băutura? Mă simt bine și sănătos la cei peste 80 de ani, iată, vine și o parte din familie cu mine, e mare mulțumire sufletească.

– Ai tăi ce mai știi de Călimănești?

– Foarte puține și doar câte ceva superficial, pentru că satul s-a schimbat, s-a priment, nici măcar în parte nu mai sunt obiceiurile de odinioară, până și animalele din gospodării lipsesc. La ce să vină aici?

– E altă epocă istorică, prietene, Culiță.

– Absolut de acord, dar știi ce, eu nu mă simt străin printre oamenii dimprejur și nici aici, printre călimăneșteni. E

drept că mă mișc mai greu, dar imi recapăt vigoarea când re-vin aici. Dacă aici am crescut.?!?

– Unde aveai teiul copilăriei?

– Din păcate a dispărut (arată un loc în stânga casei) ca și toți ceilalți tei de prin sat. Ce zumzet era pe aici, ce umbră sănătoasă.

– Îți mai aduci aminte cum se făceau frânghiile de tei, dar cele din cânepă?

– Să știi că am păzit vaci, oi, cai, Am fost să îngrop chitele de cânepă, am tras la meliță, am purtat cămeșoi de călți, am furat cireșe de la vecini, deși aveam noi ai noștri, destui... am suspinat după o drăcoaică de fată, dar cel mai mult îmi aduc aminte de câte am suferit ca fiu de chiabur. Mamă, mamă, ce greu a fost, și cât am suferit. De unele, mai știi și tu.

– Te întreb din nou, te simți împlinit în viață, ce e în pieptul și în inima ta, acum?

– Da, eu mi-am făcut datoria de om creativ, sunt împlinit și mulțumit. Dar, iată când venim pe aici, pe la noi, la țară, adică pe acasă, că asta înseamnă casa părintească pentru oricine în lumea asta, mereu ne lipsește ceva. Mereu ni se umflă pieptul de doruri și neliniște.

– Cum crezi, cum e prezența ta în viața comunității?

– Cred că sunt un înstrăinat. Oamenii le au pe ale lor, e mare secetă anul acesta, mi se pare că și ei sunt niște străini, între ei. Pe oricine ai întreba, nimeni nu mai vorbește de banca minciunilor cu jurnalul ei de fiecare zi, nimeni de hore, șezători, petreceri sătești. Mai e și Covidul acesta care ne înnebunește pe toți... e greu, astăzi... Ce urme să lași viitorului, că, doar trăim și atât.

– Mai înțelegi, viața de la țară?

– Nu. Nu. Nu știu cine e de vină, dar, nu mai e lumea mea, nu mă mai pot întoarce aici, deși dorul de aceste locuri, rămâne și... ne ajută să trăim. Da, colega, să trăim.

Îl privesc pe colegul meu de bancă și-mi pare bine că e așa bogat sufletește.

Îmi arunc privire de jur împrejur și revăd aievea gardurile făcute de Gheorghe Popa și nevasta lui, Eugenia. Îmi închipui că au avut o gospodărie bine întocmită pentru că în afară de beciul de sub un șopron aproape dărâmat de-a stânga casei, mai observ pietrele de la „moara” casei, râșnița cea obișnuită, adică parte din bogăția gospodarului care trebuia să aibă garduri bune, nici să vină lupii sau alte răpitoare, nici să iasă vitele, păsările ori alte orătănii crescute cu destul năduf, pentru care cauză nu aveau sărbătoare nici duminica (vitele trebuie mereu hrănite), nici petreceri prea dese. Trebuiau însă să se bucure de căsătoriile pruncilor, deci aici au fost nunți, botezuri, alte petreceri dar și priveghiuri ori pomene, ca la orice gospodar înstărit. Văd parcă și căruța cu boi.

Casa avea pomi fructiferi și de jur-împrejur și în spate un fel de livadă, pentru că la atâția copii le trebuia de mâncare, de îmbrăcat, de purtat în lume. Gheorghe Popa și-a dat copiii la învățătură știind că în lumea asta și domnia și prostia se plătesc. A plătit din greu domnia scoțându-și copiii la învățătură chiar în cele mai grele vremuri după război, secetă, epidemie de tifos exantematic, alte epidemii. Greu, greu, greu. Dar și toți ai lui au înțeles calea de urmat și toți au muncit pe rupte, chiar „rupți în fund” adică îmbrăcați în haine zdrențuite de atâta purtat. Și asemenea lui Neculai, au ajuns cetățeni de vază, respectați, muncitori, chiar dacă nu la ei în sat. Niciunul

din familia Popa n-a făcut pușcărie. Niciunul n-a murit de foame. Niciunul n-a uitat satul, dealurile, izvoarele, pădurea, lunca și muncile țaranului.

Oamenii aceștia din țara de sate au cultivat pământul cu mei, porumb, floarea soarelui, grâu, orz, ovăz, părinc, fasole, aveau machina lor (o treierătoare neportabilă, cu val pentru vânturare, mai mică), aveau cazanul lor de țuică, aveau coșarele și magaziile necesare, dar și pivniță cu destule butoaie să mai scoată un ban, pe vin. Pentru vite le trebuiau frânghiile pe care le făceau din beligă de tei sau din canura care rămânea de la prelucrarea cânepii din care-și confecționau cămeșoale lungi, iar din in, alte țesături mai fine.

Teiul era arborele sfânt nu pentru că așa l-a numit poetul național Mihai Eminescu, ci pentru că din lemnul lui se făcea aproape orice obiect necesar în gospodărie: coveți, linguri, polonice, lăzi, bote, căzi, teici, paturi, uși, căpriori, scânduri, acoperișuri, garduri. Din coaja intermediară, „beliga” se făceau frânghiile de diverse grosimi, care însă se uscau repede și erau mai bune cele din cânepă. Din coaja zgrumțuroasă se făceau garduri, poete, acoperișuri pe chilere și alte construcții sezoniere. Frunzele erau bune pentru vite, oi, mai ales capre, florile erau melifere, sursa mierii naturale, erau bune pentru ceaiurile cele mai liniștitoare nervos (posibil), iar umbra teiului este cea mai sănătoasă dintre toate soiurile de pe pământ, drept care „amiaza” pe câmp (pauza de masă) se făcea acolo unde era un tei, indiferent de proprietar. Lemnul teiului era la fel de bun și pentru foc deși are o slabă putere calorică.

Omenirea locală era îmbrăcată din produsele de cânepă și in, rar borangic, bune și pentru firul lor, și pentru lemnul, și pentru planta în sine pusă ca acoperiș, inul e și un nutreț apreciat. Din sămânța de cânepă iese „julfa” de sărbători (un

fel de cremă mai bună și mai sănătoasă ca orice prăjitură) dar și un ceai bun pentru nervi... și visare. Era destul de greu, dar era o rapidă și profitabilă exploatare (n-o mai descriem aici, deși procesul tehnologic ar merita toată atenția).

Tot pentru îmbrăcăminte era lână în zeci de feluri prelucrată dar mai scumpă. Oaia și albinda nu puteau aduce pagube gospodarului, atunci; astăzi sunt pe cale de dispariție, ca și toată zootehnia. Fibra de lână e înlocuită cu fibra sintetică, albinele mor de pesticide.

De încălțat își confecționau opinci din piele de porc (vara, bușmachii din lână cu talpă din piele, de porc sau de vițel), bocanci și cizme pentru cei înstăriți. Obielele și ciorapii din lână înfășurau picioarele, iar în opinci se mai punea un strat de paie pentru o mai bună izolație și pentru înlăturarea transpirației picioarelor.

Pe cap, căciula era la mare putere, chiar și vara, apoi pălăriile, bascul, șapca, și, capul descoperit să-l ia soarele, chiar dacă transpirația curgea șiroaie. Dintotdeauna munca în agricultură a fost grea.

Dar omul s-a gospodărit frământând lut sau pământ, cu vălătucii înălțând case, șoproane sau orice alte adăposturi. Înainte se făceau colibe, pe jumătate îngropate în pământ, cu lozbe din lemn de salcâm, sprijinite în unghi, peste care se arunca un strat consistent de pământ și brazde de iarbă să nu-l ia apele, și să țină de cald. La geamuri erau bucăți din bășică de bou, ceva mai târziu, sticlă în ferestre. Șoproanele cu beciuri nu prea lipseau din gospodăriile bine întocmite fiind ușor și ieftin de construit de către membrii familiei.

Tot pentru economie țărănească, pentru că morile erau departe și scump de măcinat, mulți din sat aveau râșnița proprie, adică două pietre de râu cu găuri care se frecau una de

alta împinse circular cu ajutorul unui băț, și unde cerealele se dădeau pe măsura necesităților. Nu lipsea aproape de la nici o gospodărie TOCILA, tot din piatră de râu mai nisipoasă pe care prin rotire se ascuțeau cuțite, sape, săgețile, țăpoaiile din fier, alte unelte gospodărești și arme. În sat exista un singur strung de lemn pentru fuse, vatale, scripeți.

Ar trebui un capitol separat pentru cultivarea viței de vie, autohtonă, candel (nu condiră, ci un alt soi), 1001 și alte soiuri, albe, negre sau roze. Era un fel de industrie locală, dintotdeauna bănoasă pentru cârciumari. Patima băuturii i-a dus pe destui la sapă de lemn și la destrămarea familiilor.

Probabil, de fapt sigur, fără ajutorul copiilor muncitori, gospodarul Gheorghe Popa nu i-ar fi putut purta la școli, unde trebuia să plătească gazde sau internat, să ducă alimente, să-i îmbrace, să-i povățuiască, dar din coadă de câine n-ar fi ieșit sită de mătase, așa că odraslele sale au avut chemare către învățătură. Și Neculai nu era singurul din familie, dar tatăl său era primaș (om de frunte) în Călimănești .

Vă puteți închipui cât de greu a fost pentru familia Popa, după secetă, și după război, și boli, și deschiaburire ?

f. Urmașii și urmașii urmașilor

O discuție recentă cu Neculai Popa e reconfortantă pentru că observi că gândește optimist și la copiii săi și la nepoți, iar de foarte curând la strănepoți (are o strănepoată, în Anglia). E mulțumit de viața sa, își găsește de comunicare pe rețele de socializare (odinioară era „banca minciunilor” în centrul fiecărui sat), nu mai prididește să-și laude pe nepoata **Alexandra Ioana**, născută la 5 ianuarie 2001, studentă în anul II la fizică a Universității din Iași, care, zice el, are numai 10

pe linie și deja participă la manifestări internaționale. Este însoțit azi de fiul său **Cristi Popa**, tatăl Alexandrei.

– Cum te simți la Călimănești (21 oct.2020), Culae?

– Ca în paradis, colega, e liniște, e plăcută înserarea, doar lătratul câinilor mă deranjează un pic, dar se liniștesc ei și ăștia. E întoarcerea în satul natal, e un pic de suflet în plus... Îl mai am cu mine și pe fiul meu, ce să-ți spun, e ceva special.

Nimeni și niciodată nu se întoarce în cimitirul satului, decât la evenimente „speciale” și Culiță Popa nu face excepție.

Dar, iată, se întoarce la casa părintească, aceea „care nu se vinde” niciodată, la seara din satul mai sărac și cu mai puțini oameni, dar care poate oferi liniștea dintâi a lumii reconfortantă, liniștitoare, caldă.

Și el, la rândul lui reprezintă doar o clipă din istoria seculară a unui sat de pe Valea Tutovei, cu gând de o clipă pentru cei care au fost, dar încrezător pentru viitorul copiilor și nepoților.

Alexandra, Ovidiu, nepoata din Liverpool, ar fi, oare, și ei, continuatori ai răzeșilor și înaintașilor lor de pe aici???

– „Ce simți, Alexandra, că devii personaj de carte la cei 20 de ani ai tăi ? (Interviu telefonic, 19.02.2021).

– Nu eu, ci satul, bunicul, poate d-voastră, sunteți personaje într-o operă. Adevărată. Mă simt foarte onorată că provin dintr-o familie de răzeși, cu vechime de secole, dar nu știu ce pot face eu în viitor. Ba, să vă spun sinceră nici trecutul nu-l prea știu...

– Dar, despre bunicul ce părere ai?

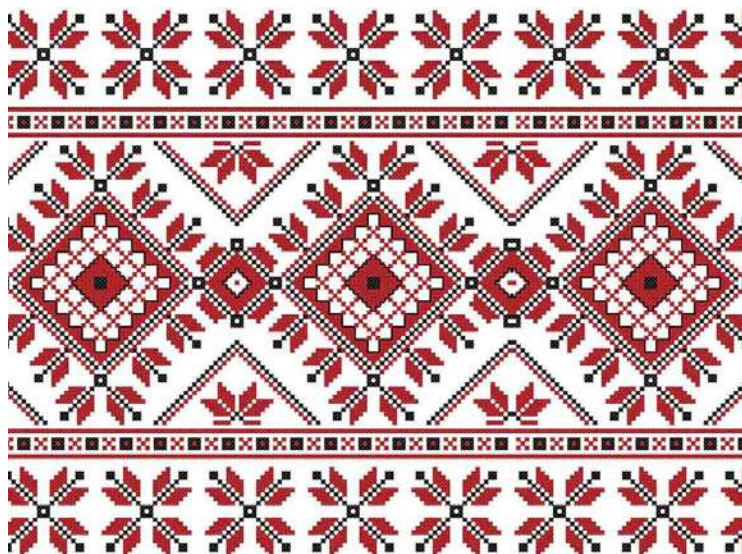
– Din ce ne-a povestit a crescut greu, a învățat, a muncit și ne-a crescut. Am toată prețuirea pentru el, dar și pentru toată generația lui care a îndurat atâtea după Război.

Aș mai adăuga că ambii bunici s-au îngrijit de reușita mea în viață, de pe când desenau la planșetă, mă îndrumau la șah ori m-au îndemnat să fac școala de șoferi. Bunicul mă sprijină, e mereu lângă visurile mele cele mai frumoase.

– Crezi că ai vreo obligație ?

– De ce să mint, nu cred. Dar recunoștință, cum să n-am? Voi ați luptat în felul vostru, de acum trebuie să venim noi, să luptăm în felul nostru. Acum, însă, mă gândesc la facultatea mea, la viitorul meu. Nu văd prea bine în viitor, dar îl cred mai frumos; cum să nu fiu optimistă ?”

Oare, ce-ar spune ceilalți nepoți care s-au împânzit în toată lumea, întrebați despre sat, oameni, străbunici, bunici, părinți?

DIALOGUL... FINAL

– Măi, Trică, nu știu ce să spun, dar... îmi place. A fost greu?

– Ceva muncă de cercetare și documentare, că nimeni nu mai are grijă de trecutul satelor care dispar, chiar dacă au avut o perioadă istorică favorabilă, Azi și Giurgioana, și Călimănești, și Bogdana și Țepu, și toate satele răzeșești situate pe, sau printre dealuri, cam dispar: tineretul, de ani plecat, cei bătrâni dispar natural, copiii aproape nu mai sunt. La Călimănești mai învață în școala veche câteva zeci, la Giurgioana nici școală nu mai e. A dispărut cu totul mândria răzeșească, bisericile sunt părăsite, munca la câmp disprețuită și neimportantă social, creșterea animalelor abandonată. Nici pădurea, nici lunca nu mai sunt ce-au fost odată.

– Tu, cum vezi viitorul?

– Vezi, tu, Culiță, se clădește altă cultură existențială, bazată pe videocultură, comunicare rapidă și imediată și CALCULATOR ca izvor de soluții și viață altfel. Noi reprezentăm lumea care a fost, aceea cu cultul cărții, cu traiul aproape de natură. Nu-mi place s-o spun, dar deja mai suntem (că mai trăim, încă) în altă lume. Mai sunt și paradoxuri, noi „am prins” tifosul exantematic, pojarul, gripele, acești contemporanii (și noi) această pandemie de coronavirus, care ne mută și viața intimă pe online, așa ca să se știe că omul nu le poate pe toate.

– Totuși?

– Încă mai este necesară CARTEA, pentru noi și pentru cei care mereu vin. *Scripta manent* chiar și pe internet, poate necesitățile istorice vor impune re-studierea documentelor...

Lumea nu poate fi tâmpită, trebuie să știe. Poate și despre Călimăneștii noștri: al tău că ai trăit și crescut acolo, al meu că am scris despre acest sat, pe cale de a fi uitat de lume. Dar... dacă vor reînvia agricultura pe aceste meleaguri... să vezi tu cum vor alerga toți, după atestarea lor nobilă. Prin 1894, un învățat, Aron Densusianu a afirmat că „folclorul este atestatul nostru (al românilor) de noblețe spirituală”. Probabil că ocupația de agricultor nu va fi un astfel de atestat, dar va fi cel mai important semn de continuitate a neamului românesc. Și cartea asta, bună, rea, este semn de continuitate, de respect pentru înaintași, și de dragoste de glie, așa cum va fi ea percepută peste ani.

– De ce ai ales acest titlu pentru carte?

– Pentru că ai insistat atâta, pentru că mi-a plăcut locul, pentru că nimeni n-a mai scris despre sat (notele lui Poghirc sunt în manuscris), pentru că iată, Giurgioana și Călimănești au devenit doar simboluri răzeșești pentru ce au fost odată, pentru că și acest sat are drept la existență istorică și literară, pentru că rămâne și despre el și ai lui, un semn... scris. Un firioșor de aur pentru mai târziu. Și de suflet.

Scripta manent, nu?

– Până la urmă, noi lăsăm un semn de recunoștință pentru sat, oameni, biserică, viața de odinioară, familiile noastre.

– Da, prietene Culiță: a meritat acest efort ca investiție de inteligență, de nădejde și de suflet.

– Să trăiești! (Martie 2019 – februarie 2021).

Un sat, un om, mai mulți oameni... mai multe gânduri, dintr-un sat ca multe altele. Aici, acum, poate și pentru mai târziu.

V.
ALTE MATERIALE ȘI MĂRTURII SPRE
DOCUMENTARE

*„Sunt grei bătrânii de pornit,
Dar de-i pornești, sunt greu de-oprit!”*
George COȘBUC

IATĂ-I, DAR, LA POVESTIT, ACUM:

... amintiri de familie:

STEFAN POPA ARE CUVÂNTUL:

„Eu cred că veșnicia s-a născut la sat.”

Lucian BLAGA – Sufletul satului

Familia Gheorghe (Ghiță) și Eugenia (Genuța) Popa

Ajuns la vremea însurătorii, după armată, Gheorghe fiul familiei Vasile și Afinica Popa din Călimănești, după obiceiurile vremii s-a îndreptat spre tânăra Eugenia, fiica lui Gheorghe și Elena Ganea din Lălești.

În anul 1929 au întemeiat după datina strămoșească, cu sprijinul părinților, o nouă familie cu o gospodărie frumoasă în Călimănești, sat răzeșesc din Colinele Tutovei, împrăștiat pe 2 – 3 km de-a lungul unei văi traversate de un firicel de apă, învolburat primăvara de topirea zăpezilor dinspre Neagraia, care văzut de sus, aduce cu un animal culcat al cărui corp este satul propriu – zis iar coada-i Zăpodia și urechile cu capul sunt Culca și Țolica prin gura caruia, dinspre sud, este intrarea principala dinspre valea Tutovei.

Situată pe la mijloc, pe șira spinării, gospodăria era formată din:

– Casa de locuit – cu fața la est, cu două camere despartite de o șală, cerdac cu spațiu dedesubt, precum și:

– Hambar cu spațiul de desubt pentru porci, bucătărie, bucătărie de vară – toate într-un corp la sud de casă cu fața la nord;

– Chimniță (beciul) subteran – la nord de casă, cu spațiul de deasupra acoperit pentru depozitare;

– Șură – la est de chimniță orientată spre sud, cu compartimente pentru vite, oi, găini, rațe, găște;

– Șură – din deal, la vest de chimniță, cu fața spre est destinat animalelor primăvara și toamna;

– Grajd pentru animale pe timp de zi, iarna – în gradina alăturată de la nord, orientat spre sud, bineînțeles cu animalele aferente.

În grădina din spatele casei erau meri de vară, unii urzii a căror fructe-ți făceau limba și buzele maronii, alții cu mere mălăiețe savuroase, perji mari dintre care câțiva cu prune albe care spre iarnă căpătau o culoare ușor gălbuie cu o aromă și dulceață deosebită, gutui altoite cu fructe mari gustoase.

De departe, cea mai densă și variată era grădina „de dinsus”, pe latura nordică a gospodăriei, dintr-o achiziție ulterioară, pe care a fost și o casă, cu 5 – 6 cireși mari, 6 – 7 vișini, 3 – 4 nuci, 2 peri superbi dar și tufe de agrișe, de iasomie, pâlcuri de stânjenei. Vorba ceea și pentru burtă și pentru... ochi!

Spre deal, după grădina din spatele casei, un platou cu iarbă numai bun pentru o miuță sau o oină cu o minge de cârpă cu copii din vecini.

După care o vie, câțiva nuci dintre care unul mare, mare, un „goliat” al nucilor la umbra căruia totdeauna se făcea un mic popas în drumul de urcare pe cărare la deal.

Din deal se întindea o livadă cu aproximativ 80 nuci cu rod de calitate dar și unii cu nuci încuiate.

Urcând în continuare se ajungea la „via bătrână” situată pe latura nordică a unui platou cu expunere spre răsărit și cunoscut ca „viile Popeștilor” toate fiind ale unchilor din partea tatei.

Pe lângă soiurile hibride albe: nohan, conder, cudercă (cudrică) sau negre: terează, zaibăr sau căpșunică cu origini în lumea nouă, mai supraviețuise din vremea filoxerei un singur

butuc de soi indigen negru cu ciorchini de mărime medie și boabe ușor turtite.

Mult mai târziu, pe latura sudică a platoului, a fost plantată „via tânără” pentru feciorul Mișu, cu aceleași soiuri și butuci de ananas alb. Anterior, pe locul acesteia, dar și ulterior pe loturile adiacente, deștelenite după o pădurice de salcâmi, ani la rând, am avut o harbuzărie cu pepeni galbeni și verzi din soiurile românești. Tradiționala colibă de pază cu focul aferent, seara și noaptea, pentru izgonirea țânțarilor și mai spre toamnă alungarea frigului, completau peisajul.

Accesul la „viile Popeștilor” se făcea pe un drum străjuit de un șir de salcâmi, care lăsa în stânga un triunghi cu iarbă grasă „la doi nuci”, loc predilect de popas la urcare în zilele de sărbătoare. Nucul mai mare avea o scorbură din care se auzea ciripit, semn al vreunui cuib de pasăre, deși circula și legenda că ar fi fost văzut odată întrând chiar și un șarpe.

Ceva mai sus trona maiestos un păr mosgan a căror fructe se coceau pe la sfârșitul lui august numai bune de dus, cu ghiociul cu boi, la bâlciul de Sfântul Ioan organizat anual la Bârlad.

Grădina de pe latura sudică a proprietății, începând de la drum unde – în obsedantul deceniu a veacului trecut – s-a construit casa pentru Mișu și până hăt sus inclusiv „via tânără”, a fost „zestrea” Eugeniei, ca de altfel și casa, construită pentru Gheorghe Roman, și dăruită de părinții săi spre amintirea și veșnica pomenire a fiului căzut eroic în marea încheștare pentru reîntregirea neamului românesc.

Precum în basme, familia a fost dăruită cu mulți urmași.

1) Popa Gh. Gheorghe – Gicu

Nu a trecut anul și pe 7 august 1930 vedea lumina zilei primul copil, botezat Gheorghe ca tata și alintat Gicu, care vara următoare „în aria” din fața casei, a făcut între un sac și o baniță, primii pași în ... viață! Pași care, în vremuri aprige (patru dictaturi, război, foamete, etc.), l-au dus la Liceul „Gheorghe Roșca Codreanu” absolvit cu brio în anul 1948, în structura clasică haretiană, și la nou înființatul Institut de Măsurători Terestre din Iași, prima școală din țara noastră care pregătit specialiști cu studii superioare pentru domeniul topografiei, geodeziei, fotogrammetriei și cartografiei. În anul 1951, Institutul de Măsurători Terestre a fost transferat la Galați ca Facultate de Măsurători Terestre, denumire sub care a funcționat până în anul 1952, când și-a schimbat denumirea în Facultatea de Geodezie Galați pe care o absolvă în 1953.

Ca inginer, mai întâi în cadrul Direcției de Geodezie și Cadastru Iași, a avut contribuții deosebite la realizarea rețelei de triangulație a țării, apoi în Trustul de Construcții Industriale Iași și-a pus amprenta pe tot ce a însemnat construirea și dezvoltarea economico-socială a orașului.

Și-a întemeiat familia împreună cu Eliza Verona Lefter, profesoară, fiică de învățători din stirpea Domnului Trandafir, atât de necesari în zilele noastre, având pe Marius Eugen, copil mult dorit, iubit și alintat, absolvent de Hidrotehnică, toți fiind trecuți prematur la Domnul. Familia merge mai departe prin nepoții Răzvan și Lorena Popa.

2) Popa Gh. Alecsandru – Mișu

Pe 8 februarie 1934 se naște Alecsandru, alintat Mișu, care după absolvirea școlii din sat, a fost inițiat de părinți să-și

însușească rostrurile gospodăriei pentru a duce mai departe tradiția familiei, neștiind ce... timpuri vor veni!

Și a venit vremea ca fratele Mișu, ajutorul de nădejde în treburile gospodăriei, să plece la cătănie!

Pregătiri, nelipsita valiză de lemn, îmbărbătări, jălanie mare, lacrimi și pe aici ți-i drumul la deal, prin Fulgu, Buda,... până hăt la Podu Turcului, capitala de raion și mai departe la ... batalioanele de muncă.

Deh, fecior de chiabur!

S-a liberat fratele Mișu și conform zicerii „că armata te face bărbat” a venit și vremea însurătorii! Cred că chemarea destinului, a făcut ca în sat să revină, după un periplu școlar pe la Suceava, Tirica, mititică, „o mână de om”, cuminte, harnică dintr-o din familie de oameni gospodari din sat, Mândița și Vasile Dâlcu!

Așa că în noiembrie, Anno Domini 1958, după ritualuri strămoșești și cu pregătiri temeinice, pe o vreme ploioasă care a cam muiat „asfaltul” din ogradă a avut loc nunta. Se zice în popor că ploaia aduce noroc!

Fanfara de la Valea Mare, vinul și țuica casei, bucatele tradiționale pregătite sub comanda unui „MasterChef” cum se spune mai nou, au asigurat „rețeta” unui eveniment reușit. Rude multe, consăteni și din alte sate, tineri la petrecerea de zi, familiile seara, cununia religioasă la biserică, au pus bazele tinerei familii Ecaterina și Alecsandru Popa. Familie dăruită cu doi copii Oltița și Ovidiu, ambii ingineri, căsătoriți la rândul lor cu ingineri, care au pe Oana tot inginer, respectiv Roxana și Răzvan, psiholog și evident inginer.

Datorită vremurilor grele, Mișu și-a luat lumea în cap cum se spune, lucrând un timp la Hunedoara și apoi

stabilindu-se cu familia la Galați, a pus umărul la ridicarea Combinatului, orașului și propriei familii.

Și totuși destinul își are rolul lui! Ca un fel de compensație târzie, după 1990 pensionar fiind a revenit pentru o perioadă în Călimănești. Dar nimic nu mai era ca înainte. Se mai zice că Domnul îi cheamă la El pe cei mai buni, așa că Mișu a plecat în 1999 nemaiapucând să intre în acest secol / mileniu... năuc.

3) Popa Gh. Claudia (căsătorită Filip)

Și iată că pe întâi aprilie 1937, fără nici o păcăleală, apare și fata mult dorită, Claudia. Nu prea știm de unde le-au venit părinților inspirația alegerii numelor copiilor lor, dar se pare că au avut inspirație. În ceea ce privește „Claudia” cred că se pot număra pe două mâini persoanele (fini, nepoți, strănepoți) care poartă acest nume sau derivatele sale.

După școala din sat... valea, pe valea Tutovei, întâi la Puiеști apoi la Bârlad pentru studii economice.

A lucrat în lumea cifrelor, parcurgând toate treptele de la Contabil la Țesătura la cea de Șef contabil la Comitetul Județean de Cultură Iași.

Și-a întemeiat o frumoasă familie împreună cu Vasile Filip, profesor, jurnalist, scriitor, originar din Dancu Iașului, descendent din strămoși munteni coborâți la câmpie pe vremea lui Vodă Cuza.

Mândria familiei vine de la fiica Adina Mihaela, profesoară, nepotul Gruia, designer, strănepoții Claudia Bianca și Dragoș Alexandru.

4) Popa Gh. Neculai – Culiță acasă, Culai prin liceu, Nicu mai târziu.

Născut pe 4 martie 1939, urmează din 1947 școala din Călimănești respectiv Lălești, Liceul „Gheorghe Roșca Codreanu” din Bârlad și Liceul „Alexandru Vlahuță” din Podu Turcului pe care l-a absolvit în 1959.

După armata la artilerie, urmează trei ani „Școala Tehnică de Arhitectură” din București, școală unică în țară la acea vreme, absolvită în 1964, când se încadrează proiectant la DSAPC Iași. Între 1966 și 1972 studiază la

Institutul Politehnic Iași, Facultatea de Construcții devenind inginer constructor. Calculul arată că este cel mai studios membru al familiei Gheorghe și Eugenia Popa cu 21 de ani pe băncile școlii.

A mai lucrat la Consiliul Județean Vaslui, Trustul General de Construcții Montaj Iași, Cosart SA Iași și la firma proprie STEXPRO SRL Iași cu activități de arhitectură, inginerie și servicii de consultanță tehnică.

În 1964 și-a întemeiat propria familie cu fosta colegă de școală de la București, Elena Radu trecută la Domnul acum câteva luni, colegă de serviciu la DSAPC Iași, fiind dăruți cu doi copii, Cristian Gabriel și Claudia Mihaela, absolventă de Fizică de la fiecare având două nepoate Alexandra Ioana, un copil cu adevărat dotat, studentă la Fizică, respectiv Ana Maria, absolventă de Informatică, mama lui Eric Andrei.

Eugenia (Genuța) Popa, cu cei patru copii (din zece) ajunși la maturitate: Ștefan, Claudia, Gheorghe și Alecsandru. Neculai a realizat fotografia.

De la un alt urmaș, Ovidiu, stabilit în Galați, am primit consemnările de mai jos. Le includem pentru că, până la urmă, sunt tot mărturii clare dintr-un anume timp.

VIA EMAIL:

Vin., 27 nov. 2020 la 19:29, Ovidiu Popa a scris:

Bună seara!

Sunt Popa Ovidiu, nepotul lui Popa Neculai, mi-a trasat sarcina sa-i iau un interviu cumnatei sale Popa Catinca (Țirica), despre ce-și mai aduce aminte referitor la oamenii și întâmplările din satul Călimănești.

În speranța că vă este utilă această transcriere, vă urez spor la lucru!

Cu stimă,
Popa Ovidiu

Pentru că interviul nepotului Ovidiu se încadrează în categoria „mărturii” îl plasăm în întregime la acest loc al lui. Autorul remarcă „nervul” acestui material. Mulțumesc, Ovidiu

INTERVIU în familie făcut de Ovidiu (O) și (tran)scris de Teo (T), pe 14.11.2020. Intervievată este cumnata lui Neculai Popa, Catinca Popa (Țirica).

Ovidiu – De ce personalități care nu mai sunt în viață și-ai aduci aminte de când erai la țară, la Călimănești?

Catinca Popa – Să-ți spun de Gică Dănăilă care a plecat din sat și...

O – Era copilul cui?

CP – Era copilul lui Ion Dănăilă, care taică-su era mort și mamă-sa a rămas cu 4 copii; ăsta era cel mai mare, născut în 1930. Și a făcut în sat acolo 7 clase, cum am făcut atunci mulți și pe urmă, pe la 18 ani, o plecat și el în lume, a făcut liceul. A făcut facultate și-a fost inginer la Hunedoara. A ajutat foarte mulți oameni din sat care s-au angajat atunci, asta când începuse să fie CAP în sat, deci asta să zic așa prin 56-57-59-60... Prin 60-61 a ajutat foarte mulți care s-au dus acolo... după ce s-a făcut CAP în sat oamenii au început să mai plece, la Hunedoara prima dată. Și care s-a dus acolo, i-a ajutat. De fapt și pe taică-tu l-a ajutat... Dup-aceea a venit la Combinatul de la Galați. Aici la Galați era șeful personalului. Care au venit de la Călimănești i-a ajutat de s-au calificat, pe urmă el preda ore la o școală pentru calificare și a fost foarte obosit, venea seara și preda la școală-aicea și... a avut un accident... mergea el – familia lui era de la București – la sfârșit de săptămână și a avut un accident de mașină, și a avut probleme, așa... în sfârșit, s-o făcut bine, dar până la urmă tot la București a murit. S-a dus cu familia la București, avea 2 copii, și-a făcut un accident vascular, ceva...

O – Și el ce grad de rudenie era cu noi?

CP – Era văr de-al doilea cu mine, văr era... mama lui și cu tatăl meu erau veri buni, din familia Dâlcu. Ei se trăgeau din familia Dâlcu, mama lui... deci bunicul meu și cu bunicul lui erau frați, tot Dâlcu... locuiau gard în gard bunicii noștri. Și mai e Iulian Merăuță, care-i tot văr bun cu mine, mama mea și cu tatăl lui erau frați... El a plecat la Școala Militară, și oricum, ultima dată a fost colonel, el... A murit acum vreo lună de zile... Care ăștia oameni sunt născuți în 30. Deci Gică Dănăilă – Gheorghe Dănăilă – Iulian Merăuță... Din satul Călimănești s-au ridicat foarte mulți oameni care au învățat, să știi...

O – Ia povestește matală când te-ai născut...

CP – Eu m-am născut în timpul războiului, așa... și fratele meu, care era cu 14 ani mai mare ca mine, s-o dus la...

O – Spune și anul!

CP – 1940 – tata era concentrat, era la Odessa... Și... deci eu m-am născut vara, în 20 iunie 1940. Și fratele meu s-o dus la Lălești, că era comuna Lălești, și m-a declarat...

O – Fratele matală, Vasile...

CP – Vasile Dâlcu. Și m-a declarat... cine era să se ducă, el era cel mai mare, tata nu era acasă... și m-a declarat Ecaterina. Și când trebuia să-mi fac certificatul de 7 clase, se duce tatăl meu la comună, să scoată certificatul de naștere... Ei m-au trecut (la școală) cum știau că mă cheamă: Dâlcu Ecaterina, din clasa I... Din clasa a V-a, când m-am dus în alt sat la școală (la fel)

O – Probabil c-au dat foaia matricolă...

CP – N-o cerut certificat de naștere nimeni. Și când s-a dus tatăl meu, într-a VII-a de-acuma, la terminarea școlii, trebuia să-mi facă...

Teo – Dar e remarcabil c-a supraviețuit războiului!

CP – Da, s-a-ntors, și când a venit acasă ne-a adus câte-o cruciuliță, c-avea 3 fete de-acuma... surorile mele mai mari și eu eram a treia... eu am fost foarte micuță și foarte isteță eram... de-aia mi-o spus Tirica, numele... De la Ecaterina – Tirica, eu știu cum or fi făcut? Și deci, m-am trezit la 14 ani că mă cheamă Catinca! Da... eu sunt botezată de preotul din sat. Și-o-ntreb pe nana mea, preuteasa: Nana, da pe mine cum mă cheamă, cum m-ai botezat? Și ea-mi zice: tu nu știi cum te cheamă? Ecaterina te-am botezat, cum...? Păi uite că sunt Catinca, nu scrie Ecaterina... Asta e! Ce să-ți mai spun?

O – Ia, povestește colectivizarea, cum...?

CP – Colectivizarea... las că-ți povestesc așa... Deci eu eram, aveam 11 ani. Trebuia să merg la școală într-a V-a într-un sat vecin, la comună, deși nu aveau clădiri... clădire avea mai bună satul nostru, da... așa era.

O – La comună, unde?

CP – La Lălești. Am mers clasa a V-a, a VI-a, 3-4 km am mers, peste dealuri. Deci eu eram și mai aveam un frate mai mare ca mine, care el era în clasa a VI-a, Costică, și de-abia s-a făcut 7 clase în comuna noastră, din '50. Câțiva ani nu s-a mai făcut 7 clase la noi, se făcea la Puiești. Frații mei la Puiești o dat examen, Ghiță și Vasile... Și noi eram prima promoție... eu eram a doua, adică, care ne-o dat la școală acolo. Eram 2 fete din sat și restul, niște băieți care mergeau la școală acolo, că nu dădea lumea (copiii la școală)...îi lăsa cu 4 clase. Da, și-n timpul ăsta, când eu eram în clasa a V-a, pe tatăl meu l-o arestat. Pe tatăl meu și pe sora lu tatăl meu, Tinca Huidiu.

O – În ce an?

CP – În 1951. I-o arestat pentru că nu avea de unde să dea cotele. Ne lua grâul, ni-l lua de pe arie, porumbul venea și-l lua după ce-l aduceai acasă, și lapte de la vacă, de unde? Dacă vaca era de-acuma, cu mânzat, și nu mai avea lapte... da trebuia să dea! Și pentru că nu avea...

T – Și ei nu țineau cont că a fost în război, c-a făcut...

CP – Nu țineau! Nu se ținea cont de nimic... de-acuma veniseră comuniștii. Deci, sora lu' tată- meu a rămas cu 4 copii. Tinca Huidiu, sora lu' tata. Deci avea 4 copii, soțul ei n-o mai venit din război, o murit, ce-o făcut, nu știu... deci era văduvă de război, cu 4 copii, avea pământ și ea, mult, avea și pe mama ei, bătrână, și cu 4 copii, și n-avea de unde să dea cote, muncea pământul da... era pământ mult, dădea impozit cât dădea, da cotele... cât ieșea pe pământ, îi lua tot. Și-o arestat-o și pe ea.

Și pe tatăl meu, și pe Tinca Huidiu, sora lu tata. Lu' Tinca Huidiu, până la urmă, i-o dat drumu... o dus-o la Podu Turcului, c-așa era atunci, Podu Turcului. Și pe tatăl meu, l-o dus la Bicaz, la Canalul... sau ce era acolo... Se săpa la Bicaz, și câți mureau acolo... Și-n timpu' ăsta frati-miu Ghiță era la București, cred că era student atunci, că s-o dus la Gheorghiu-Dej și-a spus: tatăl meu este arestat pentru că n-o avut de unde să dea cotele... noi suntem 8 copii. Noi am avut 18 ha de pământ - tatăl meu. Și a spus așa: am 8 copii, le dau câte 2 ha la fiecare și 2 ha să-mi rămână și mie. Deci de-aia o cumpărat pământul, că o avut, da' a mai cumpărat, pentru copii. Nu știa că copiii o să plece la școli sau ce-o să fie cu ei. Era foarte greu ca să dai copiii la școală... se cheltuiau foarte mulți bani, pentru că un frate de-a lu' tata meu, a cheltuit Bunicu o mulțime de bani cu el de l-o-nvățat și, mă rog, tata știa cât... și de-aia... Și până la urmă deci tata o făcut din toamnă, să zic așa de prin septembrie,

O – 1951, nu?

CP – În 1951 și a venit a două zi de Crăciun – i-o dat drumu'. Da' a făcut un memoriu fratele meu, el era la București la școală...

O – Deci câteva luni a făcut...

CP – A făcut, da... 4 luni. Și dup-aceea a fost foarte greu... noi nu mai aduceam nimic, nu mai aduceam nimic din ce făceam pe pământ. A căsătorit pe sora mea, Ileana. O căsătorit-o cu un om din sat, fără voia ei. N-ar fi vrut, da' noi am dus acolo toate lucrurile din casă: mașină de cusut, covoare, plăpumi... ce-am dus, am dus că ni le lua, ne lua tot. Noi noaptea dormeam cu ele, și dup-aceea era un vecin acolo, Ion Antohe... și... deci dormeam, și mai luam plăpumi, ce-aveam mai bun, le luam și le duceam la ăla ziua, și iar seara

le-aduceam, că ne lua tot. Aveam o puțină de brânză, mi-aduc aminte, și eram vreo 3 copii mai mici: eu și încă doi, un frate și-o soră. Și când veneau, când intrau în curte, cu căruțele, cu ce veneau, ca să ne ia, a pus mama niște boarfe pe putina ceia și ne-am așezat pe ea, în casă, unde stăteam, ca să nu găsească. De restu'... Doamne... Uite, la masa asta am avut o oglindă mare cât ușa. Asta-i masă adusă de la părinții mei. Oglinda o urcat-o-n pod și-o pus niște cânepă pe ea, cum era la țară, ca să fie gunoaie pe ea, să nu ne-o ia. Aveam un șifonier... ușile le-o luat și-o lăsat șifonieru-așa, fără uși... și ușile le ducea prin grădină, ca să nu le ia că noi am avut mobilă frumoasă-n casă. I-a mai dat lu' Ileana un scrin, cu 3 sertare, tot așa cu niște modele așa frumoase... Și alea le-o luat și le-o dus la Vasile Șișcă... masa ceia, scrinu' ăla de care-ți spun eu, mașina de cusut, și multe... Sora mea dacă nu voia să se mai mărite cu el, nu-i mai dădea nimic înapoi... Am fost chinuiți, în sfârșit... foarte, foarte chinuiți pe timpul comunismului. Pe urmă eu în 1954 am plecat...

T – La 14 ani...

CP –14 ani. Când am terminat 7 clase m-a luat fratele meu și m-a dat la școală la Suceava.

O – Și se-ncheia vreun proces-verbal când luau lucrurile din casă sau din curte?

CP – Ei... nu-ncheiau nimica...

O – Deci, jaf!

CP – Jaf, jaf! Oameni care erau chiar pe ulița noastră, care-i cunoșteam, care-i... care-au fost cei mai săraci și cei mai proști oameni din sat, ăia veneau și-ți luau.

O – Ei, și după ce s-a terminat cu colectivizarea, ăia n-au rămas tot acolo?

CP – Tot acolo-au rămas.

O – Păi și, nu le dădeai în cap?

CP – Nu le dădeai în cap, că n-aveai cum.

O – Nu, da-i întorceai spatele când...

CP – Trecea, striga... și unu, Lazăr, striga „Ghiță Popa, ieși!”, „Vasile Dâlcu, ieși la arat!” Parcă tata meu nu știa că trebuie să se ducă să-și are pământul, trebuia să vină el... un om care nici n-avea 4 clase... Crezi că la mine de ce mi-o scris certificatul aiurea, pentru că erau niște neisprăviți la Primărie, nu niște oameni deștepți...

O – Și care au făcut cel mai mult rău în sat acolo? Ce persoane?

CP – Persoanele care-au făcut cel mai mult rău în sat... Ghiță Gălățanu – Gheorghe Gălățanu – cel mai rău a făcut în sat Ghiță Gălățanu, care-a murit, Aurel Grozavu, Mitrea Jîrebe, sora lui, Marița Jîrebe, Vasile Lazăr... Aștia au fost, au murit toți. Mitrea Jîrebe, mai puțin, da sor-sa, Marița lu Jîrebe, știu că venea și ne cotrobăia prin casă și ne lua.

O – Da ei n-aveau pământ, n-aveau nimic?

CP – Avea pământ, da avea mai puțin și... cum să spun, care-aveau sub 10 ha nu erau năcăjiți, deci numai ăia care-aveau peste 15 ha... că doar mai erau oameni gospodari în sat care-aveau pământ, poate până-n 10 ha... nu le făcea nimic. Chiaburi o fost așa: bunicu' Vasile, tatăl meu, Tinculeana – Tinca Huidu – , Vasile Danu, și binențeles Mironescu, Bălan, care era învățătorul din sat – Mironescu era boierul – deci ăștia erau. Eu îi știu, mă mir că Culiță nu-i știe... Deci era Ghiță Popa, Vasile Dâlcu, Vasile Danu, unchiu lu taică-tu, trăia cu sora lu bunică-ta, care-avea peste 50 ha, el avea și prăvălie, Danu... Vasile Danu, tatăl lui Gică Danu... Păi când l-o luat la pușcărie l-o luat și pe Vasile Danu, pe tatăl meu... da (pe) Vasile Danu l-o ținut mai mult la pușcărie... nici n-o avut cine

să umble pentru el... La bunică-tu a umblat – era frate-miu la București – și-o umblat el... da la Vasile Danu n-a avut cine să umble, el n-a avut copii așa, ca să-i dea la școală, n-a avut așa... Vasile Danu, unchiu lu taică-tu, el... a fost bătut în pușcărie, o fost atât de chinuit și de schingiuit, c-o venit de-acuma de vorba singur pe drum... își pierduse mințile. Deci o venit distrus de-acolo. Deci ceea ce-au zis la televizor și dacă povestesc ăștia de la pușcărie, să știți c-așa o fost! Foarte greu, foarte greu... Și bunică-tu a spus că erau vai de capul lor unde dormeau, vai de capu lor ce mâncau. Și stăteau lângă cei de munceau acolo la baraj, săpau... acolo, la hidrocentrala de la Bicaz, la baraj... în 1951-1952. Așa, și pe urmă s-a făcut întovărășire... prin 1957, cred. Era oleacă mai bine. Probabil de-aia m-am măritat eu cu taică-tu... (râde)

O – Și ce era întovărășirea aia?

CP – Întovărășirea... deci era pământul, îl munceai tu și-ți luai o parte din produse acasă, deci nu mai dădeai cotă la pământul care era dat la întovărășire. Nu era ca CAP-ul. Deci tu-ți munceai pământul și-aduceai produsele acasă și... o parte le dădeai. Tatăl meu dăduse pământul care era din Tămășani, că numa pământurile bune erau luate... Pământul se ara la un loc, tot, și pe urmă tu te duceai și munceai... da nu te duceai în pământul tău, era-n altă parte...

O – Era o precollectivizare...

CP – Deci, pământul din Tămășani – nu știu cât am avut acolo, 4,5 ha, l-o luat și ne dăduse undeva cu niște spini, pământ foarte prost, și...

O – Și, practic, era întovărășire da ție-ți dădea în altă parte de munceai... și luai de unde munceai tu...

CP – Da, da...

O – Deci, lu altu-i dădea pământul tău bun și ție pe ăla prost și culegeai de pe ăla prost. Deci era înșelăciune asta! Și cine era șef la întovărășire?

CP – Ei, nu știi cine era șef, că eu pe-atuncea nu eram (în sat) Dar când m-am întors de la Suceava, tata era la întovărășire.

O – Deci întovărășirea era tot un fel de bătaie de joc!

CP – Păi... tot, măcar îți dădea un pământ, veneai cu ceva acasă... De pe pământul care era – întovărășirea avea numai pământurile bune, pământurile de mai jos de sat. Ce era mai sus de sat, de la noi încolo, pământurile-acelea erau proaste. Deci prima oară s-au luat la întovărășire numai pământurile cele mai bune, și dup-aceea s-o făcut colectiv. Pe urmă s-au luat toate.

O – Și ție îți mai dădea... cât, 50 de ari?

CP – Nu știi cât... da nu îți minte că la bunică-ta i-o luat grădina? Când vă duceți voi mai avea grădina toată? Avea aria și la deal de casă. Da ce, atât au avut ei? Și via o avea... Via le-o luat-o, dar după câțiva ani le-o dat viile care le-o avut, să le muncească oamenii... Via a fost luată. În anul când m-am căsătorit eu cu taică-tu, noi am muncit-o primăvara, da de cules, n-am mai cules-o... Am pus ceapă, usturoi, cartofi, acolo unde era Hărălămboia, din jos de ea, unde era nucu ăla mare, și n-am mai cules noi, că gata, vara a luat CAP-ul tot și... noi n-am mai avut.

O – Trebuia să mă duc și eu să văd acolo, pe unde era nisipăria...

CP – Da, păi nu era nisipărie pe-atunci, pe când m-am căsătorit eu cu taică-tu...

O – Nu, acuma, mami, când am fost...

CP – Ei, acuma da! Or săpat pe malu cela

O – Da ce ciulini erau pe-acolo... Acuma nu mai sunt.

CP – Păi da acum, dacă Nicușor a curățat tot pe-acolo, acuma Nicușor e patron el acolo...

T – Am văzut că are... zici că ești în Dallas cât pământ are!

CP – Ai văzut? Nicușor a avut grădina acolo în direcția casei lor până unde era fântâna; fântâna era a lor și la deal, la via Popeștilor... Ei aveau toți, familia Popa a avut acolo mai sus, mai ții minte unde-am avut via noi de culegeam acolo, la bunică-ta Genuța... Deci via ceia, unde-am avut noi casa... Deci casa, grădina din spatele casei, de la deal de Diaconu, și pământul din direcția casei până la deal, până la vie, a fost a lu bunica Genuța, n-o fost a lu Ghiță Popa. A fost a lu bunica Genuța și cu casa care este. O fost zestre de la părinții ei.

O – Cum îi chema pe părinții ei?

CP – Roman. De la Lălești.

O – Așa, familia Roman?

CP – Familia Roman era aici. Casa asta o fost a lu Vasile Roman, frate de-a lu bunica, de-a lu mama lu bunica Genuța. Și el o murit în război, n-o avut copii, și o rămas casa lu sorsa, ca să zic așa. Și bunică-tu Gheorghe... erau gard în gard, casa lu Nică Popa... unde-i casa lu Nicușor, la vale-acolo. Erau gard în gard cu grădina asta, ca să zic așa. Fiind bunică-ta domnișoară, bunică-tu, cavalier, ea venea acolo...

O – Păi era casa lu'...

CP – Părinților lu' bunicu. Tău.

O – Deci era casa părinților lu' bunicu...

CP – Da, aceea era casa unde-o crescut bunică-tu Gheorghe.

O – Aha... și cum îl chema pe străbunicu?

CP – Vasile Popa îl chema. Și el avea... atâția copii... ai văzut câți o avut bunică-tu. Păi l-o avut pe Aurel... Ei au fost destui frați: Costică Popa, Vasile Popa, Aurel Popa, Nică Popa... Adică cum să spun, învățătorul din sat – învățătoarea și-nvățătorul erau, de când au venit ei de tineri și pân-o ieșit la pensie acolo o stat, în sat, și-o avut pământ... mai era în sat preotu', învățătoru'...

T – Un singur învățător era?

CP – Învățătorul și soția

T – O singură clasă de copii era?

CP – Deci învăța clasa-ntâia cu-a treia și-a doua cu-a patra. Așa se-nvăța. Nu erau copii mulți. Așa era, nu era un sat chiar mare.

O – Făceți școală online?

CP – Ei, făceam școală „onlain”... Și eu când eram clasa a-ntâia ne-o rupt regele din carte. Deci (în) 47... până la Anul Nou am avut regele, și când, din ianuarie, când am început iar școala, ne-o rupt (poza regelui din manual). Și-nvățam a-ntâia și-a treia cu-nvățătoarea și a doua și-a patra cu învățătorul. Învățătorul era mai dur. Eu nu prea am învățat cu învățătorul, că l-au arestat și-o rămas ea. Era o femeie frumoasă... Și el era frumos... Și-a avut 3 copii. Și copiii lui au făcut numa liceul și numa ultima fată a făcut și facultate, medic veterinar. Da copiii preotului... n-au învățat, au fost tractoriști toți 3. Și tatăl meu și socru-meu... păi singurii oameni din sat ai căror copii au ieșit de-o-nvățat: a lu bunică-tu Gheorghe și-a lu bunică-tu Vasile.

O – Cei mai deștepți!

CP – Nu, da vreau să spun că ăștia... și ăia iar care-au fost și-au învățat prin lume, tot verișori de-ai mei sunt. Tatăl meu a fost deștept. A fost un om tare deștept, avea un scris... Dar bunicu a dat pe-un frate de-al lui la școală și a cheltuit o

avere... că așa era atuncea, de la țară, ca să duci copilul la oraș, la școală... și a cheltuit o mulțime de bani...

T – Știu, că și bunica la fel, a dat băieții la școală, au ieșit ingineri, și fetele au rămas în sat...

CP – Da, și noi, două surori au rămas cu 4 clase, pentru că o fost perioada când n-o mai avut unde să (le) dea la școală. 4 clase făcea-n sat și ca să dai mai departe, n-aveai unde. Și c-un an înainte de-a ajunge eu ca să termin 4 clase s-a făcut acolo în comună, dar nu erau... n-aveau clădire, așa, au făcut în niște case de la oameni... Clasa a cincea învăța la școală, era o școală-n satu ăla... da noi aveam clădire frumoasă, și școală am avut frumoasă-n sat, și-aveam camera agricolă, sau cam așa ceva, care-avea nu știu câte camere...

O – La cooperativă?

CP – Da, acolo am terminat eu 7 clase, la comperativă.

O – Au demolat-o...

CP – Nu de alta, da Culiță când era la Vaslui, o reparat-o, o-nvelit-o, o... Da acum o stricat-o și-o luat cărămizi, o luat... În anii ăia grei am fost plecată, pân-am terminat 7 clase, 3 ani am fost plecată. Dar grei au mai fost încă doi ani, de-abia prin '57 o-nceput să mai facă întovărășire, o făcut și colectiv, și o mai scăpat tatăl meu, am vrut să spun... Și bunică-tu Gheorghe, el nu s-o trecut la întovărășire și i-o luat tot pământu pe care-l știi tu, de la rampă, din Tămăseni, de-aicea de la dig, pământurile-astea bune. Toate i le-o luat lu bunică-tu Gheorghe. Și i-o dat pe niște... de nici nu știa pe unde să se ducă să le are. Că el n-o vrut să... da tatăl meu o stat și-a suferit vreun an, doi...

O – Și care-au fost eroii, din câte ți-aduci aminte, eroii din Primul război mondial și din Al doilea război mondial?

CP – Ehe... nu mă-ntreba, că nu știu...

O – Păi cine era aviator?

CP – A, aviator ea fratele lu' bunică-ta Genuța.

O – Cum îl chema?

CP – Ganea și... cum îl mai chema? Vezi că scrie acolo...

O – Și Roman cine era?

CP – Roman era proprietarul casei unde... la Călimănești. Ăla era frate cu bunica lu' taică-tu de la Lălești. Deci mama lu' Ganea. Străbunica ta și bunica lu' taică-tu. Dacă ea s-o căsătorit, o venit Ganea, cum și io m-am făcut Popa.

O – Păi de-aia te duci la biserică tot timpul...

CP – Eu mă duc la biserică, că-s botezată de preot!

O – Hai, spune de aviator!

CP – De aviator eu nu pot să spun prea multe, ce știu așa, povestit de bunică-ta... eu știu când o murit... El mai făcea turajii pe deasupra satului, mai dădea pachete jos, le mai dădea... mergea cu avionul mai pe jos, așa, ca să poată... Da ai citit ce scrie-n cartea ceea, că ei știu mai bine... el a avut o fată, o are și-acuma, trăiește, e căsătorită cu doctorul (caută să-și amintească)... o verișoară pe care ăștia n-o căutat-o chiar așa și-acuma voia sa se-ntâlnească cu ea, să se vadă... Cucu! Doctorul Cucu. Și-acuma de vreo 2 ani tot o zis asta de la Brașov, Victorița, care-am fost eu anu trecut la ea de-am stat, tot o zis hai, mă, s-o cunoașteți, să vorbiți cu ea... Da nu s-o dus. Ei ca verișori nu s-au mai văzut de când erau copii. Da... Străbunică-tu de la Lălești o fost și primar... Tatu lu' bunica Genuța... Intra lume bună-n casă la ei... Măi, erau satele, da să știi că era înainte de-a se face comunism nu se-amesteca omu care era, să zicem, mai de valoare, nu se-amesteca cu toate gunoaiiele... Își țineau, totuși, rangul lor, fiecare...

O – Și altceva...?

CP – Altceva nu știu ce să zic... bine, tu ai apucat numa CAP...

O – Da, și după ce-a venit tata de la Hunedoara?

CP – Așa, deci la Hunedoara l-o ajutat Gică Dănăilă, de-o intrat cu adeverință mai... falsă, ca să zic așa. Nu mai falsă... adică o plecat, da n-a avut adeverință că nu-i dădea de la comună, de la CAP, adeverință că n-are nevoie de el. La alții le dădea, da lui nu-i dădea.

O – Negație

CP – Negație, așa. Și-o lucrat la Hunedoara și până la urmă aștia de la personal o spus că-i bine să-ți dai lichidarea și să te duci... că el intrase că l-o ajutat Gică, așa, dar când veneau controale nu putea să... Și a venit acasă. A făcut lichidarea și-a venit acasă. Prin luna mai, așa... acuma, bunică-tu, când o plecat, o spus dacă nu lua pe fata lu Dâlcu, băietu meu nu pleca... O zis bunică-tu lucru ăsta. Da o luat pe fata lu Dâlcu cu școală și mi-o luat băietu de-aici. După ce-am plecat noi încoace, la Galați...

O – Tata era programat să rămână acolo...

CP – Nu, el o fost programat... el o fost mai harnic. Adevăru este că el o fost mai harnic, mai simțit. Claudia era fată și... Să știi că bunică-tu și bunică-ta o avut curaj că... o singură fată și de la 11 ani o dat-o la Bârlad, la școală... Și taică-tu, pentru că el o fost mai harnic, l-o pus la munci. Și o zis că ăsta să rămână să stăpânească averea, și pe aștia să-i dau la școală. I-o dat pe Gicu și pe Claudia. Și pe urmă și Culiță...

O – Claudia era a doua ca mărime, nu?

CP – Da. Ceilalți, o murit mulți între ei, i-o murit 4 copii, de asta are mai puțini. La noi n-o murit decât 2.

O – Da, îmi povestea bunica c-atunci când era epidemia aia de cor negru, cică era jale...

CP – Da, unu l-o dus la cimitir și veneai și-l găseai pe celălalt mort acasă... păi așa o pățit și frații mei, da o murit ăia mai mari; o murit o soră și-un frate. Prin 1935, cam așa ceva, nu știu, că io nu eram născută pe-atunci. Era numa Ileana. Ileana o rămas și Ștefan o murit, care era mai mare decât ea cu 2 ani. Și între Ghiță și Vasile, iar o murit sora de 6 ani.

O – Da asta ce era, coru ăsta negru?

CP – Coru e cum ar fi o hepatită galopantă. Și... ce să spun? Era un virus care ataca imediat și mureau copiii. Pe adulți nu-i afecta, numai pe copii... copii până-n 7 ani, așa...

O – Așa, și-a venit tata...

CP – Așa, tata pe urm-a venit... deci de la Hunedoara a trebuit să plece, și dup-aceea... bunică-tu Gheorghe chiar n-ar fi vrut să mai vină (în sat) cu toate că plângea după el c-o plecat, dar a văzut că de-acuma timpurile sunt așa cum sunt, se făcuse colectiv de-acuma, și chiar el s-o dus, că aveam un om din sat la Primărie, Iordache Poghircă, care era contabil sau nu știu ce era la Primărie, și până la urmă i-o dat o adeverință, cumva... Și-o mai avut iarăși pe una care era la CAP, era nepoată de-a lu Vasile Șișcă, care era la CAP brigadier, nu știu ce era, și i-a dat o adeverință...

O – Uite, și ăștia-s oameni care-au ajutat alți oameni...

CP – Da, și i-o dat o adeverință și pe urmă a venit aicea la Galați, Gică Dănăilă încă nu venise la Galați când o venit taică-tu, era la Hunedoara, încă. Și taică-tu s-o angajat aicea, nu după meseria pe care-a avut-o – meserie a avut mai bună la Hunedoara, lucra la montaj – aicea o intrat ca zidar, o făcut școala de zidari, și eu chiar m-am îngrozit când l-am văzut, că lucra în pământ... Într-o duminică m-am dus cu voi, eram de-acuma la Cătușa...

O – Bine, că lucra în pământ că trebuia să facă fundația...

CP – Făceau tunelurile, mamă! După ce o lucrat nu știu câți ani, și după ce ne-om mutat aicea în 1966, pe urmă o venit și Gică Dănăilă, eu am intrat în 67 în serviciu, parcă...

O – Deci el a venit în Galați în...?

CP – În 1962. La Hunedoara o lucrat din octombrie 61 și până-n 62 în luna mai, atât o lucrat... Și a plecat că s-au dus și l-o pârât alții din sat, c-o intrat așa... că sunt răi... și pe urmă a venit aici la Galați, atunci nu erau meserii, așa, că de-abia începuse Combinatul, a vorbit cu cineva care lucra aicea la Galați, unu din Mărășești, tot ceva rudă cu noi, și o venit aicea, aveau pe (str.) Traian undeva, pe lângă pușcărie erau niște cămine, în care stăteau muncitorii din combinat, și a lucrat ca zidar nu știu câți ani, până prin 1970-1971, când o venit Gică Dănăilă. Eu m-am întâlnit cu ei – era cu Iulian, văru ăl’lat, veniți aici la Galați – la Ileana, la sor-mea, pe Ileana o cunoștea mai mult, pe mine mă cunoștea mai puțin, că eu eram mititică când o plecat ei din sat... și m-am întâlnit acolo, la Ileana, am stat de vorbă cu ei, m-a-ntrebat nu știu ce... și Gică Dănăilă o spus păi... da tu unde lucrezi? Păi da tu ești fată deșteaptă, zice... eu te bag în Combinat. Nu, nea Gicu, zic, eu lucrez – chiar îmi plăcea cum lucram la fabrică, și eram destul de (bine) văzută, bine cotate – zic nu, dacă vrei să-l ajuți pe Mișu, să nu mai fie zidar. Eu vreau să lucrez în 3 ture ca să pot să-mi ajut copiii, că Mișu dacă lucrează 10-12 ore, toată ziua-i plecat... Noi, cum lucrăm în ture, mai sunt acasă cu copiii. Și m-am dus la el, stătea aici în Țiglina 2, într-o duminică, am vorbit cu el și întâi o zis că sudor, așa voia taică-tu... și, el știi c-avea probleme cu ochii, taică-tu, nu prea vedea el bine... și, pân la urmă i-a zis: mai bine faci (calificare) de instalator, și-o făcut

aicea la școala 7, el preda... și l-o ajutat. Și nu numa pe el, și pe Ileana, nu el o băgat-o acolo? Încă Ileana a făcut 8 clase aicea, are certificat de 8 clase.

O – Și el, nu-i același cu ăsta de-aici, cu Dănăilă ăsta?

CP – Păi era frate-su, că l-o adus și pe frate-su aicea, da el era maistru, Petrică Dănăilă. Ăsta a făcut cu mine 7 clase, era mai mare ca mine c-un an, da a făcut cu mine. Și el era maistru de la Hunedoara, Petrică... Și l-o adus și pe Petrică aicea, am fost la nuntă, Gică Dănăilă a zis mergeți și voi! Și ne-am dus cu mașina, cu oameni din Combinat... erau oameni buni din combinat, ingineri..

O – Indianu n-a fost, nu?

CP – Indianu nu era atunci (râde). Și ne-am dus la nuntă la Viorica undeva la țară, undeva departe, da ne-au dus ei cu mașinile – Gică Dănăilă. El ținea foarte mult la mine, a vrut să m-ajute mult, da i-am spus ajută-mă cu Mișu, io nu am nevoie de ajutor... M-a ajutat, și acuma m-ajută nepoat-sa (medicul de familie) și ea nu are alte rude, și mă iubesc foarte mult, și ea, și bărbat-su, și fetița... că ea nu are alte rude din partea lu taică-su, pe mine mă are.

O – Deci Petrică n-avea...

CP – Ba mai avea frați, da... unu o murit, ăla nu s-o căsătorit, și altu-i plecat la țară. O fost aici, l-o ajutat și pe cela... l-o băgat în servicii, era sudor, la Combinat, o ieșit la pensie și-o plecat la țară. Da, l-o ajuta și pe-acela, frații, i-o ajutat pe toți.

O – Păi și ăla nu-i tatăl lu Licu?

CP – Da, mamă, tatăl lu Licu, nu-i fratele lu Gică Dănăilă? Tatăl lu Doina, care-am botezat-o... Dar ei o crescut greu pentru c-a rămas fără tată de mici și-o rămas cu maică-sa... Aveau o casă mare, frumoasă, era pe deal, acolo, aproape

de noi... cum mergi aproape de bunică-ta, era ultima casă... pe-acolo au fost mai multe case, da n-ai apucat tu, abia am apucat-o eu... Da, acolo-a crescut el... dar dacă taică-su a murit și-a rămas cu toți copiii, o femeie singură, a fost foarte greu... dar ei, după ce-or plecat – mari – s-o dus și-o-nvățat, au avut minte, au făcut liceul la seral, cum se făcea pe-atuncea, c-așa o făcut Gică Dănăilă, că el era mare, la 17-18 ani o plecat, și o-nvățat...

O – Da, era greu pentru unu de la țară, din ținuturile uitate de timp, să fie întreținut... că n-aveai sursă de venit acolo, nu erai salariat, n-aveai bani... vindeai ceva

CP – Da, vindeai... da bunic-tu ducea cu căruța la Bârlad... Și taică-tu, cât o muncit taică-tu... Și spune Culiță: ei, de asta i-o dat tataia pământ mai mult lu Mișu, ca să scape de el; că atuncea când ne-am căsătorit noi, în 1958, i-o dat 4-5 ha, nu știu câte i-o dat... și de la părinții mei – chiar o zis bunică-tu Gheorghe – nu-i da pământ, că ai mai măritat, i-o dat pământ lu Ileana, lu Maria, și lu Costică i-o dat... Și frate-miu la Suceava, i-o dat 3 ha – la 308, era un articol, care se dădea – și-o mai scăpat de pământ, tata... Că a fost o lege atunci, și Tinculeana, mătușa asta a mea, sora lu tata, când o venit legea asta cu 308 o dat și ea pământul, și-o mai scăpat... Și-atuncea tata o mai scăpat de pământ

O – Da, bine, nu știai că vine Revoluția și ți-l dă înapoi...

CP – Ei, na! Dar mai scăpa de pământ... și pe urmă o venit întovărășirea...

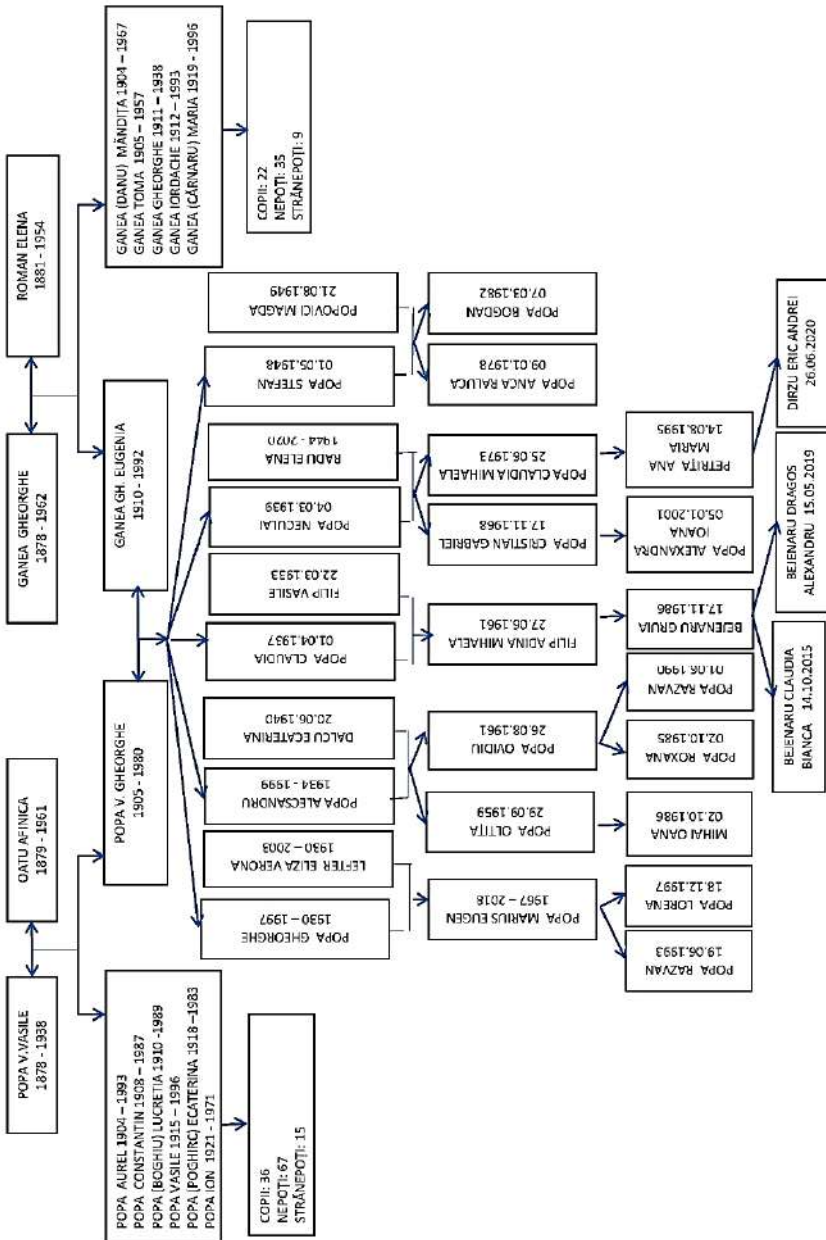
VI.
FOTOALBUM
FAMILIA - SATUL - ALTELE

ARBORELE GENEALOGIC
Familia: GHEORGHE și EUGENIA POPA (GANEA)

Ianuarie 2021

Părinți

Părinți

În deal la Călimănești

Au fost odată...

**Cristelnița în care se botează tot mai puțini copii.
Scăderea natalității este o realitate a zilelor noastre.**

**Case lăsate în paragină. O altă dovadă a scăderii
interesului tinerilor pentru zona rurală.**

**Casa părintească de la Călimănești a lui Neculai Popa
în 2020**

Casa părintească de la Călimănești, așa cum era cândva

**Familia Gheorghe (Ghiță) și Eugenia (Genuța) Popa,
în tinerețe**

NECULAI POPA ÎN DIFERITE ETAPE ALE VIETII:

În brațele mamei – 1941

**15 ani – iulie 1954 –
poza de pe certificatul absolvire a 7 clase**

**19 ani – iunie 1958 – clasa a X a,
în excursie la Lacu Roșu, după un concurs
de aruncarea suliței de la Roman**

**20 ani (dreapta) – clasa a XI a, 3 mai 1959,
cu Tomazei, Popa Gh., Darie,
prof. Pandele, Telebașa, Dragomir**

**20 ani (dreapta) – clasa a XI a,
3 mai 1959,
cu Proca, Darie, Tomazei, Popa Gheorghe**

**20 ani – mai 1959 - membrii Cenaclului literar
din clasele X-XI și profesoara Tudorache.**

Dintre tinerii aceștia ne-exuberanți, pentru că mai toți erau copii de țărani, deci „munciți” și înverșunați, s-au afirmat în plan național Ion Berdan (prof.univ.dr.-chimie, al 4-lea de la dreapta cu șapcă), prof.dr. Dumitru V.Marin (jurnalist-recordeman național, scriitor – în dreptul ușii, cu panoul alb din ușă în dreapta capului, al 9-lea, de la stânga), Gheorghe Popa (prof. univ.dr. întemeietorul geochimiei românești – al 5-lea din stânga), Neculai Popa (arhitect, cu creații în tot Iașul-în dreptul tocului stânga al ușii, al 7-lea, sus), și mulți alții.

Din pozele anterioare se vede că Neculai ținea mereu să aibă cartea în mână: ai carte, ai parte, pare să repete el.

A fost un colectiv al clasei foarte necăjit dar foarte muncitor. Toți s-au realizat în viață.

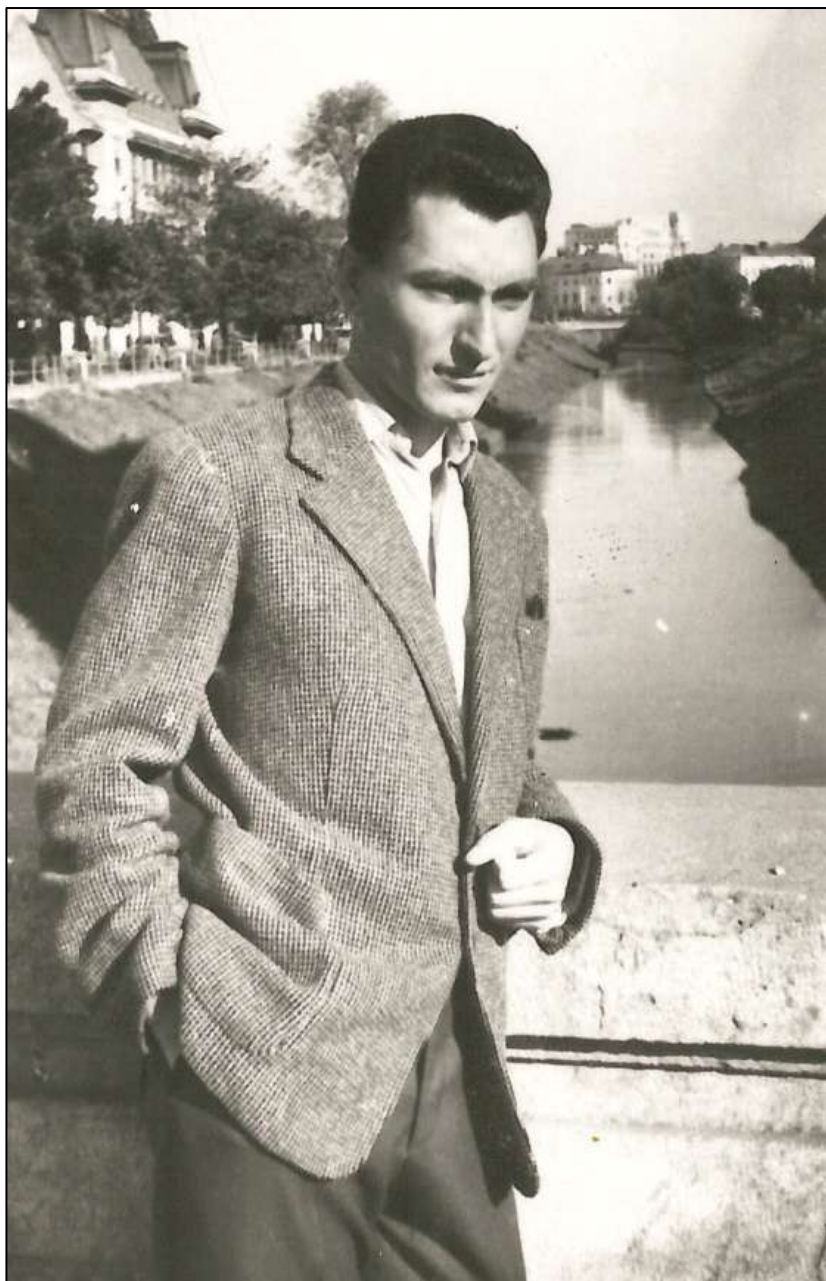
Carnetul de student, anul I

22 ani – Colegii din anul I, în fața școlii

**23 ani cu Știrbu Petru, anul II,
lângă bloc Gioconda din București**

23 de ani – pe cheiul Dâmboviței, București

32 ani – anul VI – la absolvire

45 ani, 2-3 iunie 1984

51 de ani – 16.06.1990

58 de ani, Claudia la 24 de ani , nepoata,
Ana-Maria, la 2 ani

La nunta fiului Cristian

**Nepoata de la băiat, la 8 ani,
medaliată la șah pe județ**

Nepoata Ana-Maria, la 18 ani, studentă la Universitatea „Al.I. Cuza”, – Informatică anul I

12.05.2018 – Nuntă Ani

Neculai Popa, azi

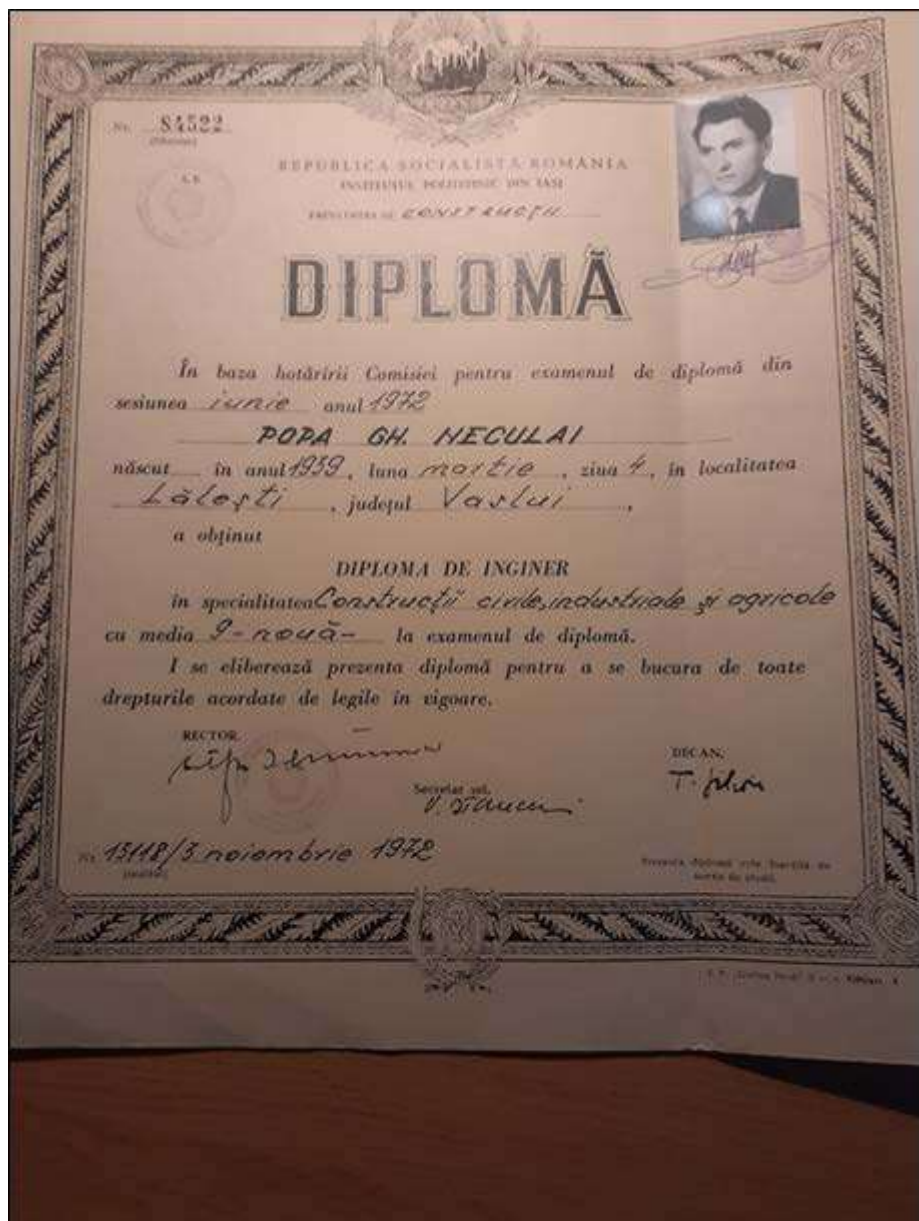
CĂLĂTOR PRIN LUME:

ALTE FOTOGRAFII:

Mama, sora și nepoata Adina

Diploma de absolvire a facultății de Construcții

Fiul Cristian, la 18 ani

**Tata, în stânga, cu cuscii de la Dancu
(socrii surorii mele)**

Poză Vasile Poghirc, dreapta

Înmormântare erou Costică Danu, frate cu Vasile Danu

Poză de familie la festivitatea de absolvire a liceului Negruzzi Iași a nepoatei Ana-Maria, la 17 ani. De la dreapta spre stânga eu, ginerele, nepoata, fiica, soția și cuscră

Dumitru V. Marin, autorul cărții, împreună cu eroul principal, Neculai Popa (la documentare), iulie, 2020.

ADDENDA

RECORDURI... NUMAI... RECORDURILE

2... RECORDURI MONDIALE:

- 9 interviuri cu sefi (sau fosti sefi) de stat: Ion Iliescu, Emil Constantinescu, Traian Băsescu (România), François Mitterrand (Franța), Mircea Snegur (Republica Moldova), Iosif Rotaru (Transnistria). Regele Mihai I. discută cu Nicolae Ceaușescu (și arestat de Vladimir Voronin, care nu era încă președintele).
- Prin Meridianul Cultural Românesc (art. pe 1 febr. 2015), publicarea, doar după 24 numere, a 671 colaboratori din 4 continente și 18 țări.

6... RECORDURI NAȚIONALE:

- Prima televiziune privată autorizată. Licența 001/TV, înlocuită pe 5.12.1990, prima emisiune pe 24 dec. 1990, pentru % din România.

● Cel mai longeviv editoriaș român, în TVV. Unison, Meridianul, Onix, Meridianul Cultural Românesc, cu debut în jurnalistică în 1957, relatați din 32 de țări.

● Înființează primul grup de presă complet din județ și din Moldova cu televiziune, radio-rețea, ziar și revistă.

● Interviuri cu 14 prim-ministri (Petre Roman, Tb. Stoilețan, Nicolae Văcăroiu, Victor Ciobanu, Radu Vasile, Minciu Ișarescu, Adrian Năstase, Călin Popescu-Tăriceanu, Victor Ponta, cei din Republica Moldova Mircea Druc, Valeriu Muravschi, Andrei Saughchi, Vasile Turlev, – ultimii doi încă nu erau în această funcție).

● Prima Teză de doctorat – carte consacrată curentului romantic în folclor: Tudor Panfil și Revista ION CREANGA (1998), pregătita și documentată peste 20 de ani.

● Consenzimări de la 3 întronizări de episcopi (Hosii) PS Ionchiu, PS Corneliu, PS Ignatie, interviuri cu Papa Ioan al II-lea, PP Teodorst, Danist și mulți mitropoliți, episcopi, protopopi, preoți.

3... RECORDURI INTERJUDEȚENE:

- Simpoziune inter-județene în numeroase comune. Zilele Meridianului, în jud. Iași, Bacău, Vaslui, Galați.
- Lansări de cărți, a ziarului Meridianul, a Revistei Meridianul Cultural Românesc în aceste județe.
- Nominare în 13 Dicționare ale personalității, Cetățean de onoare (Padu Turcutuți, Tepu, Prisăcani), vicepreședinte al Partidului F.E.R., vicepreședinte al UZPR pentru Moldova.

26... RECORDURI JUDEȚENE

- Longevitate mare ca jurnalist, peste 64 de ani.
- Școala neoficială de presă, (1990-2021), peste 500 de persoane.
- 29 de ani șef județean de partid (MER, FER, ACTIUNEA, POPULARĂ, Partidul Verit), record local de consilier, 234 în mandatul 2000-2004.

- 3 mandate de Consilier Județean, record local.
- 3 mandate în Primărie, Camera Deputaților, Senat, Consiliu local și județean (radio, local): Vaslui (1993) + Barlad (1994).

● Primul romancier, din istoria speciei literare, în Vaslui: Zapada pe lângă de săgeț (1999).

● Înființează și promovează Curentul Cultural-Informational din județ: cele mai mari personalități vasluțiene, autori de merit, aproximativ 300, cu peste 450 de cărți și pagini speciale, au fost promovaji în mijloacele proprii de presă.

● Organizează: Căminul literar județean (1971 și 1991-2006), Contactul Muzical '74, Festivalul național Fantastic Dance (2 ediții), Gala zărilor (2 ediții), Tip-top-minitop (2 ediții), Simpoziul național Omagiu Cărții Vasluțiene (6 ediții), Zilele Meridianului în peste 28 de localități din 3 județe, alte manifestări legate de aniversarea M.C.R. în județele Moldovei: Bacău, Iași, Vaslui...

● Micromonografi și meditații despre viața și opera lui Dumitru V. Marin în 13 Dicționare ale personalității în județele Bacău, Iași, Vaslui, Galați. Istoria Jurnalistului din România (2012 – 9 numere), Enciclopedia Personalităților din România (2010), Dicționarul etimologic român (1998). Multe mențiuni în ziare și reviste.

● Prima monografie a Liceului Mihail Kogălniceanu din Vaslui, 1999.

- Autor a peste 8 volume (din 47) de biografii culturale locale.
- Ordinul Zărilor, Aur, de 2 ori.
- Reprezentări pentru Vaslui în 32 de țări din lume.
- Cetățean de onoare în 3 județe: Bacău, Galați, Iași.
- Primul studiu consacrar învățământului local, 1980, carte, în 2016: Invățământ și merit vasluțian

● Primul vasluțian în înfățișările oficiale, cu șef de delegație ecologică și foaieka. Fischer, pr. 2. dec. 2001, la Budapesta. Primul vasluțian în la susținerea tang final.

● Monerie și valori: înalturi și interviuri (peste 1.000) cu șefi de parate, de stat, de organizații din toată lumea,

editoriale care consemnează rezultatele.

● Prima revistă de după Revoluție, Vlăcșanul, M.C.K. (1990).

● Primul ziar local, nr. nou, Teleinformașionment (1993).

● Primul săptămânal, evins, Meridianul de Iași – Vaslui – Bacău (1996 – 2021 –).

● Vicepreședinte al UZPR (din 2005), Ordinul Zărilor (șef român), A.T.R. 2005, 2013. Vicepreședinte al Partidului Federația Ecologică din România, 1992-2004.

● Membru al 1-agi Scriitorilor din România, din 2016.

● Adună 671 colaboratori, în 6 ani, la MERIDIANUL CULTURAL ROMÂNESC, din LUNE și tot ce este mai valoros în județul Vaslui. De departe un record de Guinness Book.

● Filmul lui Corneliu Porumboiu, 2006, premiat la Cannes, reface momente din viața și activitatea lui Dumitru V. Marin. „...A fost sau n-a fost...”. Număr special în Evenimentul Zilei, București, (2006) și în alte 30 de ziare și reviste.

● PRIMUL „MIECENA” local, totuși fiind susținut din fondurile proprii.

Se consideră unanim că este cel mai mare jurnalist vasluțian din toate timpurile.

DUMITRU V. MARIN

DUMITRU V. MARIN

DUMITRU V. MARIN

OPERA MAGNA 1

OPERA MAGNA 2

OPERA MAGNA 3

OPERA MAGNA 1

OPERA MAGNA 2

OPERA MAGNA 3

OPERA MAGNA 1

OPERA MAGNA 2

OPERA MAGNA 3

OPERA MAGNA 1

OPERA MAGNA 2

OPERA MAGNA 3

OPERA MAGNA 1

OPERA MAGNA 2

OPERA MAGNA 3

OPERA MAGNA 1

OPERA MAGNA 2

OPERA MAGNA 3

OPERA MAGNA 1

OPERA MAGNA 2

OPERA MAGNA 3

OPERA MAGNA 1

OPERA MAGNA 2

OPERA MAGNA 3

OPERA MAGNA 1

OPERA MAGNA 2

OPERA MAGNA 3

OPERA MAGNA 1

OPERA MAGNA 2

OPERA MAGNA 3

OPERA MAGNA 1

OPERA MAGNA 2

OPERA MAGNA 3

OPERA MAGNA 1

OPERA MAGNA 2

OPERA MAGNA 3

OPERA MAGNA 1

OPERA MAGNA 2

OPERA MAGNA 3

OPERA MAGNA 1

OPERA MAGNA 2

OPERA MAGNA 3

OPERA MAGNA 1

OPERA MAGNA 2

OPERA MAGNA 3

OPERA MAGNA 1

OPERA MAGNA 2

OPERA MAGNA 3

OPERA MAGNA 1

OPERA MAGNA 2

OPERA MAGNA 3

OPERA MAGNA 1

OPERA MAGNA 2

OPERA MAGNA 3

OPERA MAGNA 1

OPERA MAGNA 2

OPERA MAGNA 3

OPERA MAGNA 1

OPERA MAGNA 2

OPERA MAGNA 3

OPERA MAGNA 1

OPERA MAGNA 2

OPERA MAGNA 3

OPERA MAGNA 1

OPERA MAGNA 2

OPERA MAGNA 3

OPERA MAGNA 1

OPERA MAGNA 2

OPERA MAGNA 3

OPERA

- TABLOU SINTETIC –

Dumitru V. MARIN

1. a) Deschizător de drumuri în presa modernă:

Televiziune - prima în țară (1990) - Licența 001/TV, Unison Radio Vaslui (1993), Unison Radio Bârlad (1994 →), ziar Meridianul, (1996 →), Revista internațională Meridianul Cultural Românesc (2015 →); Debut în 1957. Singurul Grup de Presă complet din Moldova (2017).

b) Interviuri cu **9 președinți de stat**, 14 prim-miniștri, zeci de miniștri, deputați, senatori, ambasadori etc.; **Unic în România** ca jurnalist; 9 fișe în Istoria Jurnalismului din România (Enciclopedia).

c) Transmisiuni directe radio - Tv - ziar, din 32 de țări;

d) Interviuri cu **înalții ierarhi ai bisericii**: P.F. Teoctist, P.F. Daniel, mitropoliți, episcopi; cu Papa Ioan Paul al II-lea, Krakovia.

e) Vicepreședinte al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România și președinte filiala Vaslui (2005-2018). A organizat multiple manifestări social - culturale în județele Iași, Vaslui, Bacău, Galați. Zilele Meridianului, Simpozioane interjudețene, ample acțiuni cultural - științifice și de

popularizare - Gala Ziariștilor (pentru județul Vaslui) și a fost invitat la Craiova, Baia Mare, Iași, Târgoviște, București, Râmnicu-Vâlcea, Timișoara etc.

Traian Băsescu

„Prin activitatea sa, Studioul TV Vaslui a dovedit că opinia publică are nevoie de informare constantă și obiectivă. Sunt sigur că telespectatorii Studioului TV Vaslui se bucură de o radiografie complexă a zonei, a comunității din care fac parte. Societatea românească are nevoie de informație, de seriozitate și dedicație, lucruri pe care colectivul Studioului TV Vaslui le-a dovedit din plin, în toți acești ani.”

***Cu toată aprecierea,
Traian Băsescu,***

Președintele României 2004 - 2014

(„MARIN - 70”, Ed. PIM, Iași, 2011, p. 6)

2. Acțiuni unicate în istoria Vasluiului și nu numai:

Festivalul național Fantastic Dance (1993, Vaslui) + Chișinău, 2 ediții, Festival pentru copii Tip-top-minitop, 2 ediții, Gala ziariștilor, 2 ediții, Omagiu Cărții Vasluiene (2013, 2015, 2017, 2018, 2019), Școala de ziariști pe lângă Tv.V., (peste 500 de persoane), Festivalul Național al Umorului, 1970, organizator, sprijinitor 50 de ani), Revista internațională Meridianul Cultural Românesc, din 8 februarie 2015→, Simpozioane

interjudețene în județele Iași-Vaslui-Bacău-Galați ș.a. **Asociația Creatorilor Vasluieni Vaslui: I. 1971; II. 1999.** Promotor al Curentului Cultural Informațional Vasluian. Reprezintă România la 2 decembrie 2001 la Internaționala Ecologistă; Întâlnire și convorbiri oficiale cu Iosckha Fischer, ministrul de externe german. A avut rol unic de influență asupra destinului unor mari personalități contemporane, Th. Codreanu, Th. Pracsiu, Dumitru Buzatu, Daniela Oatu, Lucian Pârvoiu, Cătălin Striblea, Adrian Porumboiu, Traian Nicola, Dan Ravaru, Val Andreescu etc., etc.

„Dl Dumitru V. Marin se grăbește să trăiască din plin, cu demnitate cât și ce i-a hărăzit bunul nostru Dumnezeu. Este mereu ocupat, în mișcare, multiplicând faptele bune.[...] Ca și mai înainte, se bucură de mult succes și sunt căutate lucrările dumisale care-i reflectă înalta pregătire științifică - e un eminent savant, doctor în filologie.”

*Mircea Snegur,
primul Președinte al Republicii Moldova.*

3. Romancier: Zăpada pe flori de cireș (1999 și 2014 - Ed. a II-a revăzută și adăugită), **OPERA MAGNA 2**, romanul (Pim, Iași, 519 p.) și **proze scurte** în diferite reviste, printre care „Baaadul Literar” (Bârlad) Meridianul Cultural Românesc, Convorbiri literare, Cronica, ș.a.

„Dascăl, publicist, editor, om de comunicare prin radio și televiziune, D.V. Marin este emblematic pentru ceea ce socotesc a fi elita neștiută a țării, cea care modelează mentalul colectiv contemporan, motorul progresului local, adesea necunoscut. Numai că D-sa are și contribuții de valoare națională și este destul de apreciat...”

*Acad. Răzvan Theodorescu,
București
(„MARIN - 70”, Ed. PIM, Iași, 2011, p. 162)*

4. Monografist:

– Liceul „Mihail Kogălniceanu” (1990), monografie la Centenar.

– „Unison Radio Vaslui continuă...” (2000),
prezentare mass-media.

– **MERIDIANUL - istorie a presei locale și a Curentului Cultural - Informațional**, 416 p. (2009);
Premiată de UZPR.

– **Festivalul Național al Umorului „C-tin Tănase”**,
218 p. (2010), monografie culturală;

– **GIURGIOANA - Bacău, Sat, Biserică, Oameni**, 170 p. (2011),
monografie.

– ... 77... **Noduri culturale și răspunsuri amicale**, Iași, 2018, 397 pag.

– **101 vasluieni pentru 100 de ani**, Pim, Iași, 2019, 412 pag.

– **Liceeni la Podu... Bacău** Pim, Iași, 2019, 204 pag.

– **111 valori naționale pentru Vaslui** Pim Iași, 2019,
512 pag.

– **Festival semicentenar: 50 pentru 50(!) / F.N.U.C.T./ – Memorialistică jurnalieră** – Pim, Iași,
2020, 332 pag.

– **Bătălia pentru Vaslui: 222... Printre noi (!) – (Istorie culturală)** – Pim, Iași, 2020, 740 pag.

„D.V. Marin este un foarte bun profesor (atâția alții o spun) de peste 40 de ani, este un lider de presă al ultimelor 2 decenii (și a avut cu ce), este un iubitor al Bârladului, este un întreprinzător de succes, un personaj de excepție în cadrul Curentului Cultural - Informațional pe care-l susține personal și prin cărțile sale tipărite[...] ne-am întâlnit pe tărâmul cercetării, al afecțiunii pentru Bârlad, al activității literare, ca etnologi, el fiind menționat în Dicționarul etnologilor din toate timpurile și iată, mi se pare că rămâne un exponent al presei meleagurilor moldave cu mai multe mențiuni în Istoria presei românești”

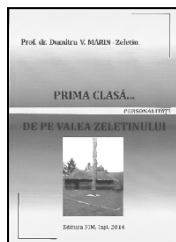
*Acad. prof. dr. C.D. Zeletin,
medic, biofizician, poet, eseist (m.18.02.2020).*

*(prin telefon, luni, 28 martie 2011)
(„MARIN - 70”, Ed. PIM, Iași, 2011, p. 180)*

5. Contribuții științifice:

– **Cu Eminescu, Dascăl de suflet - Studii și adnotări istorico-literare**, 172 p. (2013): D. Cantemir, V. Alecsandri, I.L. Caragiale, M. Eminescu, T. Pamfile, N. Stănescu, V. Silvestru, Gr. Vieru etc. - monografie și dicționar.

– „*Meridianul: Filă din Istoria Presei locale și naționale*” (2009), extras.

– **PRIMA CLASĂ... / PERSONALITĂȚI DE PE VALEA ZELETINULUI**, 330 p. (2014);

– D.V. Marin, „**Noi perspective asupra operei lui Ștefan Zeletin**” în vol. cu același nume, coordonatori Ionuț Horeanu, Horia Pătrașcu) Ed. Junimea, Iași, 2014.

– D.V. Marin, **Mihai Eminescu, în starea lui de azi**, Iași, 2017.

– **OPERA MAGNA 1** (Folcloristica), Pim, Iași, 2020, 614 pag.

– **OPERA MAGNA 2** (Roman), Pim, Iași, 2020, 516 pag.

– **OPERA MAGNA 3** (Contribuții de lider cultural), Pim, Iași, 2020, 510 pag.

– Numeroase Editoriale și articole din *Meridianul Cultural Românesc* și *Meridianul de Iași – Vaslui – Bacău*.

„*Lui Dumitru Marin, tecucean ca și mine, cu urări de succes în munca sa științifică*”

*Academician Iorgu Iordan,
MEMORII, (1977)
ianuarie 1977*

Editorialist: Editoriale, articole, eseuri, Pim, Iași, 2018, 184 p.

6. Istorie culturală:

– **Tv.V. - 15... explozia**, 556 p. (2006), istorie, cultură, roman picaresc;

– **Tv.V. - Vaslui - România - Europa**, 256 p. (2011), istorie, mijloace mass-media, autoritate.

- 25 - TV.V. (Istorie și cultură), 322 p. (2015), volum aniversativ despre Grupul de Presă și apariția TV.V.
- 75 D.V. Marin – Istorie, cultură, jurnalism, Pim 2016, 166 p.
- ...77... Noduri culturale și semne amicale, Pim, Iași, 2018, 398 p.
- 101 vasluieni, pentru 100 de ani./Valori identitare, Pim, Iași, 2019, 402 pag.
- 111 valori naționale dintr-un secol pentru Vaslui, 2019, 512 p..
- Bătălia pentru Vaslui: 222... Printre noi (!) – (Istorie culturală) – Pim, Iași, 2020, 740 pag.

”Stimate domnule Marin [...] doresc să îmi exprim satisfacția de a vedea, în activitatea gazetărească și civică a domniei voastre, confirmarea convingerilor de care am fost animați, în zilele dificile de după Revoluția din Decembrie 1989, toți cei care am pus bazele unei României democratice.”

*Ion Iliescu,
Președinte de Onoare al P.S.D.
Președintele României 1989 - 1996, 2000 – 2004*

7. Istoria învățământului:

- „Evoluția învățământului vasluian până la 1859” (1980), extras + volum;
- „170 de ani de învățământ public la Vaslui” (2011), extras. Numeroase simpozioane în județele Moldovei.
- **ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI MERIT VASLUIAN - Eșantion din învățământul românesc (I)**, ed. PIM, Iași, 2016, 154 pag.
- Sute de articole în Meridianul de Iași-Vaslui-Bacău.
- Zeci de articole în Meridianul Cultural Românesc.

„...meritul ctitorului acestui mozaic cultural, profesorul doctor

Dumitru Marin, este unul remarcabil. Împreună cu o sumă de contributori de elită fiecare număr prin paginile sale se constituie într-o adevărată frescă a tinereții, vigorii și creativității pe care această străveche cultură o dovedește.. Distribuția ei în cele patru zări poate deveni un mesager a ceea ce Eminescu, și nu numai el, considera

că ar fi misiunea istorică a românismului.”

*dr. în medicină Valeriu LUPU,
critic literar - Vaslui
(M.C.R. nr. 5/ 2016)*

8.Etnografie și folclor:

– **Tudor Pamfile și Revista „Ion Creangă”**, (etnofolcloristică) 294 p. (1998), curentul arhivistic; „*contribuie la recuperarea integrală a acestui prețios element de patrimoniu*”... - Iordan Datcu, „Dicționarul etnologilor români” (p. 65).

– „*Considerații privind cântecul popular*” (1974), extras; primul studiu de gen.

– „**Importanța Revistei „ION CREANGĂ” în folclorul românesc**”, teză doctorat (1998), ample noutăți și documente inedite.

– **OFIȚERUL FOLCLORIST, Medalion istorico-literar, M.C.R., anIII, nr. 1 (9),2017, p123-124.**

– **Bârlad-Vaslui/Pamfile-Marin/destine istorice**, Pim, Iași, 2017, 184 p.

– „**Curentul Cultural - Informațional**” (serial 2011 - 2016 în ziarul Meridianul);

– **OPERA MAGNA 1** (Folcloristica), Pim, Iași, 2020, 614 pag.

– Articole, reportaje, editoriale în principale ziare și reviste ale vremii.

„Dumitru V. Marin a dovedit ambiții mult mai mari decât

cercetarea etno-folclorică, aspirând a fi polivalent: om politic (consilier județean și candidat la alegerile de primari din partea PNL), ziarist, prozator (autor al unui roman sentimental, cu titlu metaforic, Zăpadă pe flori de cires), întemeietor al unui trust de presă, Cvintet TE-RA (cuprinzând televiziune, radio, ziar)... Dumitru V. Marin nu s-a mulțumit însă nici cu a fi un abil om pragmatic, reușind să reziste intemperțiilor din presa postdecembristă, ci s-a

încercat să și teoretizeze inițiativele sale culturale, considerând că a pus umărul, și pe această cale, la întemeierea unui „curent cultural informațional” în județul Vaslui, aproape unic în țară...”

*Prof. dr. Theodor CODREANU,
scriitor, critic literar*

9. Reportaje și memorii de călătorie:

– **Editoriale valabile din vremuri regretabile**, 258 p. (2013), texte variate, considerații socio - economice; Premiata de UZPR în 2014.

– **„Spirale” internaționale - Vasluieni pe spițe din roata istoriei**, 208 p. - (2013), vultele muncii de jurnalist;

– **PRIMARI, ca niște oameni acolo, și ei**, 338 p. (2014). Interviuuri cu 50 de primari ieșeni.

– **Ceaușescu - Bănescu - Mitterand - Snegur - Iliescu - Lucinski - Constantinescu - Regele Mihai I, - evocări de reporter** - 188 p. (2014). Interviuuri cu 9 președinți de stat, prim-miniștri, capi ai bisericii.

– **Jale și eroism românesc la Cotul Donului... și după!/Unice performanțe jurnalistice/** Ediția a I-a, Pim, Iași 2019, 274 pag. și Ediția a II-a, Pim, Iași, 2020, 305 pag.

„Numele prestigiosului profesor doctor DUMITRU V. MARIN

este legat pe veșnicie de cultura județului Vaslui, întrucât el a fost cel care mulți ani a asigurat în această zonă o activitate cultural-istorică, jurnalistică și etnografică extrem de consistentă. Distinsul Profesor este cel care a lucrat mereu la zidirea fundamentelor culturale ale cetății Vasluiului și, în general, ale județului Vaslui, contribuind la cristalizarea unui spirit autohton și la

afirmarea unor personalități culturale locale, fapt pentru care oricând el își merită lauda și cinstirea noastră, a tuturor. Azi și mâine.”

*dr. în istorie Laurențiu CHIRIAC - Vaslui
(M.C.R. nr. 5/ 2016)*

10.Editor: - Tudor Pamfile - Basme (1976);

- Ziarul Meridianul (1996 →), Teleradioeveniment (1993/94)

- T.V.V., Unison Radio Bârlad și www.tvv.ro (1990 →)

- Revista Meridianul Cultural Românesc (1 febr. 2015→) -

director-fondator, editor, critic literar;

- Revista Onyx - revistă de literatură, civilizație și atitudine, director, editor, redactor. (2014)

„Mare mi-a fost bucuria când m-a anunțat că intenționează să

scoată o revistă intitulată „Meridianul Cultural Românesc”, ceea ce s-a și întâmplat începând cu anul 2015, [...], cu o tematică interesantă, captivantă și diversificată, aflându-mă și eu printre autorii articolelor de biologie. Văzând ce probleme abordează revista, m-a interesat cine

este directorul. După cele citite, pot afirma că este o personalitate marcantă a Culturii românești, un om de aleasă ținută intelectuală, o figură reprezentativă a ziariștilor vasluieni și români, un scriitor cunoscut și apreciat pentru întreaga sa activitate editorială, în toată lumea.”

15 martie 2016

Academician Constantin Toma

Profesor la Facultatea de Biologie Iași.

11. Constructorul și îndrumătorul!

La consfătuire,
Onești, 1971

– Construirea școlilor din Stejarii-Iași, Măcărești-Iași, a Școlii noi din Văleni-Vaslui și stadionul local,

– Coordonator la construirea Căminelor Culturale de la Berezeni, Dragomirești, diriginte de șantier la Casa de Cultură Vaslui,

– Coordonarea lucrărilor la amplasarea Statuiei lui Ștefan cel Mare de la Băcăoani - Vaslui. A prezentat Statuia în fața lui N. Ceaușescu, Casa Scânteii, București, 1973.

– Sprijin la turnarea filmului Ștefan cel

Mare – Vaslui

– Introducerea Cataloagelor alfabetice și tematice, a Clasificării zecimale în Biblioteci, ca inspector de specialitate între 1970-1974 la C.J.C.A. Vaslui,

– Înregistrarea fonetică a primelor 3 ediții ale F.N.U.C.T. (Festivalul Umorului)

– Ca antrenor, formarea echipei de fotbal jr. Moldosin-Vaslui, arbitru de fotbal între 1974 – 1979.

– Concurent, medaliat cu aur, argint, bronz, la lupte libere (Pașcani), oină, volei și alte jocuri sportive (Iași), aruncarea greutății, Iași, vicecampion național la lupte, Iași, 16 dec. 1962. În toate cazurile și conducătorul echipelor.

– Instructor de formații și ansambluri artistice, cu rezultate regionale, din jud. Iași și Vaslui.

– Creatorul și conducătorul singurei școli de presă din jud. Vaslui, circa 500 de candidați pe lângă Tv. Vaslui între 1990 – 2019.

– A condus cenacluri literare, cel mai cunoscut „Mugurel” 74 (15 ani), cel mai reprezentativ (Cenaclul) „Asociația Creatorilor Vasluieni” (A.C.V.), 1966 și după 1989.

– A îndrumat zeci de ani elevi la Sesiuni Științifice, întorși numai cu Locul I. A lansat poeți și scriitori de valoare națională.

– A fost organizator la Festivalul Umorului „C. Tănase” Vaslui, primele 3 ediții (1970 - 1974), a organizat 3 ediții ale Festivalului

Fanfarelor, Vaslui, 1971, 1972, 1973; a organizat 2 ediții ale Festivalului Național de dans modern Fantastic Dance, 1993, 1994; printre organizatorii Festivalului Obiceiurilor la Vaslui, la începuturi; a inițiat și organizat Gala ziariștilor profesioniști, 2 ediții, și 2 „județene” Cupa TVV la fotbal; Festivalul Tip-top minitop, două ediții; foarte multe Simpozioane interjudețene; a organizat și condus 6 ediții ale Simpozionului Național „Omagiu Cărții Vasluiene” (2013, 2015, 2017, 2018, 2019). A scos 3 reviste, 2 ziare, 2 posturi de radio și 1 TV (și online); 31 (azi, 40) de cărți tipărite.

„Renumitul Albert Einstein, născut la ULM – deci pe malurile Dunării spunea: „Încearcă să fii un om de valoare și mai puțin un om de succes“

Cu o astfel de gândire, am avut ocazia să cunosc și eu, un adevărat om de valoare culturală! Vorbesc despre Dl. Prof. Dr. Dumitru V. MARIN din VASLUI, Director-Fondator al Revistei “MERIDIANUL CULTURAL ROMÂNESC” – în lb. germană:

RUMÄNISCHER KULTUR MERIDIAN”

Georg Barth, 22.02.2017, Passau, landul Bavariei, Germania

SCRISOARE DIN BAVARIA

Du bist so etwas Besonderes,
Du bist der Beste,
drum feiern wir heut zusammen
zu Deinem Feste.

Happy Birthday und moege Dein Tag, so werden wie Du, ein Unikat.

Stimate D-le Director general, Prof. Dr. Dumitru V. MARIN

Cu ocazia zilei dvs. de naștere, am început această scrisoare cu unele versuri în lb. germană. Astfel am considerat eu, că meritati pe deplin, respectul nostru – alături de urări de bine, la care se mai adaugă tradiționalul românesc „LA MULȚI ANI”!

A fi ceva deosebit,
a fi cel mai bun,
iață motivul ptr. care
sărbătorim împreună cu dvs.

La Mulți Ani și să fie ziua unică precum și dvs. un unicat !

Deci, am făcut tot posibilul ptr. a traduce textul din lb. germană în lb. română. De ce folosesc în ambele limbi cuvintele „deosebit, cel mai bun, unicat”?
Fiindcă (și) sunteți... acesta este adevărul sau altfel spus „situația actuală”!
Este o confirmare din partea mea, este o dovadă în plus a înaltului spirit cultural românesc, dar și de mult profesionalism jurnalistic și organizatoric, de care dați dovadă zi de zi, precum și în fiecare săptămână, totul, de foarte mulți ani.

Cred că mai trebuie să adaug ceva.
Vă doresc în aceste vremuri grele – MULTĂ, MULTĂ SĂNĂTATE!

Cu deosebită stimă și foarte mult respect

Georg BARTH – Germania – aprilie 2020

12. Important om politic în jud. Vaslui, 1989 - 2016: președintele Federației Ecologiste din România, filiala Vaslui, 18 ani, a Partidului Verde în prezent; **Consilier județean 5 mandate**, Candidat la Senat, Camera Deputaților, Consiliul Județean, Consiliul Local, Primăria Vaslui, vicepreședinte al Acțiunii Populare, propus de liberali candidat la Primăria Vaslui în alegerile din iunie 2008. Multiple prezențe naționale și internaționale culturale și politice. Contacte, interviuri și colaborări cu toate marile personalități politice și culturale naționale ale timpului (1990 –).

„L-am cunoscut pe profesorul dr. Dumitru Marin cu ocazia unei întâlniri la Vaslui cu reprezentanți ai societății civile și simpatizanți ai Convenției Democratice, înainte de alegerile din 1996, când i-am acordat și un interviu pentru postul de radio și televiziune pe care îl conducea.

Pe vremea aceea, Vasluiul era considerat un fief absolut al PDSR-ului, era numit „județul roșu” și a avea alte opinii decât majoritatea însemna un act de curaj. Era vorba de curajul unui om care înțelesese să facă presă adevărată, dar în același timp angajată în slujba unor valori democratice în care credea... Bun organizator, activ și integrat în comunitate...”

*Prof. dr. Emil Constantinescu,
Președintele României 1996 - 2000
(„MARIN - 70”, Ed. PIM, Iași, 2011, p. 7)*

13. Acțiuni culturale interjudețene și naționale:

- Interviuri la Televiziunea Canadiană, B.B.C., Televiziunea Națională din Chișinău, Captalan, Tele 7 abc, Deutsche Welle, Vocea Americii etc.

- Pagini speciale în „Evenimentul Zilei”, alte articole în „Deșteptarea”, „Ziarul de Bacău”, „Tecuceanul”, „Booklook”, „Meridianul Iași-Vaslui-Bacău” ș.a.

– Acțiuni culturale 2014: **Omagiu Cărții Vasluiene** - Vineri, 25 octombrie 2013; Simpozioane Interjudețene: **Românești** - Miercuri, 15 ianuarie 2014; **Hârlău** - Joi, 23 ianuarie 2014; **Prisăcani** - Joi, 30 ianuarie 2014; **Bârnova** - Miercuri, 27 februarie 2014; **Bârlad** - Joi, 13 martie 2014;

Simpozion MARIN 70 - Gelu Bichineț, D.V. Marin, Levente Csaba Szekely, Alexandru Ionescu, Adi Cristi, Corneliu Bichineț

Iași - Colegiul „Costache Negruzzi”, Luni, 7 aprilie 2014; **Ivești** - Luni, 21 aprilie 2014; **Podu - Turcului** - Joi, 29 mai 2014; **Iași** - Vineri, 30 mai 2014, Univ. „Al. I. Cuza” (Ștefan Zeletin); **Prisăcani** - **22 - 24 august 2014**; **Ciorțești** - **29 și 30 august 2014**; **Lungani** - **Marti, 23 septembrie 2014 altele în 2015-2016**; **Bacău** - Colegiul Național „Gheorghe Vrânceanu”, Vineri, 10 octombrie 2014; **Țepu - Galați**, Duminică, 26 octombrie 2014; **Sat Frumușelu, com. Glăvănești, jud. Bacău** - Sâmbătă, 8 noiembrie 2014; Băcani - Vaslui, (28.11.2015), **Omagiu Cărții Vasluiene, Ediția a II-a** - Luni, 26 octombrie 2015. **Colegiul Național „Costache Negruzzi” Iași** - 29 ianuarie 2016 („Iași - Meridiane Culturale”); **Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu”, Colegiul Economic „Anghel Rugină” și Liceul Tehnologic „Ion Mincu”** - Vineri 15 ianuarie 2016 („Simpozion „Mihai Eminescu în liceele vasluiene!”). Orele 10:00, 13:00, 16:00 - Întâlniri cu redactorii Grupului de presă, ALPI și scriitorii din Bacău. **Colegiul Național „Vasile Alecsandri” Bacău** - vineri, 1 aprilie 2016 (Simpozion Interjudețean - Lansare Revista M.C.R. nr. 5, volumul „Învățământ și merit vasluian”, „25 - TV.V. - Istorie și cultură”). Joi, 21 aprilie 2016, **Simpozion Național „D.V. Marin și contemporaneitatea” – Vaslui**. „**OMAGIU CĂRȚII ȘI CULTURII VASLUIENE**, ed. a III-a, vineri, 5.05.2017, Centrul Cultural „Alexandra Nechita”, Simpozion Național (partic.din Bacău, Iași, București, Slobozia, jud. Vaslui).

Aniversarea Meridianului... la 20 de ani, 26-27 sept. 2016, la Vaslui (Biblioteca Județeană), Iași (Colegiul Național NEGRUZZI), Vaslui, Liceul Ștefan Procopiu (oct. 2016). Lansare M.C.R. la Iași (Lic.

Negruzzi, C.C.D. ș.a.), 2016, 2017, Bacău, Bârlad, Huși, Vaslui, 2018, sept. Vaslui.

LANSAREA M.C.R. în adunări publice, cu mii de participanți, Băcani, Bogdănești, Bălțați (Iași), Lungani (Iași) Duda Epureni, Vaslui și alte 8 localități, în 2018.

Lansări repetate, în ultimii 6 ani, la ALPI, Iași.

„MERIDIANE CULTURALE LA IAȘI - Luni, 27.03.2017 s-a desfășurat la Iași, la Casa Corpului Didactic, lansarea numărului (comasat) 7-8 din Revista deja celebră, **MERIDIANUL CULTURAL ROMÂNESC**, revistă care apare, prin străduința exclusivă a directorului grupului de presă **CVINTET TE-RA**, prof. dr. **DUMITRU V. MARIN**. Revista beneficiază de un colectiv redacțional ales: profesori, oameni de cultură și știință.

Încep cu gândurile noastre de gratitudine pentru efortul de a veni la Iași, pentru atmosfera culturală creată, prin prezența scriitorilor și oamenilor de cultură în mijlocul elevilor, aflați în **SĂPTĂMÎNA ALTFEL**, participanți la manifestare, dar mai ales prin poarta deschisă pentru tinerele talente din diversele școli ieșene implicate.

Spre deosebire de evenimentele exclusive dedicate Colegiului Național "Costache Negruzzi", au venit la manifestarea, organizată în parteneriat cu Casa Corpului Didactic "Spiru Haret" Iași: "Liceul Tehnologic de Mecatronică și Automatizări", profesor - coordonator Alina Teodora Vartolomei, Colegiul Tehnic "Gheorghe Asachi", coordonator bibliotecar Oana Epure, Școala gimnazială "Ion Creangă", coordonator profesor Alina Fîntînaru, Școala Normală "Vasile Lupu". Am admirat, așadar, elevii îndrăgostiți de poezie, de la clasa a VII a, liceu, pe care nimeni nu i-a obligat să se implice! Au făcut-o de bună voie! Câștigul a fost în totalitate al acestor copii!

Scriitorii prezenți au făcut o atmosferă de zile mari,.

Prof. dr. Dumitru V. MARIN a prezentat, modest, propria activitate, elevii receptând mesajul prin care munca te susține în viață iar din punct de vedere patriotic, apărarea Limbii Române, în țară și străinătate, poate deveni o deviză de viață!

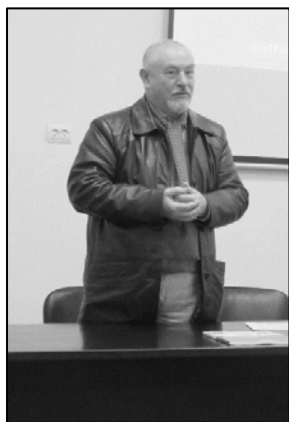
„Să știți că aveți o șansă nemaipomenită să participați la un

eveniment cultural. Dați-mi voie să vă spun că mă simt ca și dumneavoastră elev. Să nu creadă cineva că noi, cei prezenți aici, suntem „bătrâni”. Nu! Noi suntem tot tineri, dar unii de mai multă vreme. Cel mai tânăr dintre noi este profesorul Mircea Varvara, fostul meu profesor de acum mulți ani. Când l-am anunțat astăzi, a zis: „Domnule,

vin!” Mulțumesc domnule profesor, pentru că, prin prezența dumneavoastră alături de mine, aici, mă simt la vârsta celor tineri, din aceasta sală. Printre altele, țin să vă spun că noi trăim o vreme în care se petrece așa o transformare a limbii române încât ea va dispărea. Academicianul Eugen Simion spunea că în vreo 200-300 de ani, vor mai exista două sau trei limbi pe pământ. Eu spun că în mai puțin de 30 de ani va fi așa o modificare de nu ne vom înțelege între noi. Scrie și în ziarul Meridianul că Mihail Sadoveanu, acum 100 de ani, se mai înțelegea cu românii lui dar nu s-ar înțelege cu noi nicidecum pentru că opera lui a devenit operă de arhivă, nu este funcțională la ora actuală ca model de limbă. Unii vorbim de poezii actuali, alții de scriitorii actuali

dar ne place, mie cel puțin îmi place, să vorbim despre scriitorii care apără limba română, pentru că de când este limba română, de 2000 de ani, niciodată nu au fost mijloace de influențare așa de agresive ca cele de astăzi. Altădată, noi românii aveam un cuvânt care ne caracteriza: „Bă, mergi acasă? - Îhî” Îhî era acceptul. „Acum, ești bine? - Ok” prin urmare sunt multe, multe exemple care arată că limbajul din calculator, dacă nu-l știi, nu știi o brumă de engleză, nu ai ce căuta pe-acolo. Asistăm și la pericolul dispariției poporului român, din care peste 3 milioane au șters-o peste granițe și deși în mintea lor există materie cenușie, eu am niște elevi de-ai mei poeți - buni poeți, s-au dus să măture prin Roma și prin alte părți. Noi încercăm prin revista **MERIDIANUL CULTURAL ROMÂNESC** să diminuăm acest pericol. Revista **MERIDIANUL CULTURAL ROMÂNESC** se duce în 23 de capitale europene, în vreo 250 de locuri din România și recordul pe care de asemenea îl invoc, avem 73 de scriitori din străinătate și în total 292 de colaboratori. În vecii vecilor n-o să mai întâlnești așa ceva. Orice revistă din țara Românească se chinuie între 20 și 40.” a spus prof. dr. Dumitru V. MARIN.

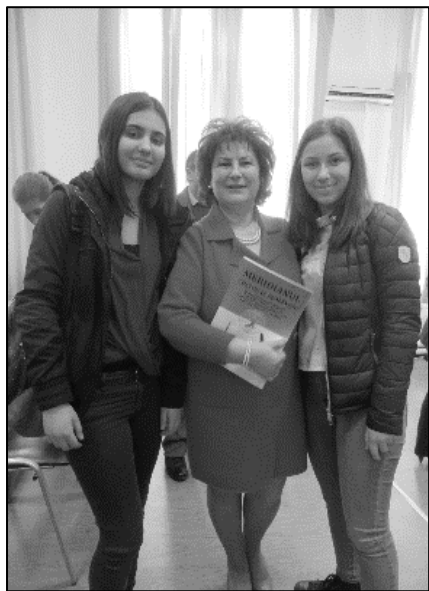

Comandorul de aviație, MIHAI BATOG BUJENIȚĂ, a vorbit despre misiunea deloc ușoară, dar cu multă noblețe sufletească, de a scrie o revistă, de a lansa în paisprezece țări și ne-a invitat la sedințele Cenaclului “Păstorel”, invitație pe care o vom onora. „Onorat auditoriu ca să scoți o revistă trebuie să fii nebun. Unii din acei frumoși nebuni, nu prin ei înșiși ci prin faptele lor este domnul profesor. Ai de luptat cu tot felul de adversități, invidii, răutăți, tot ce umple paharul mâhnirii noastre, în această lume. Îți vor trebui bani ca să scoți revista, timp, muncă, asiduitate dar mai ales, niște oameni pe care să-i convingi, cei care fac parte din colegiile de redacție, pe care să-i convingi că tu vrei, poți și meriți. Ei bine, în acest sens domnul Marin a cucerit. E destul de dificil totuși să aduni un colectiv de oameni de valoare. Aici sunt și profesori doctori universitari și doctori în științe, oameni cu titluri, cu profesii deosebite cu toate onorurile pe care societatea le dă celui care produce ceva. Nu mă voi lăuda ce titluri am

eu, pentru că sunt cu mult în urma domnului Marin, vă va spune el și o parte dintre ale lui sunt și ale mele. Nu uitați să râdeți. Râsul nu îngrașă, nu are E-uri, vă menține tonusul, vă menține înălțimea spirituală la care fiecare dintre noi trebuie să fie. Ignorăm în bună măsură problemele care ne pot afecta. De aceea, eu, vă invit întotdeauna la Cenaclul nostru. În fiecare duminică, la ora 10, la Biblioteca Județeană. Ne-au venit niște moșnegi acolo și ne simțim ferice pentru că în primul rând comunicăm. Este foarte importantă comunicarea pe care am redus-o cu toții la eternul „like”, „share”. Oameni buni, comunicarea este între oameni, prin cuvânt, prin expresia figurii.” a spus Mihai Batog BUJENIȚĂ.

Au recitat, la manifestare, poetul VASILE LARCO și actorul EMIL GNATENCO, oameni de o sensibilitate de nedescris, dăruți de Dumnezeu cu transmiterea mesajului poetic, rupt de realitatea cotidiană, mesaj care te înalță și transpune într-o lume mai bună. Vă mulțumim!

Printre alți participanți de seamă au fost poeta și pictorița Viorica Bordianu, soții Valentina și Valeriu Lupu și profesorul Mircea Varvara.

Eleva NAOMI RANGHIUC a citit din propriile creații. Pregătită de profesor Alina Fîntînaru ,de la Școala gimnazială Ion Creangă din Iași ne-a făcut să vedem că misiunea de dascăl se împlinește dacă elevii noștri sunt receptivi, deschiși ideilor frumoase, ca Naomi.

Elevul PĂDURARIU ȘTEFAN RADU, pregătit de dna bibliotecară Oana Epure, de la Colegiul Tehnic “Gheorghe Asachi” a citit din propriile creații transpunându-și ideile prin care receptează lumea în care trăiește iar elevele Liceului “Mihai Eminescu”, COMANDATU CLEMENTINA și HRESTIC MARIA

LUIZA au recitat din cel mai recent număr al revistei **MERIDIANUL CULTURAL ROMÂNESC**.

Activitatea s-a încheiat cu elevul ALEXANDRU URSACHE, pregătit de profesor CLAUDIA MARTINICĂ, care ne-a cântat și încântat cu un cântec românesc pe care regret că nu îl pot expune în aceste rânduri decât ca dăruire la cel mai mare potențial pe care îl poate avea un copil de 9 ani. Îl felicităm și sperăm să-l vedem pe marile scene ale orașului cât mai curând.

Cuvântul meu de mulțumire îi este adresat dlui director al Casei Corpului Didactic "Spiru Haret" Iași, SILVIU IORDACHE, pentru facilitarea întâlnirii unor generații diferite întru același scop: Dragostea pentru Limba Română!

Vă mulțumim tuturor și urăm Revistei Internaționale **MERIDIANUL CULTURAL ROMÂNESC** cât mai multe și frumoase numere!

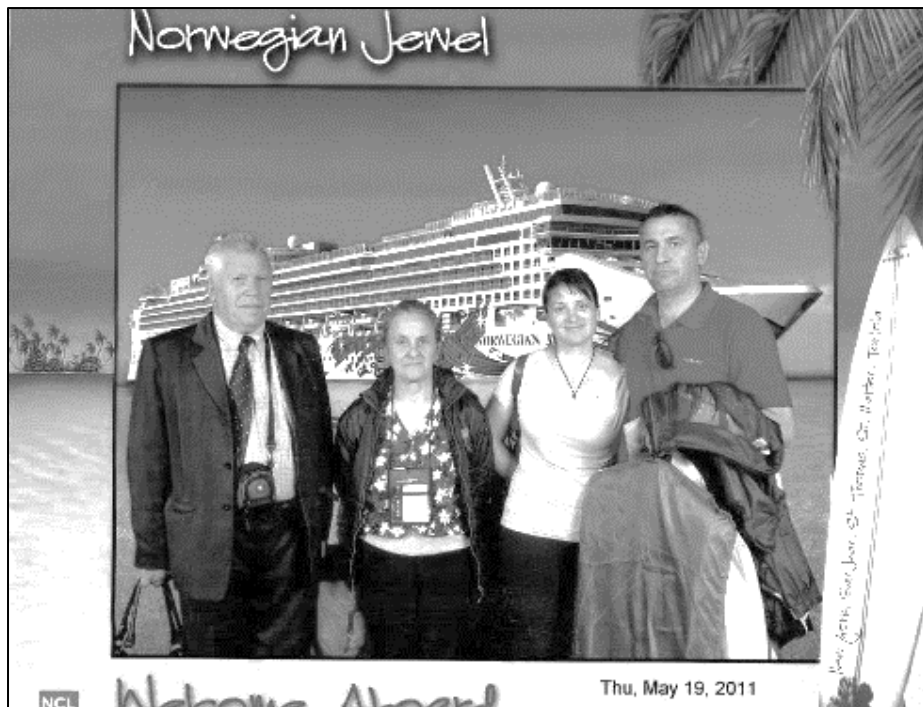
A consemnat,
Prof. dr. Monica Luminița COZMEI"
Articol apărut în ziarul Meridianul
de joi 30 martie 2017

„Un om fără odihnă și fără astâmpăr, pe care l-am cunoscut în anii de după Revoluția din 1989, unul dintre cei condamnați să construiască.”

jurnalist, Alexandru
Mironov,
scriitor, fost ministru
(„MARIN - 70”, Ed. PIM,
Iași, 2011, p. 73)

14. Reprezentări internaționale, Depart. Tourrenne

(Reprez. grupului de la Miclești, jud. Vaslui, interviu cu Prefectul, manifestare Cult. la Casa de cultură din Neuille Pompiere de lângă orașul Tour), Strassbourg (1999, cu grupul, primit de Secret.gen al Comisiei Europene, Marie Trautman, interviu și dineu oferit in sala de festivități a Primăriei din Strassbourg) Budapesta (2 dec. 2001, Internaționala Ecologistă, președintele delegației ecologiste românești. Tratatative de 2 ore cu președintele ecologist german și Ministru de Externe, Ioscha Fischer, Hotel Budapesta), Montreal (Invitat al Televiziunii Canadiene), Chișinău (Participant-invitat la Congresul ecologiștilor de către președintele Ioan Dediu, Discuții ample la Ministerul Culturii cu Ion Ungureanu, Stabilirea legăturii cu Nicolae Dabija, președ. Uniunii Scriitorilor din Moldova, materiale de presă și protocoale semnate, Uniunea Ziariștilor din Balcani (Timișoara, printre inițiatori și primii semnatori), Transnistria (Tighina, Dubăsari, Soroca, în timpul luptelor declanșate după vizita lui Ion Iliescu și Adrian Năstase, urmate de autoproclamarea

Independenței Republicii Transnistriene. Interviu cu președintele Igor Smirnov).

Relație de prietenie specială cu Președintele Republicii Moldova, Mircea Snegur de mai multe ori intervievat.

Filmări și transmisii în direct din 32 de țări. Recunoaștere internațională confirmată prin M.C.R., unde colaborează 76 de scriitori străini. Prezență activă în mediul VIRTUAL și Cenaclul internațional Destine literare, Montreal. Membru ASRAN.

„Dumitru Marin, a avut prioritate în mass-media vasluiană, iar eu cred că și în cea din toată Moldova de dincoace și de dincolo de vremelnica graniță”

*prof. dr. Mihai Miron
Meridianul..., aprilie 2016*

15. Referințe:

- **MARIN 70 - Volum omagial**, 210 p. (2011);
- **MARIN D. V. - Opera în câmpul critic și valoric**, 202 p. (2013).
- **Iordan Datcu - Dicționarul etnologilor români**, Ed. SAECULUM I.O., București, 1998: MARIN, Dumitru V., pp. 65 - 66;
- **Istoria Jurnalismului din România în date**, *Enciclopedie cronologică*, ed. Polirom, Volum coordonat de Marian Petcu (pag. 514, 655, 902, 910, 930, 936, 945, 965 și 1002).
- **Enciclopedia Personalităților din România**, ed. a V-a, 2010, Hubners Who is Who, p. 790.
- **Personalități băcăuane**, vol. VII, Cornel Galben, 2014 pag. 142-149;
- Alte dicționare ale personalităților în județele Vaslui, Galați, Bacău, total **13**. Alte reviste și ziare.
- Biblioteca județeană Vaslui: **Biobibliografie „DUMITRU V. MARIN la 70 de ani”** (2011);
- Biblioteca județeană Bacău - Catalog internațional - **Geografie spirituală; D.V.Marin**.
- Vasile Ghica - **„Nasc și la Tecuci oameni”**. (Tecuci), Dicționar personalități (2008).
- **Monografia Popricani, jud. Iași - 18 noiembrie 2013**.
- **MARIN D.V. CONTEMPORANUL NOSTRU** (virtual, 2014).– **75 - D.V. MARIN (istorie - cultură - jurnalism), Volum omagial**, ed. PIM, Iași, 2016.

- Uniunea Ziariștilor Profesioniști - **Dumitru V. Marin - Om, operă, prezentă** - Ed. PIM, Iași, 2015 (92 pag. - reeditare 72 pag.).
- Uniunea Ziariștilor Profesioniști - **Operă și viață pentru Vaslui - România/ Dumitru V. Marin** - Ed. PIM, Iași, 2015 (52 pag.).
- B. Negoescu, (Benone Neagoie) **Tinerete fără bătrânețe**, Revista UZPR, nr.3/vară, 2016, p.25.
- **Supliment omagial literar – artistic, cu amici / La mulți ani, D.V.M -75, Pim,2016, 80 pag.**
- Articole omagiale și de analiză în Meridianul Iași-Vaslui-Bacău, în M.C.R., Deșteptarea - Bacău, BZI Iași.
- **C. Galben, Personalități băcăuane, DUMITRU V. MARIN**, Ateneu, nr.561, an 53, mai 2016, p.23, 2016
- **Ioan Dănilă, Limba ce-o vorbim...**, Deșteptarea, an XXVI, nr.7615/29.04.2016
- **Meridianul de Iași-Vaslui-Bacău**, în multe ediții, începând cu 1996, 26 septembrie.
- Ion N. OPREA **Dumitru V. Marin, DVM, de la un timp DVMZ – 75**, Luceafărul, Anul 8 - 2016, 27 aprilie, 2016.
- Materiale omagiale în M.C.R, Meridianul și alte publicații.
- Constantin Chirica, **Măcărești**, file de istorie, ed..Samia, Iași, 2013, 248 pag.
- **111 Valori naționale pentru Vaslui**, Ed. PIM, Iași, 2019, 512 p.
- Recorduri, recorduri, numai ...recordurile, pentru memoria istoriei**, pliant, 3000 ex.,2018.
- **Bătălia pentru Vaslui**, Edit. Pim, Iași, 2020, 740 pag.

„...prin grația netului l-am cunoscut pe domnul D.V. Marin care în meseria mea de inginer este acronimul nelipsitului instrument Digital-Volt-Metru. În cazul editorului din Vaslui, electronica este înlocuită cu o vastă activitate intelectuală, publicistică, didactică, posturi de radio, Director în presă etc... iată o biografie impresionantă și bogată la extrem.”

Cu amicitie, Adrian GRAUENFELS, ASILR – Israel

●

Despre OPERA MAGNA I – II – III, (1 noiembrie 2020):

„Gigantic, titanic, magnific,
istoric, cultural, justițiar,
recunoscător, dăruitor, impunător,
înălțător, grațios și sincer înțelept
părinte, o adevărată horă
românească!”

●

munciți foarte mult.”

„Sunteți la înălțime! Ca de
obicei, numere foarte bune. Se vede că

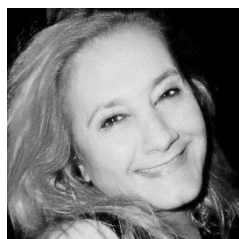
26 noiembrie 2020

Ben TODICĂ – Sydney, Australia

●

„Dragi prieteni,

apare iarăși caruselul festiv al lui „Scriviamo...” (Să scriem),

prieteni autori au colorat poezia cu o mie de
nuanțe, întotdeauna sunt atât de mulți care își
doresc să fie prezenți pe aceste pagini... La noi în
Italia unde grupul trăiește, aceasta a devenit o
întâlnire prestigioasă, atât de mulți, poate prea
mulți, ar dori să-și pună semnătura sub poemele
publicate! Se știe că acest lucru nu este posibil
pentru toți deodată. Din nou mulțumim editorului pentru spațiul
acordat, noi, din partea noastră, încercăm să oferim ce-i mai bun. O
lectură plăcută! Ne veți citi atât în italiană, cât și în română.
SCRIVIAMO se extinde cu fiecare zi mai mult. Vă îmbrățișez și pe
curând.

Daniela STRACCAMORE – Italia, Scriviamo, Roma

(traducere în lb română: Rodi Vinau)

(M.C.R. nr.11/2017, p. 22)

●
„Stimate domnule profesor,
Ce bucurie să vă vedem și să vă auzim sâmbata trecută!

Și ce bucurie să primesc acest număr de excepție al **MERIDIANULUI CULTURAL ROMÂNESC!** Excepționala publicație, de înaltă ținută culturală și mare complexitate.

Felicitari din suflet!

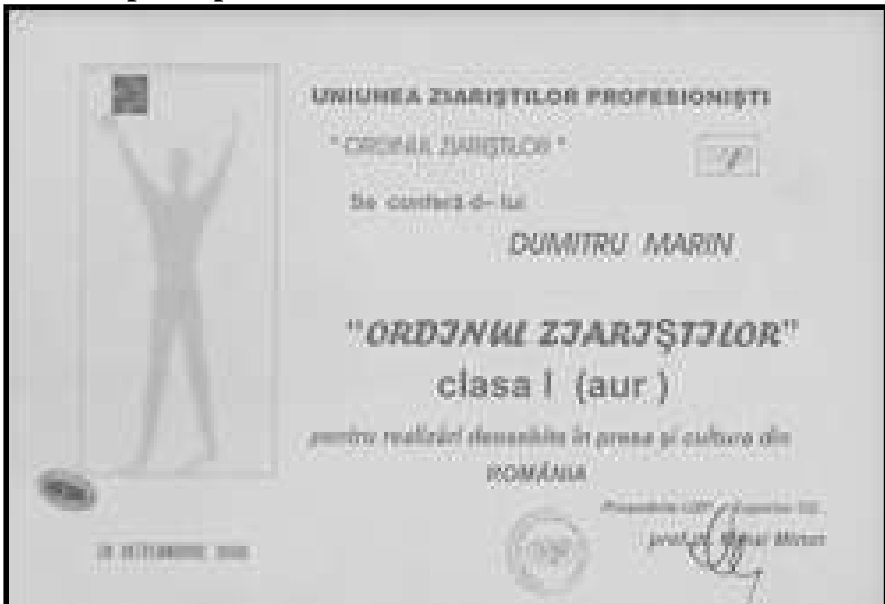
Când mai veniți pe la Montreal? Vă așteptăm

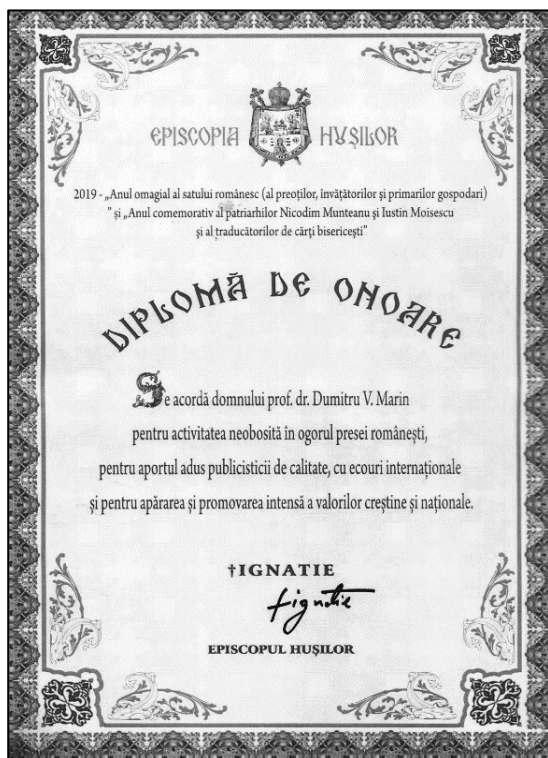
cu drag.”

Toată stima,
Alexandru CETĂȚEANU, Destine Literare,
2 noiembrie 2020, Cenaclu international.

16. Distincții:

- Ordinul Ziariștilor „aur” de 2 ori, Cetățean de onoare în 3 județe, Numeroase Diplome de Onoare și Excelență, oficiale și pentru merite sau participare.

– **Diplome de onoare, conferite de Primăria Bârlad. Numeroase alte Primării din Moldova, Consiliul județean Vaslui și diverse culte religioase.**

Primul Cetățean de onoare al comunei **Podu-Turcului, județul Bacău** (29 martie 2011); Cetățean de onoare al comunei **Prisăcani, județul Iași** (24 august 2014); Cetățean de onoare al comunei **Țepu, județul Galați** (30 septembrie 2014).

– Membru al *Ligii Scriitorilor din România*, și *Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România*.

Stimate coleg, Profesor dr. Dumitru V. MARIN

Felicitări! În unanimitate, membrii Comitetului Executiv au votat pentru primirea dumneavoastră în ASRAN.

Bine ați venit în Asociația Scriitorilor Români din America de Nord. Va dorim succes în activitatea dumneavoastră.

PREȘEDINTE ASRAN,

Alex Cetateanu

„Dăruit, generos, autoritar cu măsură, iertător, învățător a condus cu bine „barca”, s-a descurcat, a reușit să-și pună copiii pe picioare. Adeseori gândindu-mă la copiii mei, îmi doresc să aibă un tată cum am avut și eu. Nu e puțin lucru să transformi copilul în matur și probabil ca până la urmă asta e cea mai mare realizare a unui individ în plan personal. Eu cred că el a reușit și în privința asta.[...]

*Av. Daniel Marin - Cernat,
(întemeietor TVV și „Unison Radio”, fiul mijlociu,
București, 29.03.2011
(„MARIN - 70”, Ed. PIM, Iași, 2011, p. 98)*

FILM: „A fost sau n-a fost” (filmul lui Corneliu Porumboiu, consacrat lui D.V.M., an 2006), premiat la Cannes ș.a., ș.a.î

– De ce mai tot scrii, Marine, nu vezi ca nu se mai citește?

– ...pentru că pot.

–...Și nu vreau să lipsesc pe deștepții din viitor de atâtea mărturii... altfel, ce fel de lider aș mai fi eu?

DE ACELAȘI AUTOR:

Operă tipărită (selectii):

- **Considerații privind cântecul popular...** (1974) – studiu etnofolcloric, 18 pag.
- **Basme de Tudor Pamfile**, ediție îngrijită de **D.V.M.**, editura Junimea, Iași (1976), 124 pag.
- **Evoluția învățământului vasluian până în 1859** (1980) – **Istoria învățământului. 8 pag, in 16***.
- **Liceul „M. Kogălniceanu”, monografie la Centenar** (1990)
- **Tudor Pamfile și revista „Ion Creangă”** – istorie etnofolclorică. 294 p. (1998)
- **Unison Radio Vaslui continuă...** – prezentare media (2000)
- **TV.V – 15... explozia** – „Cronica locului, jurnal intim...”, 556 p. (2006)
- **Zăpada pe flori de cireș** – roman – 274 p. (1999). Ediția a II-a (2014)
- **Meridianul – O istorie a presei locale și a Curentului Cultural Informațional**, 416 p. (2009)
- **Festivalul Național al Umorului „Constantin Tănase”** – istorie culturală – 218 p. (2010)
- **TV. V – Vaslui – România – Europa – filă de istorie, presă și cultură** – 256 p. (2011)
- **Giurgioana – Bacău, Sat – Biserică...** – monografie, 169 p. (2011)
- **Editoriale valabile din vremuri regretabile** – culegere – 258 p. (2013)

- **Cu Eminescu, dascăl de suflet** – Studii și adnotări istorico-literare, 172 p. (2013)
- **Marin D.V. – Opera în câmpul critic și valoric** – (Th. Codreanu, C.D. Zeletin, N. Constantinescu etc.) – opinii, editoriale – 202 p. (2013)
- **„Spirale ” internaționale – Vasluieni pe spițe din roata istoriei** – reportaje și interpretări – 208 p. (2013)
- **Primarii, ca niște oameni acolo, și ei** – Jud. Iași – 338 p. (2014)
- **Ceașescu –...– Băsescu, Mitterand – Snegur – Iliescu, Lucinski – Constantinescu – Regele Mihai I (evocări de reporter)**, Ed. PIM, Iași, 2014, 188 p.
- **Prima clasă.../ Personalități de pe Valea Zeletinului**, Ed. PIM, Iași, 331 p. (2014)
- **Marin D.V. contemporanul nostru** (virtual, 2014)
- **25 – TV. V – Istorie și cultură**, Ed. PIM, Iași, 154 p. (2016)
- **Învățământ și merit vasluian (eșantion din învățământul românesc) (I)**, Ed. PIM, Iași, 154 p. (2016)
- **77 – D.V. Marin (istorie – cultură – jurnalism)** – Volum omagial –, Ed. PIM, Iași, 168 p. (2016)
- **Viața „pe portative”... în 16 note**, Ed. PIM, Iași, 78 p. (2017)
- **Bârlad – Vaslui/Pamfile – Marin/Destine istorice**, Ed. PIM, Iași, 156 p. (2017)
- **... 77... Noduri culturale și semne amicale**, Ed. PIM, Iași, 397 p. (2018)
- **Editoriale, articole, eseuri** Ed. PIM, Iași, 184 p (2018).
- **101 Vasluieni pentru 100 de ani**, Ed. PIM, Iași, 402 p. (2019).

- **Liceeni la Podu – Bacău**, Ed. PIM, Iași, 204 p. (2019)
- **Marin D.V. – Vaslui – Din seva istoriei** –, Ed. PIM, Iași, 160 p. (2019)
- **111 Valori naționale pentru Vaslui** – Ed. PIM, Iași, 512 p. (2019)
- **Jale și eroism la Cotul Donului... și după(!)**, Ed. PIM, Iași, 274 p. (2019). **Ediția a II-a**, Ed. PIM, Iași, 320 p. (2020).
- **Marile prietenii de pe Valea Prutului / Marin-Mâcnea-Dima-Pricop-Tudosie/**, Iași. Pim, 2020, 208 pag.
- **Opera Magna 1... (Folcloristică)** – Ed. Pim, 2020. 614 pag.
- **Festival semicentener /50:50/ Memorialistică jurnalieră**, Iași, Pim, 332 pag.
- **Opera Magna 2 (Roman)...** Pim, 2020, 515 pag.
- **Opera Magna 3 (Contribuții de lider cultural)** Pim, 2020, 510 pag.
- **Bătălia pentru Vaslui: 222 printre noi**, Pim, Iași, 2020, 740 p.
- **Călimănești-Vaslui**, Pim, Iași, 2021, 322 p.
- **Opera Magna 4**, Pim, Iași, 2021...

DUMITRU V. MARIN

(Prof.dr.)

OPERA MAGNA 1

(Folcloristică)

TUDOR PAMFILE

și

Revista ION CREANGĂ

EDIȚIA a II-a

Cu comentarii și adăugiri după 22 de ani

PAMFILE – MARIN: Destine istorice

Considerații privind cântecul popular... (1975)

Eseuri și articole

Editura PIM
Iași, 2020

DUMITRU V. MARIN

(Prof.dr.)

OPERA MAGNA 2

ZĂPADA PE FLORI DE CIREȘ

(roman)

Alte scrieri

Editura PIM
Iași, 2020

DUMITRU V. MARIN

(Prof.dr.)

OPERA MAGNA 3

(CONTRIBUȚII DE LIDER CULTURAL)

Articolele de fond din M.C.R.

Editoriale din ziar, 2020

Editura PIM
Iași, 2020

DUMITRU V. MARIN

(Prof.dr.)

**BĂTĂLIA PENTRU VASLUI-RO:
222... PRINTRE NOI (!)**

(Istorie culturală)

editura pim
2020

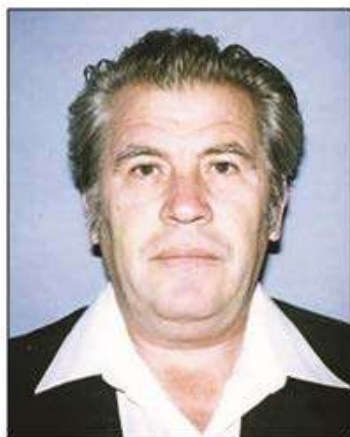
ICONOGRAFIE

Dumitru V. MARIN
Anul de debut
03.10.1957, Cl. a IX-a

TVV – Prima emisiune
24 decembrie 1990

Dumitru V. MARIN
03.08.1999

Dumitru V. MARIN
Văzut de Gheorghe Alupoaei

**În fața lui Francois Mitterrand –
18 febr. 1991, Iași**

**30 aug. 1991,
Rep. Moldova -Chișinău,
Interviu cu preș. Mircea Snegur**

**Cu preș. Ion Iliescu,
1990, la Vălenii de Munte**

**Nov. 1996 –
Prima vizită a președintelui
Emil Constantinescu**

**Vaslui, mai 2004 - cu președintele
Emil Constantinescu**

**Dumitru V. Marin, Emil
Constantinescu, Dan Albescu
2 mai 2004, Vaslui, în atmosfera
electorală**

**Interviu cu Ion Ratiu,
la Vaslui, 1992**

**D.V. Marin - Traian Bănescu
În acțiune... în campanie electorală
noiembrie 2004**

**Octombrie 2007, Vaslui –
interviu cu Teodor Stolojan,
președinte PD-L**

**2008, Primul ministru
Călin Popescu Tăriceanu,
în direct la TVV**

**Cu Jonathan Scheele,
în Studioul TV Vaslui,
15 nov. 2005**

**Interviu cu poeta Ana
Blandiana – 10 martie 1994**

Dumitru V. Marin și Primul ministru Nicolae Văcăroiu - 1992

2009, Interviu cu ministrul Economiei, Varujan Vosganian

martie 1992 – cu scriitorul Mircea Radu Iacoban

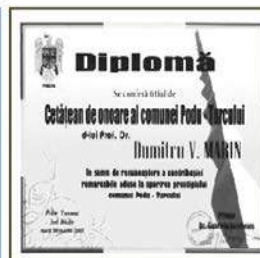
1992 - Cu Stela Popescu și Alexandru Arșinel

Cu primul ministru, Adrian Năstase în Studioul TV Vaslui, 2004

sept. 1993 - interviu cu Anghel Rugina, somitate internațională

2009 - Interviu cu cântăreața
Matilda Pascal Cojocarîța

2 iunie 2007, Vaslui - Cu Princesa
Margareta și Prințul consort Radu Duda

9 iulie 2007, Todirești - Vaslui - Interviu cu
Mitropolitul Ardealului, ÎPS Laurențiu Streza

2009 - interviu cu președintele CJ
Vaslui, Vasile Mihalachi

INTERNATIONAL PRESS CARD
CARTE INTERNAȚIONALĂ DE ZIARIST
 Nr: 2585
 The Union of Professional Journalists
 from ROMANIA
 Uniunea Ziaristilor Profesioniști

PRESS

Name, surname Nume, prenume

MARIN DUMITRU

Is a professional journalist
 Este ziarist(ă) profesionist(ă)

Președinția CJ
 Prof. dr. Mihai Mirdan

ROMANIA
 FEDERAȚIA ZIARIȘTI
 CONSILIUL FEDERAȚIEI

Legitimație nr. 25

Denumire: MARIN DUMITRU

Funcție: CONSILIER JUDEȚEAN

R. I. Seta 2C et. 2/3/2/4
 strada C. I. C. Vaslui

PREȘEDINTE
 E.S. C. D. Vaslui

1992

S.C. "CINTELE TE-IA SRII.
 STUDIOUL DE TELEZIȚIUNE ȘI RADIO VASLUI
 Strada Ștefan cel Mare nr. 39
 Telefax: 0373/17592; Telefon: 0373/12923

Nr. 60

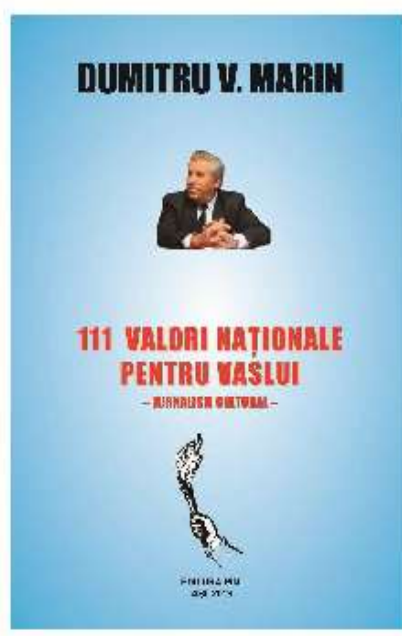
D. (năp) MARIN D. DUMITRU

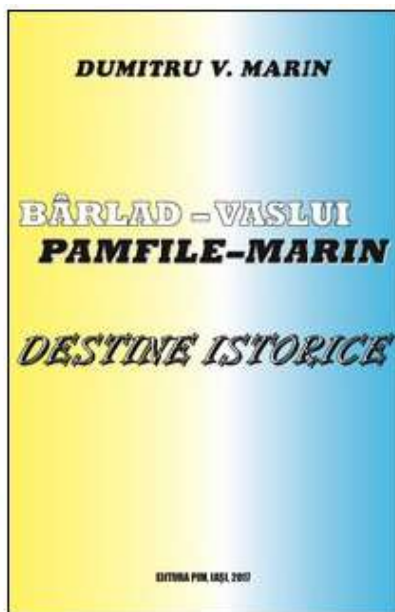
Funcție DIRECTOR

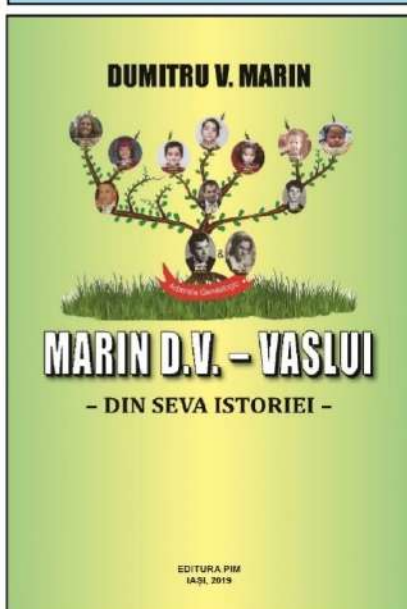
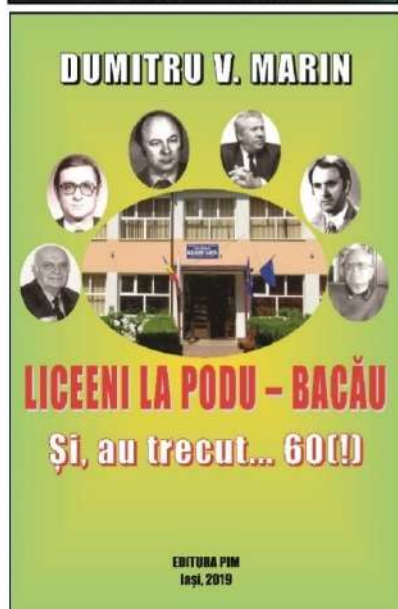
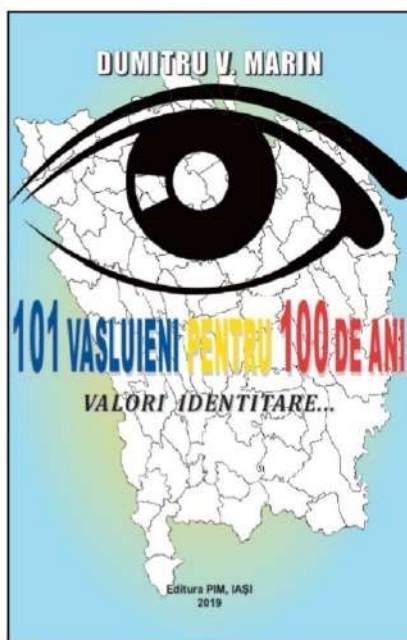
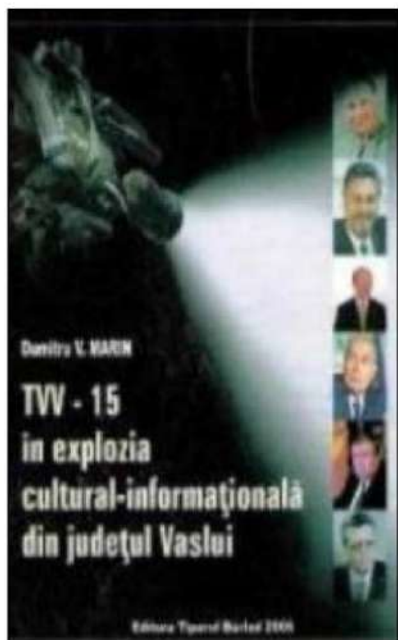
La STUDIOUL TV. VASLUI

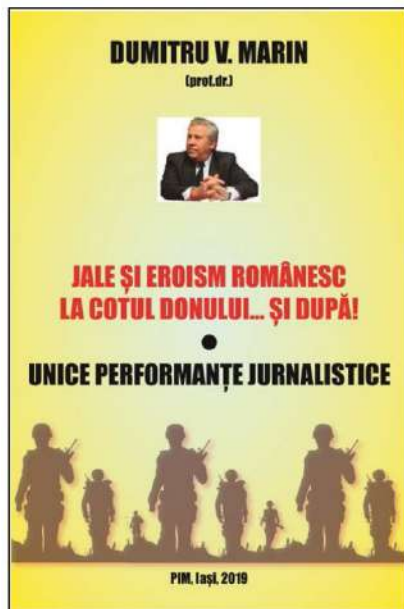
Data admiterii 2.8.1994

DIRECTOR

Operă și viață pentru Vaslui - România
Dumitru V. MARIN

©2010 citi

Dumitru V. MARIN - Zeletin
- Om, operă, prezență - (II)

„MARIN 70”

Uniunea Ziaristilor Profesioniști
din România

The Union of Professional Journalists
in Romania

**DISTINCȚIA
CREDINȚĂ ȘI LOIALITATE**

se acordă

Domnului prof. dr. **Dumitru V. Marin**
Director General al grupului de presă CVINTET TE-RA - Vaslui

*pentru devoțiunea, perseverența, străduința
și puterea de a sluji actul jurnalistic și publicistic,
de-a lungul unei bogate cariere*

București, 14 octombrie 2019

Doru-Dinu Glavan
Președinte UZPR

DIN PRESA TIMPULUI:

Cu toată siguranța: D.V. Marin este cel mai mare jurnalist vasluian din toate timpurile, pentru că:

1. Are o longevitate activă de excepție, peste 62 de ani în presă (debut: Steagul Roșu, 1957);

2. A realizat singurul grup de presă, simultan cu Televiziune, Radio (2 posturi), ziar **Meridianul de Iași-Vaslui-Bacău** și revista internațională **MERIDIANUL CULTURAL ROMÂNESC**, aceasta, doar după 5 ani, în 22 numere, având peste 600 de colaboratori din toată lumea;

3. A publicat 40 de cărți, în mare majoritate de istorie culturală, a ridicat monumentele „**77... Noduri culturale și semne amicale**”, Iași, 2018, 398 pag. și „**101 vasluieni...**”;

4. A reușit 3 recorduri mondiale (interviuri cu 9 șefi de stat, 14 prim miniștri, revistă dinspre jurnalismul cultural (difuzată în 4 continente, 32 de țări), la care se adaugă interviuri cu Papa Ioan Paul al II-lea, Înalte fețe bisericești, în frunte cu patriarhii Teoctist, Daniel, mitropoliți, episcopi, preoți. Ar trebui să se adauge sutele de manifestări cu public din județele Moldovei, Simpozioanele naționale „**Omagiu cărții și culturii vasluiene**” și multe altele (v. Pliantul „**Recorduri, Recorduri, Recorduri... numai recordurile**);

5. A realizat o veritabilă școală de presă (când așa ceva nu exista) pentru că peste 500 de persoane au învățat câte ceva la noi (vârfuri: Pârvoiu, Sîmpetru, Striblea), tot ce există în județ s-a școlit aici;

6. A fost un actor politic important în județul Vaslui, timp de 30 de ani șef de partid-ecologist, în variante și

perioade, candidat la Primărie, Consiliul Județean, Parlament (ambele camere);

7. A fost cumpătat și în deplină legalitate om de afaceri, spune că „nu sunt bogat dar nu sunt sărac”;

8. A întreținut atmosferă și relații afectiv-culturale cu peste 480 de personalități din țară și de peste hotare (vezi, vol. **„111 valori naționale dintr-un secol pentru Vaslui – Jurnalism cultural”** (2019, 512 p.), mai ales după 1990, când a înființat primul post privat de televiziune din România, Licența 001/TV. „Pe mulți i-am făcut eu oameni, pe foarte mulți i-am ajutat și stimulat cu imaginea TV – radio – presă scrisă, să devină ceea ce sunt în 2019.”

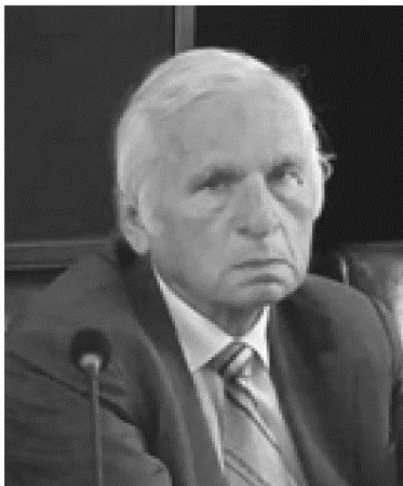
9. Singurul „Mecena” pentru cultură din județul Vaslui;

10. Are destui dușmani care să-l denigreze, inclusiv pentru emblema județului Vaslui, **„101 vasluieni pentru 100 de ani”** (Iași, 2019, 404 pag.), ori **111 valori naționale pentru Vaslui**, Iași, Pim, 2019, 512 pag., **Jale și eroism românesc la Cotu Donului... și după(!)**, Iași, Pim, 2020, 305 p., **Opera magna (folcloristica)**, Pim Iași, 2020, 614 p.

„Eu sunt omul muncii mele imposibil de egalat vreodată” (D.V.M.)

„LUMEA” LUI MARIN:

Prof. Univ. Dr. Alexandru IONESCU
București

Prof. Univ. Dr. Adrian FOCHI
Folclorist – București

Prof. Dr. Ing. Avram D. TUDOSIE
Academician A.O.Ș.R – Huși

Dr. în medicină Valeriu LUPU
Exeget – Vaslui

Prof. Ion Gh. PRICOP
Poet, scriitor – Duda Epurenii, Vaslui

Prof. Costin CLIT
Istoric – Huși, Vaslui

Cmdr. Mihai BATOG-BUJENIȚĂ
Scriitor, epigramist – Iași

Prof. Univ. Dr. Ovidiu PAPANIMA
Folclorist – București

Prof. Dr. Docent Mihai POP
Academician – București

Gabriela Ana BALAN
Poetă – Bârlad

Prof. Univ. Dr. Vasile ADĂSCĂLIȚEI
Folclorist – Iași

Prof. Dr. Vicu MERLAN
Istoric – Huși, Vaslui

Georg BARTH
Ziarist – Passau, Germania

Ben TODICĂ
Ziarist, redactor emisiuni în limba
română Sydney, Australia

Ștefan RACOVITZĂ
Jurnalist – Geneva, Elveția

George FILIP
Poet – Montreal Canada

Prof. Dr. Theodor CODREANU
Critic literar – Huși, Vaslui

Prof. Teodor PRACSIU
Critic literar – Vaslui

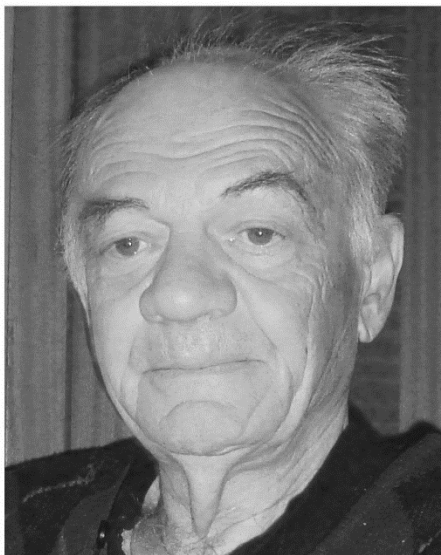
Prof. Dr. Laurențiu CHIRIAC
Istoric – Vaslui

Cătălin SÎMPETRU
Ziarist, tehnoredactor – Vaslui

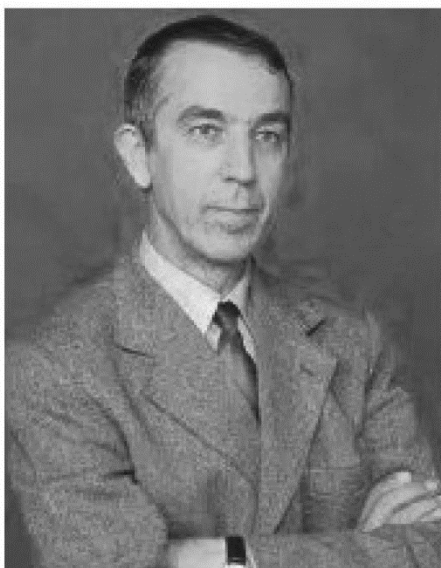
Ing. Mihai CABA
Scriitor – Iași

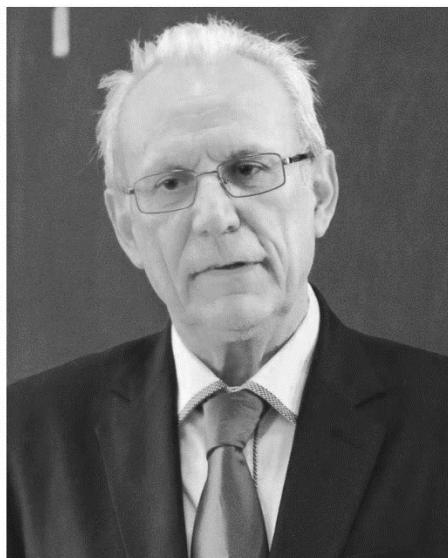
Eugen DEUTSCH
Scriitor – Iași

Ing. Dr. Dumitru BRĂNEANU
Scriitor, Președinte USR Bacău – Bacău

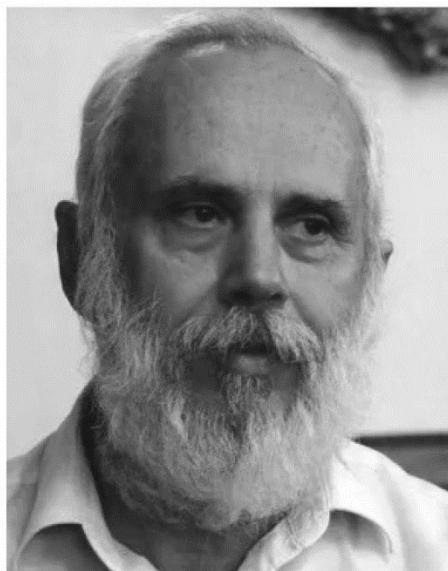
Prof. Univ. Dr. Ioan DĂNILĂ
Univ. Bacău, membru USR – Bacău

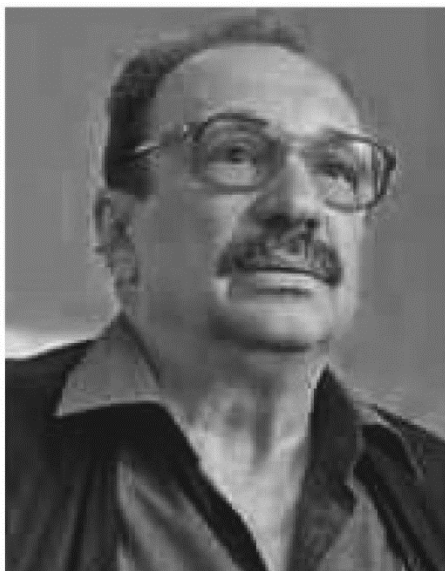
Doru Dinu GLĂVAN
Președinte UZPR – București

Prof. Univ. Dr. Daniela GÎFU
Membru USR, jurnalistă – Iași

Cornel GALBEN
Scriitor, monografist – Bacău

Prof. Univ. Dr. Mihai MIRON
Membru USR, ziarist – București

Vasluiul văzut de sus! Sursa foto: facebook.com Orasul Vaslui

**Sediul redacției Revistei, a Ziarului, a Radioului și a TVV online.
Str. Frunzelor, nr. 2, Vaslui.**

NOTĂ FINALĂ

Până la urmă aceasta e o scriere tristă: e starea actuală a unui sat odinioară înfloritor și momentul dispariției unei familii din alcătuirea lui. Și nu orice familie ci una cu mulți membri=genealogie stufoasă, cu rădăcini istorice, cu dezvoltări naționale.

Ar putea fi și o **ultimă carte consacrată răzesimii** ca „oastea cea mare a Țării” cu un atât de mare rol în păstrarea identității naționale românești dar care, în noile condiții istorice, din noua treaptă a civilizației lumii este pe calea definitivei dispariții. Pentru că fenomenul românesc nu cred că e particular (dacă mă gândesc la dispariția unor popoare și populații, a amerindienilor, a unor culturi milenare, chiar, a unor limbi și civilizații). Nu cred că ar trebui să fim prăpăstioși, chiar la maximum, dar e clar: se clădește accelerat noua cultură existențială din viața lumii. Și noi... „ca un cântec bătrânesc...”

Cartea scrisă acum, mai poate rămâne pentru cei care mereu – mereu vin. E „pohta ce-a pohtit” și Neculai (și eu)să lase o urmă a sa și a satului, și străduința autorului de a o îndeplini cât mai curat, exact, lizibil, ușor de reținut. Chiar stilul adoptat e legat de afirmarea jurnalismului cultural ilustrat de Revista internațională MERIDIANUL CULTURAL ROMÂNESC (difuzată pe 4 continente, 32 de țări) unde au apărut fragmente din perioada întocmirii ca și în ziarul de peste 25 de ani, Meridianul de Iași–Vaslui–Bacău, întemeiate și conduse de autor (cu reușite naționale și universale). Scrisa cronicarului: „biruit-au gândul să mă apucu (și) de acest lucru” adică o monografie combinată, a unui sat și a unei familii. Nu ne-a preocupat reușita ci alcătuirea cât mai completă a acestei cărți.

Bună/rea... strădania există!!!

Putem mulțumi anticipat viitorilor cititori...

„Numele prestigiosului profesor doctor DUMITRU V. MARIN este legat pe veșnicie de cultura județului Vaslui, întrucât el a fost cel care mulți ani (decenii) a asigurat în această zonă o activitate cultural-istorică, jurnalistică și etnografică extrem de consistentă. Distinsul Profesor este cel care a lucrat mereu la zidirea fundamentelor culturale ale cetății Vasluiului și, în general, ale județului Vaslui, contribuind la cristalizarea unui spirit autohton și la afirmarea unor personalități culturale locale, fapt pentru care oricând el își merită lauda și cinstirea noastră, a tuturor.”

*dr. în istorie
Laurențiu CHIRIAC - Vaslui
(M.C.R. nr. 5/ 2016)*

REZUMAT

O lucrare unică pentru o localitate fără mare grad de unicitate („ca multe altele”).

O încercare de a lăsa urmele scrise ale trecerii de-a lungul timpului pentru un sat răzeșesc în condițiile în care răzeșii și răzeșiile au dispărut cu totul de 60 de ani, odată cu îmfăptuirea reformelor din agricultură care au dus la dispariția proprietății private asupra pământului (re-luate după 1989, dar după dispiparea răzeșimii).

O combinație care sugerează destinul unei familii și vechi și cu mulți membri ca exemplificare concretă a dispariției unei clase țărănești după 500 de ani, urmare a valurilor istoriei cu elementele lor de progres social-cultural.

În condițiile făuririi unei noi culturi existențiale, a globalizării, a atentatului permanent la existența limbii române și a statului național, mai este utilă o asemenea lucrare, mai folosește cuiva?

ISTORIA națională n-o facem-refacem-rescriem noi dar un eșantion din complexitatea ei poate fi abordat. Satul real, răzeșii cum au fost, familii reprezentative, într-o lucrare de mici proporții ca aceasta beneficiază de acest document, bună-rău, dar EXISTENT.

Putem spera la enciclopedia care să cuprindă și comuna Puiеști?

Considerăm deci, că ne-am îndeplinit o datorie transmisă, o sarcină contemporană, poate utilă, în viitor, dacă modalitatea umană de progres rămâne CUNOAȘTEREA.

SUMMARY

A unique work for a locality without a degree of uniqueness ("like many others").

An attempt to leave the written traces of the passage over time for a Raze village in the conditions in which raze and raze disappeared altogether for 60 years, with the implementation of agricultural reforms that led to the disappearance of private ownership of land (re-taken after 1989, but after the dissipation of laughter).

A combination that suggests the destiny of a family and old and with many members as a concrete example of the disappearance of a peasant class after 500 years, following the waves of history with their elements of socio-cultural progress.

In the conditions of creating a new existential culture, of globalization, of the permanent attack on the existence of the Romanian language and of the national state, is such a work still useful, is it still useful to anyone?

We do not make-rewrite-rewrite national HISTORY, but a sample of its complexity can be approached. The real village, the laughs as they were, representative families, in a work of small proportions like this one benefits from this document, good-bad, but EXISTING.

Can we hope for the encyclopedia that includes the commune of Puiești?

We consider, therefore, that we have fulfilled a transmitted duty, a contemporary task, perhaps useful, in the future, if the human way of progress remains KNOWLEDGE.

RÉSUMÉ

Une œuvre unique pour une localité sans un certain degré d'unicité ("comme beaucoup d'autres").

Une tentative de laisser les traces écrites du passage au fil du temps pour un village de Raze dans les conditions dans lesquelles le raze et le raze ont complètement disparu pendant 60 ans, avec la mise en œuvre de réformes agricoles qui ont conduit à la disparition de la propriété privée des terres (reprise après 1989, mais après la dissipation des rires).

Une combinaison qui suggère le destin d'une famille et des vieux et avec de nombreux membres comme un exemple concret de la disparition d'une classe paysanne après 500 ans, suivant les vagues de l'histoire avec leurs éléments de progrès socio-culturel.

Dans les conditions de la création d'une nouvelle culture existentielle, de la mondialisation, de l'attaque permanente contre l'existence de la langue roumaine et de l'Etat national, un tel ouvrage est-il encore utile, est-il encore utile à quiconque?

Nous ne faisons pas-réécrire-réécrire l'HISTOIRE nationale, mais un échantillon de sa complexité peut être approché. Le vrai village, les rires pour ainsi dire, les familles représentatives, dans un travail de petites proportions comme celui-ci bénéficie de ce document, bon-mauvais, mais EXISTANT.

Peut-on espérer l'encyclopédie qui inclut la commune de Puiеști?

Nous considérons donc que nous avons rempli un devoir transmis, une tâche contemporaine, peut-être utile, à l'avenir, si la voie humaine du progrès reste la CONNAISSANCE.

SOMMARIO

Un'opera unica per una località senza un grado di unicità ("come tante altre").

Un tentativo di lasciare le tracce scritte del passaggio nel tempo per un villaggio Raze nelle condizioni in cui rase e rase del tutto scomparvero per 60 anni, con l'attuazione delle riforme agricole che portarono alla scomparsa della proprietà privata dei terreni (ripresi dopo il 1989, ma dopo la dissipazione delle risate).

Un binomio che suggerisce il destino di una famiglia anziana e con tanti membri come esempio concreto della scomparsa di una classe contadina dopo 500 anni, seguendo le onde della storia con i loro elementi di progresso socio-culturale.

Nelle condizioni di creare una nuova cultura esistenziale, di globalizzazione, di attacco permanente all'esistenza della lingua rumena e dello Stato nazionale, un'opera del genere è ancora utile, è ancora utile a chiunque?

Non facciamo-riscriviamo-riscriviamo la STORIA nazionale, ma ci si può avvicinare a un campione della sua complessità. Il villaggio vero, le risate com'erano, famiglie rappresentative, in un'opera di piccole proporzioni come questa beneficia di questo documento, buono-cattivo, ma ESISTENTE.

Possiamo sperare nell'enciclopedia che include il comune di Puiesti?

Riteniamo, quindi, di aver adempiuto un dovere trasmesso, un compito contemporaneo, forse utile, in futuro, se la via umana del progresso rimane CONOSCENZA.

CUPRINS

DOVADA IDENTITĂȚII.....	7
1. INTENȚIE.....	9
2. DIALOG INIȚIAL.....	11
I. COMUNA PUIEȘTI	13
1. SATUL... DE DEMULT ȘI AZI.....	17
2. ISTORIE ȘI ADEVĂR: RĂZEȘII ȘI RĂZEȘIILE, O LUME DISPĂRUTĂ. ESEU – MĂRTURIE	20
a: Răzeșii... și, răzășiile... („de ieri, de alaltăieri”, că azi, nu mai sunt)	20
b. Economia sătească	24
c. Hrana și ocupațiile răzeșilor	29
d. Cultura și istoria răzeșească.....	31
e. Bibliografie.....	40
3. MIC DICȚIONAR.....	41
4. LEGENDE ȘI DATE.....	55
5. CEVA DIN TRECUTUL SATULUI CĂLIMĂNEȘTI	60
6. ȘCOALA, AZI	72
II. BISERICA	73
1. Satele răzeșești.....	73
2. Călimănești – regal... religios.....	83
III OAMENII	93
A. 1. Școala	93
2. Saltul în timp; starea de azi.	99
B. Obiceiuri:	101
DATINE-OBICEIURI DE SĂRBĂTORILE DE IARNĂ	103
PLUGUȘORUL	111
C. Nume, de azi.	121
D. 1. Un arbore genealogic.....	130

D. 2. Interviu din vol. Prima clasă... personalități de pe Valea Zeletinului, 2014	134
D. 3. Alt arbore genealogic, familia mamei	141
D. 4. Mențiuni personale	142
Preambul.....	143
Cu murătura-ntre dinți.....	151
IV. OAMENI ȘI ÎNTÂMPĂRI (LEGAT DE CALIMANEȘTI).....	155
a. Mai vechi	155
b. Mari personalități naționale (plecate din comuna Puiești).	159
Individualități actuale... ..	172
c. Personaje fruntașe de astăzi, în 2021.	181
Steaua sus răsare... ..	186
d. „Eroul cărții”	195
e. Călimăneștenii – Puieșteni de azi și ai lor.	196
f. Urmașii și urmașii urmașilor	205
DIALOGUL... FINAL	209
V. ALTE MATERIALE ȘI MARTURII SPRE DOCUMENTARE	211
... amintiri de familie	213
VI. FOTOALBUM: FAMILIA – SATUL – ALTELE	239
ADDENDA	261
DE ACELAȘI AUTOR:	289
ICONOGRAFIE.....	302
DIN PRESA TIMPULUI:.....	303
„LUMEA” LUI MARIN:.....	305
NOTĂ FINALĂ	313
REZUMAT	315
CUPRINS.....	317

**TIMPUL N-ARE RĂBDARE NICI CU FRUMUȘEA,
NICI CU INTELIGENȚA... NICI CU VIAȚA NOASTRĂ!**

- Mii de articole, editoriale, reportaje sau contribuții științifice, în zeci de publicații, debut 1958;
- Deschizător de drumuri... și îndrumător în presa locală și moldoveană;
- Director și editor de reviste: 1. *ONYX* (Revistă de literatură, civilizație și atitudine, Anul III, nr. 11 - 12 (27 - 28) - nov. - dec. 2014); 2. *Meridianul Cultural Românesc* (Revistă trimestrială, 2015→).
- Editor: *Vlăstarul* (1990), *Teleradioeveniment* (1993), *Meridianul* (1996 →).

Operă tipărită (selecții):

- Considerații privind cântecul popular... (1974) – studiu etnologic
 - Basme de Tudor Pamfile, ediție îngrijită de D.V.M., editura Junimea, Iași (1976)
 - Evoluția învățământului vasluian până în 1859 (1980)
 - Istoria învățământului
 - Liceul „M. Kogălniceanu”, monografie la Centenar (1990)
 - Tudor Pamfile și revista „Ion Creangă” – istorie etnofolclorică. 294 p. (1998)
 - Unison Radio Vaslui continuă... – prezentare media (2000)
 - TV.V – 15... explozia – „Cronica locului, jurnal intim...”, 556 p. (2006)
 - Zăpada pe flori de cires – roman – 274 p. (1999). Ediția a II-a (2014)
 - Meridianul – O istorie a presei locale și a Curentului Cultural Informațional, 416 p. (2009)
 - Festivalul Național al Umorului „Constantin Tănase” – istorie culturală – 218 p. (2010)
 - TV. V – Vaslui – România – Europa – filă de istorie, presă și cultură – 256 p. (2011)
 - Giurgioana – Bacău, Sat – Biserică... – monografie, 169 p. (2011)
 - Editoriale valabile din vremuri regretabile – culegere – 258 p. (2013)
 - Cu Eminescu, dascăl de suflet – Studii și adnotări istorico-literare, 172 p. (2013)
 - Marin D.V. – Opera în câmpul critic și valoric – (Th. Codreanu, C.D. Zeletin, N. Constantinescu etc.) – opinii, editoriale – 202 p. (2013)
 - „Spirale” internaționale – Vasluieni pe spițe din roata istoriei – reportaje și interpretări – 208 p. (2013)
 - Primarii, ca niște oameni acolo, și ei – Jud. Iași – 338 p. (2014)
 - Ceașescu –...– Băsescu, Mitterand – Snegur – Iliescu, Lucinski – Constantinescu
 - Regele Mihai I (evocări de reporter), Ed. PIM, Iași, 2014, 188 p.
 - Prima clasă.../ Personalități de pe Valea Zeletinului, Ed. PIM, Iași, 331 p. (2014)
 - Marin D.V. contemporanul nostru (virtual, 2014)
 - 25 – TV. V – Istorie și cultură, Ed. PIM, Iași, 154 p. (2016)
 - Învățământ și merit vasluian (eșantion din învățământul românesc) (I), Ed. PIM, Iași, 154 p. (2016)
 - 77 – D.V. Marin (istorie – cultură – jurnalism) – Volum omagial –, Ed. PIM, Iași, 168 p. (2016)
 - Viata „pe portative”... în 16 note, Ed. PIM, Iași, 78 p. (2017)
 - Bârlad – Vaslui/Pamfile – Marin/Destine istorice, Ed. PIM, Iași, 156 p. (2017)
 - ...77 Noduri culturale și semne amicale, Ed. PIM, Iași, 397 p. (2018)
 - Editoriale, articole, eseuri Ed. PIM, Iași, 184 p (2018)
 - 101 Vasluieni pentru 100 de ani, Ed. PIM, Iași, 402 p. (2019)
 - Liceeni la Podu – Bacău, Ed. PIM, Iași, 204 p. (2019)
 - Marin D.V. – Vaslui – Din seva istoriei –, Ed. PIM, Iași, 160 p. (2019)
 - 111 Valori naționale pentru Vaslui – Ed. PIM, Iași, 512 p (2019)
 - Marile prietenii culturale de pe Valea Prutului – Ed. PIM, Iași, 210 p. (2020)
 - Jale și eroism la Cotul Donului... și după(!), Ed. PIM, Iași, 274 p. (2019). Ediția a II-a, Ed. PIM, Iași, 305 p. (2020)
 - Opera Magna 1, Ed. PIM, Iași, 616 p. (2020)
 - Festival semicentenar: 50 pentru 50! F.N.U.C.T., Ed PIM, Iași, 332 p. (2020)
 - Opera Magna 2, Ed. PIM, Iași, 520 p. (2020)
 - Opera Magna 3, Ed. PIM, Iași, 510 p. (2020)
 - Bătălia pentru Vaslui: 222 printre noi (!), Ed. PIM, Iași, 738 p. (2020)
 - Călimănești-Vaslui... un sat ca multe altele, ed. PIM, Iași, 322 p. (2021)
- „O operă pentru un timp și o ilustrare a unui mediu unic, viața care pulsează în editoriale, în cărțile sale și în filmul lui Porumboiu... un învingător prin muncă, merite naționale prin activitatea politică autoritate morală, recunoscute. Afirm că a avut harul de A FACE!”*
- Prof. Dr. Emil Constantinescu, Președintele României, 1996 – 2000